

“Özgürlük için”

Pardus XFCE

Giriş

Bu kitap; Özgür Yazılım, Açık Kaynak, GNU/Linux masaüstü ortamları hakkında kısa bilgi ve Pardus ile birlikte ön tanımlı olarak gelen XFCE arayüzünün detaylı kullanımını içermektedir.

Linux çekirdeğinin sunucu, mobil ve gömülü sistemlerde yaygın olarak kullanılmasına karşın masaüstü tarafında çok daha az kullanılan GNU/Linux dağıtımları, aslında masaüstü ortamı yelpazesи ile geniş yetenekler sunmakta ve kullanıcılarla özelleştirme imkanı sağlamaktadır. Bu belgede sade bir arayüz -masaüstü ortamı- olan XFCE arayüzünün yeteneklerini detaylıca inceleyeceğiz.

Peki Neden Pardus?

Bu belge her ne kadar Pardus ile ilgili olsa da biz aslında “neden Pardus?” sorusunu cevaplarken genel anlamda özgür ve açık kaynaklı yazılımların felsefesini ele alıyoruz. Dolayısıyla “**neden Pardus?**” yerine “**neden Özgür Yazılım?**” sorusunu sormalı ve cevaplamanızı.

Neden Özgür Yazılım?

Bilimin gelişmesi elbette bilgininin paylaşılmasıyla mutlak hızına ulaşabilir. İletişimde sembollerin -yazı- kullanılmaya başlaması bilginin gelecek nesillere aktarımını sağlamış ve bilgi birikimi bizi bugünlere taşımıştır. Bilgiyi kapatmadan -tekelleştirmeden- insanlığın yararına paylaşmak bizleri geleceğe daha hızlı taşıyacaktır. Bilgiyi açık bir şekilde paylaşmak özgür/açık kaynak yazılım, özgür/açık belge, özgür teknoloji lisansları ile mümkündür. Özgür ve açık kaynak yazılım lisansları, kapalı kaynak -sahipli- yazılım lisanslarının aksine kullanıcıların haklarını korur ve bu lisanslara sahip yazılımlar birlikte üretmeye -geliştirmeye- daima açıktır. “**Özgür**” ve “**Açık Kaynak**” yazılımlara 7. ve 9. sayfalarda değineceğiz ancak daha kapsamlı bilgi için gnu.org ve opensource.org adreslerini ziyaret edebilirsiniz.

“Neden Pardus kullanmalıyız?” sorusunun cevabı üstteki açıklamada net olarak veriliyor aslında. Bugün **bilgiyi işleyen teknoloji**; adli, askeri, siyasi, finansal, kültürel tüm alanlarda özgür olmak zorundadır. Dolayısıyla amacımıza yönelik kullandığımız tüm yazılımların özgür ya da açık kaynak olması gereği gibi, bu yazılımları üzerinde kullandığımız işletim sisteminin de özgür olması elzemdir...

“Özgürlük için Pardus”

Konular

Pardus XFCE.....	2
Giriş.....	2
Hakkında.....	6
Özgür Yazılım -Free Software-.....	7
Açık Kaynak -Open Source-.....	9
Çekirdek -Kernel- ve Kabuk -Shell-.....	11
Grafiksel Kullanıcı Arayüzü (GUI).....	13
Cinnamon.....	14
GNOME -GNU Network Object Model Environment-.....	15
KDE -K Desktop Environment -.....	16
Xfce.....	18
Ayarlar (Sistem Ayarları).....	20
Çalışma Ortamının Ayarlanması.....	21
Masaüstü Tercihleri.....	21
Panel Ayarları.....	26
Panel Özellikleri.....	26
Uygulamalar Menüsü (Whisker).....	27
Pencere Düğmeleri.....	31
Sistem çekmecesi.....	33
Ses Ayarları (Pulse Audio).....	34
Panel Tercihleri.....	36
Dizin.....	38
Yerler.....	38
Sistem Durumu.....	38
Masaüstü Göster.....	38
Ekran Görüntüsü Yakalama.....	38
Notlar.....	38
Çalışma Alanı Değiştirici.....	38
Çalışma Alanları.....	39
Görünüm Ayarları.....	40
Pencere Yöneticisi.....	44
Pencere Yöneticisi İnce Ayarları.....	48
Dosya Yöneticisi Ayarları.....	48
Bildirim Ayarları.....	49
Kullanıcı bilgileri.....	50
Donanım Ayarları.....	51
Ağ Ayarları.....	51
Bluetooth Ayarları.....	55
Ekran Ayarları.....	56
Güç Yöneticisi Ayarları.....	58
Fare ve Dokunmatik Yüzey.....	61
Klavye.....	63
Kaldırılabilir Sürücüler ve Ortam Ayarları.....	66
Yazıcı Ayarları.....	67
Sistem Ayarları.....	73
Erişilebilirlik Seçenekleri.....	73
Kullanıcı Bilgileri.....	74
Kullanıcı ve Grup Yönetimi.....	75
Kullanıcı Ekleme.....	76
Kullanıcı Bilgileri ve Parola Değiştirme.....	77

Kullanıcı Hesap Tipi Değiştirme.....	78
Kullanıcı Parolası değiştirme.....	79
Kullanıcı Silme.....	79
Yeni Grup Ekleme.....	80
Sistem Başlangıç Ayarlarının Yapılandırılması.....	80
Tarih ve Saat Ayarları.....	83
Tercih Edilen Uygulamalar ve Dosya Tipine Göre Uygulama Ayarları.....	84
Xfce Ayarlar Editörü.....	86
Pardus Java Kurucu.....	86
Pardus Hakkında.....	87
Dosya Yönetimi.....	88
GNU/Linux Dosya Sistemi.....	88
GNU/Linux Dosya Sistemi Hiyerarşisi.....	89
Dosya Yöneticisi (Thunar).....	91
Dosya ve Klasör oluşturma.....	98
Dosya Seçme Yöntemleri.....	99
Dosya Taşıma ve Kopyalama.....	102
Dosya Silme ve Geri Alma.....	102
Dosya İsmi Değiştirme.....	103
Toplu Yeniden Adlandırma.....	103
Dosya Erişim İzinlerini Belirleme.....	108
Dosya Arşivleme.....	111
Dosya Arama.....	112
Disk Yönetimi.....	115
Disk Kullanım İstatistikleri -Filelight.....	115
Diskler.....	116
Disk Bölümü Düzenleyicisi -GParted.....	120
Paket/Yazılım Yönetimi.....	121
Depo Kavramı.....	121
Uygulama Kurma ve Kaldırma.....	121
Synaptic Paket Yöneticisi.....	122
Pardus Paket Kurucu.....	124
Gdebi Paket Kurucu.....	124
Uçbirim – Terminal – Komutları İle Paket Kurma Kaldırma.....	124
Süreç Yönetimi.....	126
Görev Yöneticisi.....	126
Pardus Sık Kullanılan Uygulamalar.....	128
Mousepad Metin Editörü.....	128
Pinta Resim Editörü.....	128
Ekran Görüntüsü.....	128
PDF okuyucu -Evince.....	129
VLC Medya Oynatıcısı.....	130
Notlar.....	130
Xsane.....	130
Xfburn.....	131
Uygulama Bulucu.....	131
GIMP Görüntü İşleme Programı.....	132
Thunderbird Mail.....	133
Evolution Mail.....	138
Pardus Uygulamaları.....	140
Pardus Mağaza.....	140
Pardus Paket Kurucu.....	141

Pardus Disk Kalabı Yazıcı.....	141
Pardus USB Biçimlendirici.....	142
Pardus Java Kurucu.....	142
LibreOffice.....	143
LibreOffice Kelime İşlemci – Writer.....	145
LibreOffice Hesap Tablosu – Calc.....	146
LibreOffice Sunu - Impress.....	147
LibreOffice Çizim – Draw.....	148
LibreOffice Formül – Math.....	149
LibreOffice Veritabanı - Base.....	150
Pardus ETAP uygulamaları.....	151
Eta Kalem.....	152
Eta Kayıt.....	152
Eta Kayıt <i>Doğrulama</i>	152
Eta Klavye.....	153
Eta Ekran Karartma.....	154
Eta USB Kayıt.....	154
Eta Karekod (QR) Oturum Açma.....	155
Pardus Kurulumu.....	156
Kurulum Yönergeleri.....	156
Sanal Makine Kurulumu.....	156
Sanal Makine Oluşturma.....	158
Pardus Kurulumu.....	163
Klavye Kısayol Tuşları.....	176
Uygulama Kısayolları.....	177
Terimler / Kısaltmalar.....	178

Hakkında...

PARDUS

Anadolu Parsı -Panthera Pardus Tulliana-

Tanım	Açık Kaynak kodlu GNU/Linux işletim sistemi dağıtıımı.
Başlangıç	2003
İlk sürüm	04.02.2005 (Pardus Live CD 1.0 -Gentoo)
Kurulabilir İlk Sürüm	27.12.2005 (Pardus Linux 1.0 -PiSi)
Düzenleme ve Geliştirme	PiSi : 2007, 2008, 2009, 2011 Debian : Pardus 2013, Pardus Kurumsal 5, Pardus 17, 19, 21
Kurum	TÜBİTAK/UEKA (2003-2011) TÜBİTAK/ULAKBİM (2012- Pardus yoluna devam ediyor...)
Çekirdek	Linux
Paket Sistemi	Debian
Grafik Arayüz	Xfce, GNOME, KDE
Lisans	GPLv3 -Genel Kamu Lisansı-
Lisans Bedeli	Ücretsiz

Barındırdığı Projeler:

ETAP	Etkileşimli Tahta Arayüz Projesi
LiderAhenk	Merkezi Yönetim Sistemi
Ahtapot	Tümleşik Siber Güvenlik Sistemi
Engerek	Kimlik Yönetim Sistemi

İndirme	https://pardus.org.tr
Belgeler	https://www.pardus.org.tr/belgeler
Forum	https://forum.pardus.org.tr
Bilgi Bankası	https://belge.pardus.org.tr
Düzenleme ve Geliştirme	etap.org.tr

Özgür Yazılım -Free Software-

Özgür Yazılım, kullanıcılara yazılımı çalışma, anlama, değiştirme ve yazılımın değiştirilmiş halini dağıtma kısıtlaması koymayan yazılımdır. Bilimin gelişmesindeki bilgiyi paylaşma olgunsunun, teknolojik gelişimde de olması için yazılımların ve belgelendirmenin bu felsefede geliştirilmesi gerektiğini savunan topluluk hareketidir. “**Özgür Yazılım Hareketi**” 27 Eylül **1983** yılında **Richard Stallman** tarafından duyurulmuş ve Ocak **1984** ‘te başlamıştır.

<http://article.olduse.net/771@mit-eddie.UUCP>

{Free Unix!}

*Starting this Thanksgiving I am going to write a complete Unix-compatible software system called **GNU** (for Gnu's Not Unix), and give it away free to everyone who can use it. Contributions of time, money, programs and equipment are greatly needed.}*

Richard Stallman, Unix'e benzeyen ancak Unix olmayan, Unix ile uyumlu bir çekirdek ve ihtiyaç duyulacak yazılımları/araçları içerecek GNU projesini bu e-postası ile başlatmıştır. “**GNU**” ismi, “**GNU's Not Unix (GNU, Unix Değildir)**” ifadesinin özyinelemeli bir kısaltmasıdır.

Richard Stallman, GNU tasarışını -projesini- yaygınlaştırmak, yazılım kullanıcılarının haklarını savunmak üzere **1985** yılında **Özgür Yazılım Vakfı'ını (FSF¹ – Free Software Foundation)** kurmuştur.

Özgür yazılım felsefesinin yani özgür bir yazılımın, kullanıcılara sunduğu tanımında da kısaca bahsettiğimiz temel özellikler şunlardır:

Özgürlük 0 :

Herhangi bir amaç için yazılımı kullanma özgürlüğü...

Bir yazılımı kullanma özgürlüğü ırk ya da milliyetimizden bağımsız yazılımı istediğimiz doğrultuda **-amaç-** sınırsız kullanıcı ve donanım üzerinde çalıştırabilme özgürlüğümüzdür. Aynı kullanım özgürlüğü kurumlar için de geçerlidir.

¹ Free Software Foundation -fsf.org

Özgür yazılımların lisansları özel mülk yazılım -özgür olmayan- lisanslarındaki üretici odaklı maddeler yerine tüketicinin avantajına olan sözleşme maddeleri içerirler. Aynı ifadeleri belge özgürlüğü lisansları için de kullanabiliriz.

Özgürlük 1 :

Programın nasıl çalıştığını öğrenmek ve onu değiştirmeye özgürlüğü...

Kullandığımız yazılımin kaynak kodlarına erişemiyor olmak kabul edilebilir bir durum değildir. Sistemler/donanımlar üzerinde barındırdığı yazılımlara göre sonuç üretirler. Bir başka deyişle cihazları kullanan bizler değil aslında üzerindeki yazılımlardır. Dolayısıyla bizler bir yazılımin veriyi nasıl işlediği konusunda bilgi sahibi olamıyorsak kendimizi yazılımin üreticisinin inisiyatifine bırakıyoruz demektir. Ayrıca bir kasıt olmadığı durumlarda bile kapalı kod içerisindeki zafiyet ve problemlerin tespiti çok mümkün olmayacağından.

Kapalı kod, bilginin tekelleşmesine sebep olacağı gibi yazılım yaşayan bir olgu olduğundan bizi tek bir merkeze -üreticiye- bağlı kılacaktır. Teknoloji ve yaşamın değişmesi yönünde yazılımda gereken düzenleme ya da ilave iyileştirmeleri tek bir kanala bizi mahkum edecek ve bu durum destek anlaşmalarında adil olmayan fiyatların tarafımıza sunulmasına sebep olacaktır.

Özgürlük 2 :

Kopyaları dağıtma özgürlüğü...

Edindiğimiz programın kopyalarını bedelli ya da bedelsiz dağıtabiliriz.

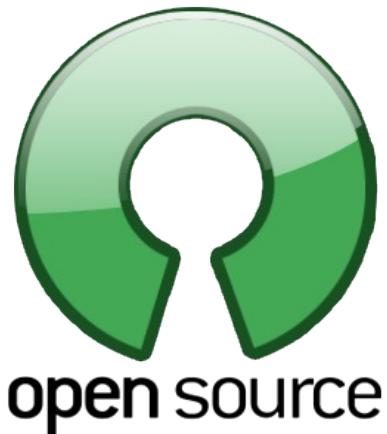
Özgürlük 3 :

Geliştirilen/Değiştirilen yazılımı yayılama özgürlüğü...

Yazılımın değiştirdiğimiz sürümlerini temel özgürlüklerle çelişmeyecek yeniden dağıtıma engel olmayacak şekilde yayımlayabiliriz.

Açık Kaynak -Open Source-

Açık Kaynak -Open Source-, tıpkı özgür yazılımlar gibi kullanıcıya yazılımı kullanma, anlama, değiştirme ve dağıtma özgürlükleri sunan yazılımdır. Bu topluluk hareketi ise 3 Şubat 1998 de California'da düzenlenen bir strateji oturumunda doğmuştur. Açık Kaynak tanımı Debian² Özgür Yazılım Yönergeleri revize edilerek türetilmiştir. Dolayısıyla Özgür Yazılım ve Açık Kaynak birbirinin neredeyse aynısıdır diyebiliriz. Açık kaynak, el birliği ile yazılımı geliştirme metodolojisini iyileştirmeye odaklanırken Özgür Yazılım ortaya çıktığı dönemin teknolojisi ve gereği olarak felsefesini ön planda tutar.

Yazılımların dağıtım koşulları aşağıdaki kriterlere uygun olmalıdır:

1. Ücretsiz Yeniden Dağıtım

Açık kaynak yazılım lisansı, birkaç farklı kaynaktan gelen programları içeren toplu bir yazılım dağıtımının bir bileşeni olarak yazılımin satışı veya dağıtıımı için telif hakkı veya başka bir ücret gerektirmez.

2. Kaynak Kodu Açık

Yazılım açık kaynak olarak dağıtılmalı, eğer derlenmiş haliyle dağıtılıyor ise kaynak kodunu da beraberinde içermeli ya da kaynak koduna kolay ve ücretsiz erişime imkan vermelidir. Bu kaynak kod yazılımcının anlayıp değiştirebileceği biçimde olmalı, bilinçli olarak anlaşılırlığı engellenmemelidir.

3. Türetilen İşler

Lisans, değişikliklere ve türetilmiş çalışmalara izin vermelii ve bunların orijinal yazılımin lisansıyla aynı koşullar altında dağıtılmamasına izin vermelidir.

4. Yazarın Kaynak Kodunun Bütünlüğü

Lisans, kaynak kodun değiştirilmiş biçimde dağıtılmmasını kısıtlayabilir, ancak aynı zamanda değiştirilmiş kaynak kodundan oluşturulan yazılımin dağıtımına açıkça izin vermelidir.

5. Kişi veya Gruplara Yönelik Ayrımcılık Yapılamaz

Açık kaynak olarak lisanslanan yazılımin lisansında herhangi bir kişi ya da gruba karşı ayrımcılık yapılamaz.

² * Özgür İşletim Sistemi Dağıtımu

6. Çalışma Alanına Yönelik Ayrımcılık Yapılamaz.

Herhangi bir amaç için yazılımın kullanılması engellenemez.

7. Lisansın Dağıtıımı

Programa eklenen haklar, söz konusu taraflarca ek bir lisans uygulamasına gerek kalmadan programın yeniden dağıtıldığı herkes için geçerli olmalıdır.

8. Lisans Bir Ürüne Özgü Olmamalıdır.

Yazılıma eklenen haklar, programın belirli bir yazılım dağıtımının parçası olmasına bağlı olmamalıdır.

9. Lisans Diğer Yazılımları Kısıtlamamalıdır.

Lisans, lisanslı yazılımla birlikte dağıtılan diğer yazılıma kısıtlamalar getirmemelidir. Örneğin, lisans aynı ortamda dağıtılan diğer tüm programların açık kaynaklı yazılım olması konusunda ısrar etmemelidir.

10. Lisans Teknolojiden Bağımsız Olmalıdır.

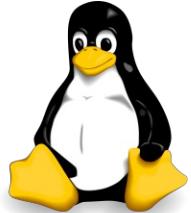
Lisans maddeleri bir teknoloji ya da arayüz dayatması yapamaz.

Detaylı bilgi için opensource.org adresini ziyaret edebiliriz.

Çekirdek -Kernel- ve Kabuk -Shell-

İşletim sisteminin merkezinde yer alan ve sistemde tam kontrole sahip olan yazılıma **işletim sistemi çekirdeği** diyebiliriz. Çekirdek -kernel- işletim sistemi kodunun her zaman bellekte bulunan bölümü olup sistemimizin bellek, CPU gibi üniteleri ve yazılımların çalışmasını yönetir.

Yukarıda bahsettiğimiz GNU, çekirdek olarak yaygın bir şekilde **Linux** çekirdeğini kullanır. Dolayısıyla Linux çekirdeği üzerindeki GNU araçlarıyla -yazılımlarıyla- bir işletim sistemini oluşturur ve bu sebeple adlandırırken **GNU/Linux** şeklinde belirtmemiz çok daha doğru olacaktır.

From: torvalds@klaava.Helsinki.FI
Newsgroups: comp.os.minix
Date: 25 Aug 91 20:57:08 GMT
Organization: University of Helsinki

Hello everybody out there using minix -

I'm doing a (free) operating system (just a hobby, won't be big and professional like gnu) for 386(486) AT clones.

Linus Torvalds henüz bir öğrenci iken hobi olarak başladığı ve **1991** yılında **comp.os.minix** haber grubunda paylaştığı proje ile bugün bir çok dağıtımda ve kullandığımız birçok cihazda bulunan GNU/Linux çekirdeği ile özgür yazılım alanındaki büyük açığı -eksikliği- kapatmıştır. Elbette ki o dönemde GNU projesi kapsamında çekirdek yazılımı üzerine çalışmalar yapılmaktadır -GNU Hurd-. Ancak adını yazarından -Linus- alan Linux henüz tamamlanmamış bu projenin önüne geçmiştir diyebiliriz.

Çekirdek ve çekirdek türleri detayına bu belgelendirmede değinmeyeceğiz ancak sizler Internet 'ten detaylı bilgilere erişebilirsiniz.

Kabuk -shell- için ise kullanıcıdan aldığı girdileri işletim sisteme iletен programdır diyebiliriz. Kabukları komut satırı arabirim (CLI) ya da grafik kullanıcı arabirimini (GUI) olarak ayıralabiliriz.

Bu belgelendirmede XFCE grafik arabiriminden bahsedeceğiz ancak zaman zaman işlemlerin “bash” terminalindeki karşılığına da değineceğiz.

Resim 1: Uçbirim Öykünücü (Terminal Emulator)

Bash, “GNU/Linux” sistemlerde yaygın olarak kullanılan uçbirim/terminaldir. UNIX sistemlerde kullanılan Steve Bourne tarafından yazılan “sh” komut yorumlayıcısının -terminal- yerine yazılmıştır ve bu yüzden “sh” in yazarına atfen **BASH** -Bourne Again SHell- olarak adlandırılmıştır.

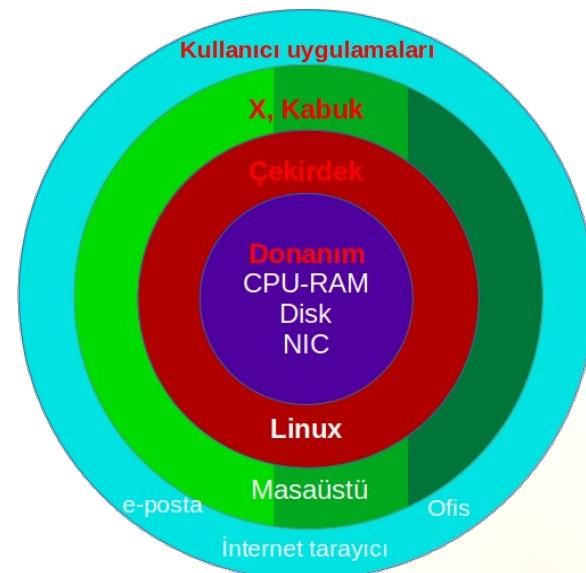
Yayınlanan Unix ve GNU/Linux komut yorumlayıcıları:

Sh, Bourne shell

Bash, Bourne Again shell

Ksh, Korn shell

Tcsh/Csh

Grafiksel Kullanıcı Arayüzü (GUI³)

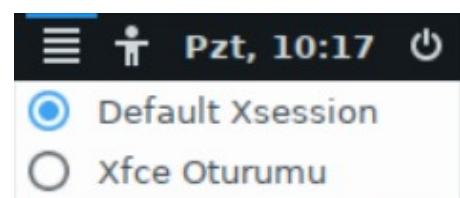
Masaüstü, sistemimizi kullanmak ve yönetmek için pencere, panel, simgeler ile görsel ağırlıklı kullanım sunan kabuktur. Bu grafik kabukları X Pencere katmanı üzerinde Pencere yöneticisi ve Masaüstü Ortamından oluşur.

Yayın olarak kullanılan masaüstü ortamlarını,

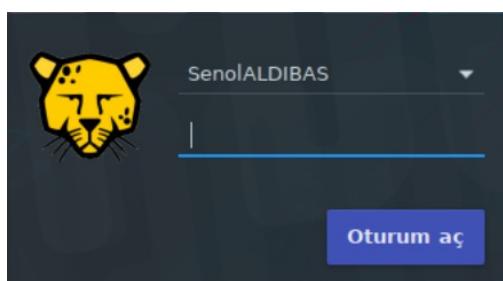
GNOME
KDE
Xfce
Ixqt
Cinnamon
Mate
Unity
Pantheon
Enlightenment
Deepin

şeklinde listeleyebiliriz.

Masaüstü oturumu açarken parola giriş ekranında sistemde yüklü olan arayüzlerden kullanmak istediğimiz arayüz tercihini yapabiliriz.

Resim 2: Arayüz seçimi

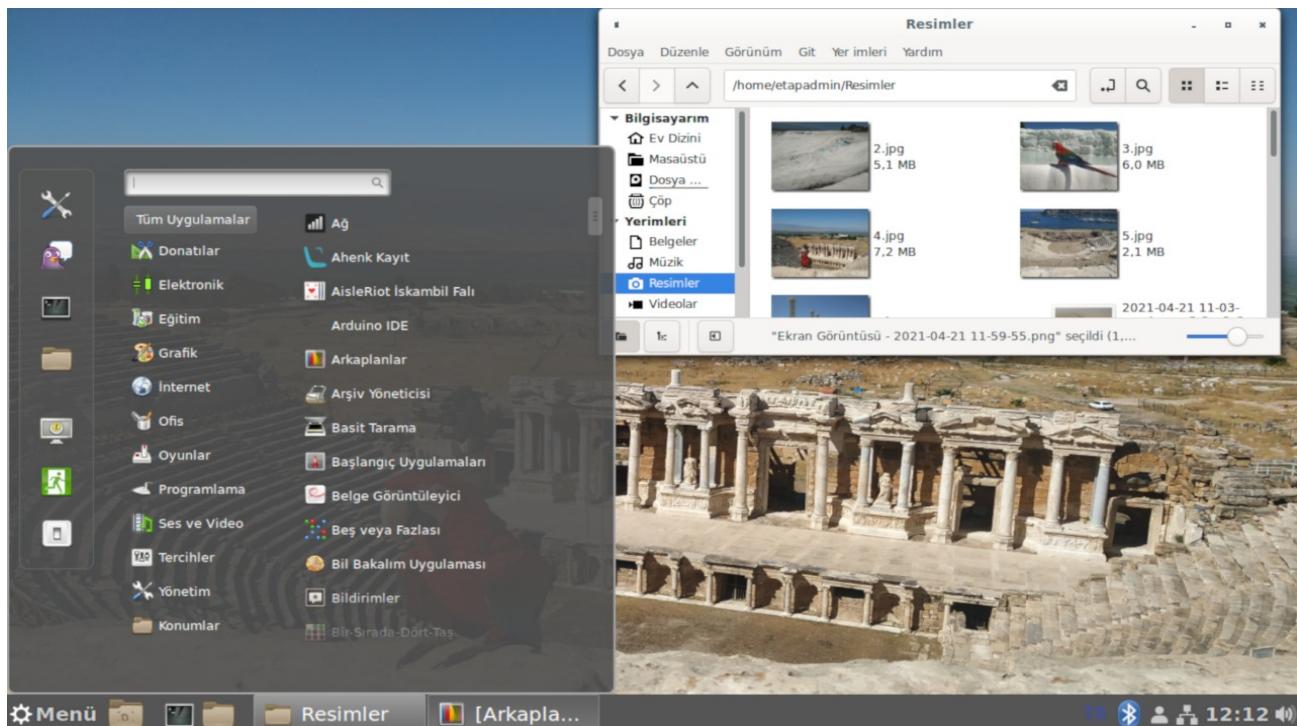

Resim 3: Kullanıcı oturumu açma

Kullanıcı adı seçimi ve parolamızı girdikten sonra seçmiş olduğumuz masaüstü ortamı (Gnome, Xfce, ...) bizi karşılayacaktır.

Cinnamon

X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynaklı bir masaüstü ortamıdır. Cinnamon, Linux Mint dağıtımının ana masaüstü ortamıdır ve diğer Linux dağıtımları ve diğer Unix benzeri işletim sistemleri için istege bağlı bir masaüstü olarak da mevcuttur.

Resim 4: Cinnamon arayüzü

Tanım

Ücretsiz ve açık kaynaklı bir masaüstü ortamıdır.

İlk Yayınlanma

2011

Tür

Masaüstü ortamı

Programlama dili

C (GTK), JavaScript, Python

Geliştirici-ler

Linux Mint geliştiricileri

Lisans

GPLv2

Resmi sitesi

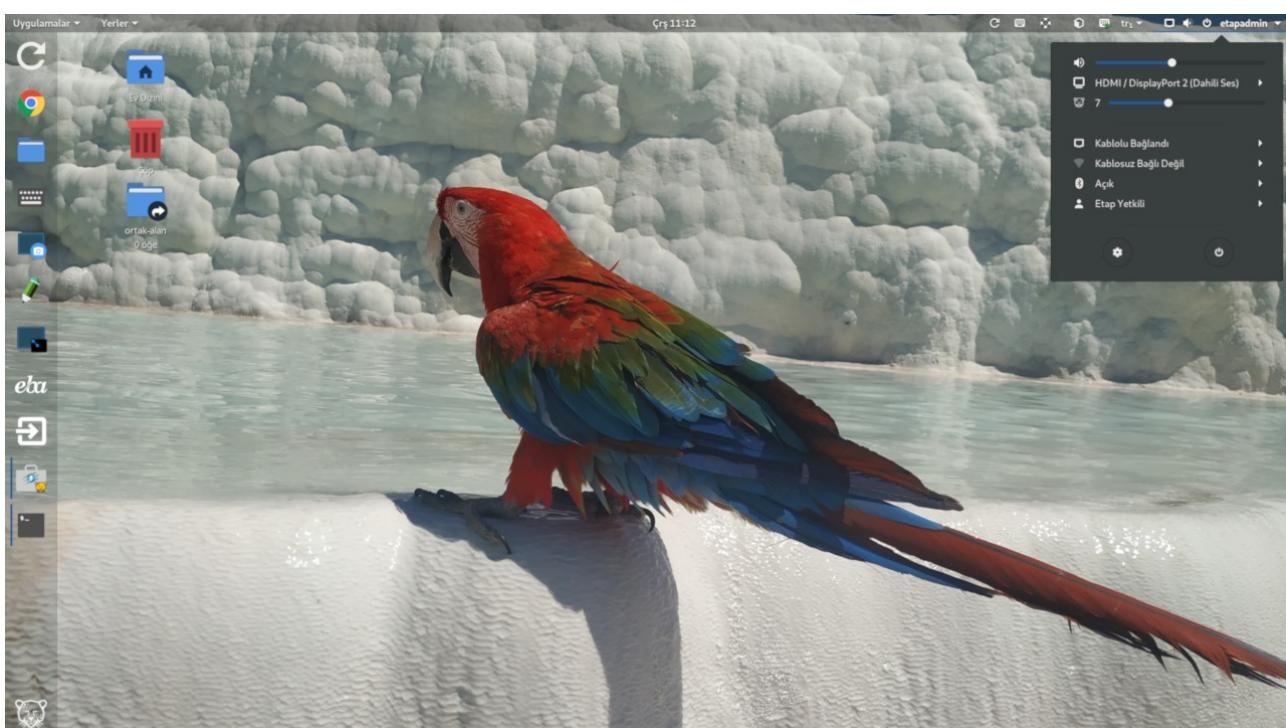
cinnamon-spices.linuxmint.com

Kod deposu

github.com/linuxmint/Cinnamon

GNOME -GNU Network Object Model Environment-

GNOME -GNU Ağ Nesne Modeli Ortamı-, Açık kaynak kodlu özgür masaüstü ortamıdır. GNU Tasarısı'na bağlı GNOME Projesi topluluğunca geliştirilmekte olan GNOME, Unix ve BSD tabanlı birçok işletim sistemine kurulabilmektedir.

Resim 5: Gnome arayüzü

GNOME projesi, kullanıcılar için kolay ve etkileyici bir masaüstü ortamı ve uygulama geliştirip masaüstüünün kalanıyla birleştirmek için geliştirme platformu sunar.

Tanım

GNOME -GNU Network Object Model Environment-

İlk Yayınlanması

3 Mart 1999

Tür

Masaüstü ortamı

Programlama dili

C, XML, C++, C#, HTML, Vala, Python, JavaScript, CSS...

Geliştirici-ler

GNOME geliştiricileri

Lisans

GPL – LGPL

Resmi sitesi

<https://gnome.org>

Kod deposu

<https://gitlab.gnome.org/GNOME>

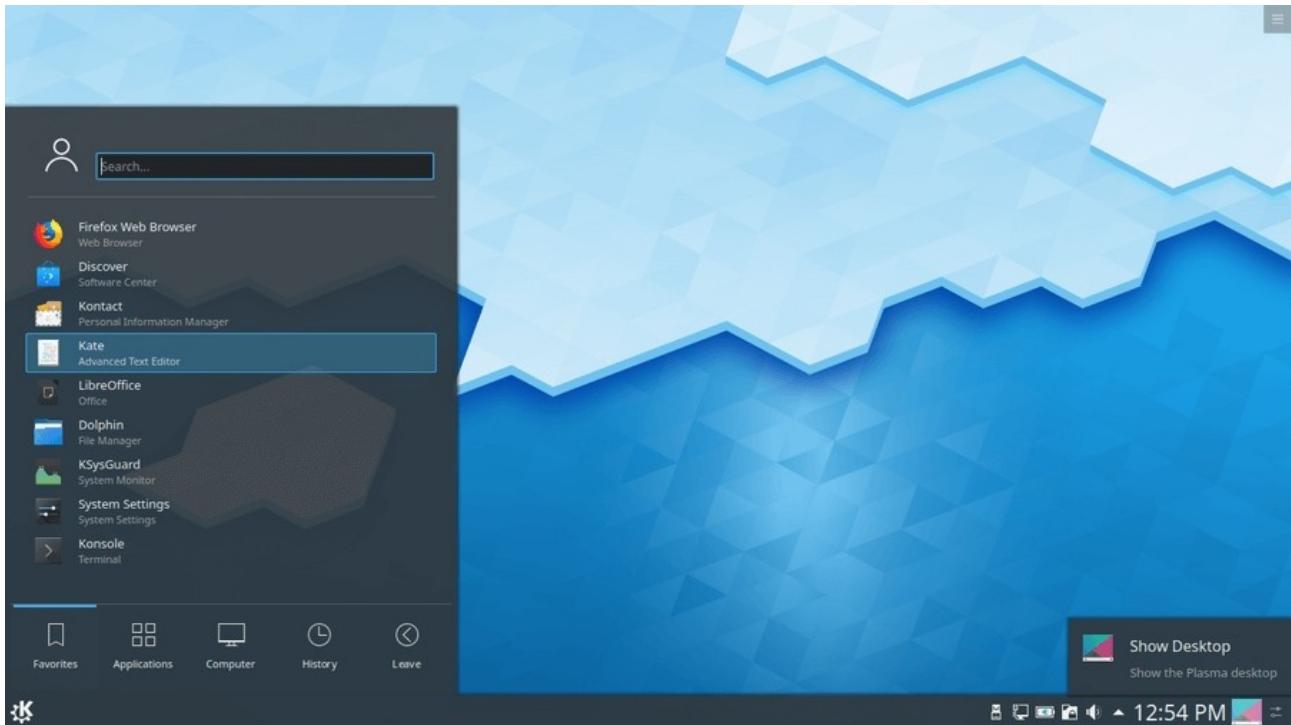
Wiki

<https://wiki.gnome.org>

KDE -K Desktop Environment -

KDE, UNIX ve uyumlu sistemler için çağdaş masaüstü masa ortamı sağlamaktadır. GNU/Linux gibi özgür bir UNIX yürütütucusü ile UNIX/KDE tamamıyla özgür ve açık bilgisayar platformu sağlar.

Resim 6: KDE arayüzü

Tanım	KDE (K Desktop Environment - K Masaüstü Ortamı)
Başlangıç	14 Ekim 1996
Tür	Masaüstü ortamı
Geliştirici-ler	KDE Geliştirme Takımı
Lisans	GPL ve diğerleri
Resmi sitesi	kde.org
Wiki	wiki.kde.org community.kde.org

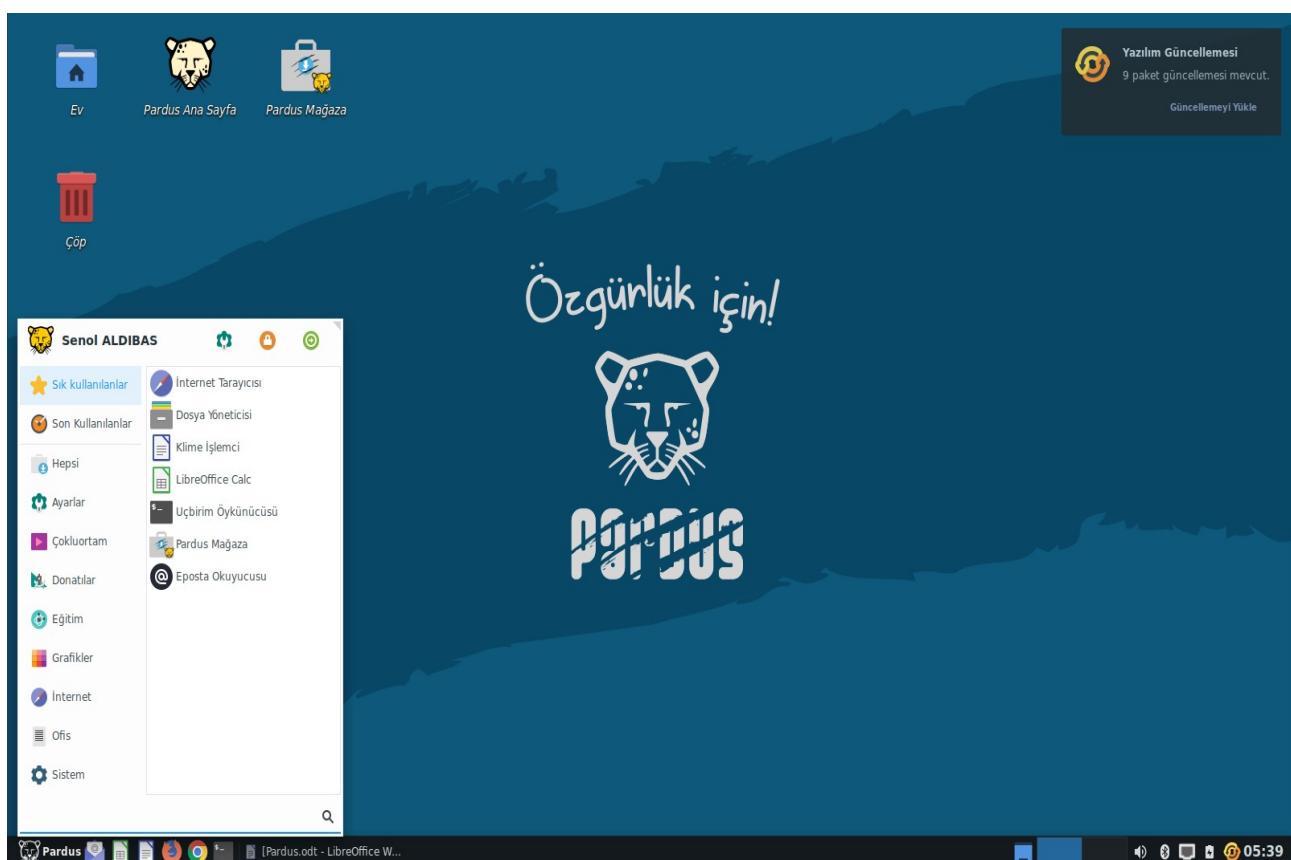
Bu belgede Pardus ile birlikte varsayılan olarak gelen Xfce arayüzünü anlatacağımız için yukarıdaki arayüz kategorilerinden olmasına rağmen aşağıdaki "Xfce" başlığının derecesini ana başlık olarak geçecektir.

Xfce

Xfce (XForms Common Environment) GNU/Linux ve Unix benzeri sistemlerle uyumlu, sade olmasına karşın modern bir masaüstü ortamından beklenen işlevselligi sağlayan, oldukça hafif, kullanımı kolay bir masaüstü ortamıdır. Xfce, freedesktop.org sitesinde belirtilen standartlara uygun-bağılı- bir arayüzdür. Bu, Xfce'nin diğer masaüstü ortamları için yazılmış programlarla, bu programlar belirtilen standartlara uygun olması durumunda sorunsuz bir şekilde birlikte çalışmasına olanak tanır.

Pardus İşletim Sistemi'ne Xfce arayüzü ile oturum açtığımızda aşağıdaki gibi bir görüntü bizi karşılayacaktır.

Resim 7: Pardus Masaüstü

Masaüstünde,

- kişisel dosya ve ayarlarını içeren “**Ev**” dizini,
 - sildiğimiz dosyaları tutan “**Çöp**” dizini,
 - bilgisayarımızda bağlı bulunan **depolama birimleri**,
 - ve sisteme hakimiyetimizi kolaylaştırın “**Panel**”
- bulunur.

Panel üzerinde ise,

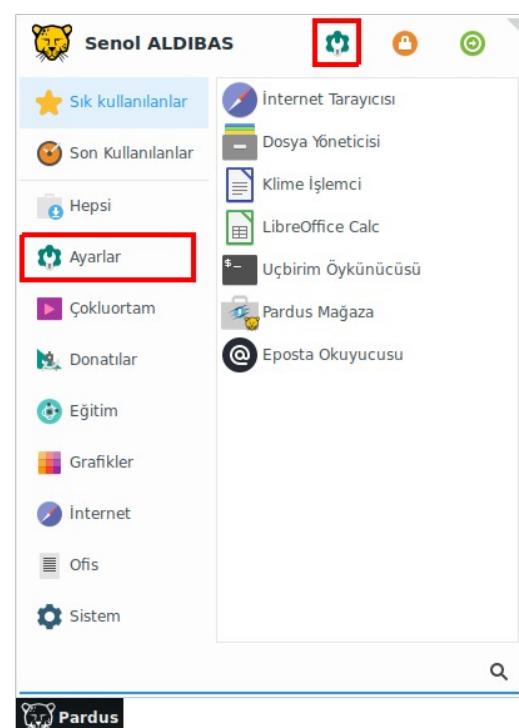
- uygulama ve ayarlara hızlı erişim için “**Uygulamalar menüsü (whisker)**”,
- uygulamalar arası geçiş için “**Pencere düğmeleri**”,
- **klavye dili, ağ, yazıcı, güç yönetimi**, ayarları ve **medya uygulamaları** gibi simgeleri içeren “**Sistem Çekmecesi**”,
- ses ayarlarımız için **PulseAudio eklentisi**,
- sistem zamanı için “**Tarih ve saat**”,
- sistemi kapatma ya da sistemden çıkış için “**Eylem Düğmeleri**”,
- pencereleri simge durumunda küçültten “**Masaüstüyü Göster**”

bulunur.

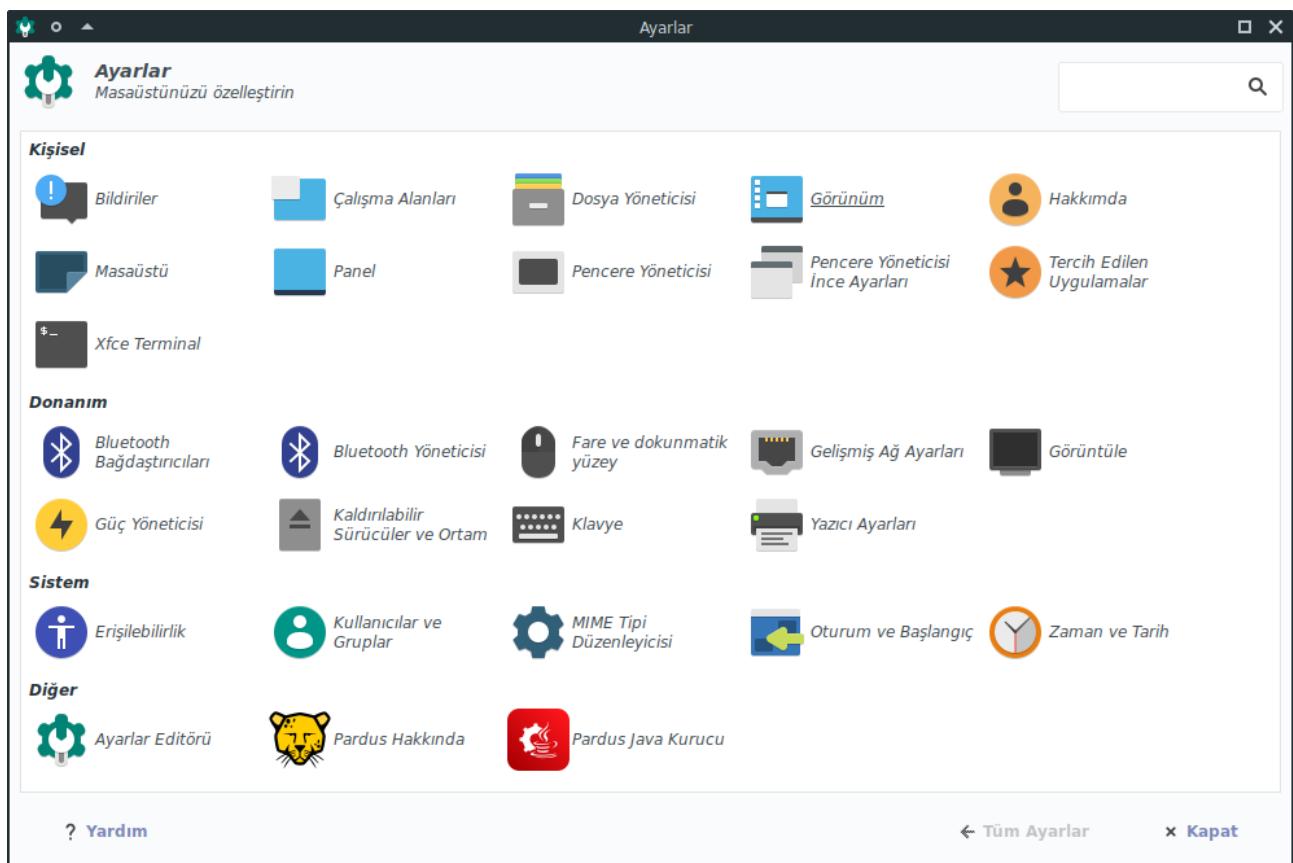
Bunlara ilave olarak masaüstünde ve panelde sık kullandığımız uygulama başlatma simgeleri ya da uygulamaların görüntülenmesini sağlayabiliriz. Resim7 'de yer alan ekran görüntüsünü incelediğimizde masaüstünde Pardus Internet adresini ve Pardus Mağaza uygulamasını başlatmak için simgeleri (bu simgeler “.desktop” uzantılıdır.) görebiliriz. Benzer şekilde bu uygulama başlatma simgelerini pencereler ekranı kapladığında kolay erişim için panel üzerine de yerleştirebiliriz. Bu işlemler için “Ayarlar (Sistem Ayarları)” başlığı altındaki “Çalışma Ortamının Ayarlanması” konusunu inceleyebiliriz.

Ayarlar (Sistem Ayarları)

Sistem ve Xfce arayüz ayarlarımıza erişmek için uygulama başlatma menüsünde (Whisker Menü) “Ayarlar” kategorisi ya da menünün sağ üstündeki “Tüm Ayarlar” butonunu kullanabiliriz. Uçbirim (terminal) penceresinde “**xfce4-settings-manager**” yazmak sureti ile de ayarlar penceresi açılabilir.

Resim 8: Uygulamalar menüsü

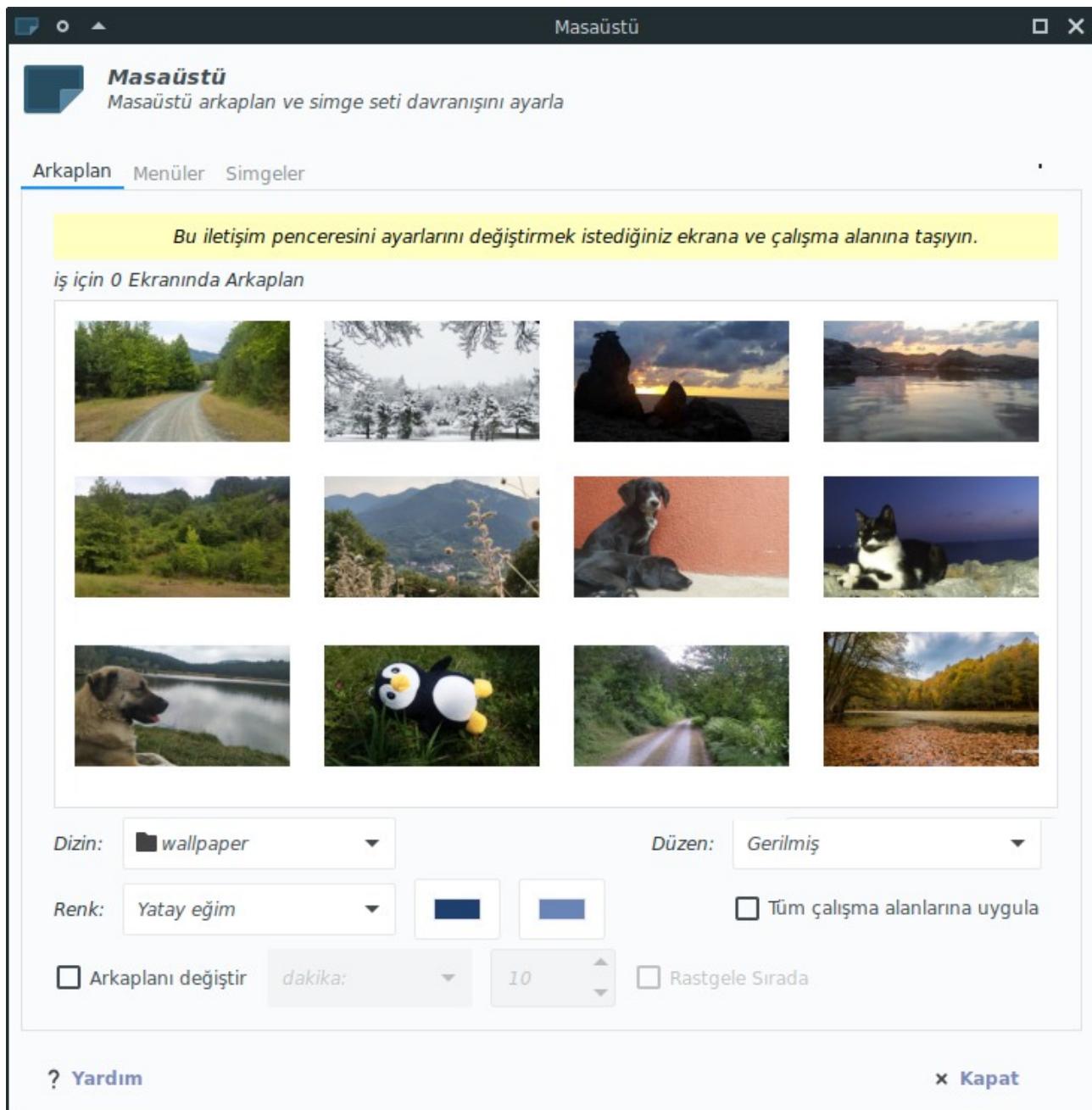

Resim 9: Ayarlar

Çalışma Ortamının Ayarlanması

Masaüstü Tercihleri

 Masaüstümüzün arkaplan, menü ve simgelerini "Ayarlar" penceresindeki "Masaüstü" simgesi ile kendi alışkanlıklarımıza göre özelleştirebiliriz. Masaüstü tercihlerine erişmek için ekran üzerinde boş bir yerde faremizin sağ tuşuna basarak ekrana gelen kısayol menüsünü de kullanabiliriz.

Resim 10: Masaüstü arkaplan ayarları

- Her bir çalışma alanı zemini için farklı görsel tercih edilebiliriz
- Birlikte kullandığımız ekranlar için yine farklı görsel tercihi yapabiliriz.

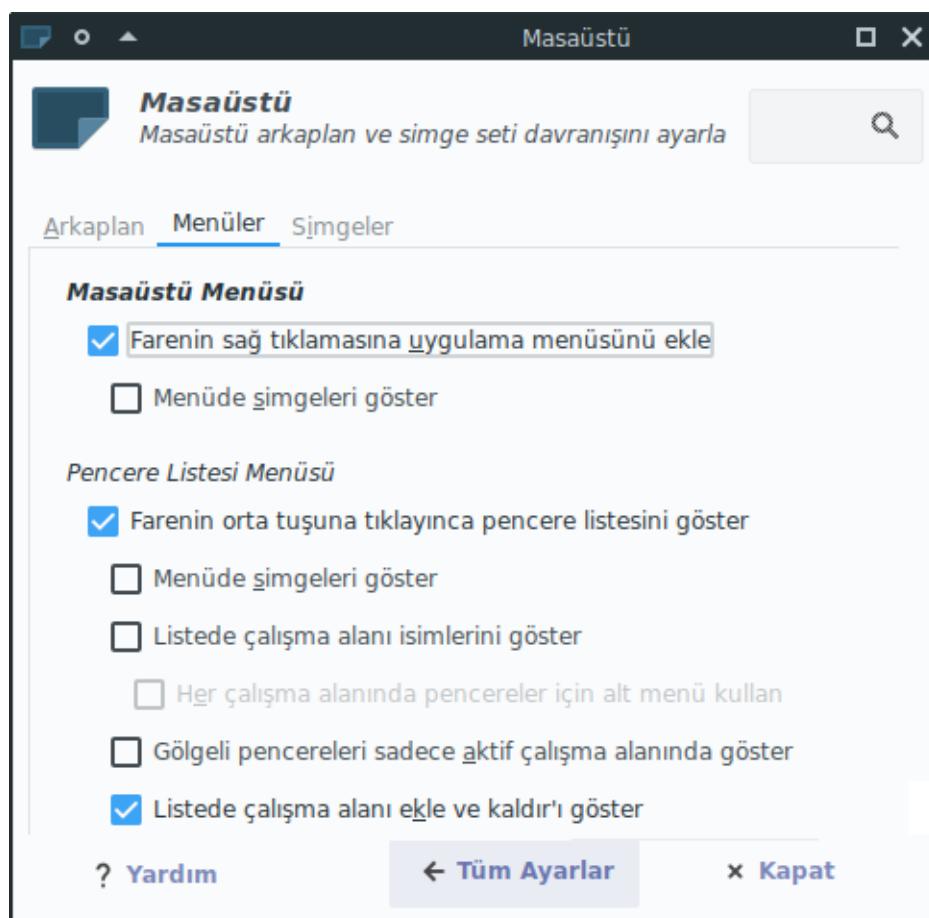
Bu işlemler için ilgili ekran -birden fazla ekran olması durumu- ya da çalışma alanı -birden fazla çalışma alanı tercihi-masaüstünde “Masaüstü Ayarları” açabilir ya da açık olan “Masaüstü Ayarları” penceresini ilgili alana/ekrana sürükleyebiliriz. Farklı arkaplan için “**Tüm çalışma alanlarına uygula**” seçeneğinin aktif olmadığına dikkat etmeliyiz.

- Masaüstünde düz renk tercih edebileceğimiz gibi görsel tercihimizin belirlediğimiz sürede otomatik olarak değişmesini sağlayabiliyoruz.

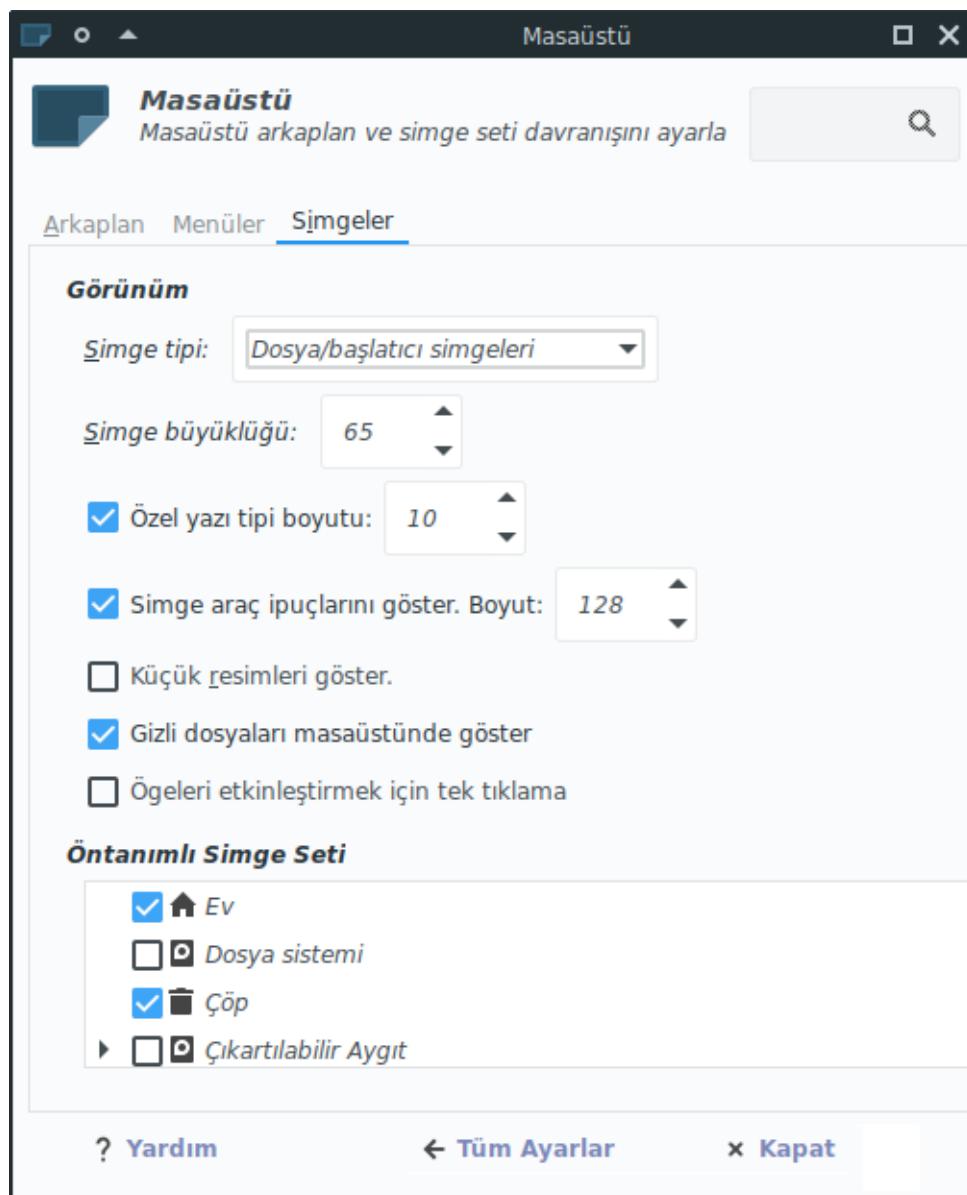
Bu işlem için ise kullanılacak görsellerin bulunduğu dizini belirledikten sonra “**Arkaplanı değiştir**” seçeneğini onaylayarak süre ve sıralama seçimi yapabiliyoruz.

- Arkaplan için tercih ettiğimiz görsellerin nasıl görüntüleneceğini “**Düzen**” listesinden “Ortalanmış / Bölünmüş / Gerilmiş / Ölçeklenmiş / Yakınlaştırılmış” tercihleri ile belirleyebiliyoruz.

Resim 11: Masaüstü sağ tuş menüsü ayarları

- “Menüler” Sekmesinden faremizin sağ tuşuna ve orta tuşuna tıklayınca açılan menülerini özelleştirebiliriz. Böylece farenin sağ tuşuna bastığımızda ekrana gelen kısayol menüsünde “Uygulamalar” menüsünün görüntülenmesini sağlayabilir, orta tekerleğe basıldığında açık uygulamalar arasında hızlı geçiş yapabiliriz.”
- “Simgeler” sekmesindeki seçenekler ile masaüstünde görüntülemek istediğimiz simgeler ve bu simgelerin boyutlarını ayarlayabiliriz.

Resim 12: Masaüstü simge ayarları

- “Simgə tipi” listesindeki seçenekler ile;
 - Tüm masaüstü simgelerini gizleyebilir,
 - Sadece, açık fakat simge durumunda küçültülmüş uygulamaların simgelerini görüntüleyebilir,

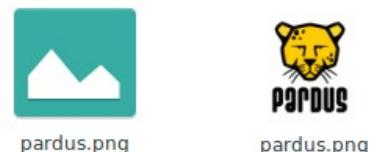
- Dosya ve Uygulama başlatma simgelerini görüntüleyebiliriz.

Bu simgelerin görünümü ile ilgili olarak;

- Simge ve yazı tipi boyutunu ayarlayabiliyoruz,

- Medya dosyaları için simge resmi yerine önizleme görüntüleyebiliriz,

- Masaüstünde gizli dosyaların görüntülenip görüntülenmemesini sağlayabiliyoruz.

Dosya adının ilk karakteri “.” olan dosyalar gizli dosyalardır.

Ayrıca;

- Öğeleri açmak için çift tıklama yerine Internet'te gezintisi yapıyor gibi tek tıklamayı aktif hale getirebiliriz.

Yukarıdaki masaüstü simge ayarlarını diğer klasörlerde gerçekleştirmek için, **“Dosya Yöneticisi”** ayarlarını kullanabiliriz. Dosya Yöneticisi ayarları için 91. sayfadaki Dosya Yöneticisi (Thunar) konusuna göz atabilirsiniz.

- Masaüstünde görüntülemek istediğimiz ön tanımlı simgeleri belirleyebiliriz.

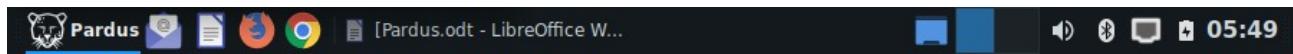
Simgə	Açıklamalar
	<p>Kullanıcı ev dizini.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Belgelerimiz ve kişisel ayarlarımız bu klasör içerisindedir. • Disk üzerindeki adresi : “/home/kullanıcı-adı” şeklindedir.
	<p>Boş çöp kutusu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Silinen dosya ve dizinlerimiz -klasör- burada tutulur. • “Shift + Del” tuşları ile silinen dosyalar doğrudan silindiğinden buradan erişilemez.
	<p>Dolu çöp kutusu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Silinen dosyaları bu pencerede sağ tuş menüsü ya da “Düzen” menüsünden “Geri Al” seçeneği ile silindikleri konuma geri kurtarabiliriz. • Bu simge üzerinde sağ tuşa basarak ya da açık pencerede “Dosya” menüsünden “Çöpü boşalt” seçeneği ile disk alanımızdan kazanmak için dosyaları tamamen silebiliriz.
	<p>Dosya sistemi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pardus kurulu olan disk bölümümüzün varsayılan dosya yöneticisi ile kök (root “/”) klasörünü açar.
	<p>Çıkarılabilir aygıtlar.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Disk ve Sürücüler, ◦ Ağ paylaşımıları ◦ Diğer Aygıtlar

Panel Ayarları

Panel üzerinde,

- uygulama ve ayarlara hızlı erişim için “**Uygulamalar menüsü (whisker)**”,
- uygulamalar arası geçiş için “**Pencere düğmeleri**”,
- **klavye dili, ağ, yazıcı, güç yönetimi**, ayarları ve **medya uygulamaları** gibi simgeleri içeren “**Sistem Çekmecesi**”,
- ses ayarlarımız için **PulseAudio eklentisi**,
- sistem zamanı için “**Tarih ve saat**”,
- sistemi kapatma ya da sistemden çıkış için “**Eylem Düğmeleri**”,
- pencereleri simge durumunda küçültken “**Masaüstüyü Göster**”

varsayılan olarak gelir..

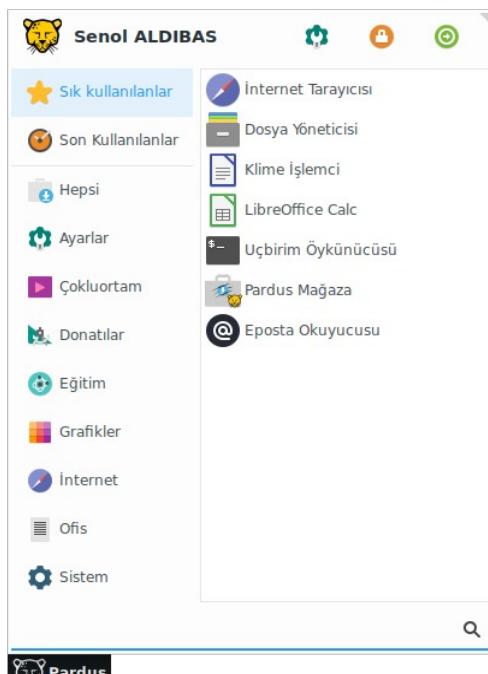

Panel Özellikleri

- Panel boyutu ayarlanabilir.
- Panel biçimini ayarlanabilir. (Şeffaf/Ayırıcı/İşle/Noktalar)

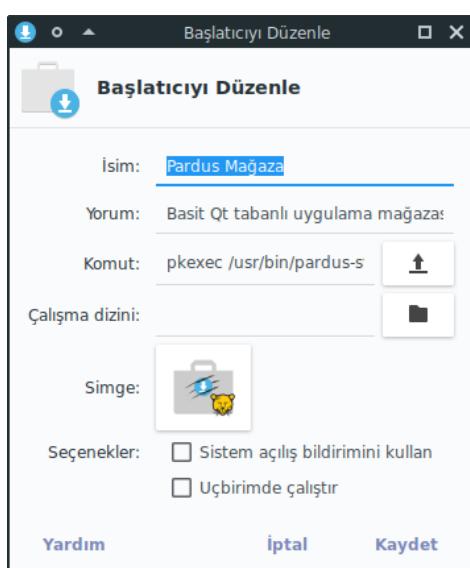
Panel üzerindeki bazı öğeleri detaylandıralım.

Uygulamalar Menüsü (Whisker)

Resim 13: Uygulamalar menüsü

“Uygulamalar Menüsü” sistemimizde kurulu olan uygulamaların kategoriler halinde listelendiği menüdür. Uygulamalara hızlı erişim için kategorilerde gezinti yapmak yerine “**Arama**” alanını kullanabiliriz. Arama kutucuğuna bir kategori -oyun gibi- ya da direkt olarak uygulama adı -satranç gibi- girebiliriz.

Resim 14: Başlatıcıyı düzenle

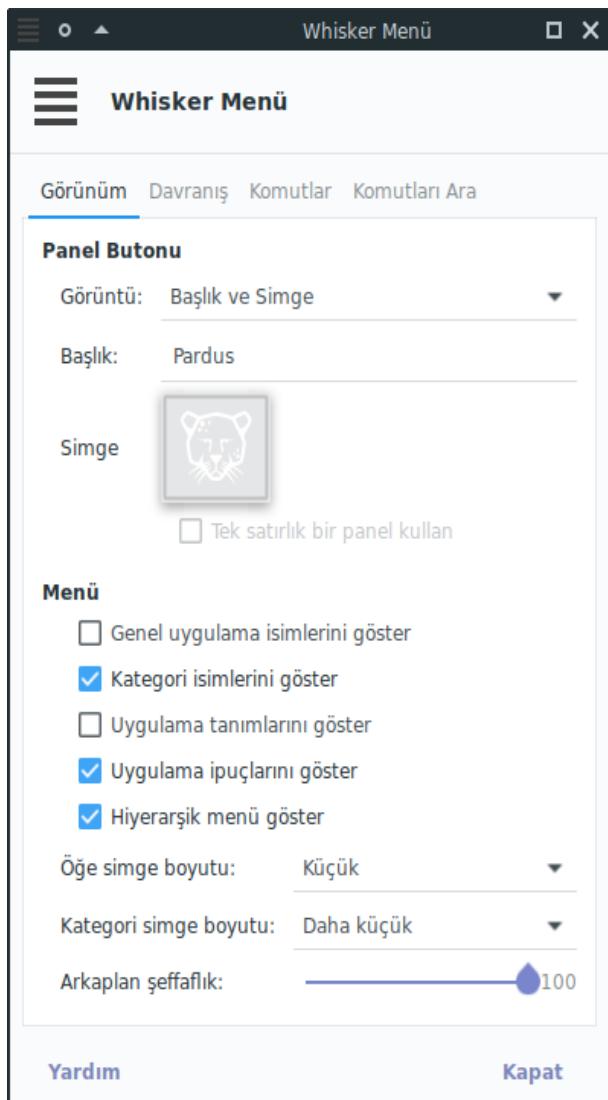
Uygulama başlama simgeleri üzerinde sağ tuşa basarak “**Uygulama Düzenle**” seçeneği ile uygulamayı başlatma tercihimizi ayarlayabiliriz.

“**Yorum**” metni uygulamanın menüde görünen açıklamasıdır.

“**Komut**”, uygulama dosyasının adresi ve var ise başlatma seçenekleri/parametreleridir.

Ayrıca **uygulama simgesini** de bu pencereden değiştirebiliriz.

Uygulamalar menüsü ayarlarını üzerinde sağ tuşa basarak “**Özellikler**” seçeneği ile değiştirebiliriz.

Resim 15: Uygulamalar/Görünüm Özellikleri

“**Görünüm**” sekmesi seçenekleri ile;

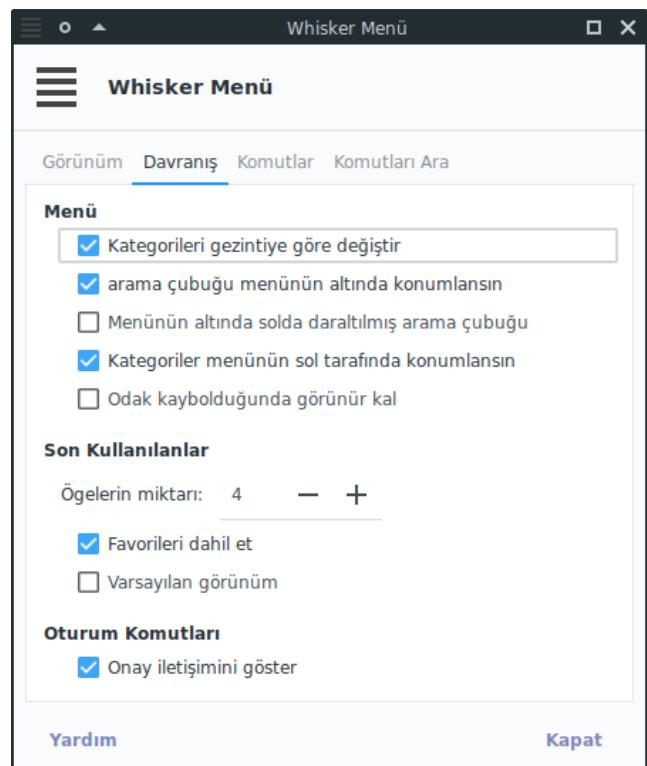
- Menü butonu için “**simge**” tercihimizi yapabiliriz.

Simge üzerine tıkladığımızda ekrana gelen pencerede istediğimiz bir kategori ya da “**bütün simgeler**” listesinde arama yapabiliriz.

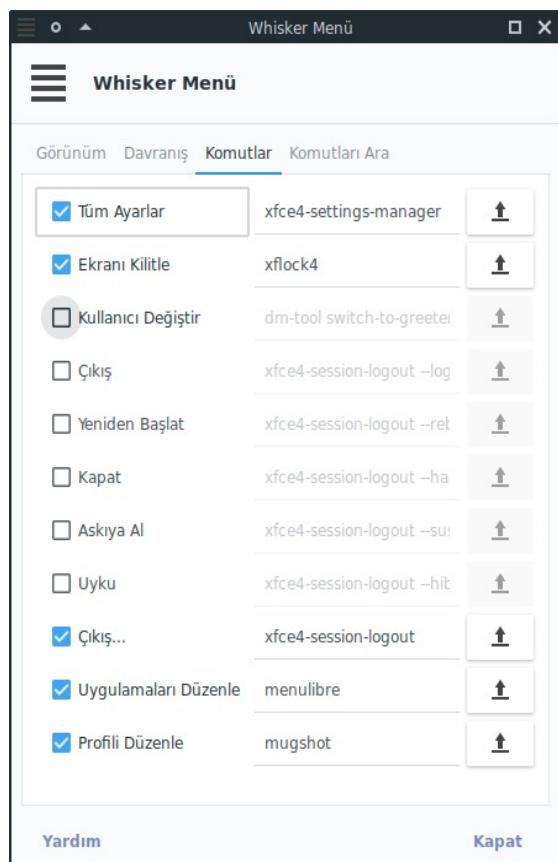
- Uygulamalar menüsü için simge yerine “Pardus”, “Menü”, “Uygulamalar” gibi tercih ettiğimiz bir etiket ya da her ikisini (simge+etiket) birlikte kullanabiliriz.
- Kategorileri sadece simge şeklinde görüntüleyebiliriz.
- Uygulama açıklama/tanım bilgilerini uygulama isimleriyle birlikte görüntüleyebiliriz.
- Kategori ve kategori içeriklerinin simge boyutunu ayarlayabiliriz.
- Arkaplan şeffaflığını istediğimiz oranda ayarlayabiliriz.

“Davranış” kategorisindeki seçenekler ile;

- Kategori içeriğini listelemek için tıklamak yerine fare ile kategori ismine gelmemiz yeterlidir. Bunu tıklamak suretiyle gerçekleştirmek istiyorsak ilgili seçeneği pasif hale getirebiliriz.
- Arama çubuğu konum (üst/alt) ve boyutunu ayarlayabiliriz.
- Kategori ve kategori içeriğini yer değiştirebiliriz.
- Sık ve son kullanılan listelerinin sayısını ayarlayabiliriz.

Resim 16: Uygulamalar/Davranış

Resim 17: Uygulamalar / Komutlar

“Komutlar” sekmesi seçenekleri ile, “Uygulamalar Menüsü” üzerinde “Profil Düzenle”, “Tüm Ayarlar”, “Çıkış”, “Kapat”, “Yeniden Başlat” gibi komutların görüntülenmesini sağlayabiliyoruz.

Uygulamalar (Whisker) Menüsü üzerindeki arama çubuğu özelleştirebiliriz. Bu arama çubuğu ile Internet ve yardım sayfalarında arama yapabilir, Uçbirimde komut çalıştırabilir ya da adresini girdiğimiz bir kaynağı açabiliriz.

“Komutları Ara” seçenekleri ile

- Varsayılan tarayıcı ile varsayılan arama sayfasında arama işlemi yapabiliriz.

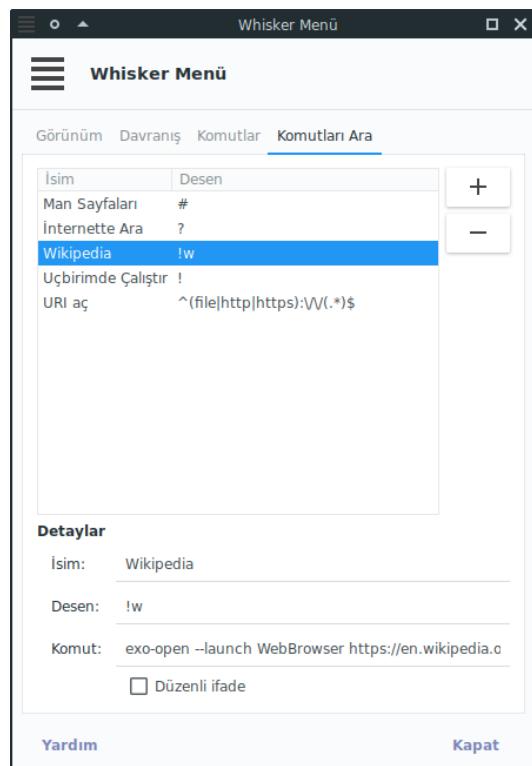
Örneğin “? pardus” şeklinde yazdığımızda Internet üzerinde “Pardus” kelimesine göre arama yapılacaktır.

- Arama metninden önce “!w” karakterleri ile (örneğin “!w pardus”) arama işleminin sadece “Wikipedia” sayfasında yapılmasını sağlayabiliriz.
- “!” karakteri ile direk olarak uçbirim üzerinde komut çalıştırabiliriz (! top).

Uçbirim : Çekirdek -Kernel- ve Kabuk - Shell- (Sayfa 11)

- Tam kaynak adresi girilmiş hedefi açabiliriz.

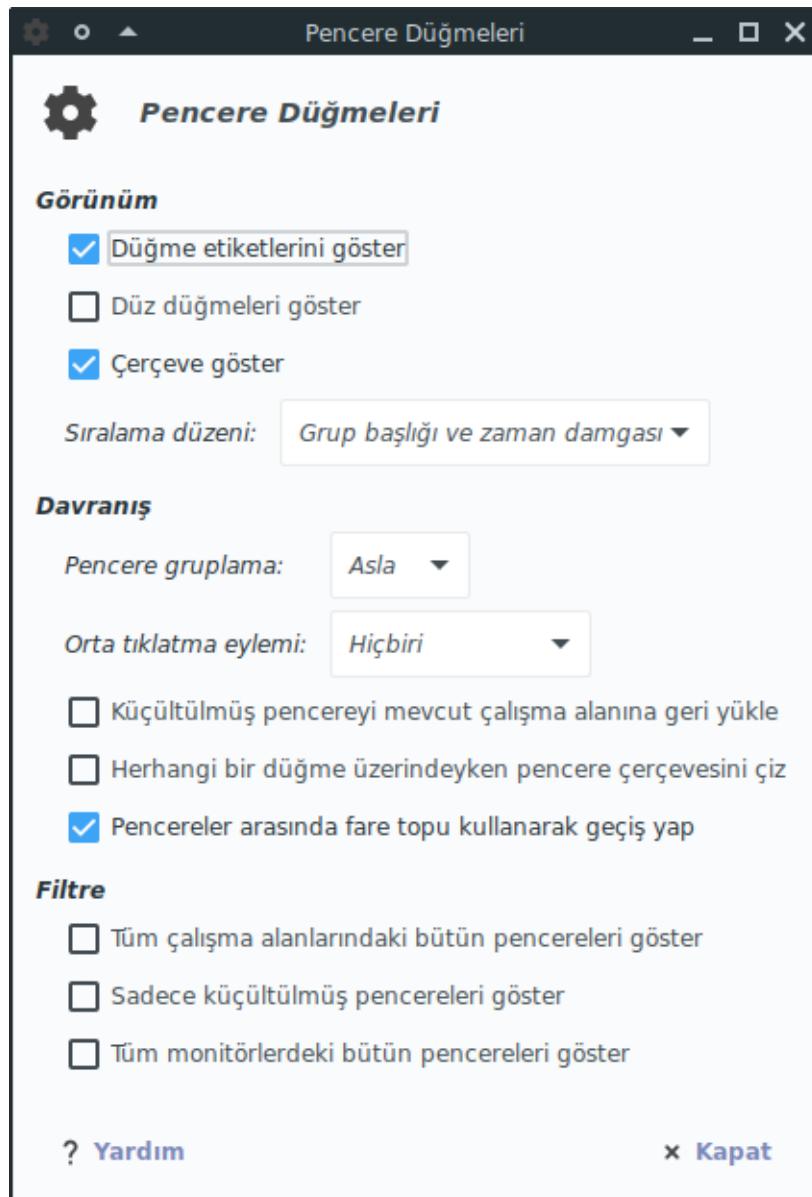
“<file:///home/senol/Pardus.MD>” ifadesi senol kullanıcısının ev dizinindeki Pardus.MD dosyasını açar.

Resim 18: Uygulamalar/Komutları Ara

Pencere Düğmeleri

Yine varsayılan olarak panel üzerinde gelen “Pencere Düğmeleri”, açık uygulamalar arasında geçiş yapmamızı sağlar. **“Panel Tercihleri > Ögeler”** listesinden ya da açık pencere simgelerinin solundaki “! ” noktalarda sağ tuşa basarak **“Özellikler”** seçeneği ile tercihlerimizi belirleyebiliriz.

Resim 19: Pencere Düğmeleri

- Görünüm bölümünden pencere düğmelerinin nasıl görüntüleneceğini ayarlayabiliriz. Yine bu bölümde yer alan **“Sıralama düzeni”** seçenekleri ile;
 - Zaman daması,
 - Grup başlığı ve zaman daması
 - Pencere başlığı,

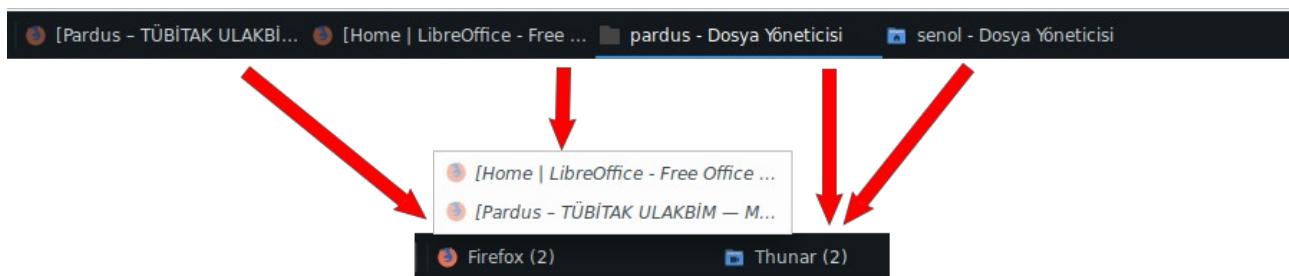
- Grup başlığı ve Pencere başlığı,

- Hiçbiri

tercihlerine göre açık uygulamaları panel üzerinde sıralayabiliriz.

“Hiçbiri” tercihini seçmemiz halinde panel üzerindeki uygulama simgelerini fare ile sürükleyerek yer değiştirebiliriz.

- “Pencere gruplama : **Daima**” seçimi ile çok fazla açık uygulamaya çalıştığımız durumlar için anlaşılır bir görünüm elde edebiliriz.

Resim 20: Pencereleri gruplandırma

- Faremizin orta tekerleğine tıklama eylemi için **“pencereleri kapatma”** ya da **“pencereleri küçültme”** davranışını tanımlayabiliriz.
- Pencere düğmelerinde fare tekerleğini çevirdiğimizde açık uygulamalar arasında geçiş yapılacaktır. Bu eylemi kapalı duruma getirebiliriz.
- Görüntülenecek uygulama pencereleri için filtre belirleyebiliriz.
 - Tüm çalışma alanlarındaki bütün pencereler
 - Sadece küçültülmüş pencereler
 - Tüm monitörlerdeki bütün pencereler.

Sistem çekmecesi

Sistem Çekmecesi, Ağ Ayarları, Bluetooth, Yazıcılar, Güç Yönetimi, Notlar gibi uygulama simgelerini içerir. Sistemimizde sonradan kurduğumuz medya, mesajlaşma, indirme gibi uygulamaları da bu sistem çekmecesi üzerinde bulabiliriz.

Simge

Bluetooth

Bluetooth kapalı

Simge

Bluetooth aktif

Kablolu bağlantı aktif

Kablolu ağ hatası

Kablolu bağlantı kesildi

Kablosuz bağlandı

Kablosuz bağlantı kesildi

Batarya dolu

Fişe takılı

Pil seviyesi düşük

Pil boş, -şarj ediliyor

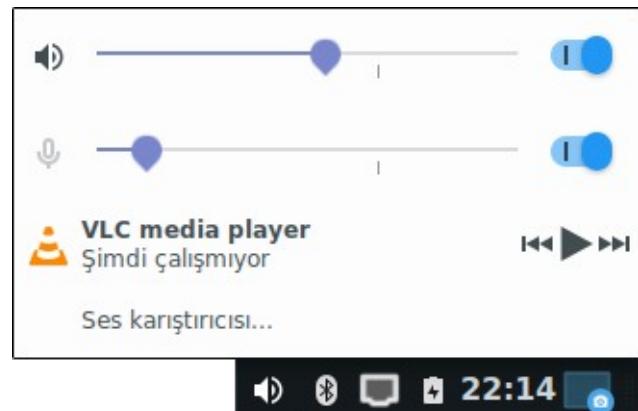
Yazıcı hazır

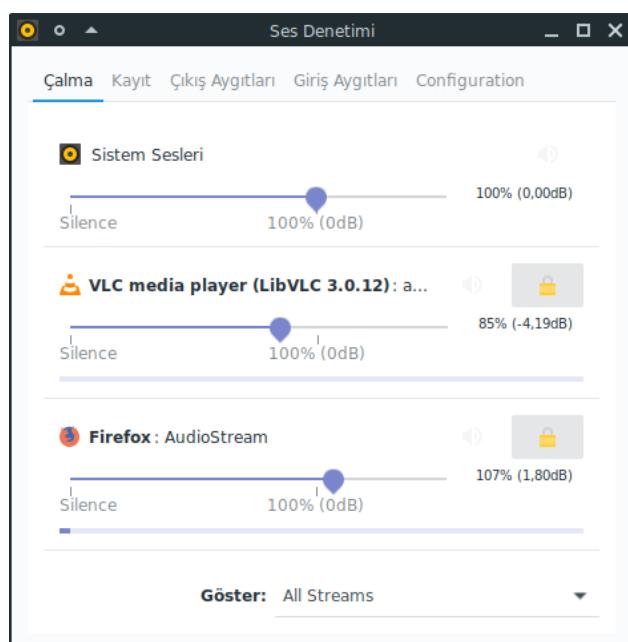
Yazıcı hatası

Ses Ayarları (Pulse Audio)

Panelimizdeki ses ikonu ile “Çıkış/Giriş Aygıtları” için ses seviyesini ayarlayabiliriz. “Ses karıştırıcısı” seçeneği ile “Ses Denetim Ayarları” penceresine erişebiliriz.

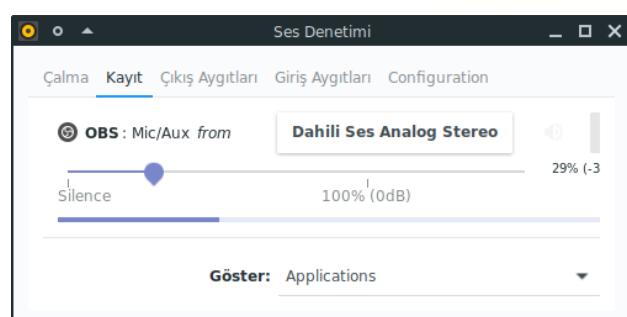

Resim 21: Ses - PulseAudio Eklentisi

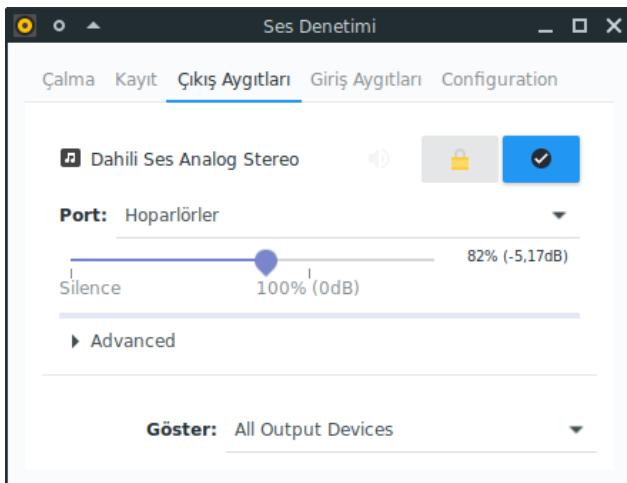

Resim 22: Ses denetimi - Çalma ayarları

Kayıt yaptığımız uygulamalar için ses seviyesini ayarlayabiliriz.

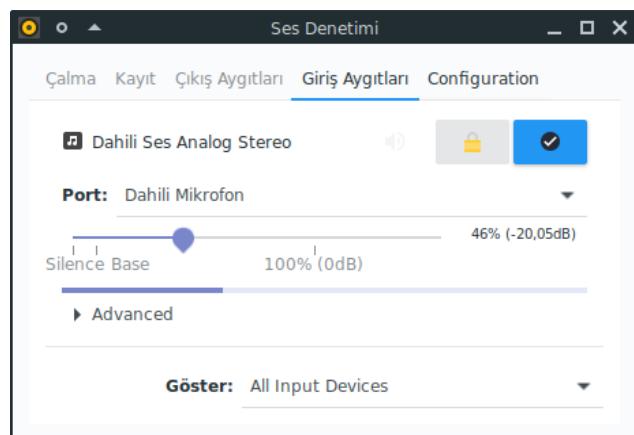
Resim 23: Ses denetimi - Kayıt ayarları

Resim 24: Ses denetimi - Çıkış aygıtları

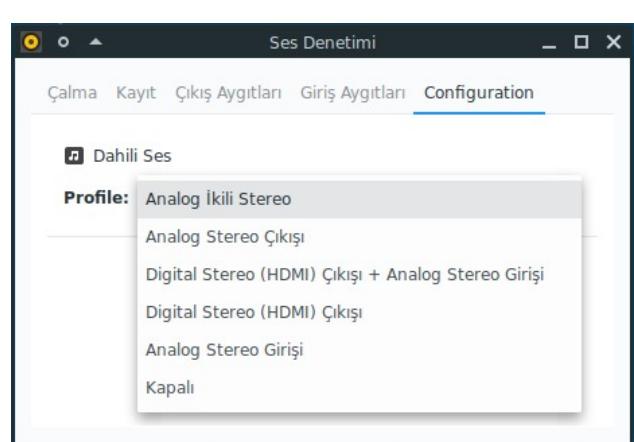
Sistemimizdeki ses giriş aygıtlarından (dahili mikrofon, kamera mikrofonu, kulaklık mikrofonu, harici mikrofon) kullanmak istediğimizi seçebilir ve her biri için ayrı ayrı ses seviyesi belirleyebiliriz.

Kulaklık ve hoparlörlerimiz için ayrı ayrı ses çıkış seviyesi belirleyebiliriz.

Resim 25: Ses denetimi - Giriş aygıtları

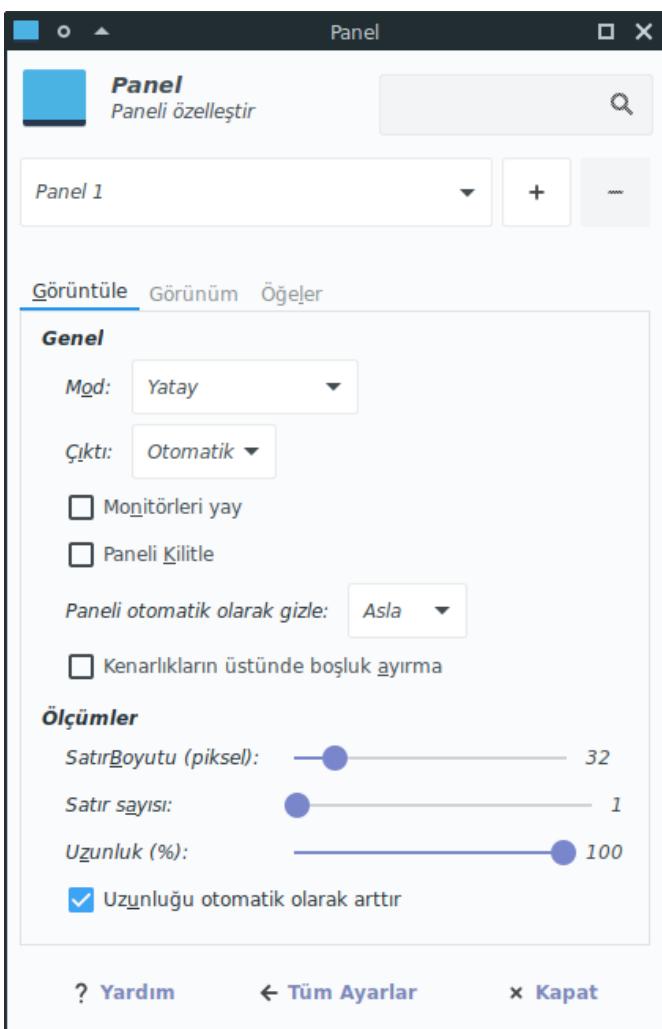
Ses ayarlarımız için yapılandırma profilimizi belirleyebiliriz.

Resim 26: Ses denetimi - Yapılandırma

Panel Tercihleri

Panel üzerindeki öğeleri farenin sağ tuşuna basarak kaldırabilir ya da “**taşı**” seçeneğinin ardından sürüklemek sureti ile istediğimiz noktaya konumlandıramız. Yine bu menüde “**Panel > Panel Tercihleri**” ya da “**Tüm Ayarlar > Panel**” ile panel tercihlerimizi belirleyebiliriz.

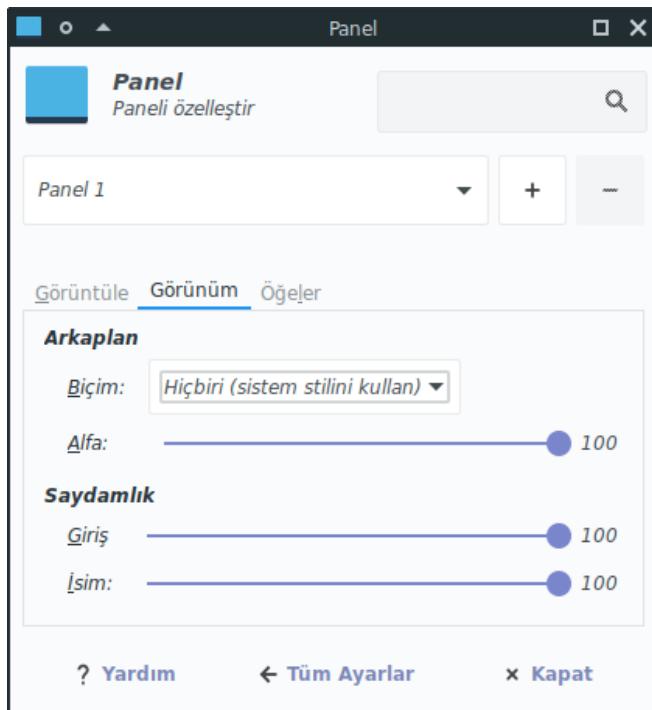

Resim 27: Panel ayarları

- Masaüstünde birden fazla panel bulundurabiliriz. (Ekle + / Kaldır -)
- Panellerimiz için “**Yatay/Dikey**” tercihi yapabiliriz.
- Panelimizin otomatik gizlenmesini sağlayabilir fare imleci ilgili kenara geldiğinde ya da klavye tetiklemesi ile görüntülenmesini sağlayabiliriz.
- Birden fazla ekran kullanıyorsak panelin görüntüleneceği ekranı belirleyebiliriz.
- “**Ölçümler**” listesi seçenekleri ile panelin,
 - Yükseklik ve Satır sayısı,
 - Uzunluk

gibi ayarlarını yapabiliriz.

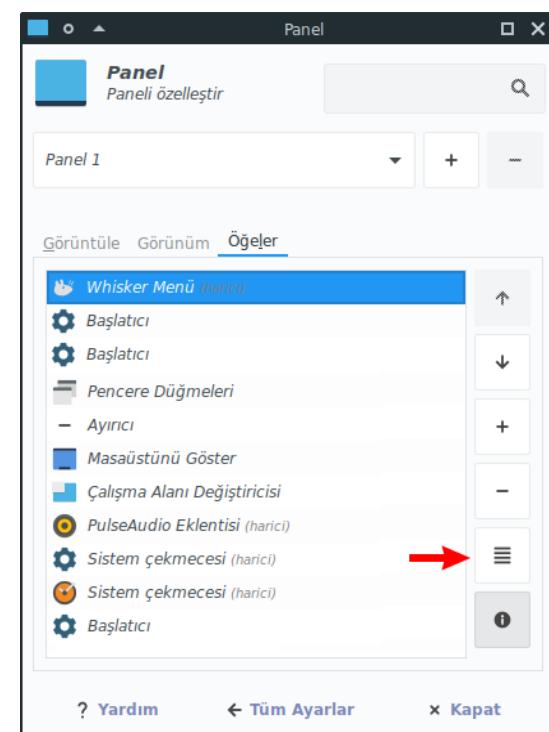

Resim 28: Panel - Görünüm

“Öğeler” sekmesi ile panel üzerine eklenti eklemeye (+) kaldırma (-) işlemleri gerçekleştirebilir, bu eklentilerin panel üzerindeki konumlarını ayarlayabiliriz.

 “Özellikler” butonu ile eklenti ayarlarını düzenleyebiliriz. Yukarıda “Uygulamalar Menüsü”, “Pencere Düğmeleri”, “Ses”, “Sistem Çekmecesi” ayarlarını incelemiştik.

“Görünüm” sekmesindeki seçenekler ile arka plan biçimini (**renk/görsel**) tercihimizi belirleyebilir bu tercihimiz için şeffaflık oranını belirleyebiliriz.

Resim 29: Panel - Öğeler

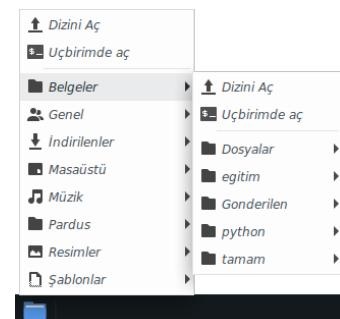

Panel üzerindeki öğeleri farenin sağ tuşuna basarak kaldırabilir ya da “taşı” seçeneğinin ardından sürüklemek sureti ile istediğimiz noktaya konumlandırabiliriz.

Örneğin “ekle” butonu ile panelimize yerlestirebileceğimiz eklentilerin bir kısmına aşağıdaki başlıklarda değinilmiştir.

Dizin

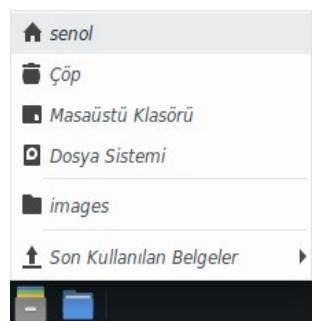
Bu eklenti ile yanda gördüğümüz istediğimiz bir konumu hızlıca açabiliyoruz.

Resim 30: Dizin eklentisi

Yerler

Ev, Çöp, Masaüstü gibi sık kullandığımız konumlara hızlı erişim sağlayan eklentidir.

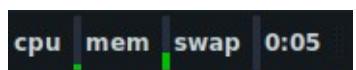

Resim 31: Yerler

Sistem Durumu

İşlemci, bellek ve disk üzerindeki takas alanı kullanımını izleyebildiğimiz eklenti.

Masaüstüyü Göster

Paneye masaüstüne hızlıca göz atmamızı sağlayan simge ekler.

Ekran Görüntüsü Yakalama

Aktif pencere, tüm ekran ya da seçtiğimiz alanı resim olarak almamızı sağlar.

Notlar

Aldığımız önemli notlarımızı masaüstünde görüntüleyebildiğimiz uygulamadır.

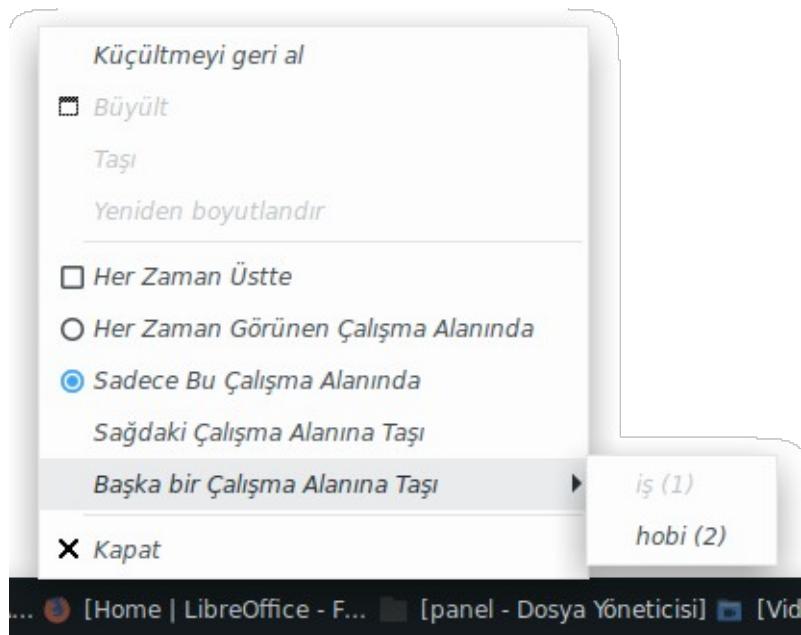
Çalışma Alanı Değiştirici

Çalışma alanları üzerinde fare ile geçiş imkanı sağlar.

Çalışma Alanları

Masaüstümüzde açık uygulama karmaşasını önlemek için birden fazla çalışma alanı kullanabiliriz. Böylece açık uygulamalarımızı kategorize edebiliriz. Yani bir masaüstünde Internet tarayıcısı, Mail vs. gibi uygulamalarımız açık iken diğer masaüstünde nadiren erişim ihtiyacı duyduğumuz müzik dinleme, mesajlaşma uygulamalarımız açık olabilir. Çalan müziği değiştirmek ya da bildirim geldiğinde mesajlara göz atmak için çalışma alanını değiştirebiliriz.

Resim 32: Çalışma alanına taşı

Aynı işlem pencere başlık çubukunda sağ tuşa basarak gerçekleştirilebilir.

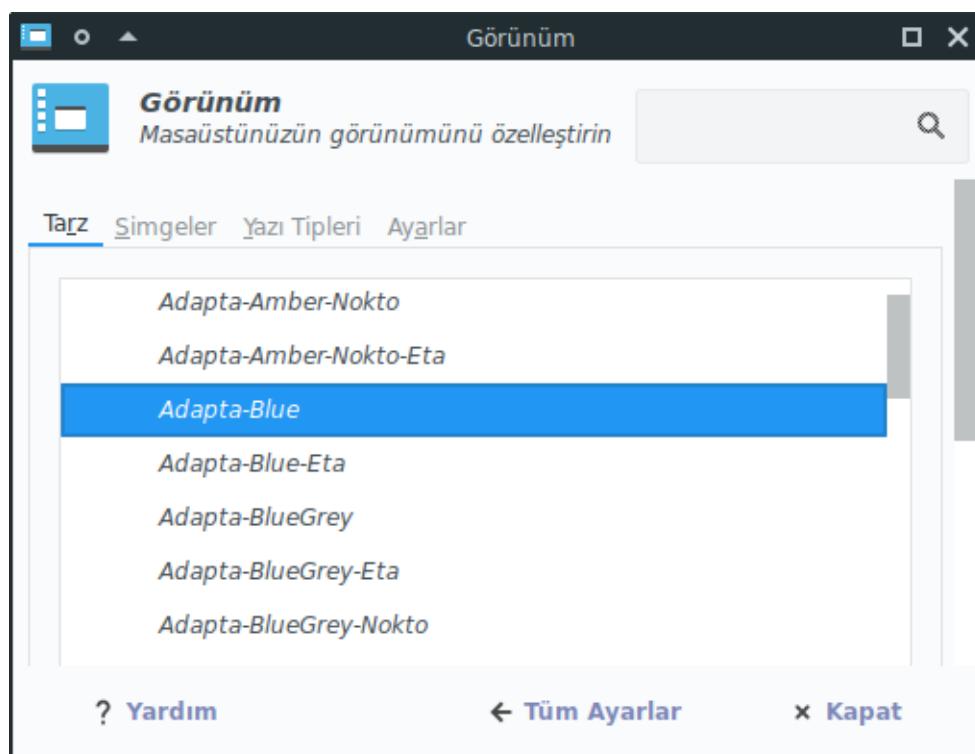
Sürekli görmek istediğimiz pencereler için “**Her Zaman Görünen Çalışma Alanında**” seçeneğini onaylayabiliriz.

Görünüm Ayarları

Pencere ve simgelerin görünümünü ayarladığımız uygulamadır. Ayrıca pencere öğeleri ve menülerdeki metinlerin yazı tipi, biçim ve boyutunu bu seçenek ile değiştirebiliriz.

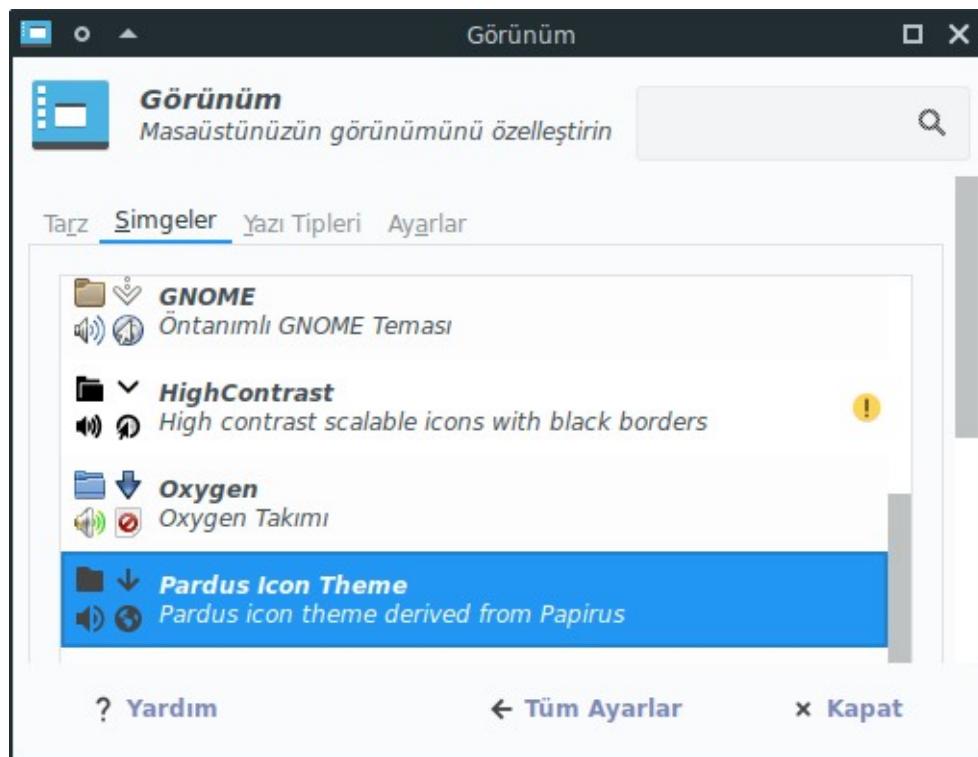
“**Tema**” listesinden panel ve başlık çubuğu, menü, sekme, düğme gibi pencere öğeleri için kendimize uygun bir tarz seçebiliriz. Liste öğelerinin başındaki renkli kareler renk kombinasyonlarının önizlemesidir. Listedeki seçenekleri xfce-look.org gibi Internet üzerindeki kaynaklardan indirdiğimiz tema dosyanın arşiv halini -tarball- listeye sürükleyerek zenginleştirebiliriz.

Resim 33: Görünüm -Tema

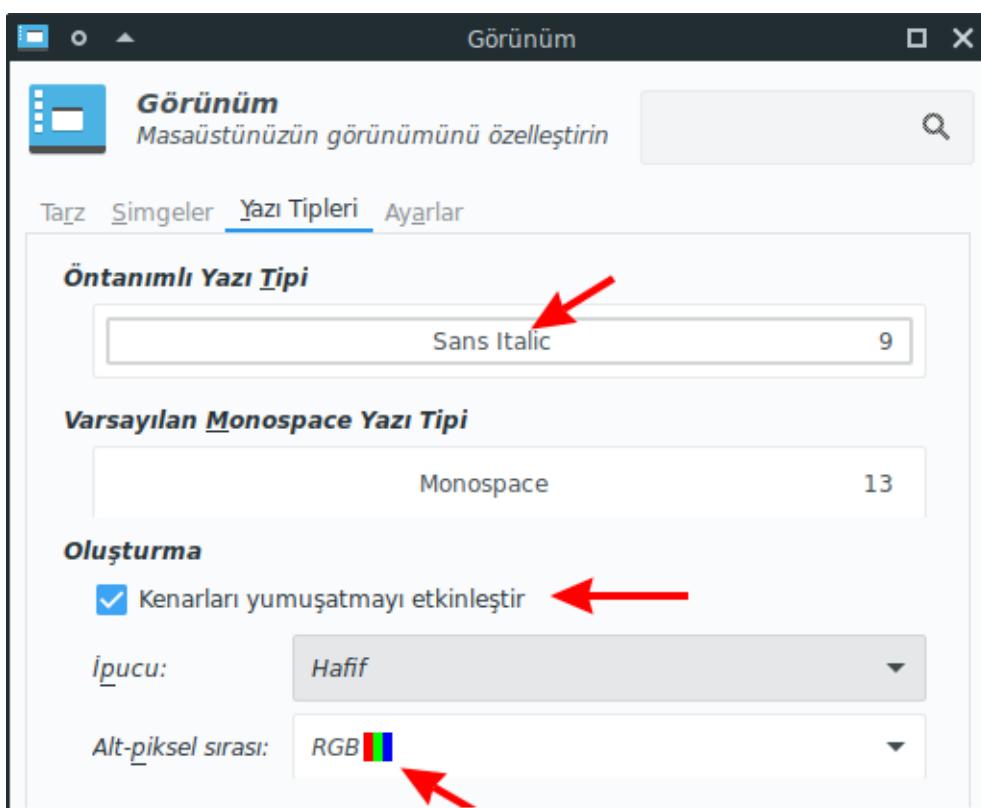
“**Simgeler**” sekmesindeki listeden masaüstü, panel, dosya yönetici için varsayılan olarak gelen simge setimizi değiştirebilir, kendi simgelerimizi tasarlayarak tarzımıza uygun temalar oluşturabiliriz. Ayrıca tema listesinde olduğu gibi Internet üzerinden indirdiğimiz simge seti dosyalarının arşiv halini listeye sürükleyerek ya da paket yönetici ile ilgili paketleri kurarak seçeneklerimizi arttırlabiliriz.

Resim 34: Görünüm -Simgeler

“**Yazı tipleri**” sekmesi ile başlık, menü gibi pencere öğeleri ve simgelerimiz için **Yazı tipi**, **Yazı tipi sitili**, **Yazı boyutu**, seçimi yapabilir, **karakterlerin kenarlarını yumusatmak** için **hafif/orta/tam** seçeneklerinden birini tercih edebiliriz. LCD veya düz ekranlardaki görünüm için “Alt-pixel sırası” seçeneklerini test edebiliriz.

Resim 35: Görünüm -Yazı tipleri

“Ayarlar” seçeneklerinden menü ve butonlarda eylemleri ifade eden resimlerin görüntülenmesini sağlayabiliriz.

Resim 36: Görünüm -Ayarlar

Araç çubuğu stili;

Metin : Yeni Aç Kaydet Geri Al

Simge altındaki metin : + ↑ ↓ ↶
Yeni Aç Kaydet Geri Al

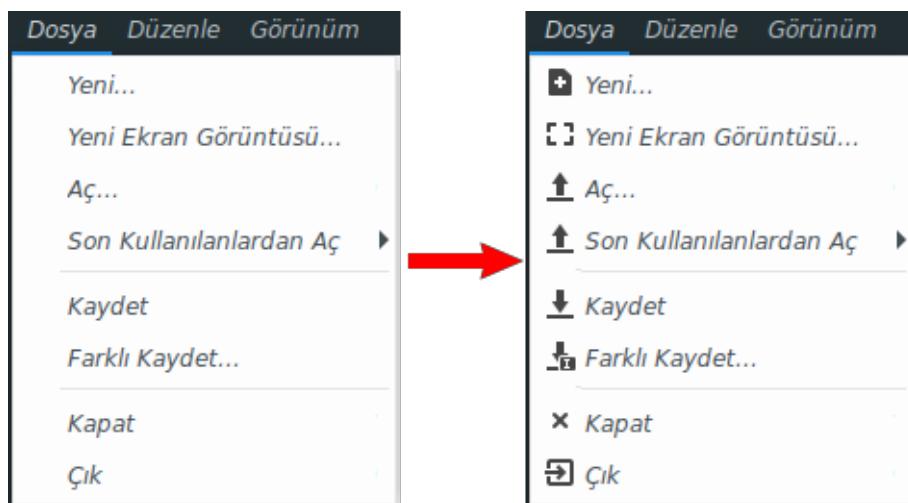
Simge yanındaki metin : + ↑ Aç ↓ Kaydet ↶ Geri Al

Menüler ve Düğmeler;

Düğmelerde resimleri göster :

Menülerde resimleri göster :

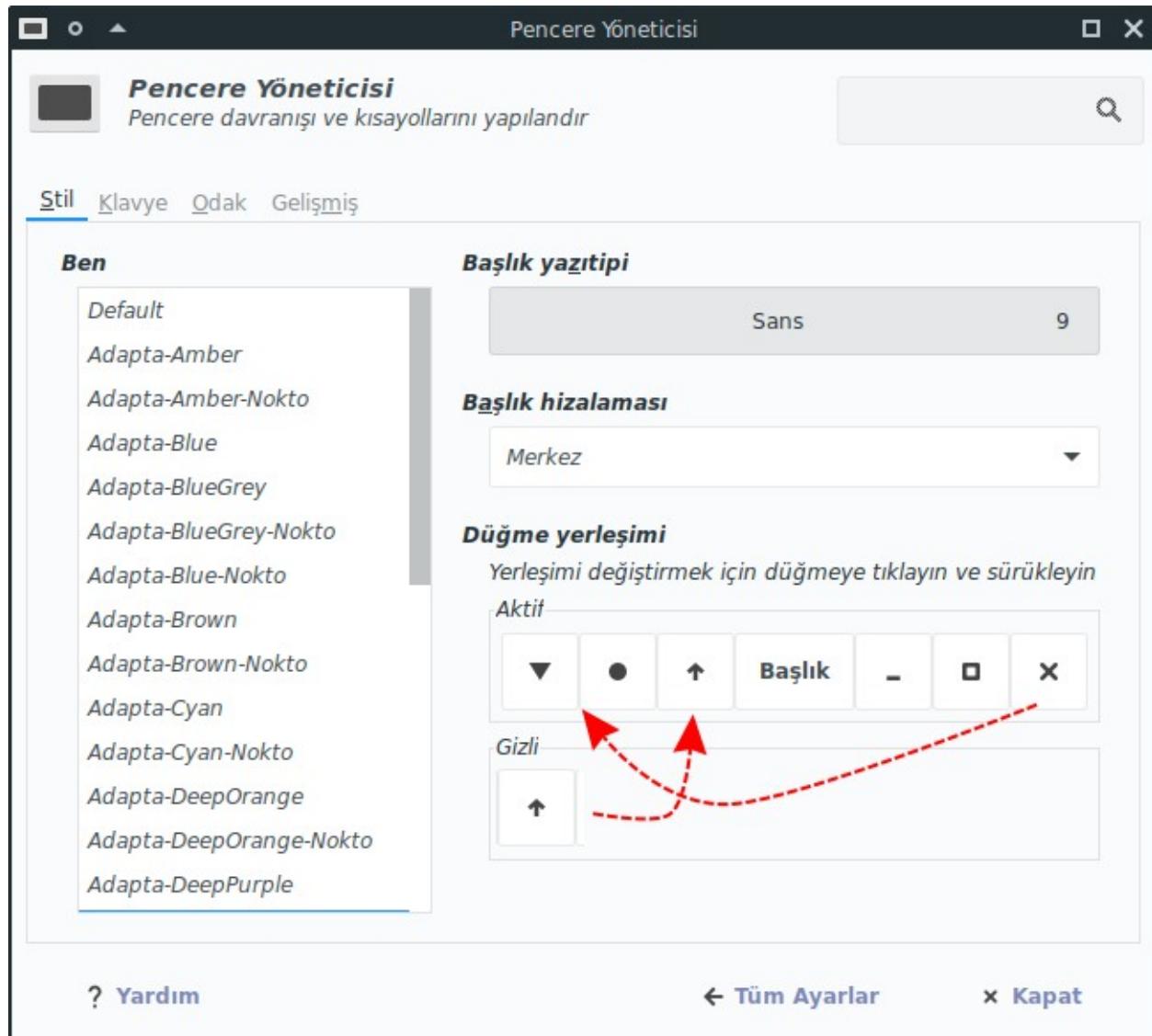

Olay seslerini etkinleştir, ile oturum açma/kapatma, USB aygıtlarını takma/çıkartma, bilgisayarı fişe takma/çıkartma gibi eylemlerde sesli bildirim almamızı sağlar.

Pencere Yöneticisi

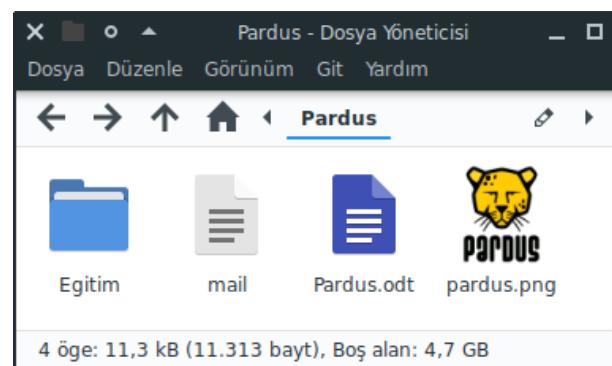
“Pencere Yöneticisi” ile pencere öğelerinin konum ve görünümünü ayarlayabiliriz. Örneğin “pencere başlık çubuğu” için, **yazı tipi**, **yazı tipi biçimci** (kalın/italik), **boyut** ve **hizalanma** biçimini değiştirebiliriz.

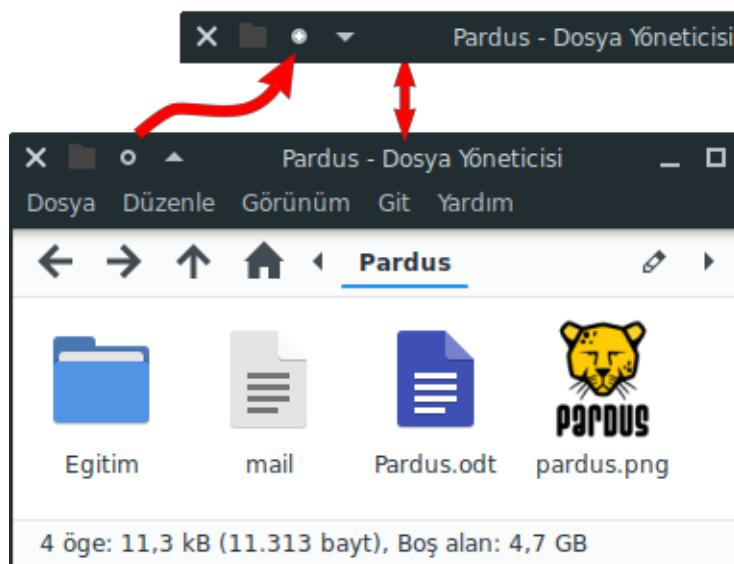
Resim 37: Pencere yöneticisi -Stil

Pencere başlık çubukunda bulunan pencere denetim butonları ve bunların konumlarını tercih ettiğimiz biçimde değiştirebiliriz. Bu işlem için ilgili butonu başlık üzerinde istediğimiz konuma sürüklememiz yeterli olacaktır.

Yandaki pencerede gördüğünüz gibi pencereleri kapatmak için MacOS işletim sistemlerindeki gibi pencerenin sol üst köşesindeki kapat butonunu kullanabiliriz. Masaüstü kullanımlarında çok önem arz etmiyor gibi görünen bu özelleştirme geniş ekran kullanımları (örneğin eğitimlerde kullanılan etkileşimli tahta) için oldukça avantajlıdır.

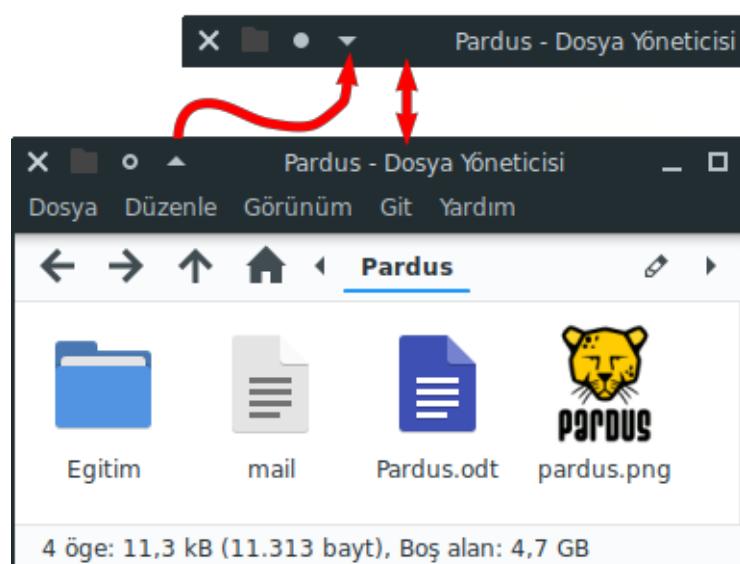
Resim 38: Thunar penceresi - Kapat düğmesi

Resim 39: Tüm çalışma alanlarında göster

Resimde gördüğümüz nokta şeklindeki düğme ile pencerenin tüm çalışma alanlarında, daha doğrusu aktif çalışma alanında daima görüntülenmesini sağlayabiliriz. Sürekli ekranda olmasını istediğimiz uygulama pencereleri için bu butonu aktif hale getirebiliriz.

"Yukarı ok" butonunu pencerenin arkasına bakmak için kullanabiliriz. Aynı işlemi başlık üzerinde fare tekerleğini çevirerek gerçekleştirilebiliriz. Böylece şekilde görüldüğü gibi bu kullanım pencere için sadece başlık çubuğundan ibaret bir görüntü sağlayacaktır. Pencere içeriği için tekrar bu düğmeye basabiliriz.

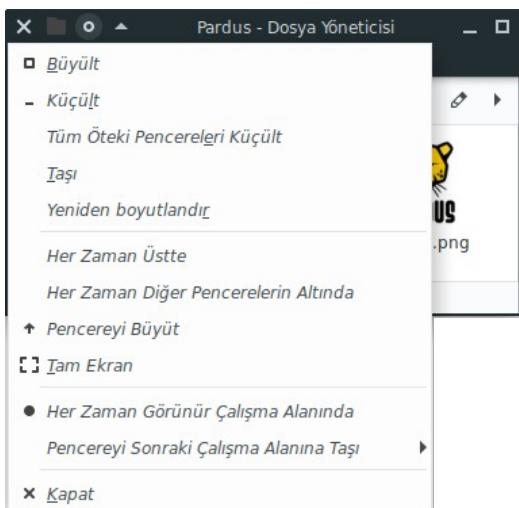

Resim 40: Süpür / Topla

Bir pencereyi taşımak için pencereyi başlık çubuğundan tutarak sürükleyebiliriz. Pencereyi ekranın üst kenarına sürüklendiğimizde ekranı kaplama (ki bu işlemi başlık çubuğuna çift tıklayarak gerçekleştirebiliriz) köşelere sürükleyerek ise ekranda döşeyebiliriz.

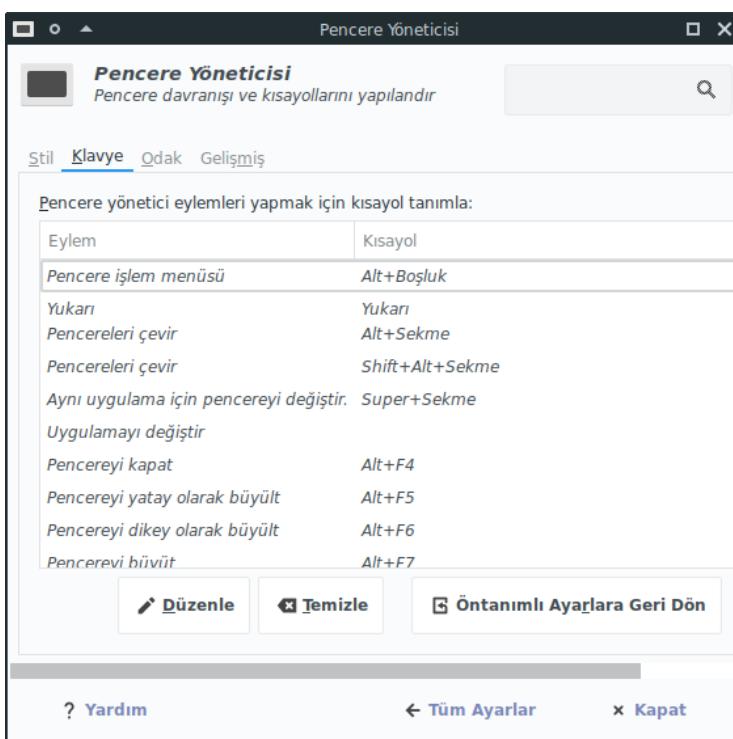

Birçok uygulama penceresinin **F11** tuşuna basarak ekranı kaplamasını ya da önceki boyutuna gelmesini sağlayabiliriz.

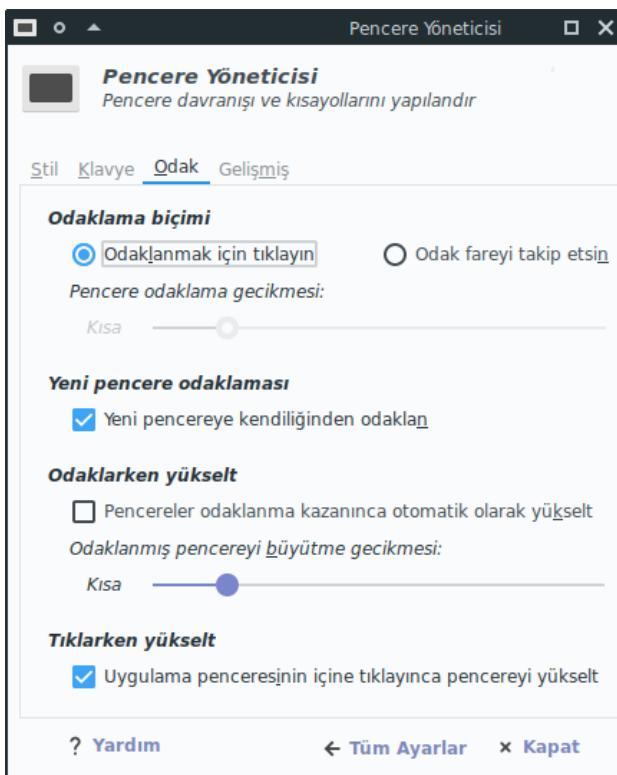
Resim 41: Pencere denetim menüsü

Pencere denetimlerini klavye üzerinden de gerçekleştirilebiliriz. **Alt + boşluk** tuşları ile yanda gördüğünüz pencere denetimi menüsünü aktif hale getirerek amacımıza uygun menü tercihine erişebiliriz.

Resim 42: Pencere Yöneticisi -Klavye kısayolları

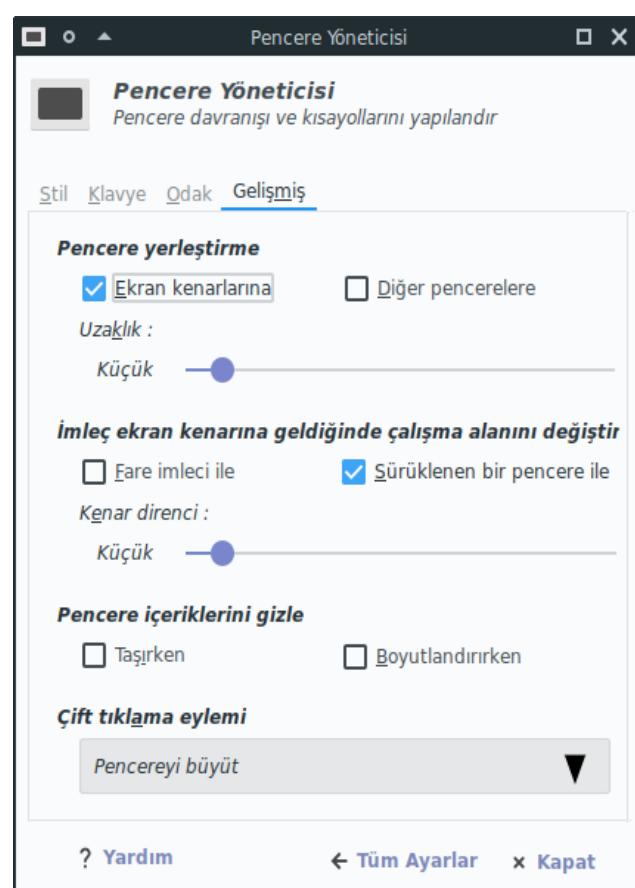
Klavye sekmesinden pencere eylemleri için klavye kısayol tuşlarını belirleyebiliriz. Örneğin uygulamalar arası geçiş tuş kombinasyonunu (Alt+sekme-tab-) değiştirmek için **“Düzenle”** butonuna bastıktan sonra farklı bir tuş kombinasyonuna basabiliriz. **“Temizle”** butonu ile mevcut kısayol tuşunu iptal edebilir, **“Ön Tanımlı Ayarlara Geri Dön”** seçeneği ile yaptığımız tüm kısayol tuş tanımlarını ilk haline geri çevirebiliriz.

Resim 43: Pencere Yöneticisi -Odak

“Gelişmiş” ile fare eylemleri için pencereyi boyutlandırma, döşeme, taşıma gibi farklı pencere davranışları almamızı sağlar.

Fare imleci hareketi ya da fare tıklaması ile odaklanacak pencere ayarlayabiliriz. Bunun için “**Odaklama biçimi**” tercihini belirlememiz yeterlidir. Yeni pencere açıldığında otomatik odaklanması ve odaklanan -etkin- uygulama penceresinin en öne gelmesini ayarlayabiliriz.

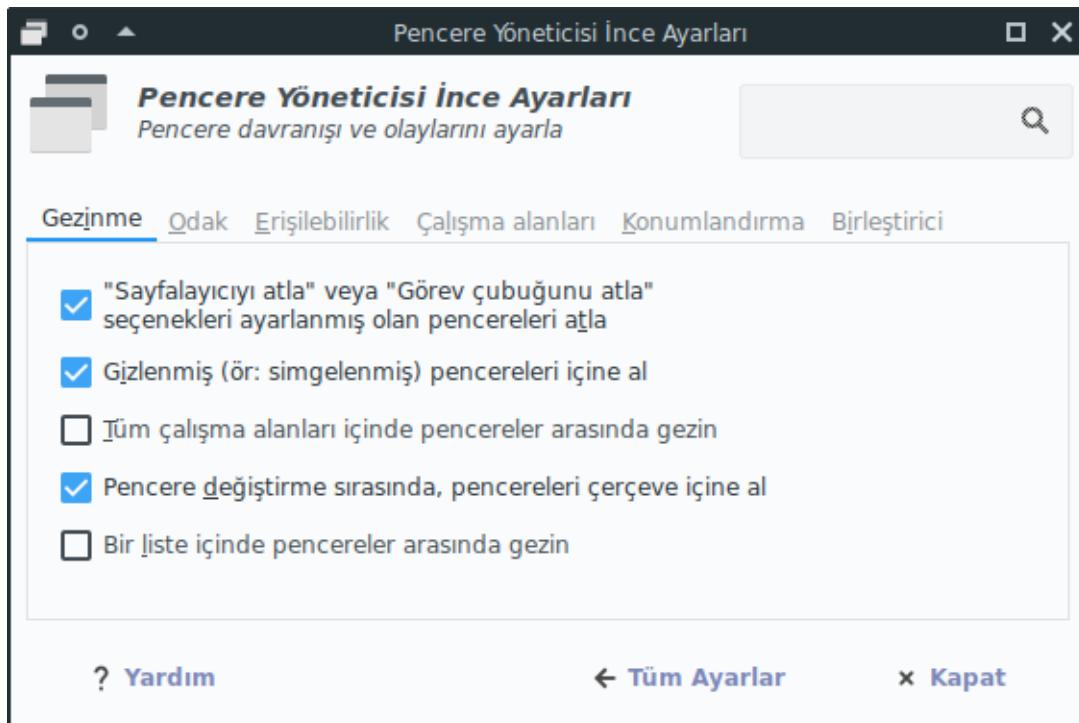

Resim 44: Pencere Yöneticisi -Gelişmiş

Pencere Yöneticisi İnce Ayarları

“Pencere Yöneticisi İnce Ayarları” ile yukarıda deirdiğimiz konulara ilave olarak aşağıdaki gibi detay eylemler/ayarlar gerçekleştirebiliriz.

Resim 45: Pencere Yöneticisi İnce Ayarları - Gezinme

- Pencereler arası geçiş,
- Uygulama olayları (bildirimlerin ekran kaynağını kullanma öncelikleri)
- Pencereleri taşımak için kullanılacak tuş kombinasyonu,
- Çalışma alanı geçiş seçenekleri,
- Pencere konumlandırma ve
- Pencere görüntülenme seçeneklerimizi ayarlayabiliriz.

Dosya Yöneticisi Ayarları

Depolama ünitelerimiz üzerinde dosya organizasyonumuzu yapmamızı sağlayan uygulama olarak Xfce ile birlikte **Thunar** Dosya Yöneticisi gelmektedir. Thunar Dosya Yöneticisi kullanımı ile ilgili olarak Dosya Yöneticisi (Thunar) başlığını inceleyebilirsiniz(Sayfa 91).

Bildirim Ayarları

 Sistem ve uygulama bildirimlerinin görüntüleneceği **konum**, **biçim** ve görüntülenme **süresi** gibi ayarları özelleştirebiliriz.

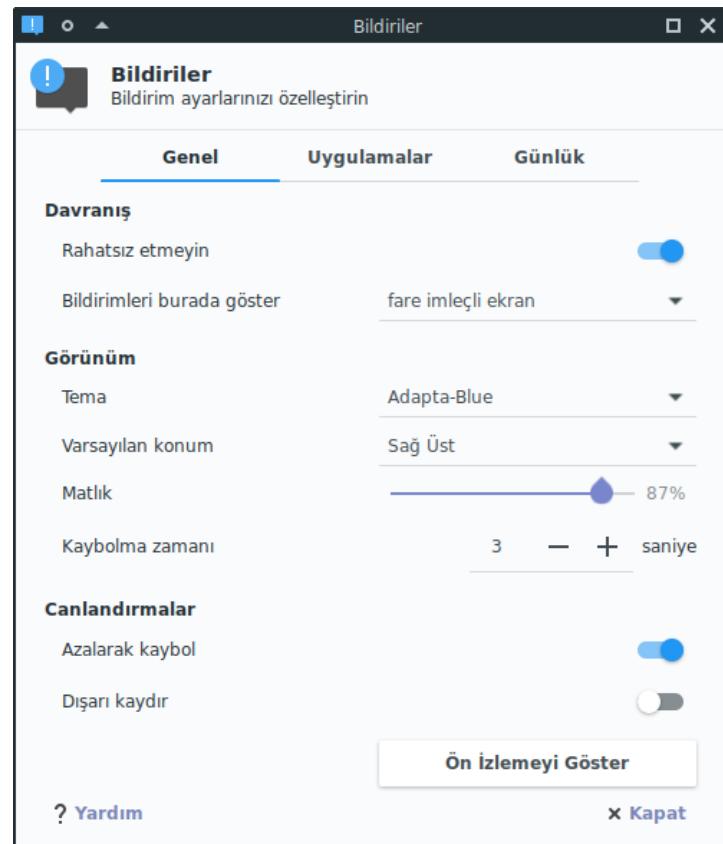
“**Rahatsız etmeyin**” seçeneğini aktif hale getirdiğimizde bildirimler ekran-da görüntülenmeyecektir.

Çoklu monitör kullandığımız durumlarda bildirimin görünmesini istediğimiz ekranı seçebiliriz.

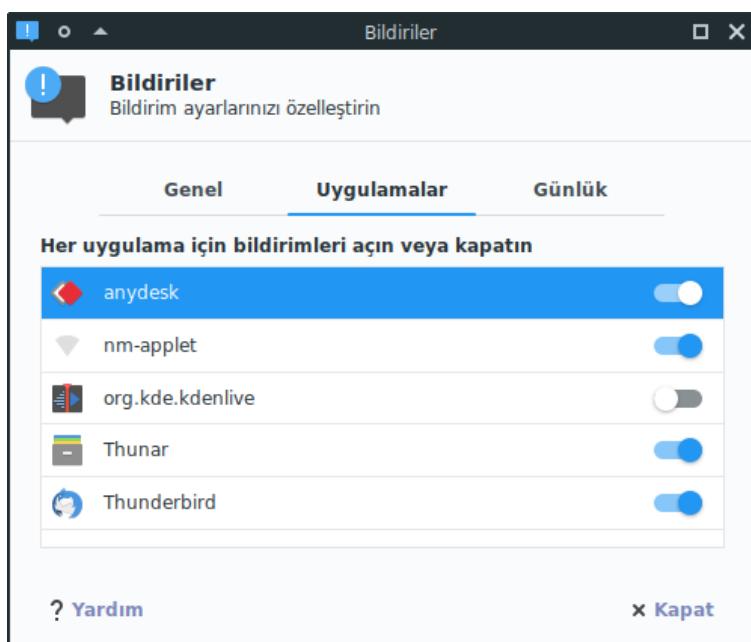
Bildirimin ekranındaki konumu ve görüntülenme süresini belirleyebiliriz.

Bildirim için “**tema**” seçimi yapabilir bildirimin görüntülenme animasyonu ve şeffaflığını ayarlayabiliriz.

“**Ön izlemeyi Göster**” butonu ile ayarlarımı test edebiliriz.

Resim 46: Bildirim görüntülenme ayarları

Resim 47: Uygulama bildirim ayarları

Her bir uygulama için ayrı ayrı bildirimleri aktifleştirebilir ya da kapatabiliriz.

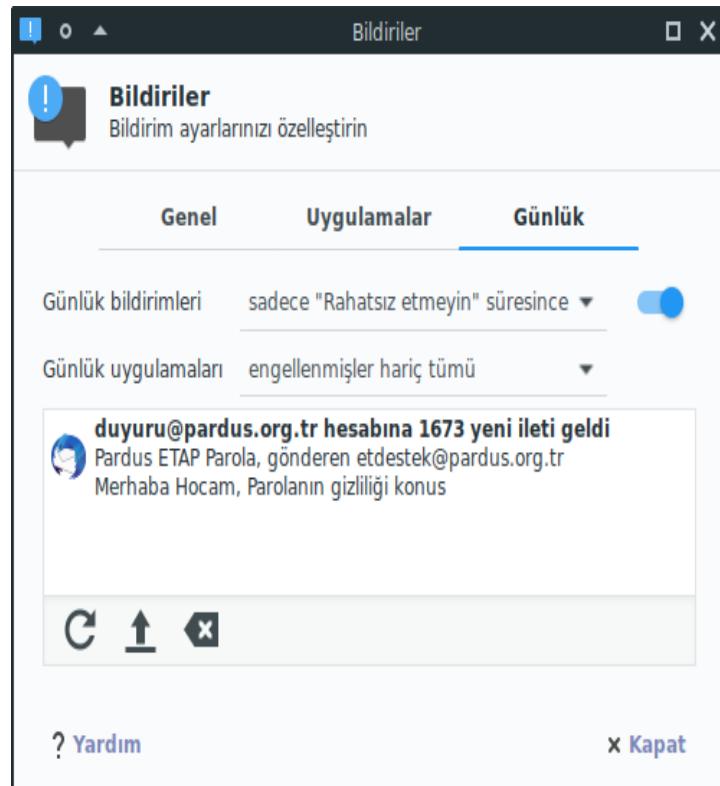
“Günlük” ile,

- bildirim geçmişinin **tamamını**,

ya da sadece,

- “**Rahatsız etmeyin**” tercihini aktif hale getirdiğimiz zaman süresince gerçekleşen

bildirimleri görüntüleyebiliriz.

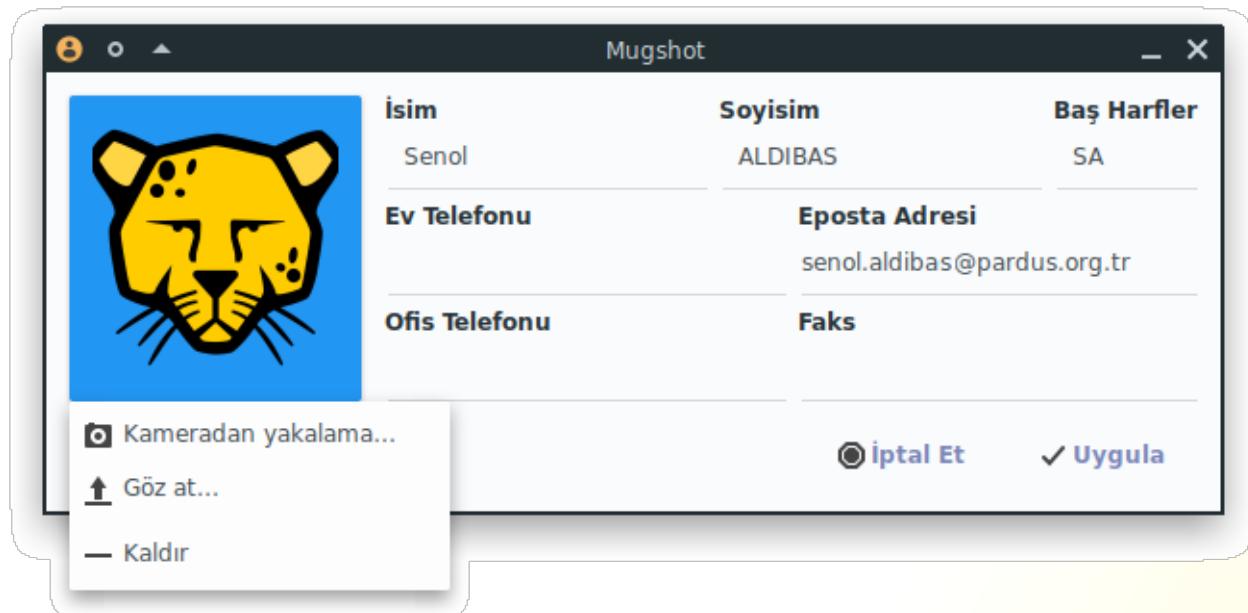

Resim 48: Bildirim geçmişi

Kullanıcı bilgileri

“**Hakkımda**” ile isim, telefon, mail adresi gibi kişisel ayarlarımızı girebilir ve profil fotoğrafı belirleyebiliriz. Profil fotoğrafı için mevcut bir resim dosyası kullanabilir ya da o anda görüntü yakalama aygıtıımız ile görüntü alabiliriz.

Buradaki bilgilere panel üzerindeki “Whisker” uygulama başlatma menüsünden de erişebiliriz. Kullanıcı bilgileri ile ilgili olarak başlığını inceleyebilirsiniz. -sayfa 74 -

Donanım Ayarları

Ağ Ayarları

 Panel sistem çekmecesindeki “Ağ” simgesinde sağ tuş ile ekrana gelen menüden “Bağlantı Bilgileri” ile “ağ” bağlantı bilgilerimizi görüntüleyebiliriz.

Etkin Ağ Bağlantıları

Pardus Kablolu bağlantı 1 (öntanımlı)

Genel

Arayüz: 802.11 Kablosuz (wlps0)
Donanım Adresi: MAC ADDRESS
Sürücü: iwlwifi
Hız: 243 Mb/s
Güvenlik: WPA/WPA2

IPv4

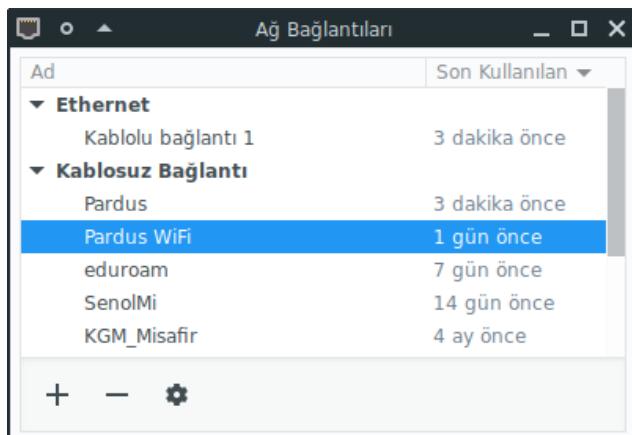
IP Adresi: 192.168.0.13
Alt Ağ Maskesi: 255.255.255.0
Öntanımlı Rota: 192.168.0.1
Primary DNS: 8.8.8.8
Secondary DNS: 1.1.1.1
Tertiary DNS: 44.4.5.773

IPv6

IP Adresi: fe80::716d:83df:c060:3d6a/64

Resim 49: Ağ bilgileri

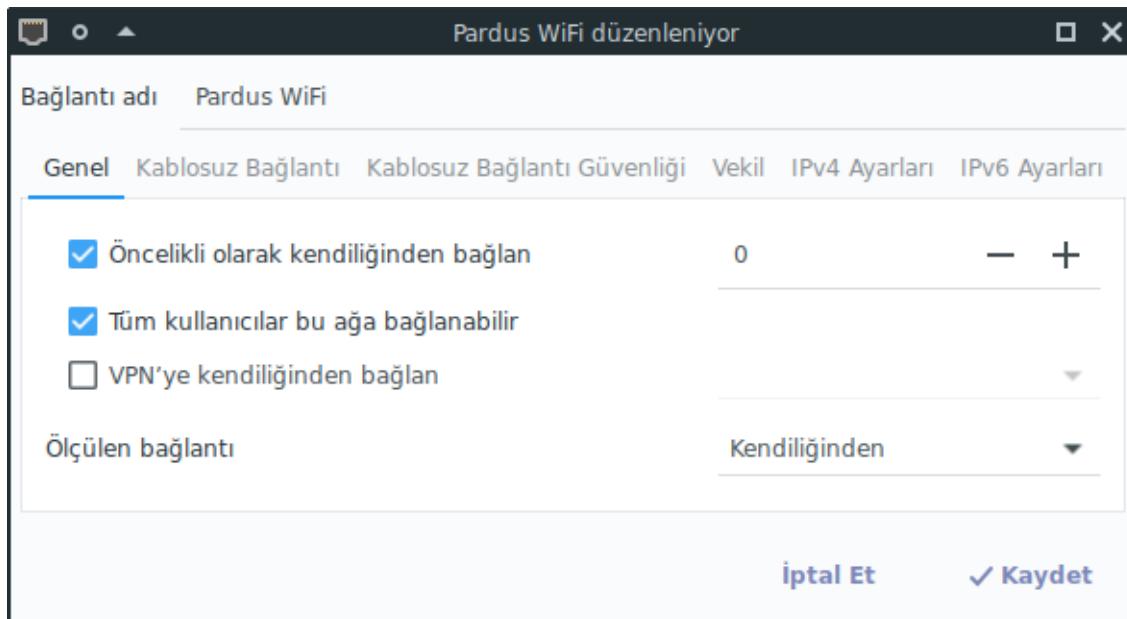
“Bağlantıları Düzenle” ya da Tüm Ayarlar penceresindeki “Gelişmiş Ağ Ayarları” ile tüm ağlarımıza için yapılandırma sağlayabiliriz.

Resim 50: Ağ bağlantıları

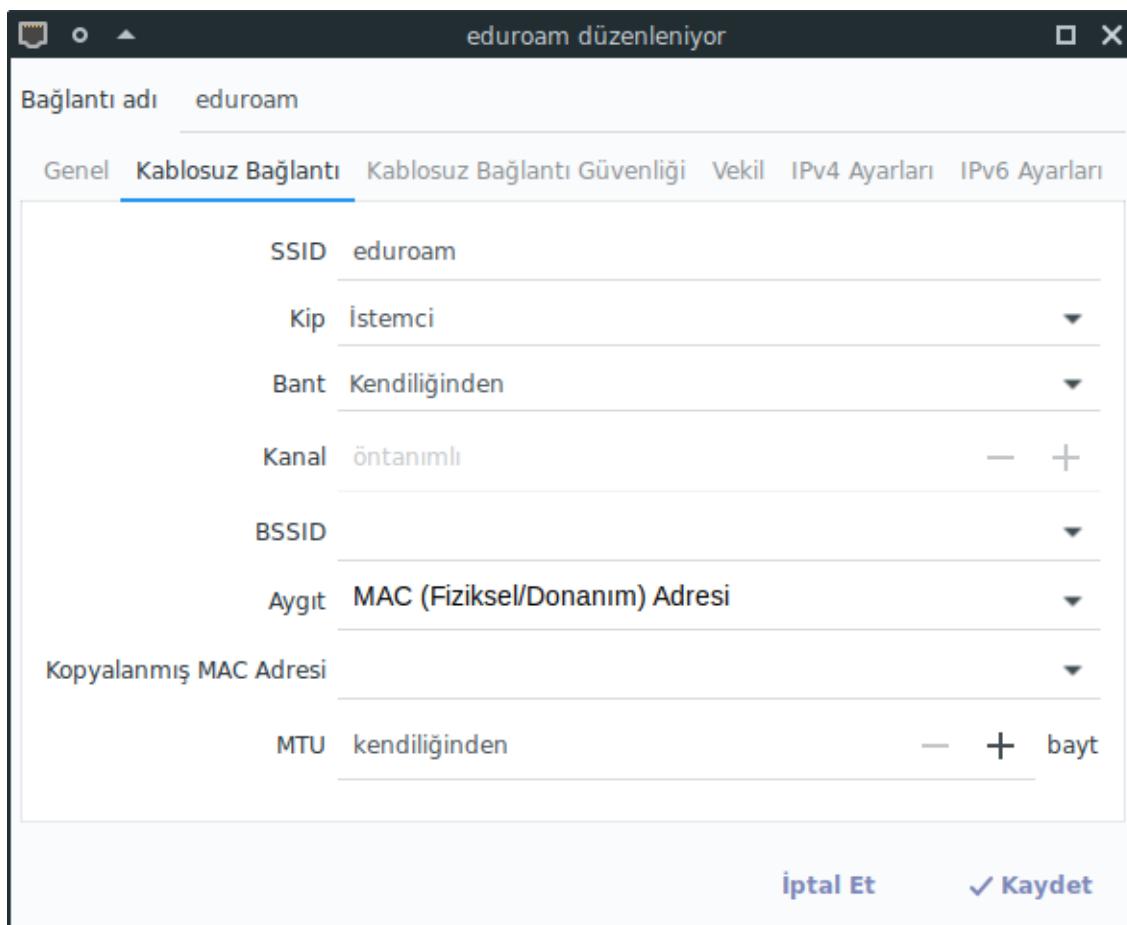
“Yeni Bağlantı Ekle (+)” butonu ile ağ bağlantısı tanımlayabilir, listeden ayarlarını görüntülemek ya da değişiklik yapmak istediğimiz bağlantıyı seçerek “Seçili Bağlantıyı Düzenle” butonunu kullanabiliriz.

“Genel” sekmesinden ağ bağlantısının otomatik olarak kullanılıp kullanılmamayıcağı ve ağına tüm kullanıcılarla açık olup olmadığını ayarlayabiliriz.

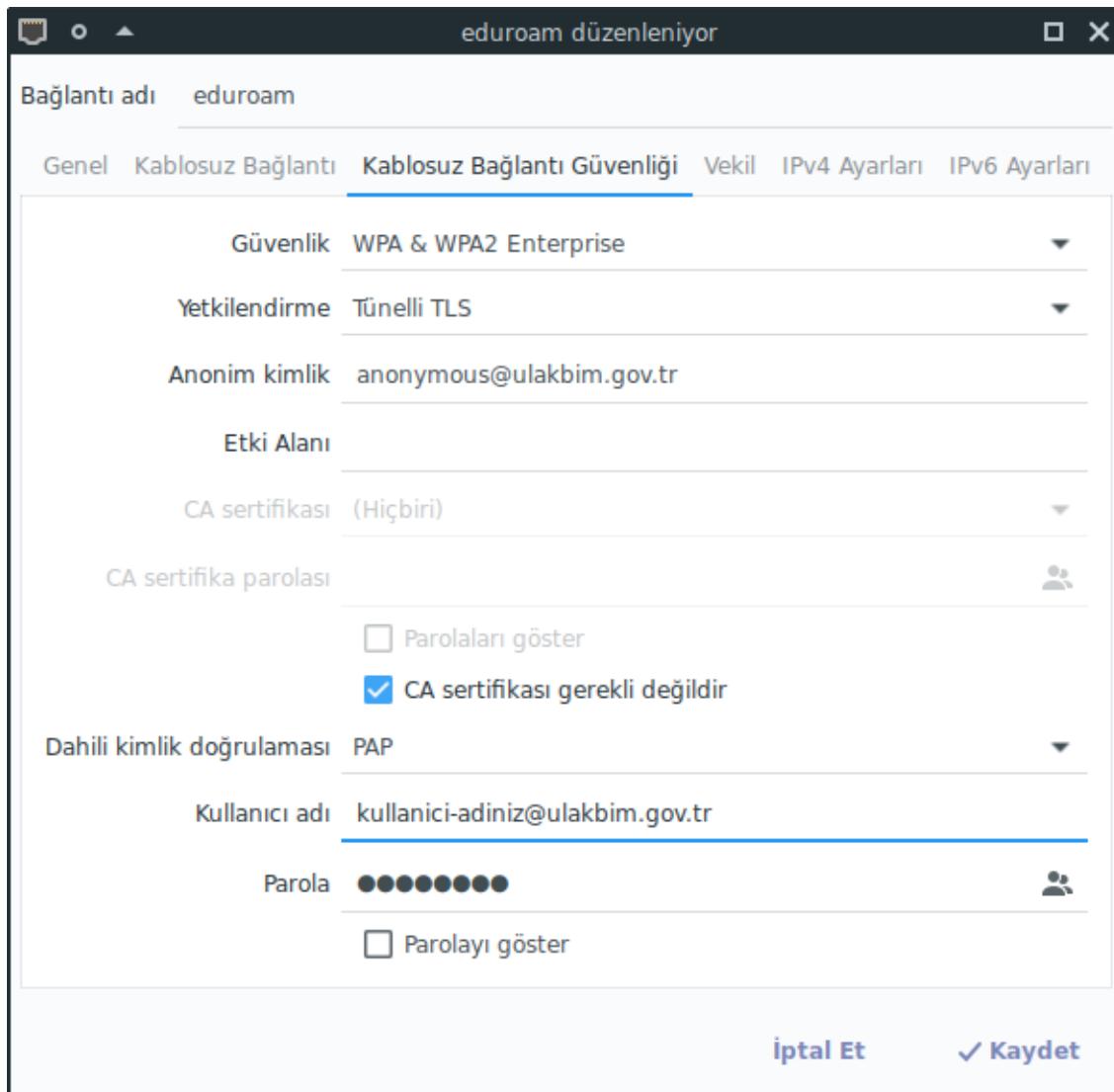
Resim 51: Ağ ayarları düzenle - Genel

“**Kablosuz Bağlantı**” sekmesinde “ağ adı” ve diğer aygit bilgilerini görüntüleyebiliriz.

Resim 52: Ağ ayarları düzenle - Kablosuz bağlantı

“**Kablosuz Bağlantı Güvenliği**” ile “Ağ aygitımıza” bağlanmak için kullandığımız parolayı ve güvenlik metodumuzu görüntüleyebilir ve değiştirebiliriz. WEP, WPA-WPA2 için terimler sayfasına göz atabilirsiniz.

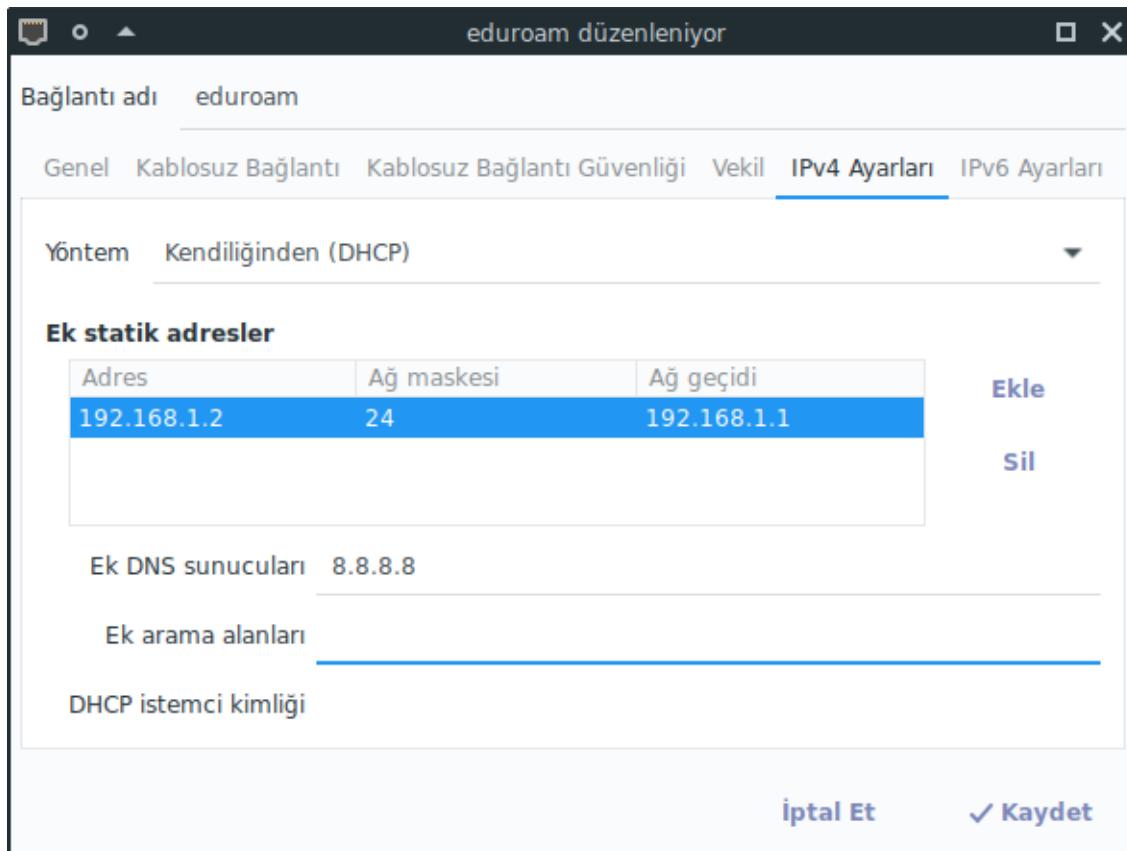

Resim 53: Ağ ayarları düzenleme - Kablosuz bağlantı güvenliği

Aygıtımız için otomatik IP atanmasını sağlayabileceğimiz gibi “**Ekle**” butonu ile IP adresimizi “**elle**” de girebiliriz. IP adresini elle girme işleminde,

- IP (İnternet Protokol Adresi)
- NETMASK (Ağ Maskesi)
- GATEWAY (Ağ Geçidi)

bilgilerine ilave olarak istiyorsak **DNS** adresini de girebiliriz.

Resim 54: Ağ ayarları düzenley -IPv4 ayarları

Yukarıda örneklenen “Ağ Ayarları” kablosuz ağ için örneklenmiştir. “**Kablolu ağ**” yapılandırma ayarları için aynı pencerede “**Kablosuz Bağlantı**” sekmesi “**Ethernet**” olarak gelecektir.

Ağ aygıtlarımızı sistem çekmecesindeki “Ağ” simgesinde sağ tuşa basarak “**Aktif / Pasif**” yapabiliriz. Aynı menüde “**Bağlantı Bilgileri**” ile aşağıdaki bağlantı bilgilerimizi görüntüleyebiliriz.

Etkin Ağ Bağlantıları

Pardus Kablolu bağlantı 1 (öntanımlı)

Genel

Arayüz: 802.11 Kablosuz (wlp1s0)
Donanım Adresi: MAC ADDRESS
Sürücü: iwlwifi
Hız: 243 Mb/s
Güvenlik: WPA/WPA2

IPv4

IP Adresi: 192.168.0.13
Alt Ağ Maskesi: 255.255.255.0
Öntanımlı Rota: 192.168.0.1
Primary DNS: 8.8.8.8
Secondary DNS: 1.1.1.1
Tertiary DNS: 44.4.5.773

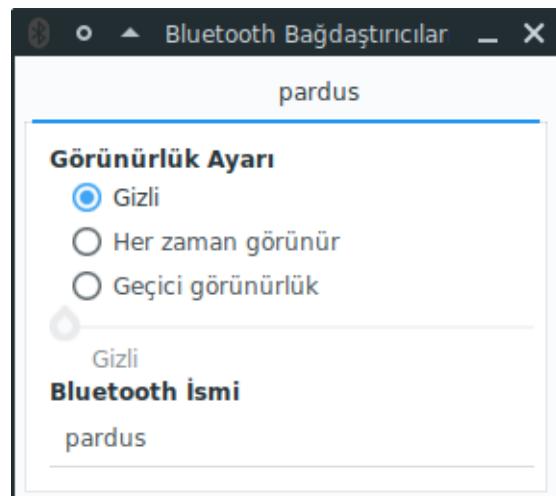
IPv6

IP Adresi: fe80::716d:83df:c060:3d6a/64

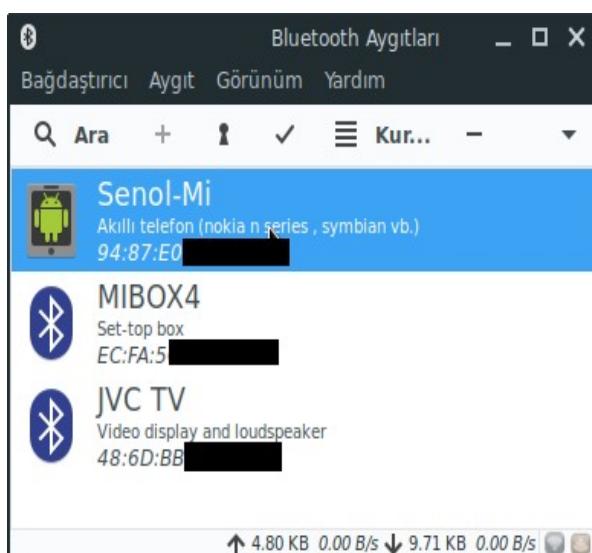
Resim 55: Ağ bağlantı bilgileri

Bluetooth Ayarları

 “Bluetooth Aygıtları” ile cihazımız için bir isim verebilir ve cihazımızın çevredeki aygıtlarca bulunup bulunmamasını (görünür olmasını) belirleyebiliriz.

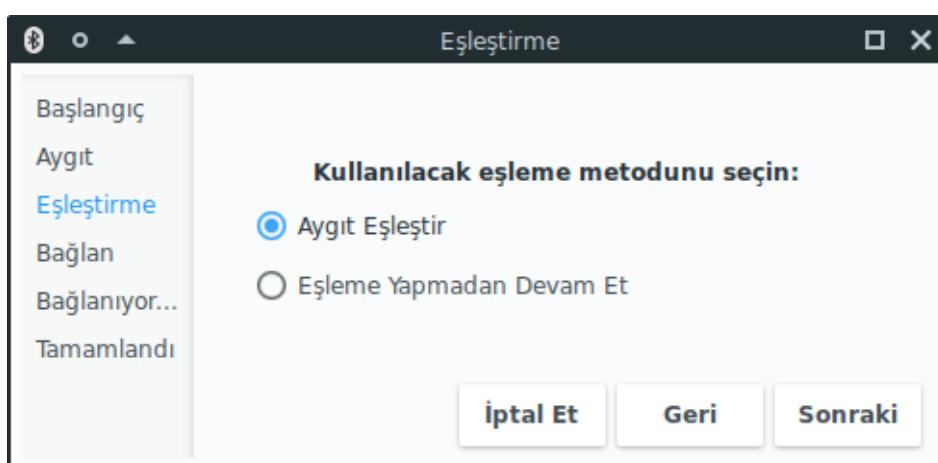

Resim 56: Bluetooth Bağdaştırıcıları

Resim 57: Bluetooth aygıtları

“Bluetooth Yöneticisi” ile çevremizdeki telefon, tv, kulaklık gibi aygıtlara bağlanabilir ve bu aygıtlar ile veri transferi yapabiliriz. “Ara” butonuna bastığımızda resimde gördüğünüz gibi aygıtlar listelenir. Aygit üzerinde farenin sağ tuşuna basarak amacımıza ya da aygitin türüne göre bağlantı kurabiliriz. Örneğin; bilgisayarımızın ses çıkışını başka bir ses çıkış aygitına yönlendirebiliriz.

Resim 58: Bluetooth yeni aygit eşleştirme

Bluetooth simgesi üzerinde sağ tuşa basarak yanda gördüğünüz eylemleri hızlıca gerçekleştirebiliriz.

 Bluetooth'u Kapat

 Keşfedilebilir Yap

 Yeni Cihaz Kur...

 Cihaza dosya gönder...

 Son Bağlantılar...

 Aygıtlar...

 Adaptörler...

 Yerel Servisler...

 Eklentiler

 Yardım

 Çıkış

Ekran Ayarları

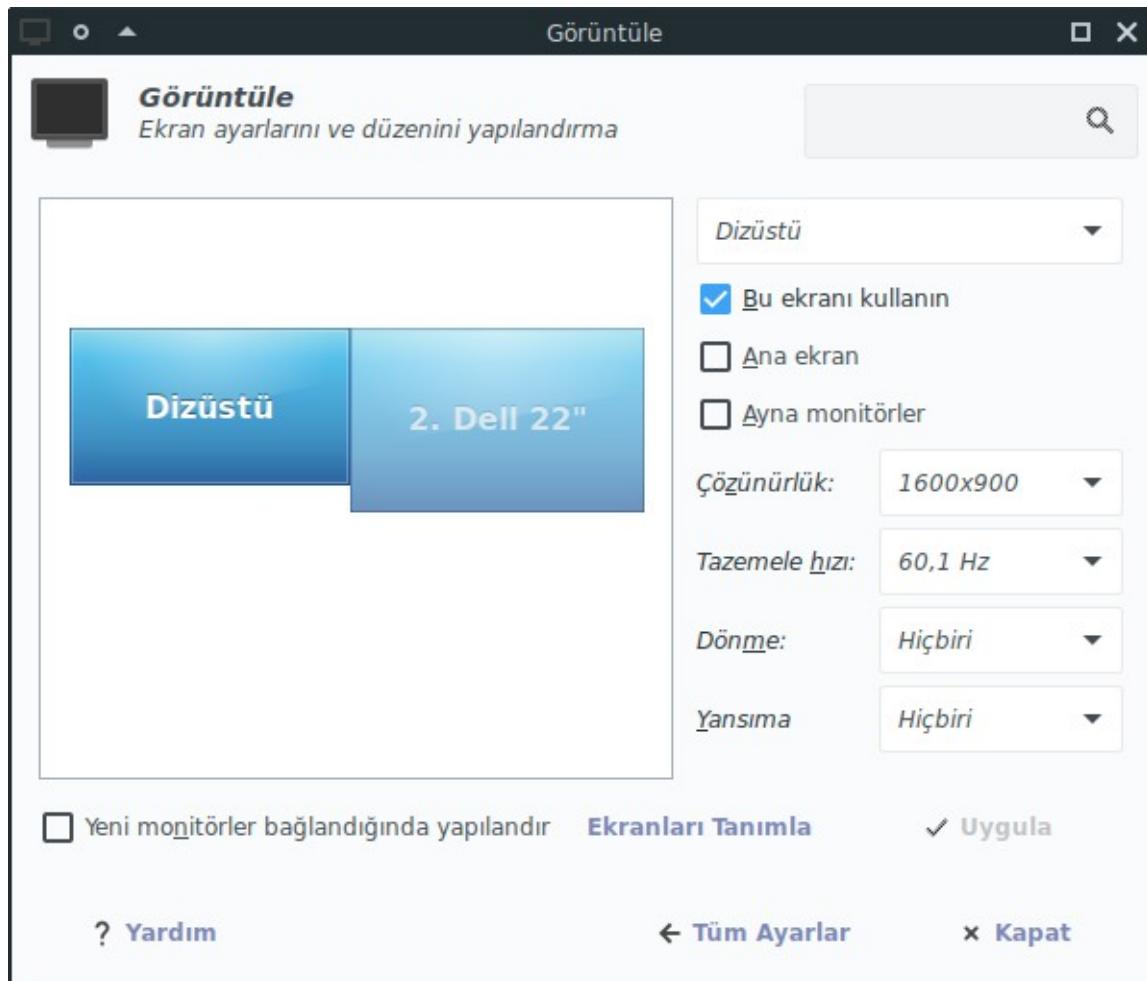

Görüntüleme çıkış aygıtlarımızı yapılandırdığımız kısımdır.

“Görüntüle” ile;

- Ekranın kullanılıp kullanılmayacağı,
- Birincil ekran tercihi,
- Görüntünün yansılanıp yansılanmayacağı,
- Her bir ekran için;
 - **Çözünürlük** (1600x900 / 1368x768/ ...),
 - **Yenileme hızı** (60 Hz / 59 Hz),
 - **Dönme** (Sol/Sağ/BaşaŞağı),
 - **Yansıma yönü** (Yatay/Dikey/Yatay ve Dikey)

ayarlarını yapabiliriz

Resim 59: Ekran ayarları

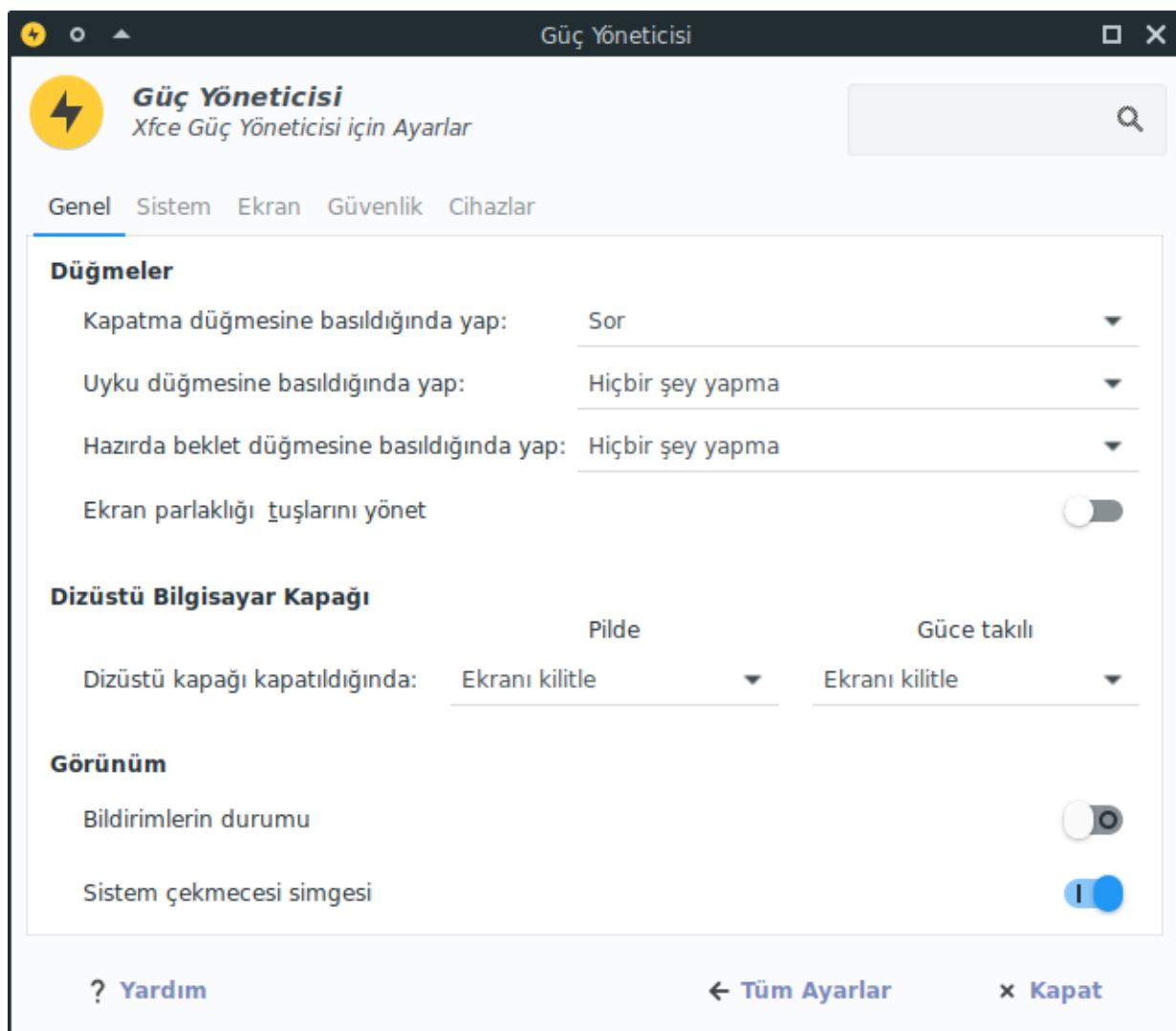
Önizleme ekranında fare ile sürükleme yaparak ekranların konumunu (yan yana/üst üste) ayarlayabiliriz.

Bu işlemleri uçbirimden gerçekleştirmek ve ekran yapılandırmanız hakkında bilgi almak için “**xrandr**” komutunu da kullanabilirsiniz.

```
xrandr  
xrandr --addmode LVDS1 1600x900  
xrandr --output LVDS1 --mode 1600x900  
xrandr --output LVDS1 --preferred --primary --output HDMI1 --right-of LVDS1
```

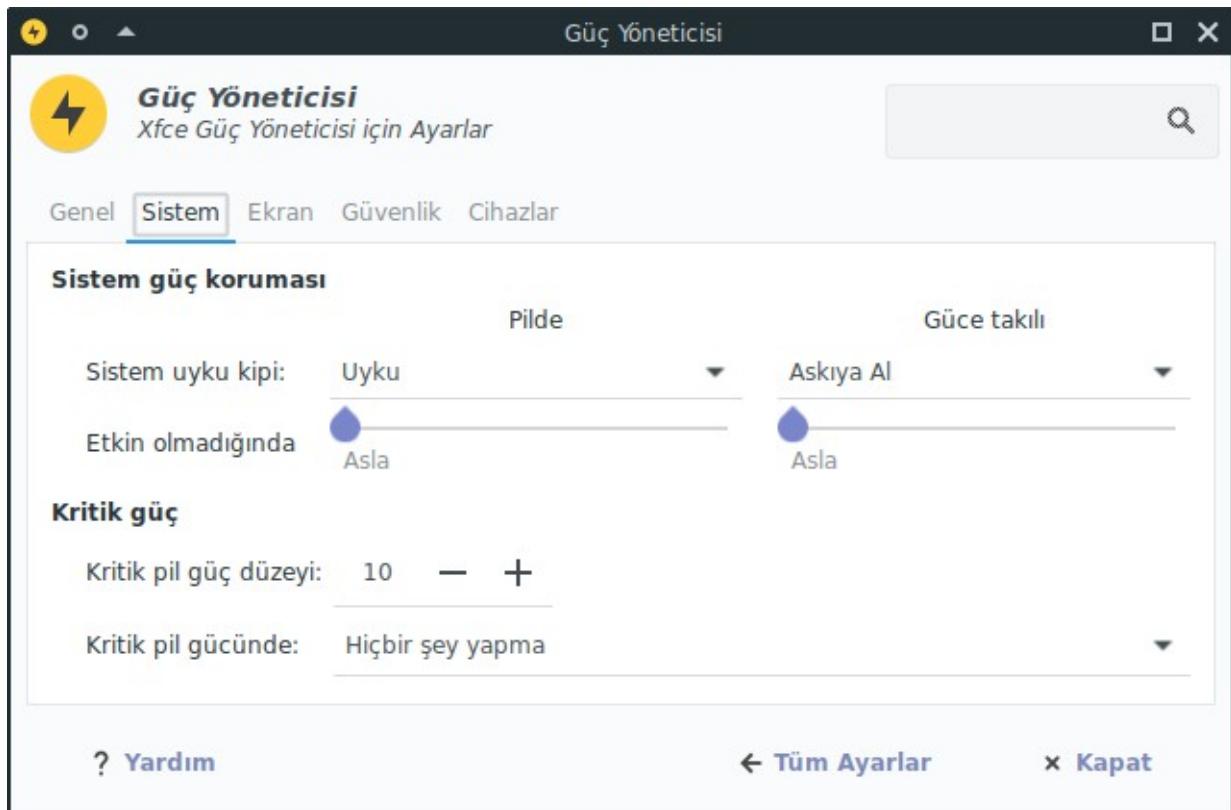
Güç Yöneticisi Ayarları

 “Güç Yöneticisi” ayarları ile **sistem** ve **ekran** ilgili güç yapılandırmamızı ayarlayabilir, güvenliğimiz için belirli bir süre işlem yapmadığımızda oturumumuzun kilitlenmesini sağlayabiliriz. “**Cihazlar**” sekmesinden güç beslemesi yapan cihazlarımıza ile ilgili bilgi alabiliriz.

Resim 60: Güç yönetici ayarları - Genel ayarlar

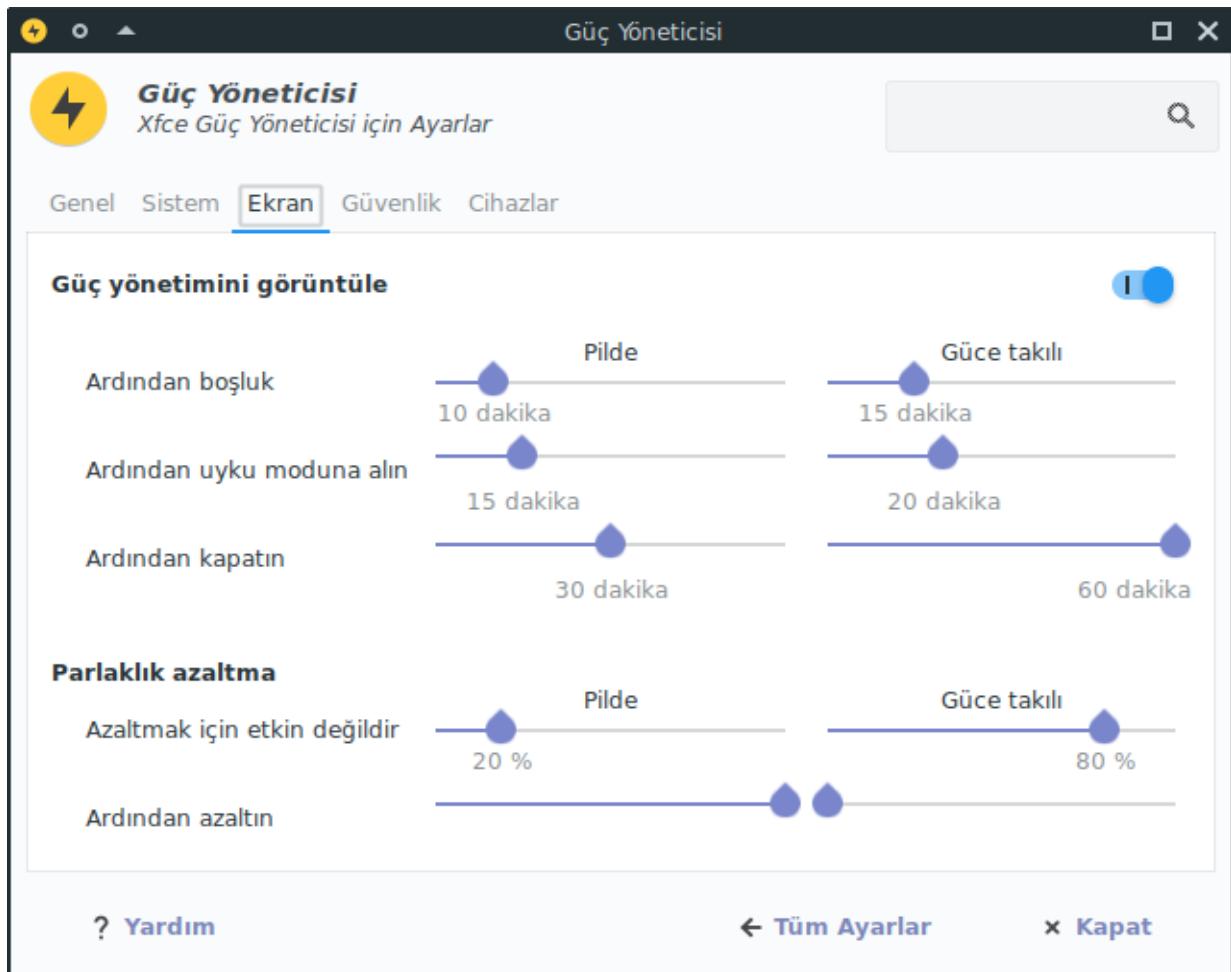
- Güç planlarımızı batarya ile çalışma ya da prize takılı olma durumuna göre ayrı ayrı belirleyebiliriz.
- Bilgisayarımızın kapatma ve uyku düğmelerine basıldığında gerçekleşecek eylemi belirleyebiliriz.
- Dizüstü bilgisayarlarımız için ekran kapatıldığından gerçekleşmesini istediğimiz eylemi prize takılı olup olmama durumuna göre ayrı ayrı belirleyebiliriz.

Resim 61: Güç yöneticisi ayarları - Sistem

Sistem sekmesi ile kritik pil seviyesi düzeyini ayarlayabiliriz. Pil doluluk oranı burada belirlediğimiz seviyeye indiğinde ekranda bildirim görüntülenecektir.

Kritik pil seviyesini ve pil ömrü bu seviyeye düştüğünde gerçekleşmesini istediğimiz eylemi seçebiliriz.

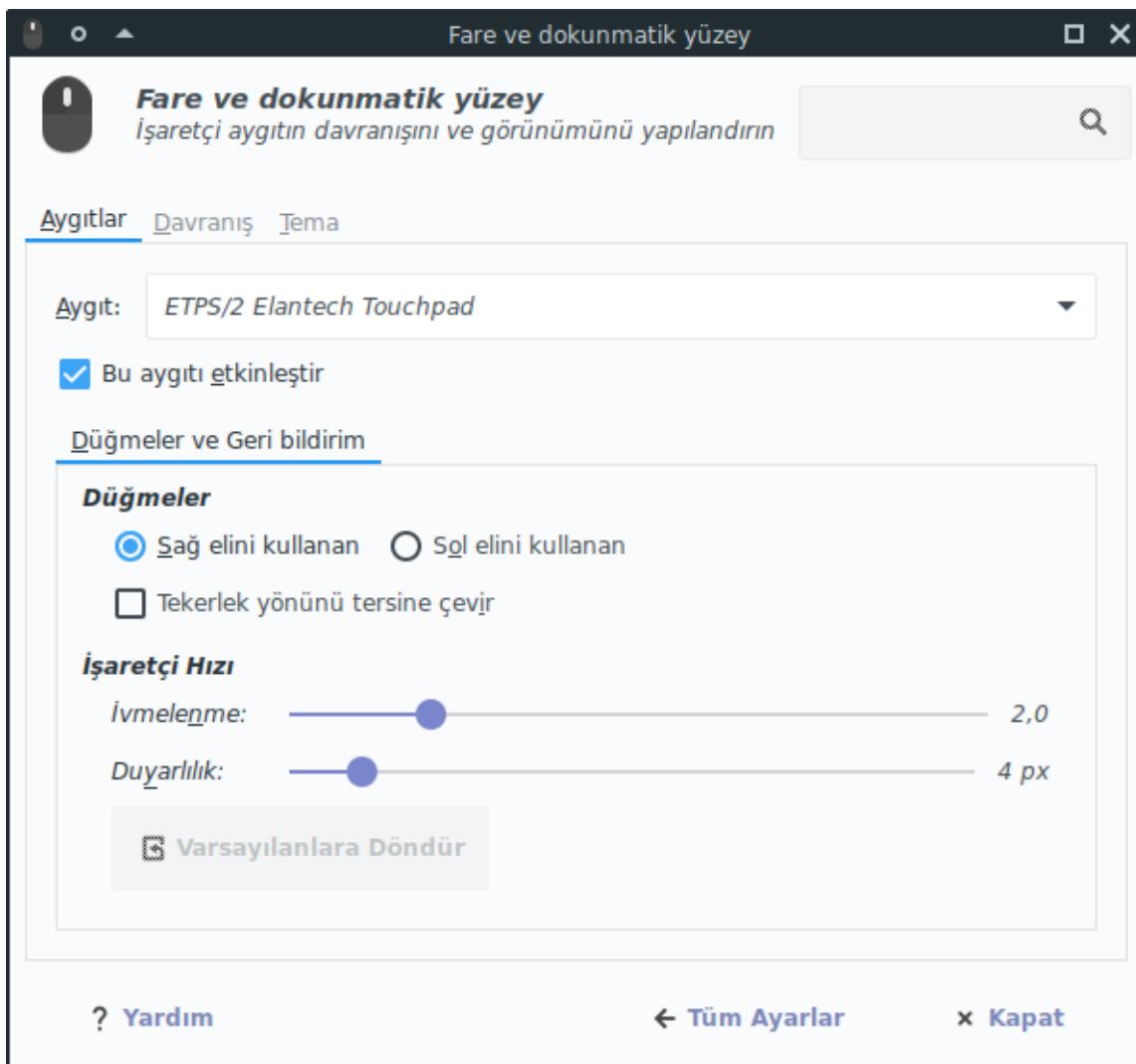

Resim 62: Güç yöneticisi ayarları - Ekran

“Ekran” sekmesindeki seçenekler ile, enerji tasarrufu ya da bataryamızı daha verimli kullanmak için, bilgisayarımızda işlem yapmadığımız durumlar için ekran parlaklığı ve ekranın kapanması gibi ayarları gerçekleştirebiliriz.

Fare ve Dokunmatik Yüzey

 Fare ve Dokunmatik Yüzey seçenekleri ile ilgili olarak öncelikle “**Aygıt**” listesinden “**Fare**” ya da “**Dokunmatik Yüzey(Touchpad)**” tercihimizi yapmalıyız.

Resim 63: Fare ve Dokunmatik yüzey - Aygit

Bu ekrandaki “**Aygıtlar**” sekmesinde;

- Seçili aygıtin etkin olup olmaması,
- Sol/Sağ tuş işlevi değişimi,
- Kaydırma (scroll) yönü,
- İşaretçi hızı

ayarlarını gerçekleştirebiliriz.

Resim 64: Fare ve Dokunmatik yüzey ayarları - Davranış

“**Davranış**” sekmesinden,

- Bir nesneyi sürüklemeye başlama eşliğini,
- Nesneleri açmak için çift tıklama hızınızı,
- Elimiz titrediği için aynı noktaya tıklayamıyorsanız çift tıklama noktaları arasındaki mesafeyi

kendinize göre ayarlayabilirsiniz.

“**Tema**”;

- **İşaretçi boyutu**,
- **İşaretçi şekli**

ayarlarını belirlediğimiz sekmedir.

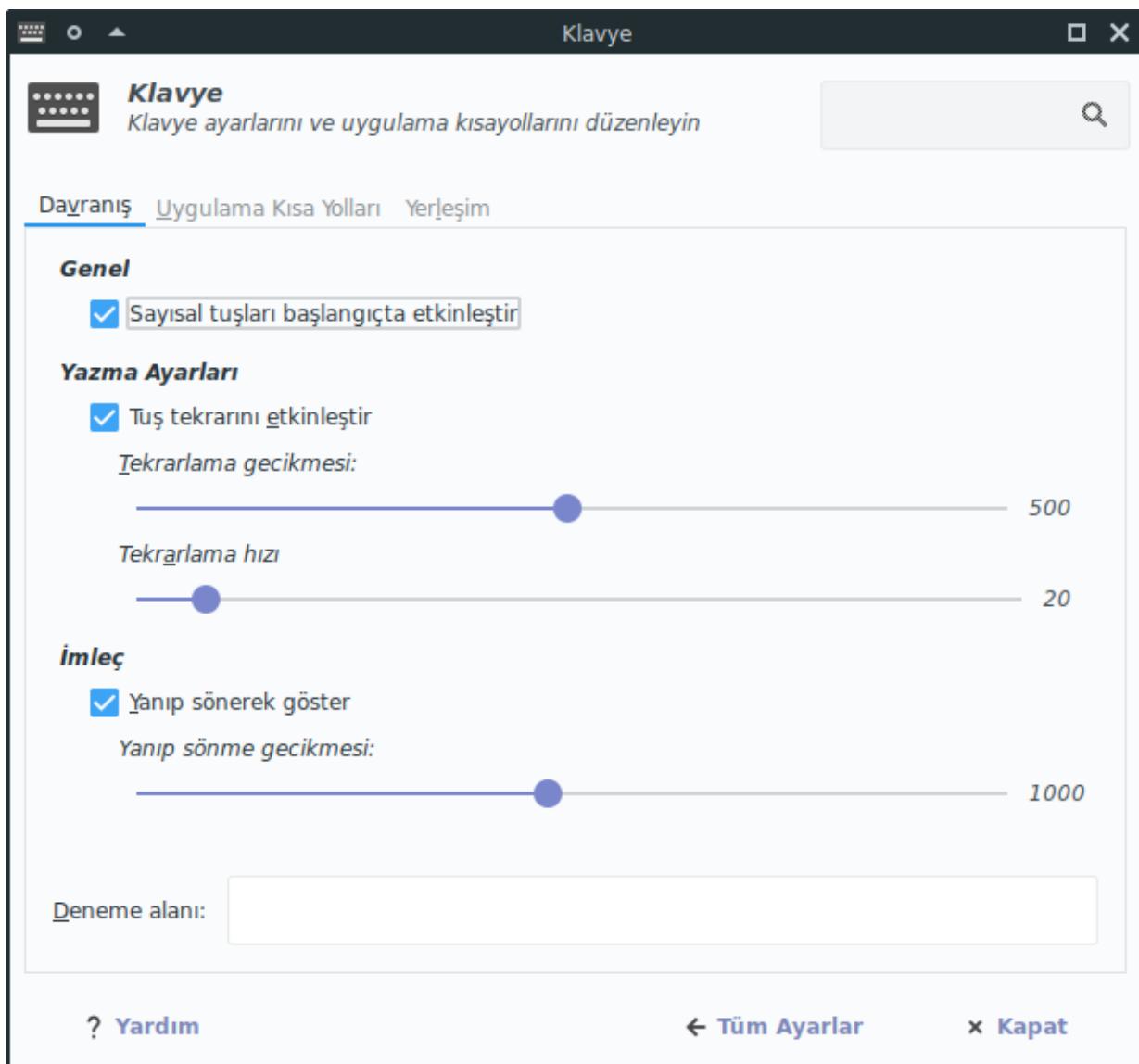

Resim 65: Fare ve Dokunmatik yüzey - Tema

Klavye

Klavyemiz için dil ve klavye düzeni seçimlerini klavye ayarları ile yapabiliriz.

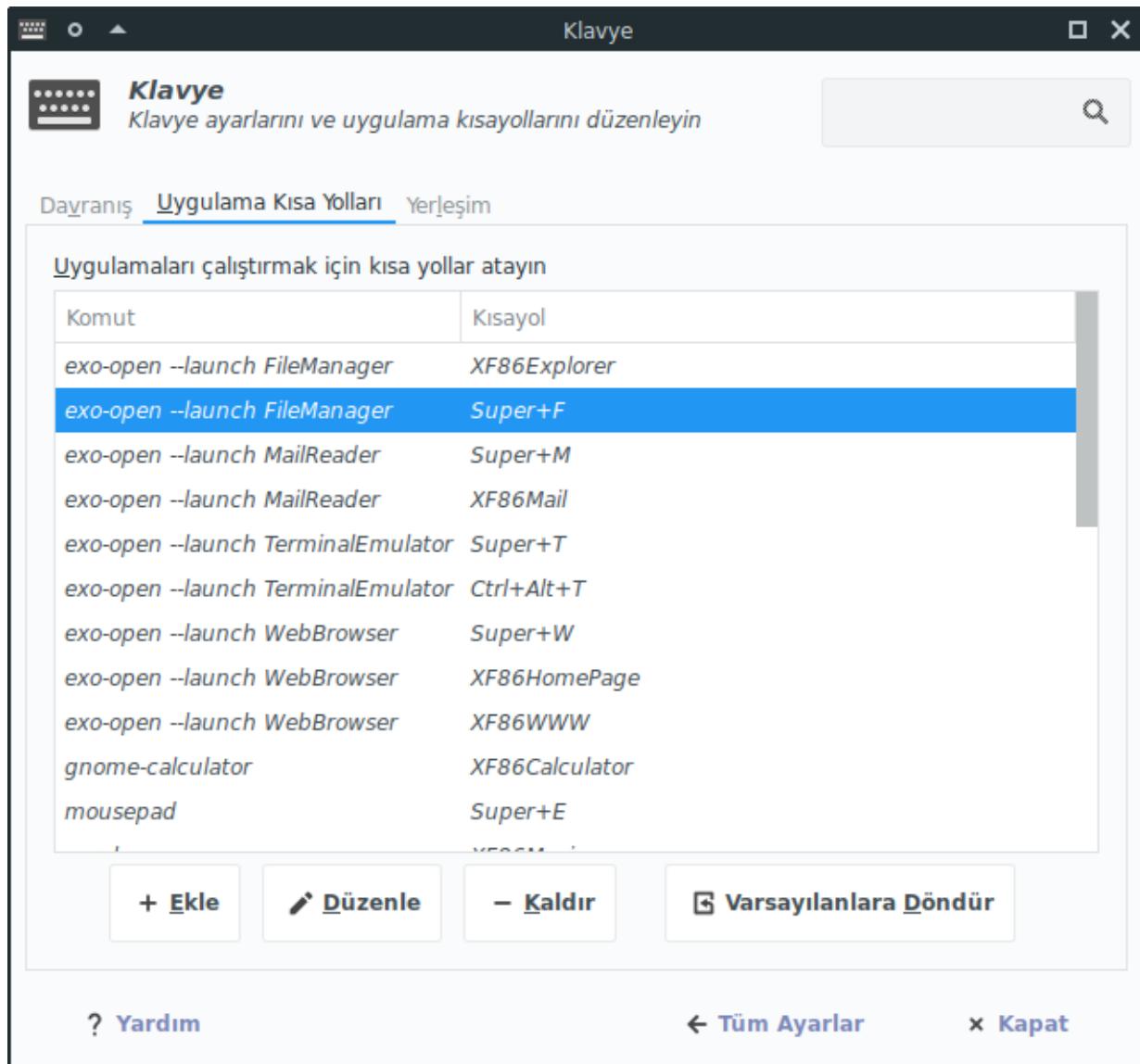

Resim 66: Klavye - Davranış

“Davranış” sekmesinden;

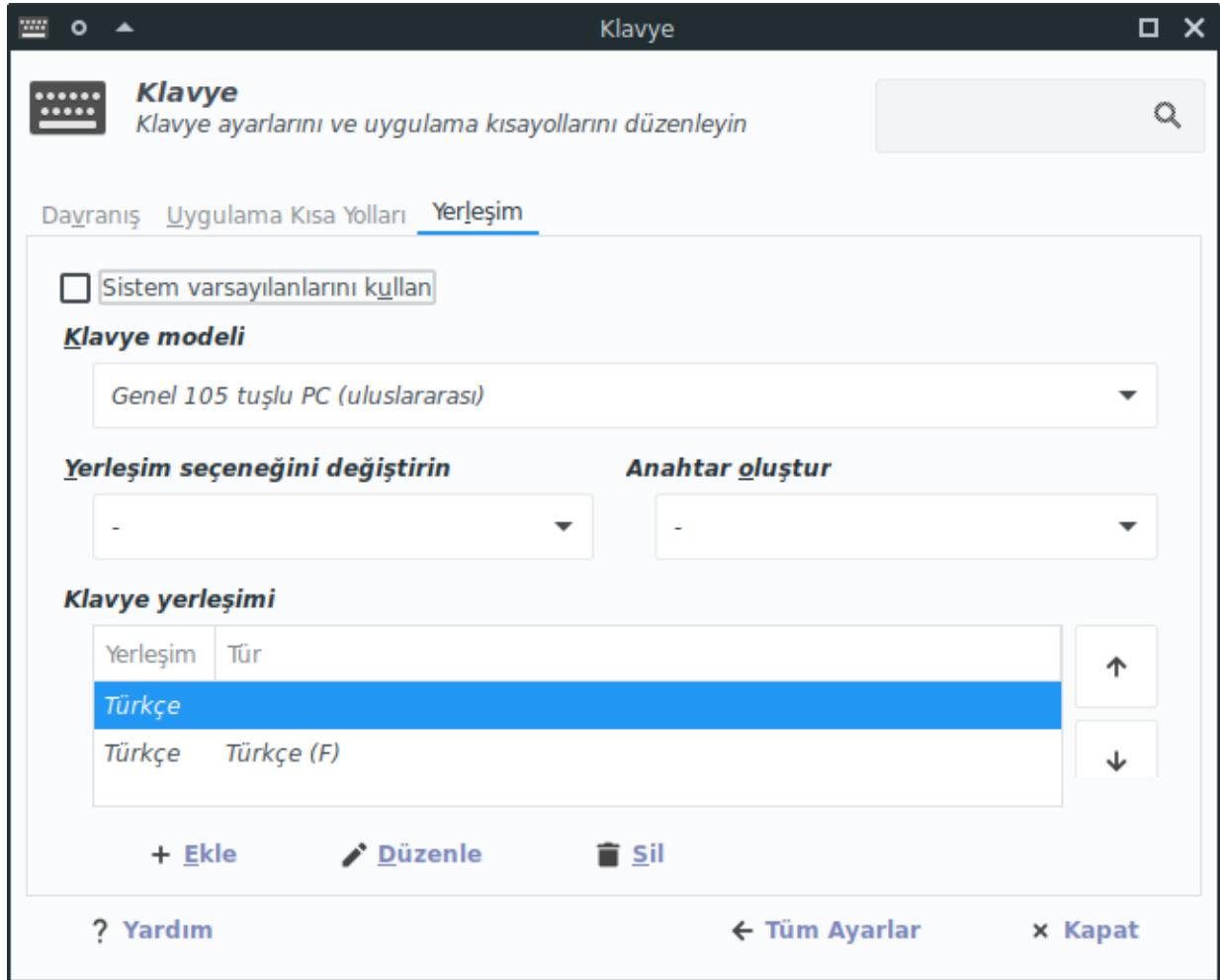
- “Num Lock” tuşunun başlangıçta etkin olup olmamasını,
- Bir tuşa bastığımızda tuşun **tekrarlanma hızı** ya da tekrarlanmamasını,
- Klavye imlecinin **yanıp sönme hızını** ayarlayabiliriz.

“Uygulama Kısayolları” sekmesinden uygulamaları çalıştırmak için kısayol tanımı yapabilir ya da mevcut tuş kombinasyonunu değiştirebiliriz.

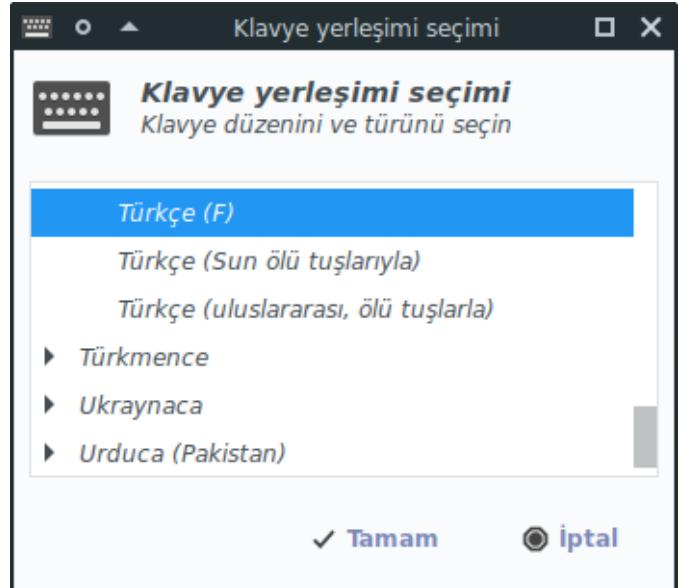
Resim 67: Klavye - Uygulama kısayolları

“Yerleşim” seçenekleri listesinde “**Sistem varsayılanını kullan**” seçeneğini pasif hale getirildikten sonra bir “**dil**” ve “**klavye düzeni**” ekleyebiliriz.

Resim 68: Klavye - Yerleşim

Farklı alfabelere sahip oldukça fazla dil mevcuttur. Hatta aynı dil ailesine sahip dillerin bile karakter setleri farklı olabilmektedir. Bizdeki ç,ş,ğ,ü,ö gibi. Farklı dillerde belge oluşturuyorsak “Ekle” butonu ile ilgili dil ve o dilin klavye düzenini seçebiliriz. (TrF / TrQ)

Resim 69: Klavye - Dil ve düzen eklemeye

Kaldırılabilir Sürücüler ve Ortam Ayarları

Bilgisayarımıza bağladığımız Flash bellek, DVD, Fotoğraf makinası, Cep bilgisayarı, Yazıcı ya da diğer aygıtlarımız için eylemler belirleyebiliriz.

Resim 70: Kaldırılabilir sürücüler ve ortam seçenekleri - Bellek

Örneğin; yukarıdaki pencerede bilgisayara flash bellek taktığımızda bu ortamın sisteme bağlanıp bağlanmaması, bağlanıyor ise otomatik açılıp açılmasası gibi ayarları gerçekleştirebiliriz.

Yazıcı Ayarları

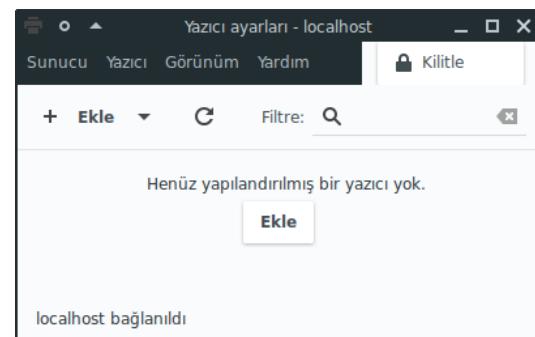
 Kullanmak istediğimiz bir yazıcı ya da tarayıcıyı sürücülerini sistemimize yüklemek ya da kurulu olan yazdırma/tarama aygıtlarını yapılandırmak için “**Ayarlar**” penceresindeki “**Yazıcı Ayarları**” aracını kullanabiliriz.

Sistemimizde yüklü/tanımlı bir yazıcı yok ise pencere boş olarak gelir. Yazıcılar penceresi “Başlık Çubuğu” ve “Durum Çubuğu”nda yazdırma sunucusuna bağlandığına dair bir ifade görebiliriz. Bu kendi bilgisayarımızdaki (localhost) yazdırma sunucusu da olabilir.

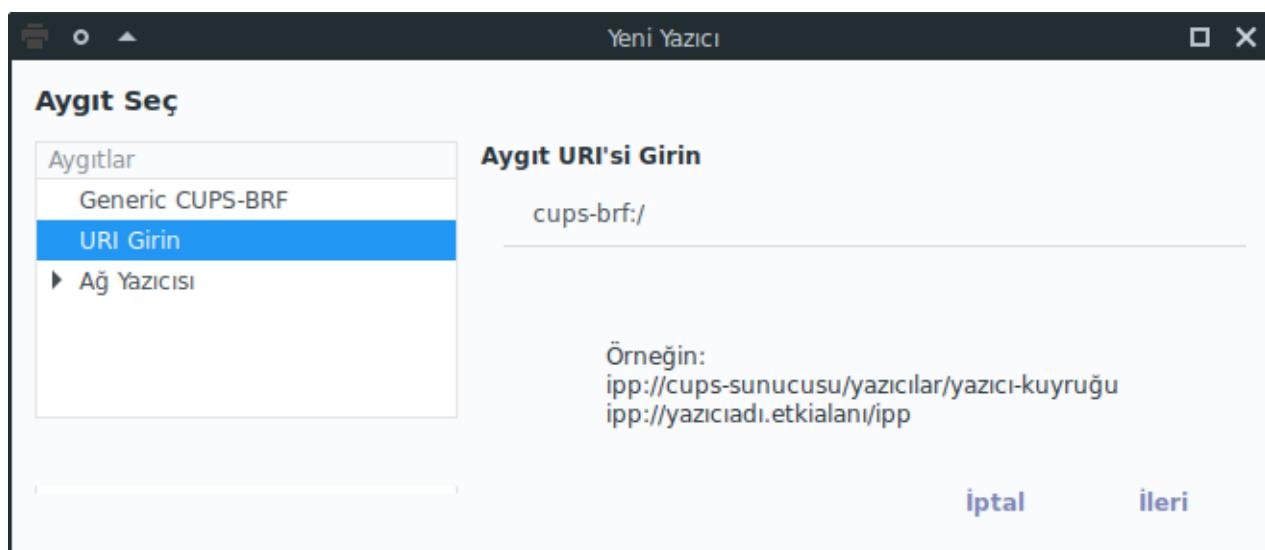
Yazıcı ekleme işlemi yetki gerektirdiğinden öncelikle “**Kilidi Kaldır**” butonunu kullanarak bizden istenen yetkili kullanıcı parolasını girmeliyiz. Yazıcıları yönetmek için sistem yöneticisinden ilgili grup (lpadmin) üyelikleri için istekte bulunabiliriz.

Yazıcı kurulumu için birden fazla yol bulunmaktadır. Yazıcı ekleme ve yapılandırma sihirbazının sunduğu adımlardan uygun olan bir yöntemi tercih edebiliriz.

Ekleme işlemi yetki gerektirdiğinden öncelikle “**Kilidi Kaldır**” butonunu kullanarak bizden istenen yetkili kullanıcı parolasını girmeliyiz. Yazıcıları yönetmek için sistem yöneticisinden ilgili grup (lpadmin) üyelikleri için istekte bulunabiliriz.

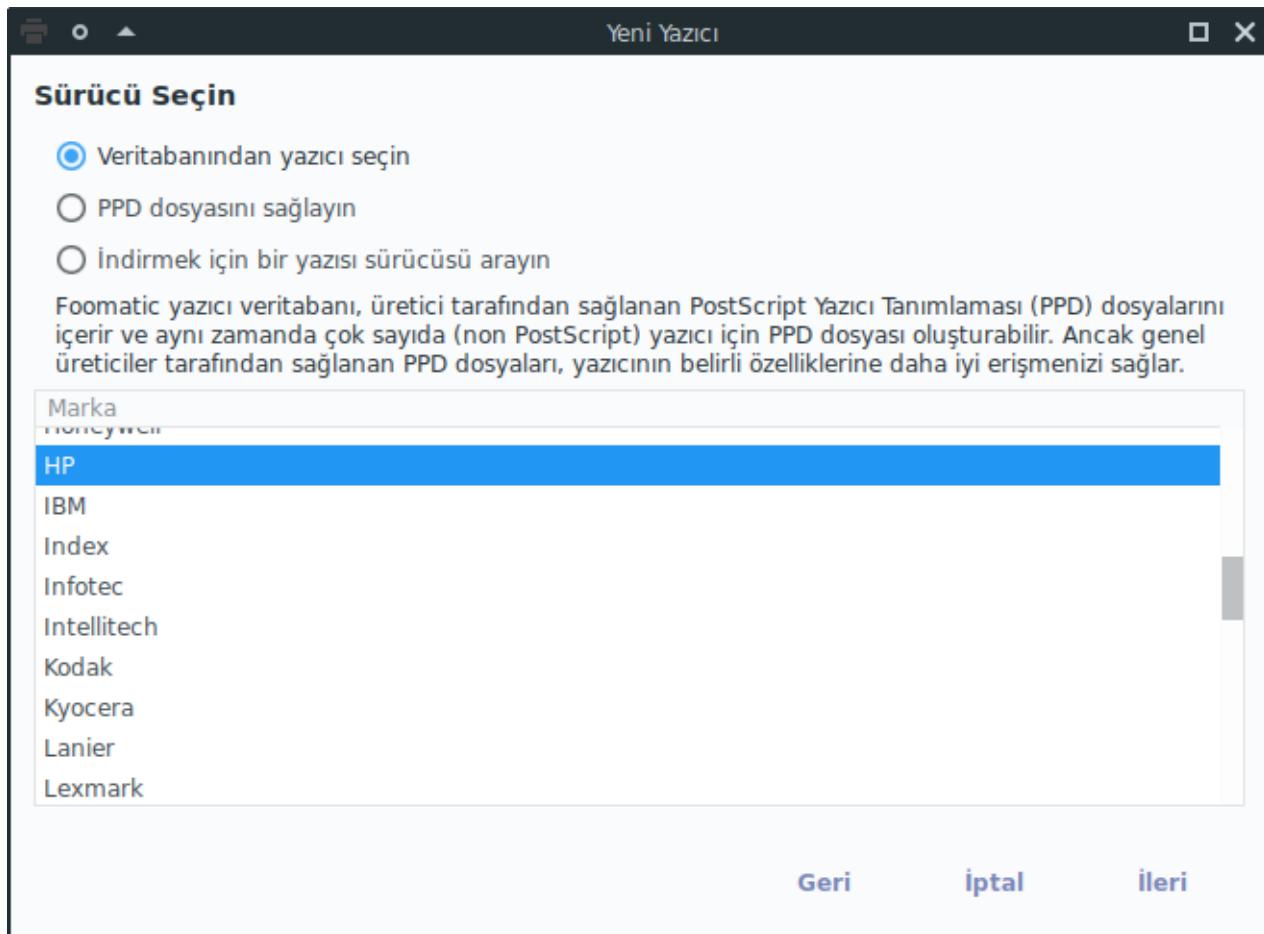
Resim 71: Yazıcılar

Resim 72: Yazıcı ekle - URI

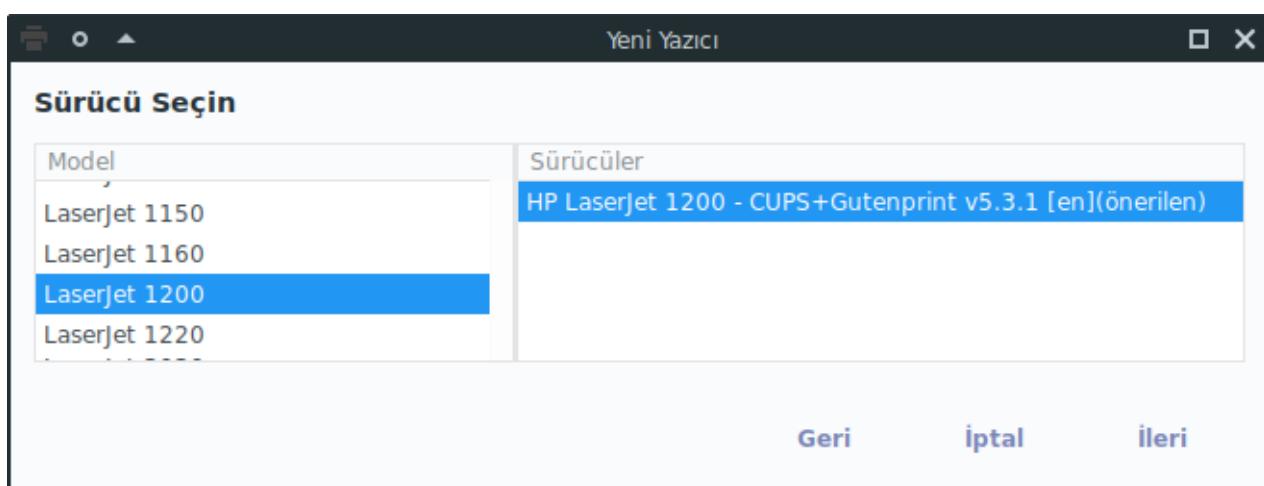
Internet Printing Protocol (IPP) IP tabanlı protokoller gibi yerel veya İnternet üzerinden çalışabilen bir protokoldür.

Yazıcı veritabanından marka model seçmek sureti ile yazıcı ekleyebiliriz.

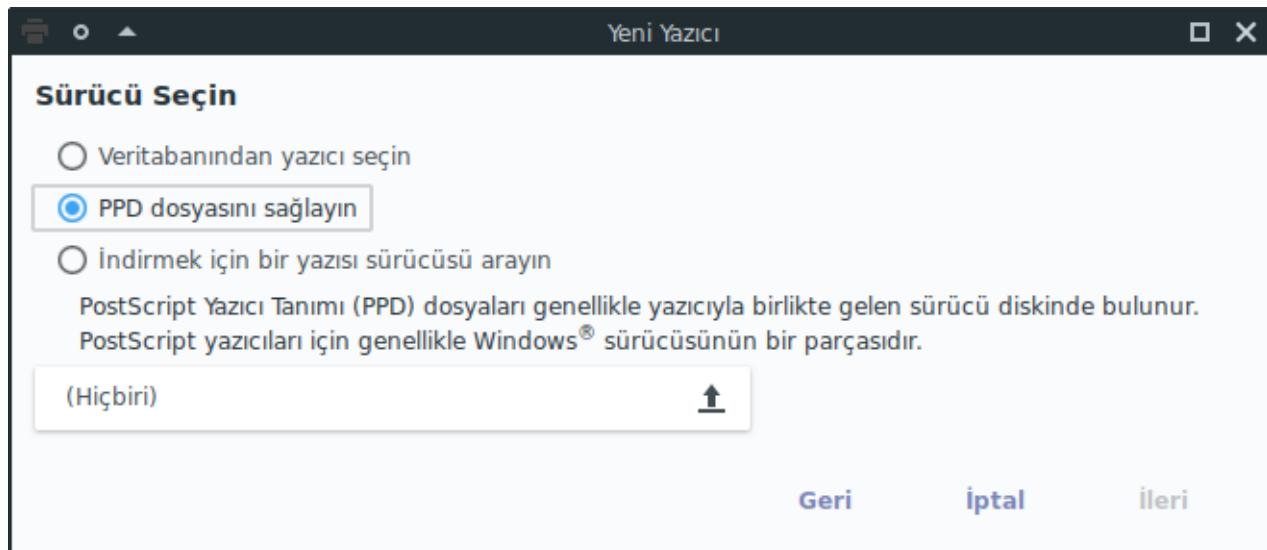
Resim 73: Yazıcı ekle - Sürücü veritabani

Marka seçiminin ardından doğru model bilgisini seçerek sonraki adıma geçebiliriz.

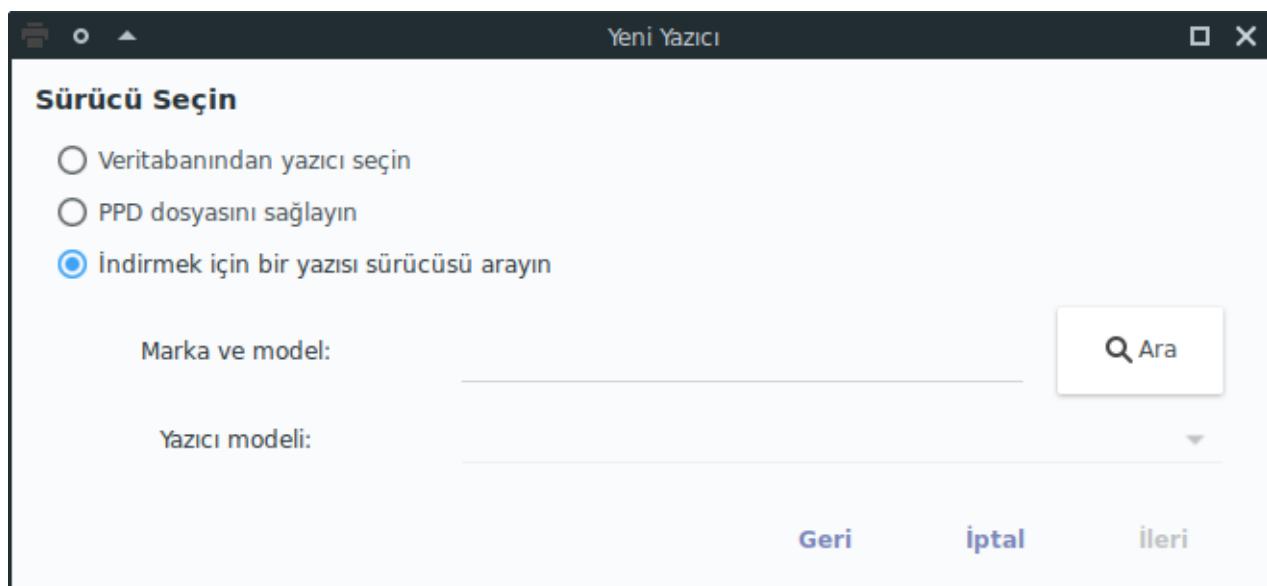
Resim 74: Yazıcı ekle - Model seçimi

Elimizde bir yazıcının **PPD** (PostScript Printer Drivers) dosyası varsa (internet'ten indirebiliriz) sadece bu dosyayı göstermek sureti ile de yazıcımızı tanımlayabiliriz.

Resim 75: Yazıcı ekle - PPD

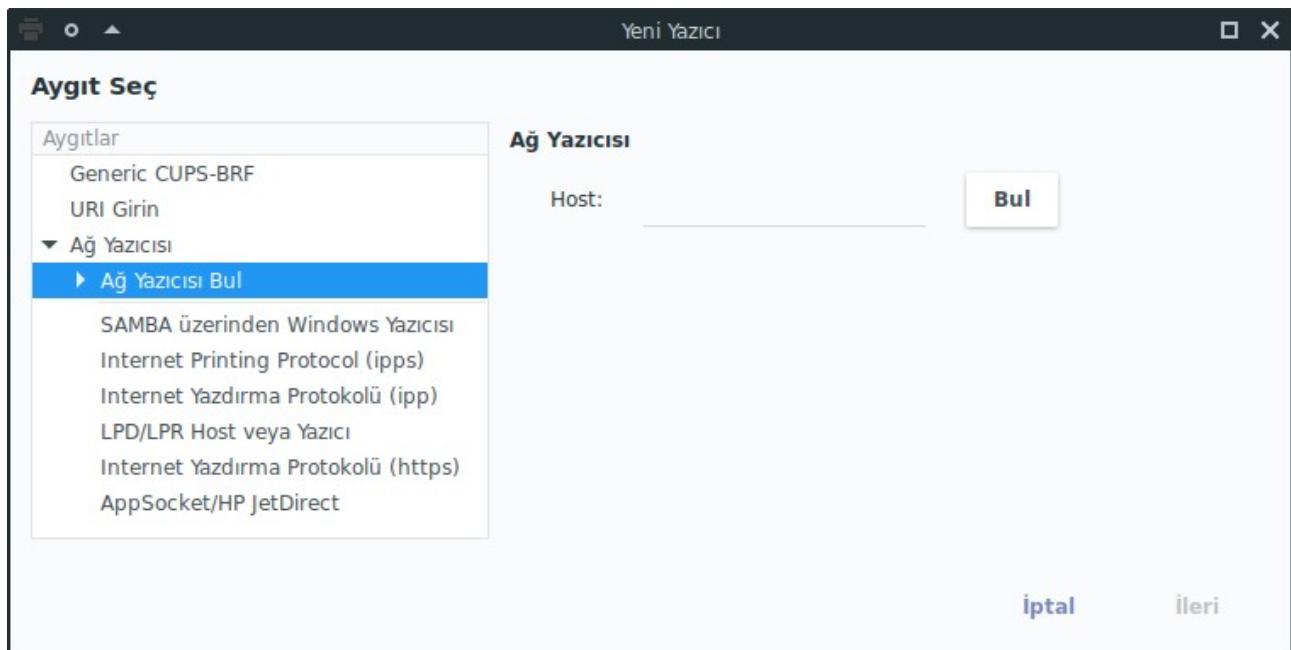
Bir diğer kurulum yöntemi olarak yazıcımızın sürücüsünü Internet'te aratma seçeneğini kullanabiliriz.

Resim 76: Yazıcı ekle - Ara

“**Ağ Yazıcısı**” seçeneğine tıkladığımızda lokal ağımızdaki yazıcılar listelenecektir. Listeden kullanmak istediğimiz yazıcının “marka” ve “model” seçimini yaparak ilerleyebiliriz.

Eğer kullanmak istediğimiz yazıcı listelenmiyorsa “**Ağ Yazıcısı Bul**” seçeneğini kullanabiliriz.

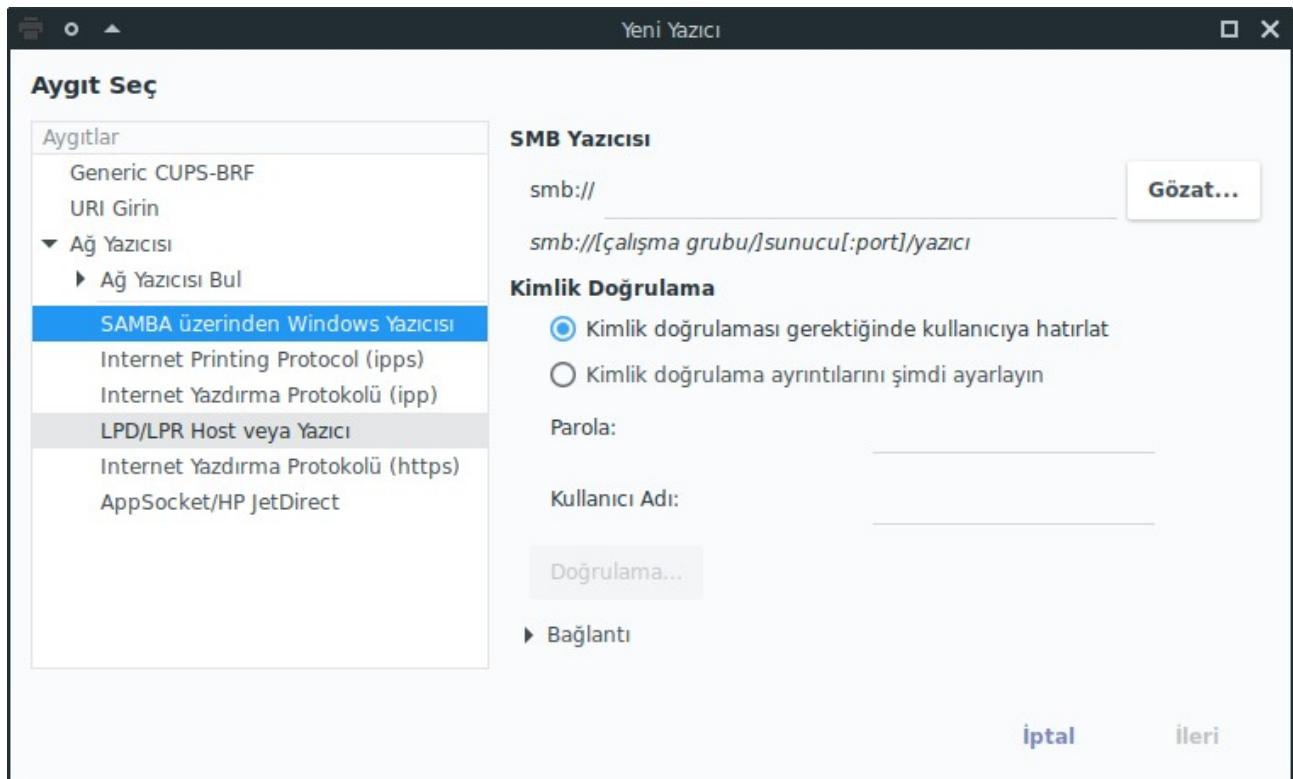

Resim 77: Yazıcı ekle - Ağ yazıcısı bul

Kullanmak istediğimiz yazıcı listelenmiyorsa aygıt adresini (URI) “HTTP” ya da “IPP” şeklinde girebiliriz. IPP (Internet Printing Protocol), IP tabanlı protokoller gibi yerel olarak veya İnternet üzerinden çalışabilir.

Windows üzerindeki paylaşımı açılmış yazıcıları “**SAMBA üzerinden Windows Yazıcısı**” seçeneği ile sistemimize tanımlayabiliriz.

Resim 78: Yazıcı ekle - SAMBA üzerinden Windows yazıcısı

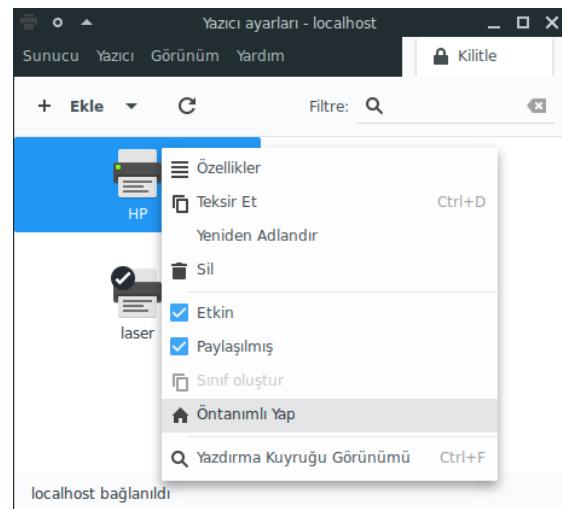
Kurulum adımlarının sonunda yazıcı tanımları ekranı gelecektir.

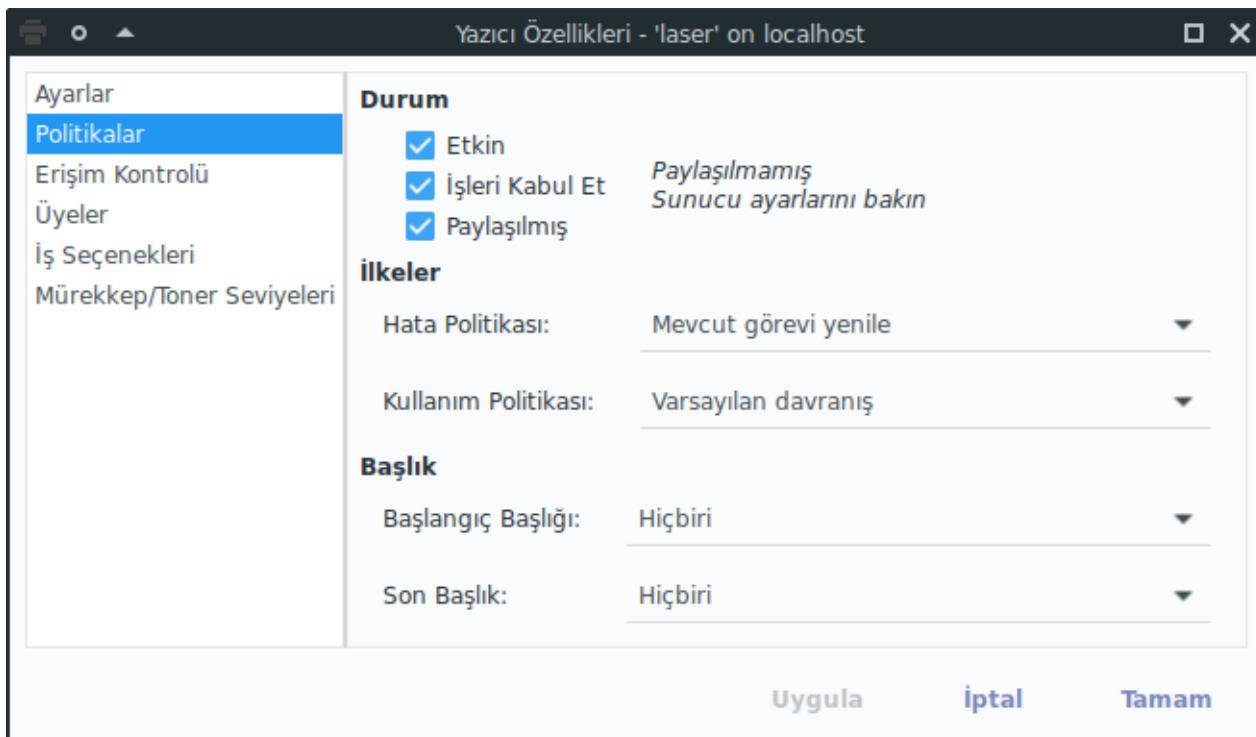
Resim 79: Yazıcı ekle - Tanım

Yazıcı tanımlama işlemlerinden sonra bir yazıcıyı,

- Etkin ya da çevrimdışı yapabiliriz,
- Öntanımlı olarak ayarlayabiliriz,
- Paylaşımı açabiliriz,
- Yazıcı iş kuyruğunu yönetebiliriz,
- “**Özellikler**” ile bilgilerini detaylı görebilir ve ince ayarlarını yapılandırabiliriz.

Resim 80: Yazıcılar - Öntanımlı

Resim 81: Yazıcı özellikleri

Yazıcılarımızı yönetmek için **CUPS** (Common UNIX Printing System) yazdırma sisteminin web arayüzüne de bağlanabiliriz. CUPS, **IPP** (Internet Printing Protocol) protokolünü kullanan açık kaynaklı yazdırma sistemidir.

Yazdırma sunucusu web arayüzüne erişim için, IP adresi ve ardından CUPS erişim portunu (631) girmemiz yeterli olacaktır.

Örneğin CUPS sunucusu kendi bilgisayarımızda ise tarayıcımızın adres kısmına **127.0.0.1:631** ya da **localhost:631** girmek suretiyle erişim sağlayabiliriz.

“Administration” sayfasında “**Add Printer**” butonuna bastığımızda bizden yetki için kullanıcı adı ve parola bilgisi istenecektir. Kullanıcı bilgimiz ile oturum açamıyorsak “Ipadmin” grubuna üyelik gerekebilir.

Sistem Ayarları

Erişilebilirlik Seçenekleri

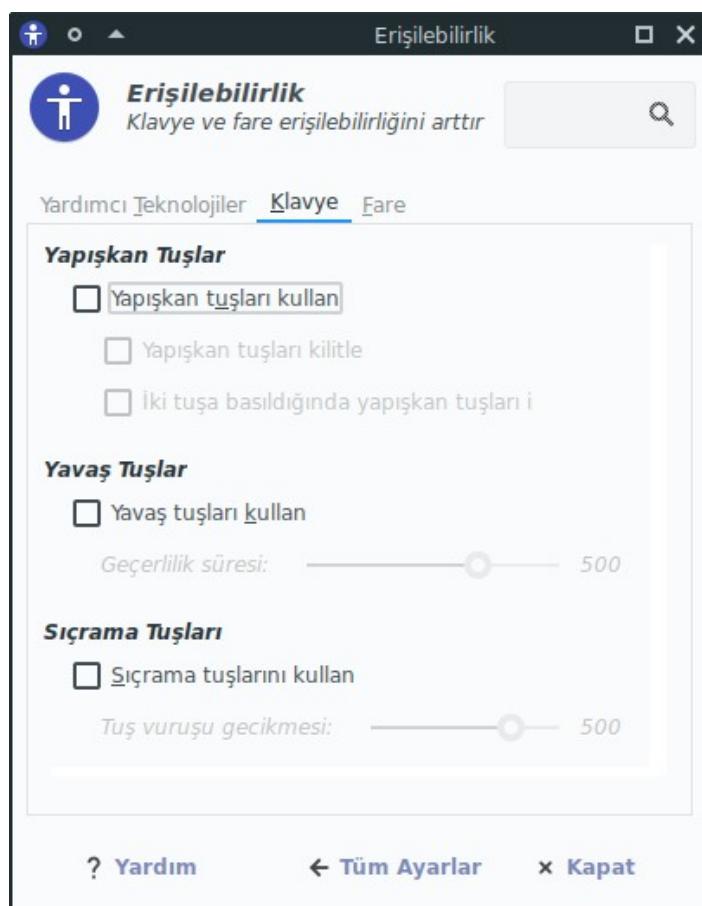

Erişilebilirlik seçenekleri girdi ve çıktı aygıtlarımızı engelsiz kullanıcılar için ayrıca yapılandırmamıza olanak tanır.

Örneğin; bir çıkış ünitesi olan ekran görme duyusu ile kullanılabilir. “**Yardımcı Teknolojileri Etkinleştir**” seçeneği onaylandığında XFCE masaüstü işaretçilerin bulunduğu kelimeleri okuması için “**Orca**” modülünü yükler. Böylece görerek değil duyarak sistemimizi kullanabiliriz.

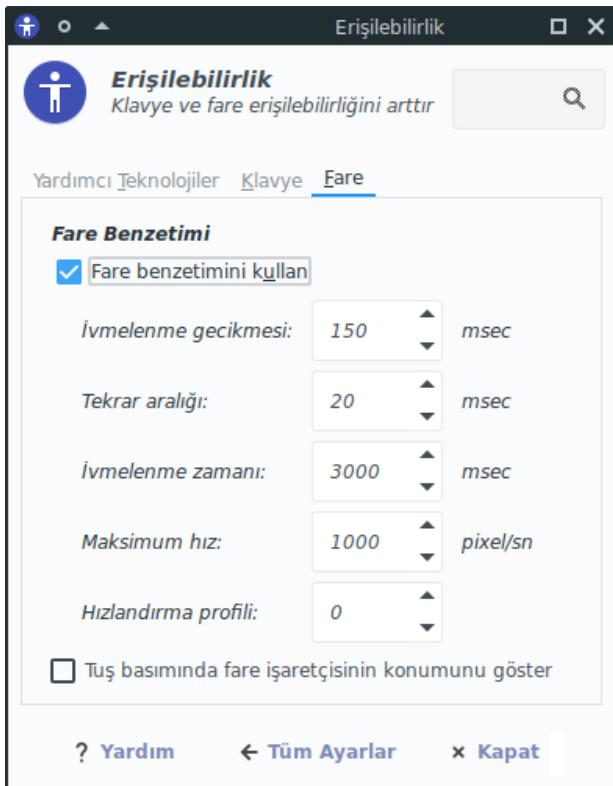
“**Klavye**” sekmesinden “Yapışkan tuşları kullan” seçeneği ile birlikte kullanılan tuşları aynı anda kullanmak yerine sırayla basarak kullanabiliriz. Örneğin; seçili bir metin ya da nesneyi kopyalamak için Ctrl+C tuşlarına aynı anda basmamız gerekmey. Önce “Ctrl” ardından “C” tuşuna basarak aynı işlemi gerçekleştirebiliriz. Bu klavye üzerinde birbirinden uzakta olup aynı anda basılması gereken tuşları kullanmamız gerekiğinde oldukça faydalı bir seçenektir. İki tuşa aynı anda basarak bu özelliği kapatabiliriz.

“**Yavaş Tuşlar**” seçeneği ile klavyede bastığımız tuşun geçerli olması için gerekli zamanı ayarlayabiliriz. Bir tuşa bastığımızda daha parmağımızı çekmeden aynı karakteri birden fazla yazıyor ise “Yavaş tuşları kullan” seçeneğini aktif hale getirerek parmağımızın tusta basılı kalma süresine göre ayarlama yapabiliriz.

Resim 82: Erişilebilirlik - Klavye

“**Sıkrama Tuşları**” seçeneği ile aynı tuşa arka arkaya bastığımızda yazılma hızını ayarlayabiliriz. Özellikle parmaklarımıza titreme olduğunda bu seçenek aynı karakterin istemsiz şekilde tekrarlanması engelleyecektir.

Resim 83: Erişilebilirlik - Fare

Kullanıcı Bilgileri

Resim 84: Kullanıcı bilgileri

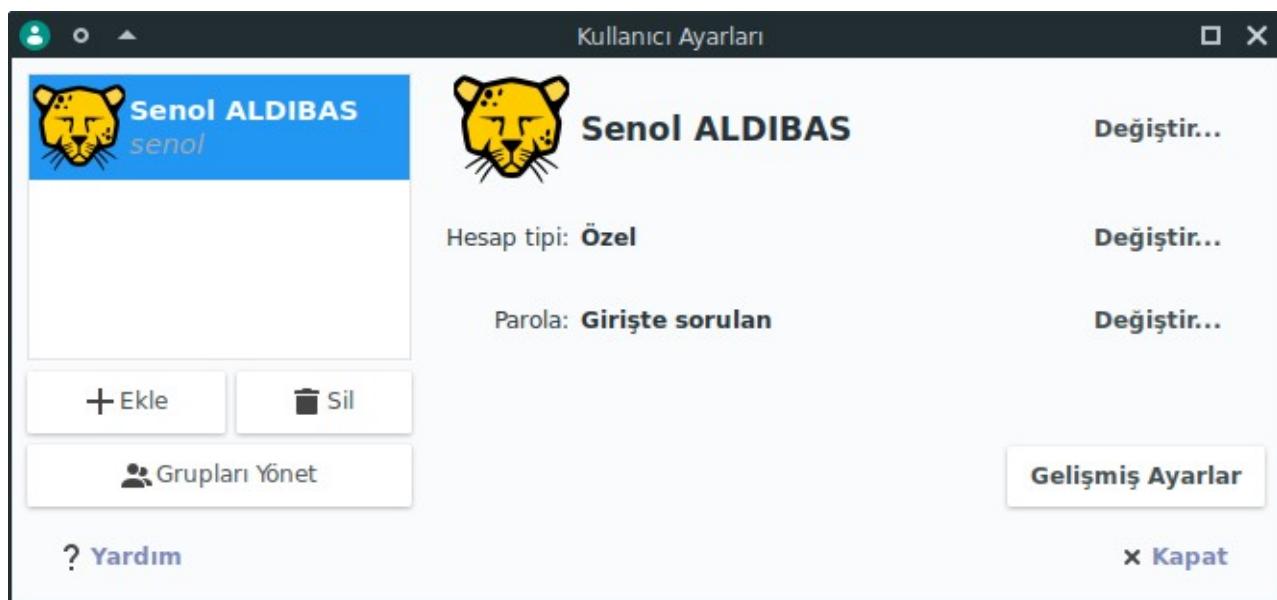
“Fare” sekmesindeki “**fare benzetimini kullan**” seçeneğini onaylayarak faremizin bulunmadığı durumlar ya da fareyi kullanmakta zorlandığımızda numerik tuşlar ile fare imlecini hareket ettirebiliriz.

Kullanıcı ve Grup Yönetimi

“Kullanıcı ve Gruplar” ile kullanıcı bilgilerimizi değiştirebiliriz. Varsa yetkimiz dahilinde şu işlemler gerçekleştirilebilir;

- **Yeni kullanıcı ekleme,**
- **Sistemdeki bir kullanıcıyı silme,**
- **Kullanıcı Bilgileri ve Parola Değiştirme,**
- **Kullanıcı Hesap Tipini Değiştirme,**
- **Grup Ekleme,**
- **Grup Silme,**
- **Kullanıcıyı Gruba Ekleme**

Resim 85: Kullanıcı ve grup ayarları

Kullanıcı Ekleme

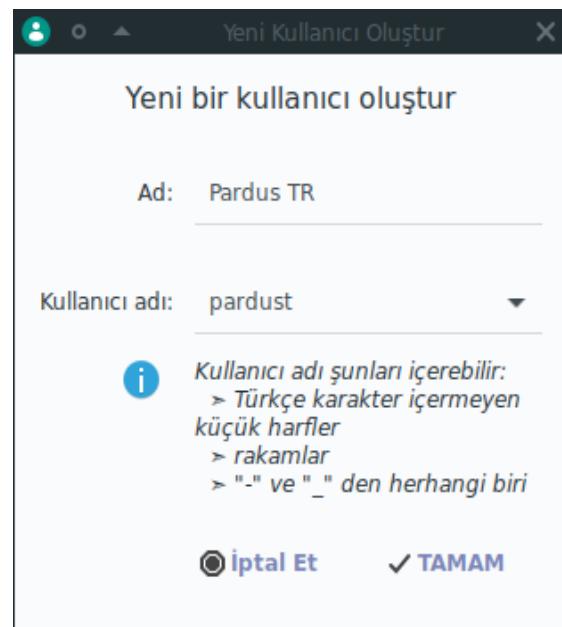
“Ekle” butonuna bastıktan sonra gelen “Yeni Kullanıcı Oluştur” penceresinde kullanıcının görünür ismi (Ad) ve sistem kullanıcı adını girmeliyiz.

“Kullanıcı adı” için aşağıdaki kriterlere uymalıyız.

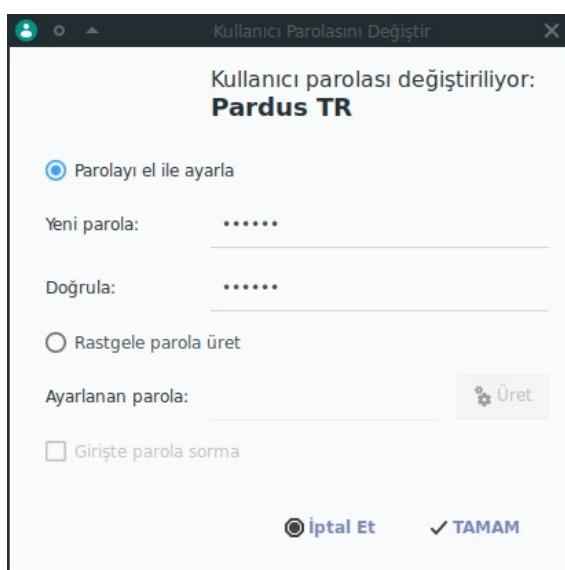
- Türkçe karakter (ç,ğ,I,ö,ş,ü) hariç küçük harf, rakam, tire ve alt tire karakterlerini içerebilir.
- Rakam, tire ve alt tire ile başlayamaz.

Bilgilendirme simgesi “!” sarı renkli görünüyor ise kullanıcı adı belirleme kurallarına uygun olmayan bir veri girmiştir demektir.

Kullanıcı adı ekranından sonra bizden, oluşturulan kullanıcının parolasını belirlememiz istenecektir.

Resim 86: Yeni kullanıcı oluştur

Resim 87: Kullanıcı parolası belirleme

Güvenliğimiz için kullanıcı parolasını kolay tahmin edilemeyen ve kaba kuvvet -**brute force**- saldırılara karşı çözülmesi zor olacak şekilde BÜYÜK/küçük harf, rakam, özel karakterden oluşacak şekilde girmeliyiz. **“Rastgele parola üret”** seçeneği ile güçlü parolalar önerilebilir.

Kullanıcı Bilgileri ve Parola Değiştirme

Gelişmiş ayarlar ile yetkimiz dahilinde kullanıcı bilgilerini görüntüleyebilir ve değiştirebiliriz.

“Kullanıcı iletişim bilgileri” iş adresi ve telefon bilgilerinin girildiği sekmedir.

Resim 88: Kullanıcı iletişim bilgileri

Resim 89: Kullanıcı ayrıcalıkları

“Kullanıcı Ayrıcalıkları” donanım aygıtlarını kullanma izinleri ve sistem kayıtlarını -log- izleme yetkilerinin belirlendiği sekmedir. **Buradan bir seçeneği işaretlediğimizde kullanıcı aslında ilgili gruba üye yapılmaktadır.** Örneğin; “**Yazıcıları Yapılandır**” seçeneğini onayladığımızda kullanıcı “**Ipadmin**” grubuna üye yapılmaktadır.

Bir kullanıcıyı bir gruba üye yapmak için Uçbirim üzerinde “**usermod**” komutunu kullanabiliriz.

```
usermod -a -G kamp senol
```

“**Gelişmiş**” sekmesi ile;

- Kullanıcı hesabını **kilitleme**,
- Kullanıcı kabuk -**shell**- belirleme,
- Kullanıcı başlangıç dizini -**ev**-,
- Kullanıcının **birincil grubu**,
- “Kullanıcı Sayısal Kimliği” -**UID**-

ayarlarını yapabiliriz.

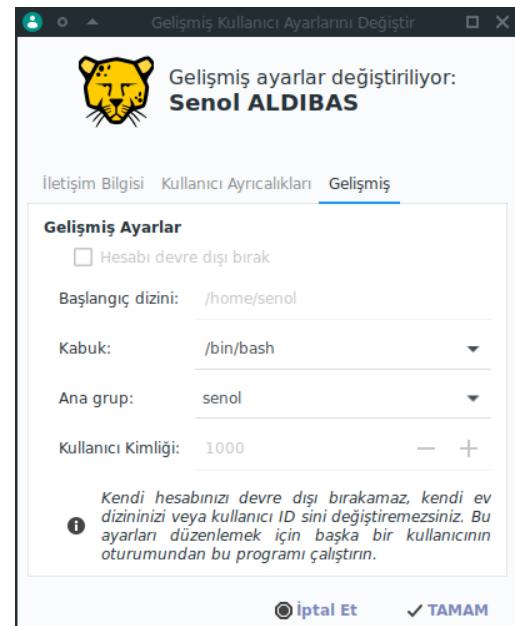
Kullanıcı kabuk bilgisi için 11. sayfadaki Çekirdek -Kernel- ve Kabuk -Shell- konusunu inceleyebilirsiniz.

Kullanıcı bilgilerini değiştirmek için Uçbirim üzerinde “**usermod**” komutunu kullanabiliriz.

Kullanıcı Hesap Tipi Değiştirme

Resim 91: Kullanıcı hesap tipi

Resim 90: Kullanıcı gelişmiş ayarları

Kullanıcı Parolası değiştirme

“Kullanıcı ve Gruplar” ekranında hesabımızı seçerek ya da yetkimiz varsa herhangi bir kullanıcıyı seçtikten sonra “**Parola: Girişte sorulan**” ifadesinin karşısındaki “**Değiştir**” butonunu kullanabiliriz.

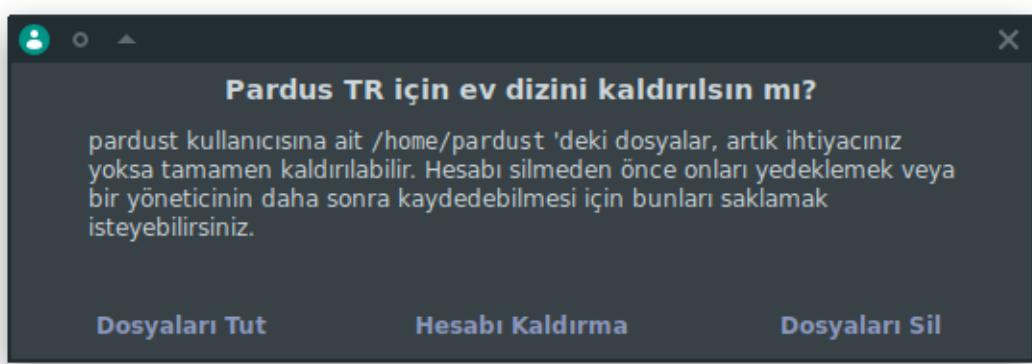

Resim 93: Parola değiştirir

Kullanıcı parola bilgisini değiştirmek için Uçbirim üzerinde “**passwd**” komutunu kullanabiliriz.

Kullanıcı Silme

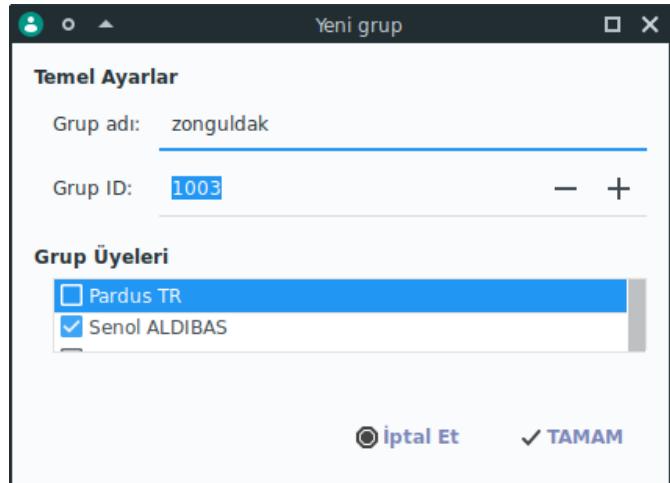
“Ayarlar” > penceresindeki (sayfa 74) “**Sil**” butonu ile seçili kullanıcıyı sistemden kaldırabiliriz.

Bir kullanıcı hesabı kaldırılırken kullanıcıya ait dosyaları sistemde tutabiliriz.

Yeni Grup Ekleme

Kullanıcıları yetkilendirme işlemleri için gruplar oluşturabiliriz. Bir kullanıcı hesabı oluşturulduğunda bu kullanıcının birincil grubu da otomatik olarak oluşturulur ve varsayılan olarak bu grup kullanıcı adı ile aynıdır. Ayrıca sistemimizde kurulu ya da yeni kurduğumuz uygulamalar da kendi kullanıcılarını ve haliyle kendi gruplarını oluştururlar.

Resim 94: Grup ekle

“Ayarlar” > penceresindeki (sayfa 74) “**Grupları Yönet**” butonunun ardından ekrana gelen grup listesi penceresinde “**Ekle**” butonuna basarak “**Yeni Grup**” ekranını açabiliriz.

Sistemde yeni bir grup oluşturmak için Uçbirim üzerinde “**addgroup**, **groupadd**” komutlarını kullanabiliriz.

```
sudo groupadd mynewgroup
```

Sistem Başlangıç Ayarlarının Yapılandırılması

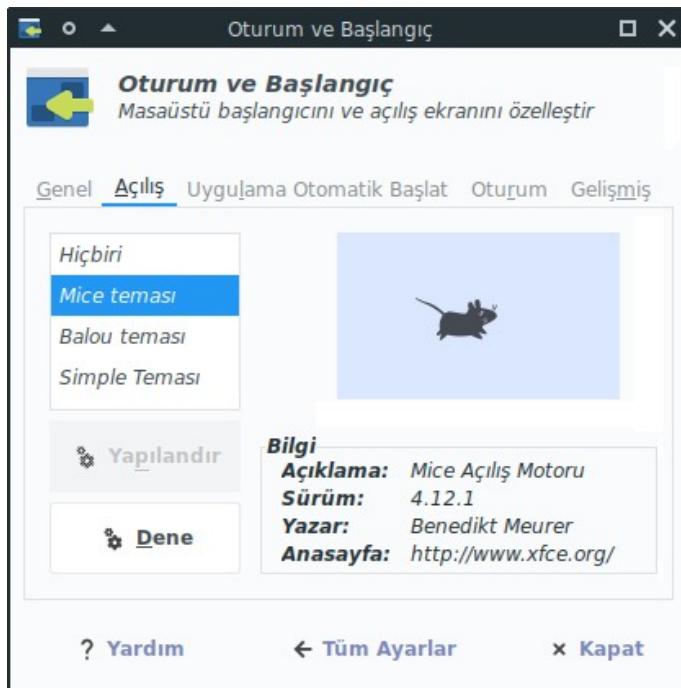

“Oturum ve Başlangıç” ile sonraki oturumlarımıza için oturum başlatma ayarlarını yapılandırabiliriz.

Genel sekmesindeki “**Girişte seçiciyi göster**” seçeneği daha önce kaydedilmiş oturumlarımızın oturum açma ekranında listelenmesini sağlar. Böylece tarih ve saatine göre önceki oturumlara giriş yapabiliriz.

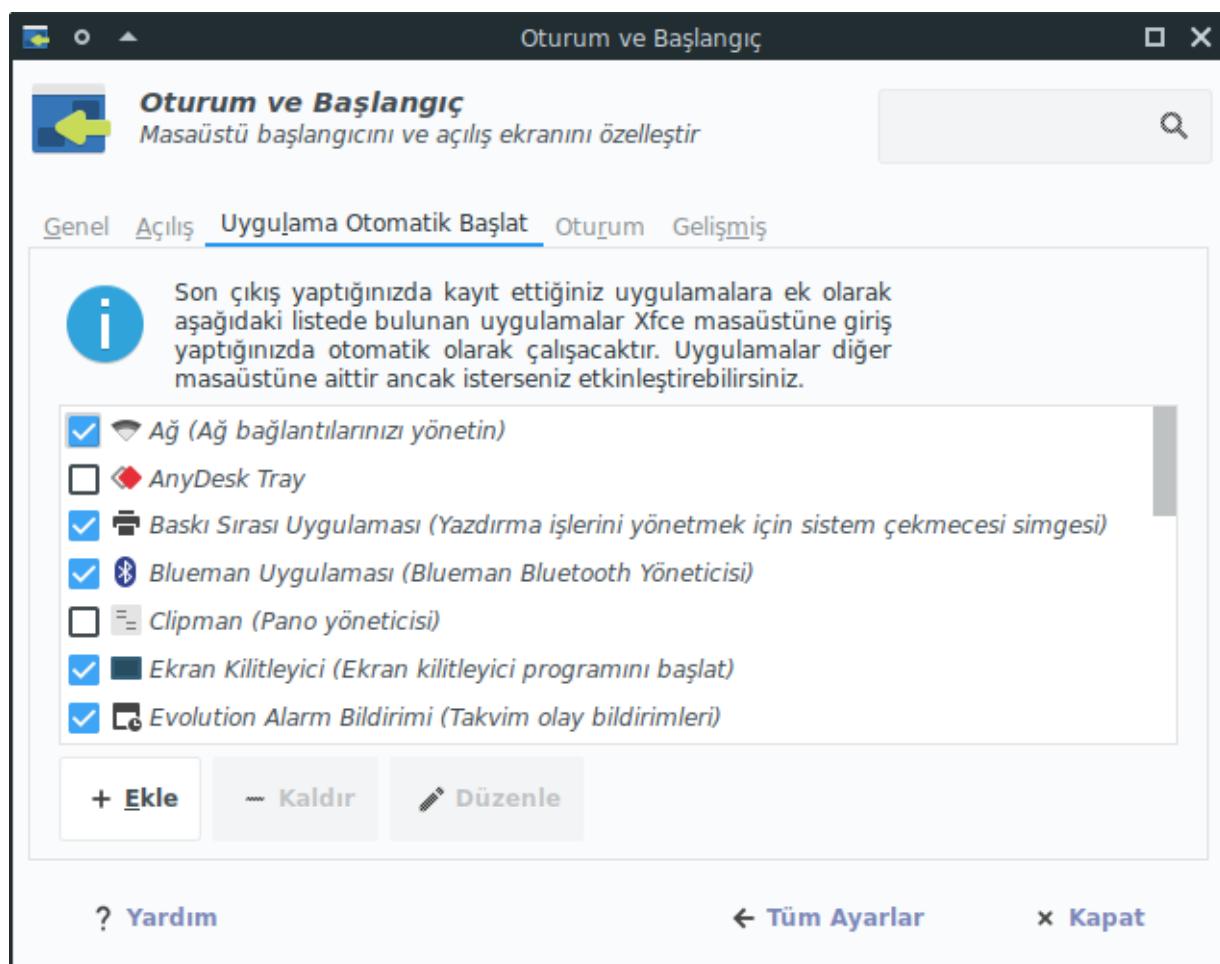

Resim 95: Oturum ve başlangıç - Genel

Resim 96: Oturum ve başlangıç - Açılmış

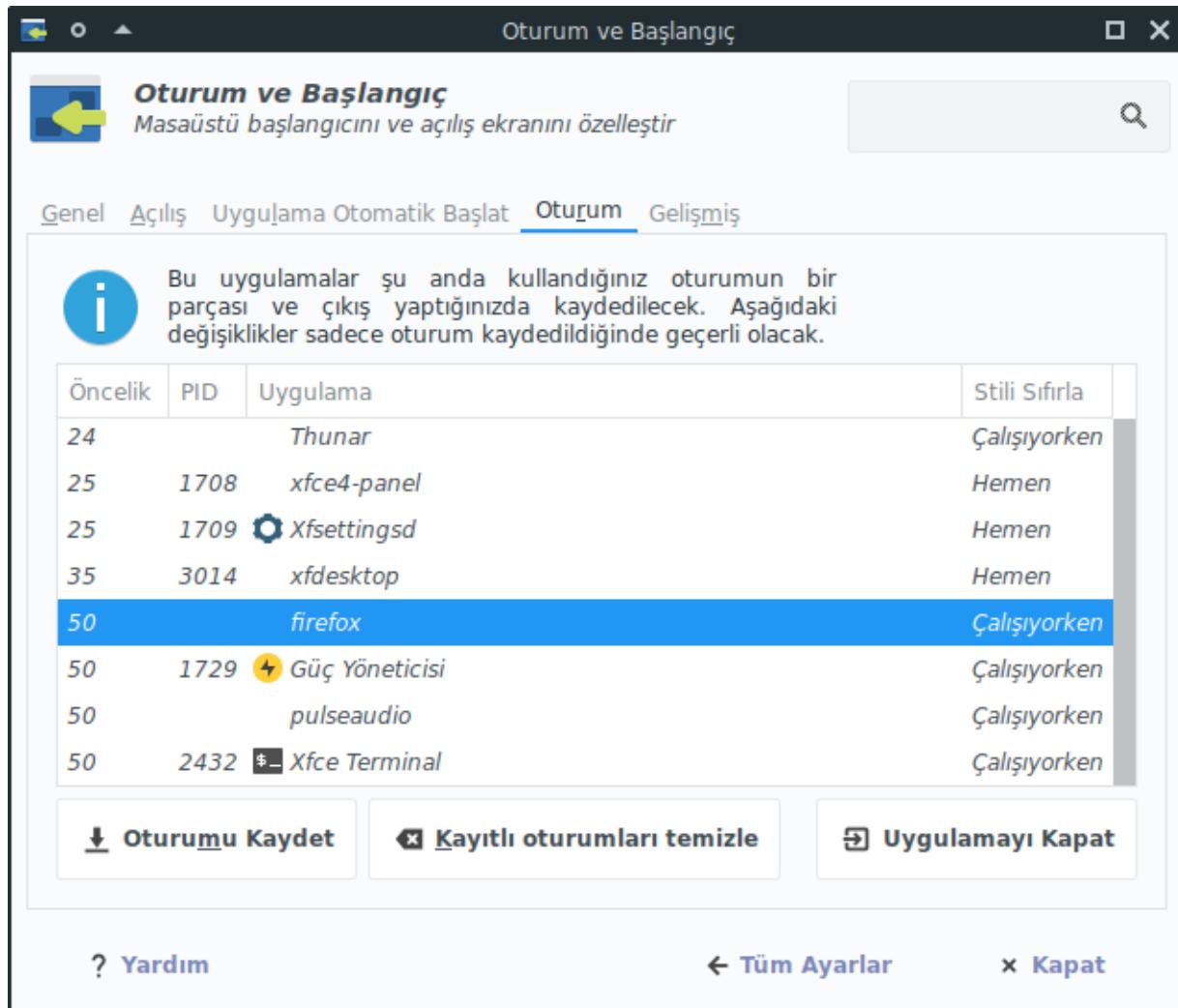
Açılmış teması için listeden görsel seçimi yapabiliriz. “**Yapilandır**” ile “**kişisel resim kullan**” demek suretiyle kayıtlı görsellerimizden seçim yapabiliriz.

Resim 97: Oturum ve başlangıç - Otomatik başlayacak uygulamalar

Oturumumuz ile birlikte otomatik olarak başlamasını istediğimiz uygulamaları ayarlayabiliriz.

Aktif oturumumuzda açık olan uygulamalarımızı kaydederek sonraki oturumlarımıza “genel” sekmesindeki “**girişte seçiciyi göster**” aktif ise bu oturumuza geri dönebiliriz. Bu işlemi sürekli yapmak yerine yine “genel” sekmesinden çıkışta oturumların daima kaydedilmesini sağlayabiliriz.

Resim 98: Oturum ve başlangıç - Oturum

Bir uygulama için “**stili sıfırla**” sütunundan “**Çalışıyorken / Her zaman / Hemen / Hiçbir zaman**” seçeneklerini uygulayabiliriz.

Gelişmiş seçenekleri ile başlangıçta **GNOME** ve **KDE** servislerinin otomatik olarak başlatılmasını sağlayabiliriz. Bu işlem sistem açılış süresini biraz uzatabilir ancak KDE ve GNOME uygulamalarının daha hızlı başlamasını sağlayacaktır.

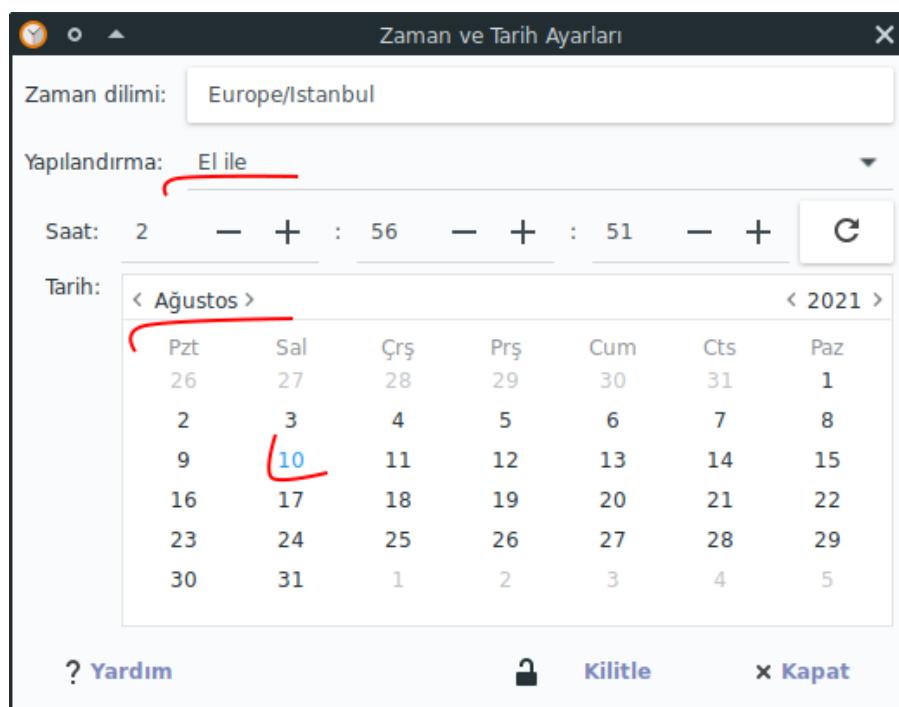

Resim 99: Oturum ve başlangıç - Gelişmiş

Tarih ve Saat Ayarları

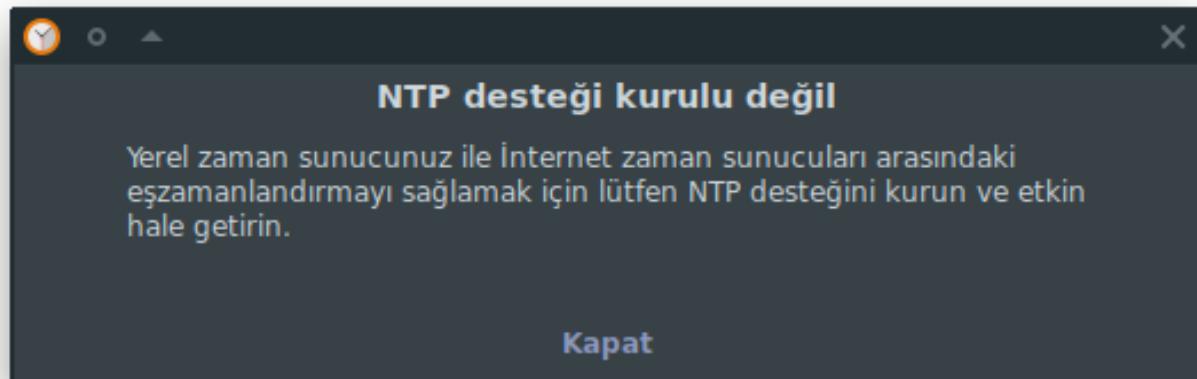
Sistem **saat** ve **tarih** ayarlarını gerçekleştirdiğimiz eklentidir. “**Kilidi aç**” butonunun ardından parolamızı girdikten sonra bulunduğuumuz bölge zaman dilimini liste ya da haritadan seçerek zaman yapılandırmasını “**El ile**” seçeneğini girdikten sonra tarih ayarlaması yapabiliriz.

Resim 100: Zaman ve tarih ayarları

Zaman ayarlarımız için “**Yapilandırma**” listesinden “**El ile**” seçeneği “**İnternet sunucuları ile eş zamanlı tut**” seçeneğini kullanmamız daha doğru olacaktır.

Zaman ayarlarını bir Internet sunucusundan (NTP - Network Time Protocol) **almadığımız** zaman Internet üzerindeki hesaplarımıza oturum açarken problem yaşayacağımızı unutmamalıyız.

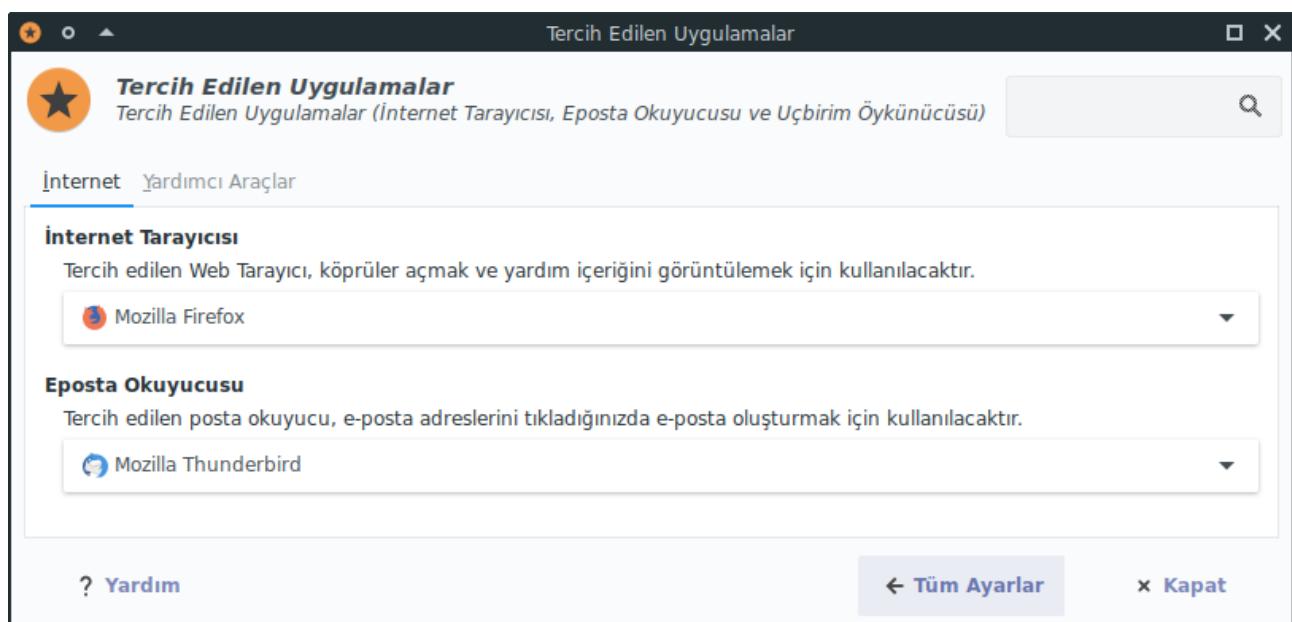
Zaman ayarları için Uçbirim üzerinde “**timedatectl**” komutunu kullanabiliriz.

```
timedatectl show  
timedatectl set-ntp false  
timedatectl set-time 09:05:00
```

Tercih Edilen Uygulamalar ve Dosya Tipine Göre Uygulama Ayarları

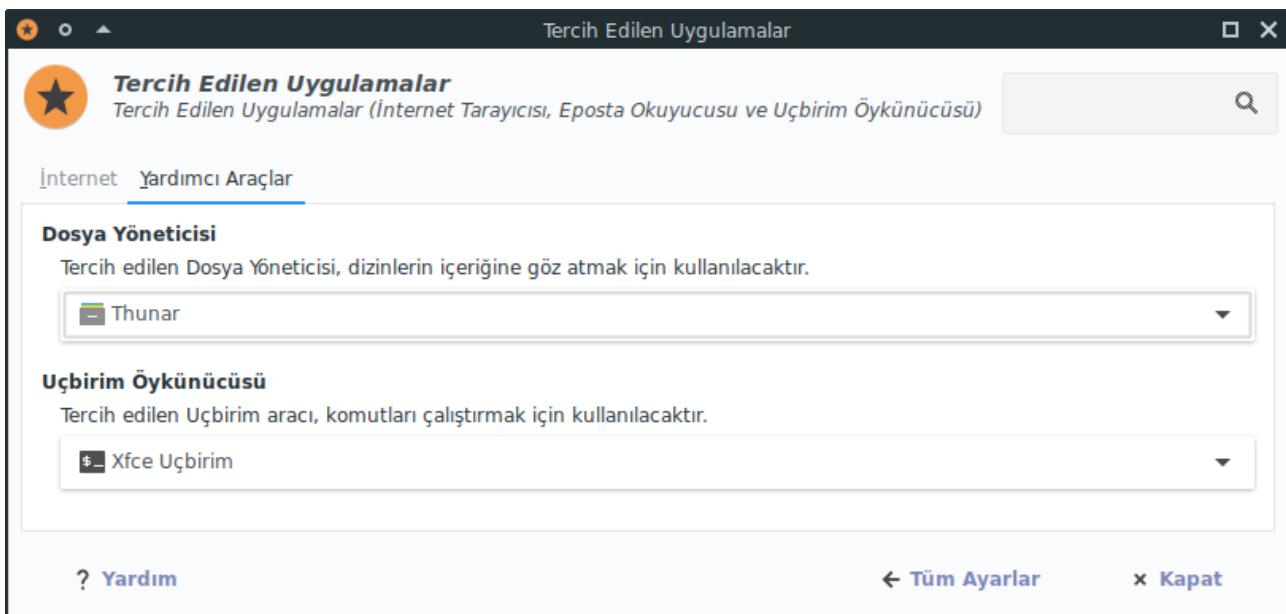

Internet tarayıcısı, E-posta, Dosya Yöneticisi ve Uçbirim Öykünücü için varsayılan uygulama tercihlerimizi yapabiliriz.

Resim 101: Tercih edilen uygulamalar - İnternet

Bir internet adresine tıkladığımızda ilgili adres varsayılan tarayıcı, bir mail adresine tıkladığımızda da “yeni ileti” penceresi varsayılan E-posta istemcisinde açılacaktır.

Resim 102: Tercih edilen uygulamalar - Yardımcı araçlar

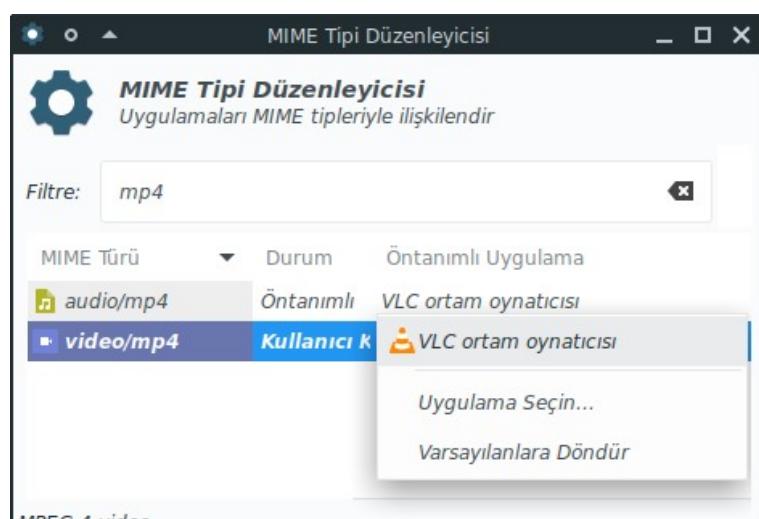
Xfce de varsayılan dosya yöneticisi olarak “**Thunar**” gelmektedir. Elbette biz tercih ettiğimiz farklı bir dosya yöneticisi kurarak varsayılan dosya yöneticimizi değiştirebiliriz.

“**Uçbirim (Terminal)**” olarak Gnome Terminal, Terminator, Tilda, Guake gibi terminalleri sistemimize kurup kullanabiliriz.

MIME tipi düzenleyiciyi basitçe uygulama/belge ilişkilendirmesi olarak tarif edebiliriz. Böylece bir uygulama farklı uzantılardaki bir çok belgeyi açabilir. Başka bir deyişle bir belgeyi açmak istediğimiz uygulamayı tercih edebiliriz.

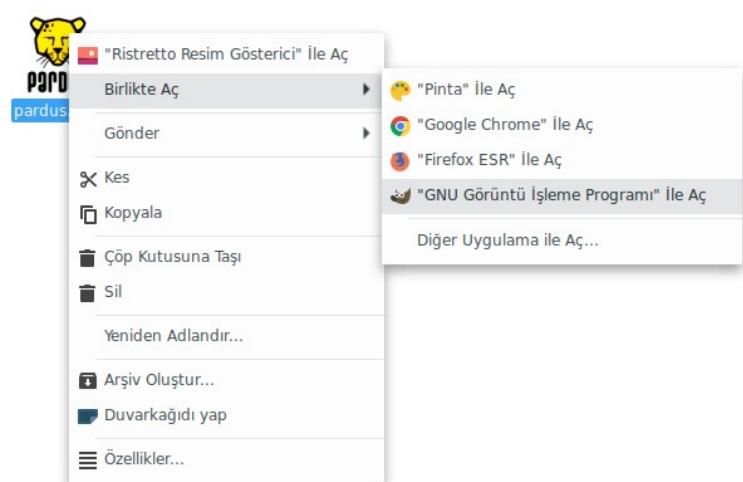
Yandaki görselde “**mp4**” türü filtrelenerek bu uzantıya sahip belgeleri açmak için “**VLC Ortam Oynatıcısı**” ayarlanmıştır.

Resim 103: MIME Tipi düzenleyici

İnternet tarayıcılarımız için de durum aynıdır. Bir “HTML” türündeki sayfayı açmak istediğimizde varsayılan İnternet tarayıcımız ile bu sayfa açılacaktır. Bu sayfa uzak sunucuda da olabilir ve biz bir tarayıcı ile bu sayfaya erişmek istiyor olabiliriz. Sayfa

îçerisinde türler (video, pdf, image v.b) için tarayıcımızın “**kaydet**”, “**her zaman sor**”, “**Firefox ile aç**” gibi nasıl bir eylem göstereceğini ayarlayabiliriz.

Bir belgeyi simgesi üzerinde sağ tuşa basarak “**Birlikte Aç**” seçeneği ile istediğimiz uygulama ile açabiliriz.

Resim 104: Birlikte aç

Xfce Ayarlar Editörü

Xfce Ayarlar Editörü penceresindeki seçenekler ile şu ana kadar yaptığımız bir çok ayarı değer belirtmek sureti ile gerçekleştirebiliriz.

Pardus Java Kurucu

 Java versiyonlarını kolayca kurmamızı / kaldırmamızı sağlayan ve hali hazırda kurulu olan Java versiyonlarından varsayılan java versiyonunu belirleyebildiğimiz uygulamadır.

Resim 105: Pardus Java kurucu

Pardus Hakkında

Resim 106: Pardus ve sistemimiz hakkında bilgi

Pardus “Kernel” ve “Masaüstü” sürüm versiyon bilgileri ile sistemimizin işlemci (**CPU**), grafik işlemci (**GPU**) ve bellek (**RAM**) donanım bilgilerini görüntüleyebiliriz.

Sistemimizdeki bir aksaklık durumunda “**Sistem Raporu Çıkart**” butonu ile Masaüstüne aldığımız “**pardus_sistem_raporu.tar.gz**” dosyasını inceleyebilir, paylaşarak kolay ve hızlı destek alabiliriz. -İngilizce için: pardus_system_report.tar.gz-

Dosya Yönetimi

GNU/Linux Dosya Sistemi

Dosya Sistemi (FS⁴) bilgilerin depolama birimi üzerine yazılma ve depolama biriminden okunma (erişim), bir başka deyişle bilgilerin disk üzerindeki organize edilme biçimidir. Haliyle İşletim sistemlerinin kullandıkları dosya sistemleri birbirinden farklıdır.

Dosya sistemleri,

Desteklenen en yüksek depolama birimi,

Desteklenen en yüksek dosya boyutu,

dosya indeksi ve dosya isimlendirme kuralları,

ve bunlara bağlı olarak

performans gibi pek çok noktada birbirlerinden ayırsırlar.

Linux/Unix dosya sistemi **ext⁵** -Genişletilmiş Dosya Sistemi- olarak adlandırılır ve yıllara göre versiyonları aşağıdadır.

ext2, 1993

ext3, 1999

ext4, 2006

Unix, GNU/Linux dosya sistemleri hakkında Internet'ten detaylı bilgiye ulaşabilirsiniz.

4 File System (Dosya Sistemi)

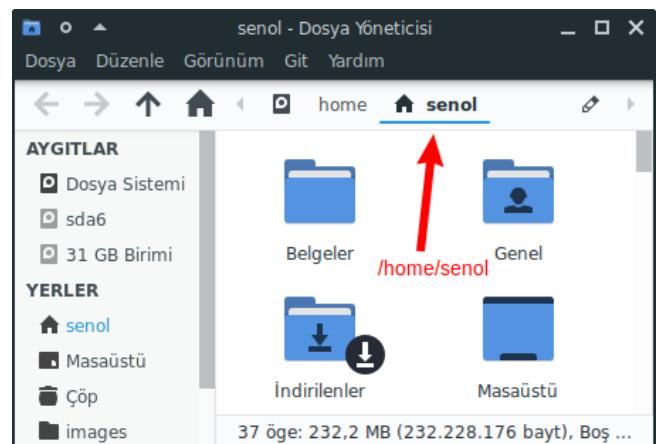
5 Extended File System (Genişletilmiş Dosya Sistemi)

GNU/Linux Dosya Sistemi Hiyerarşisi

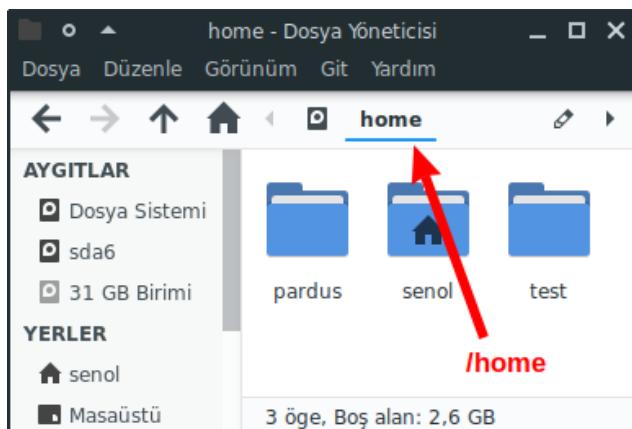
Daha önce Unix türevi işletim sistemi kullanmamış son kullanıcılar ilk etapta dizin yapısı farklılığından kaynaklı GNU/Linux Dosya Sistemi hiyerarşisinde zorlanabilirler. Tekil dosya hiyerarşisini kullanan Unix sistemler aslında daha düzenli ve daha kolaydır.

GNU/Linux sistemlerde donanımlarımız dahil tüm dosya-dizin (klasör) hiyerarşisi bu kök (root "/") dizinine bağlı birer dosyadır. Örneğin "**/dev/sda, /dev/sdb**" yolları disklerimizi ifade eden dosyalar iken "**/home/senol/Masaüstü**" yolu ise senol kullanıcısının "Masaüstü" klasörünü gösterir. Windows ta ise bu yapı/gösterim farklıdır. Yani Windows'ta her depolama birimini kök dizini ayrıca ifade edilir (C:\, D:\ gibi)

Masaüstündeki "**Ev**" dizinini açtığımızda yandaki gibi klasörlerimiz listelenecektir. Bu konum sistemin kurulu olduğu disk bölümünün **/home/senol** adresidir.

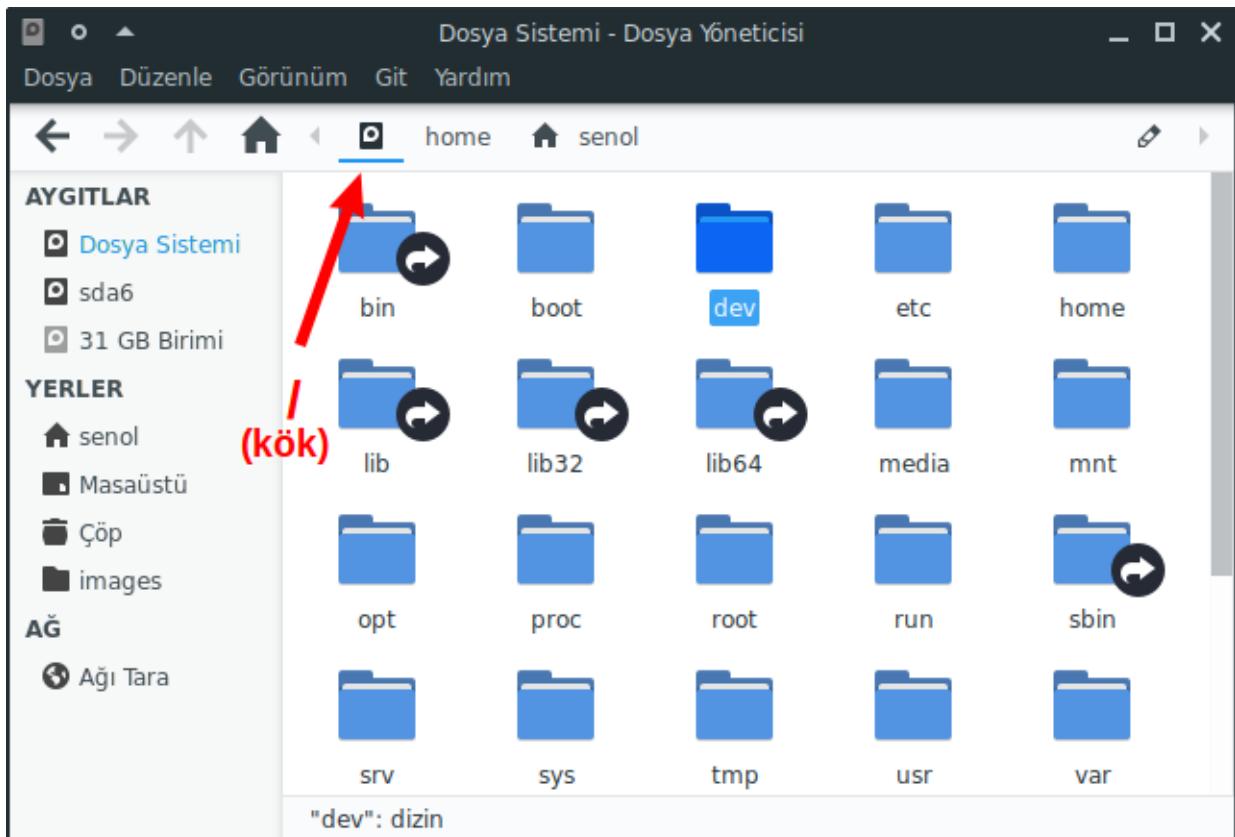
Resim 107: Aktif kullanıcı "Ev" dizini

Resim 108: Ev -home- klasörü

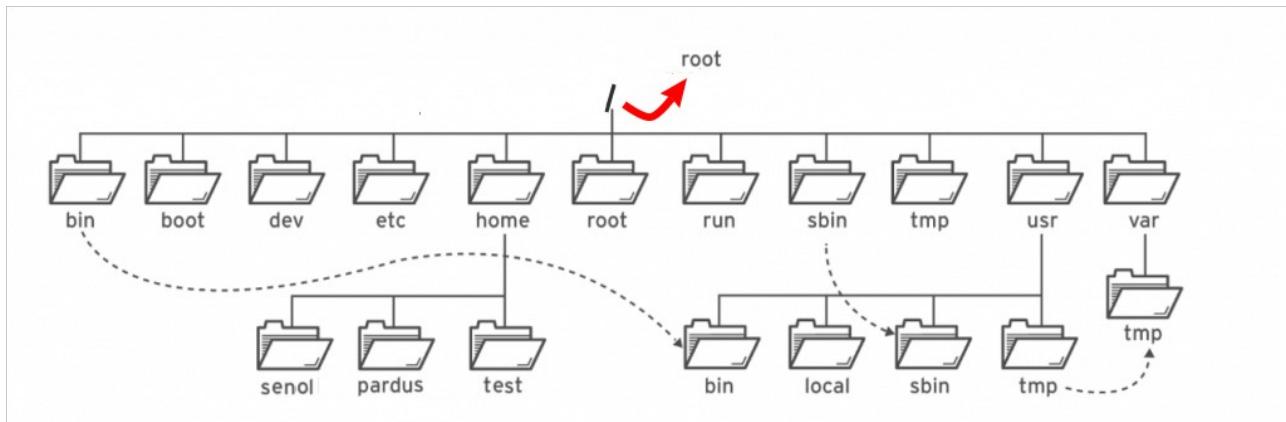
Bu konumdan bir klasör yukarı çıktığımızda sistemdeki tüm kullanıcıların hesaplarının (ev dizinlerinin) olduğu "**/home**" konumuna (dizinine) geliriz (Windows işletim sisteminde "C:\users" klasörü gibi.).

Tekrar bir üst dizine tıkladığımızda ise tüm sistemin bağlı olduğu **root (kök "/")** konumuna çıkabiliriz.

Resim 109: Sistemin Kök -root- dizini

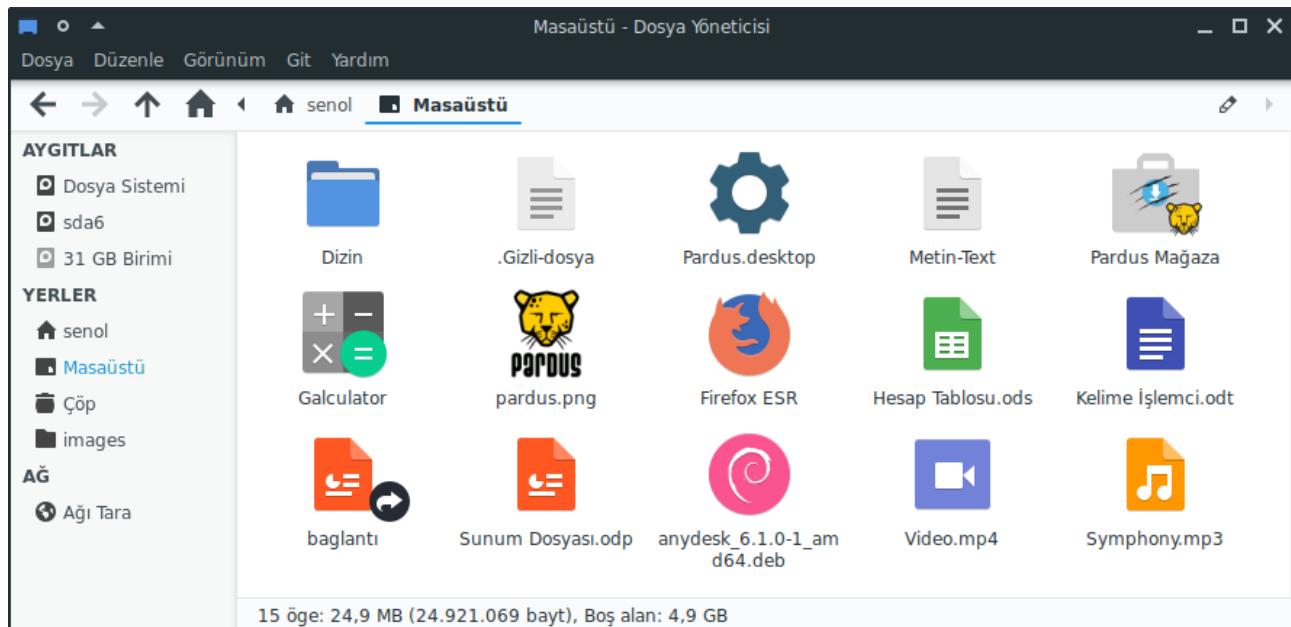
Yukarıdaki **kök -root(/)-** klasörünün içeriğini, aşağıdaki görselde alt klasör hiyerarşisi (FSSTND⁶) ile daha net görmekteyiz.

Resim 110: GNU/Linux dosya sistemi hiyerarşisi

Dosya Yöneticisi (Thunar)

Dosya yöneticileri yerel ve ağımızdaki depolama ünitelerimiz üzerinde (Disk, CD, DVD, vb.) dosya organizasyonumuzu yapmamızı sağlayan uygulamalardır. Basit haliyle disk üzerinde gezinti, dosya oluşturma, taşıma, kopyalama, silme işlemlerimizi bu ve benzeri uygulamalar ile gerçekleştirebiliriz. GNU/linux sistemlerde kullanabileceğimiz dosya yönetici yelpazesi oldukça genişir. Yaygın olarak kullanılanlar Dolphin, Nautilus, Konqueror, Krusader, Nemo ve Pardus XFCE arayüzü ile birlikte öntanımlı olarak gelen “**Thunar**” dır. Varsayılan dosya yöneticisini çalıştırmak için herhangi bir klasörü açmamız yeterlidir.

Resim 111: Thunar dosya yönetici

“**Yan pencere gözü**” ağıdaki **Depolama aygıtları**, sık kullandığımız **konumlar (yerler)** ve **ağ** üzerindeki diğer bilgisayar ve paylaşımıları görüntülerken pencere içeriğinde yan pencere gözünde seçili olan konumun “**Yer Seçici**” üzerindeki konumun içeriği görüntülenir. Pencere içeriği hakkında bilgileri ise pencere alt kısmındaki “**Durum Çubuğu**” üzerinden okuyabiliriz.

“Görünüm” menüsü seçenekleri ile,

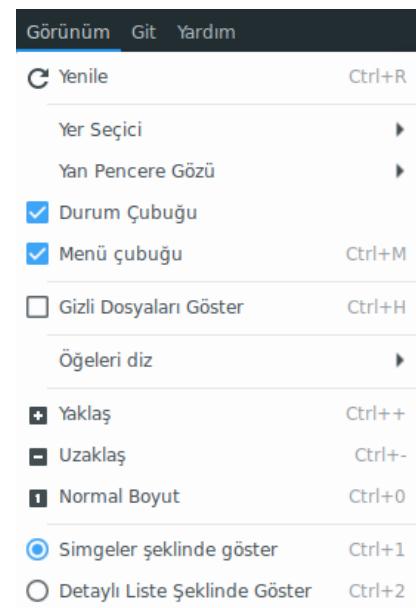
- “Yan Pencere Gözü”,
- “Yer seçici”,
- “Pencere içeriği (simgeler)”

için görünüm ve davranış ayarlaması yapabiliriz.

Yine bu menüden,

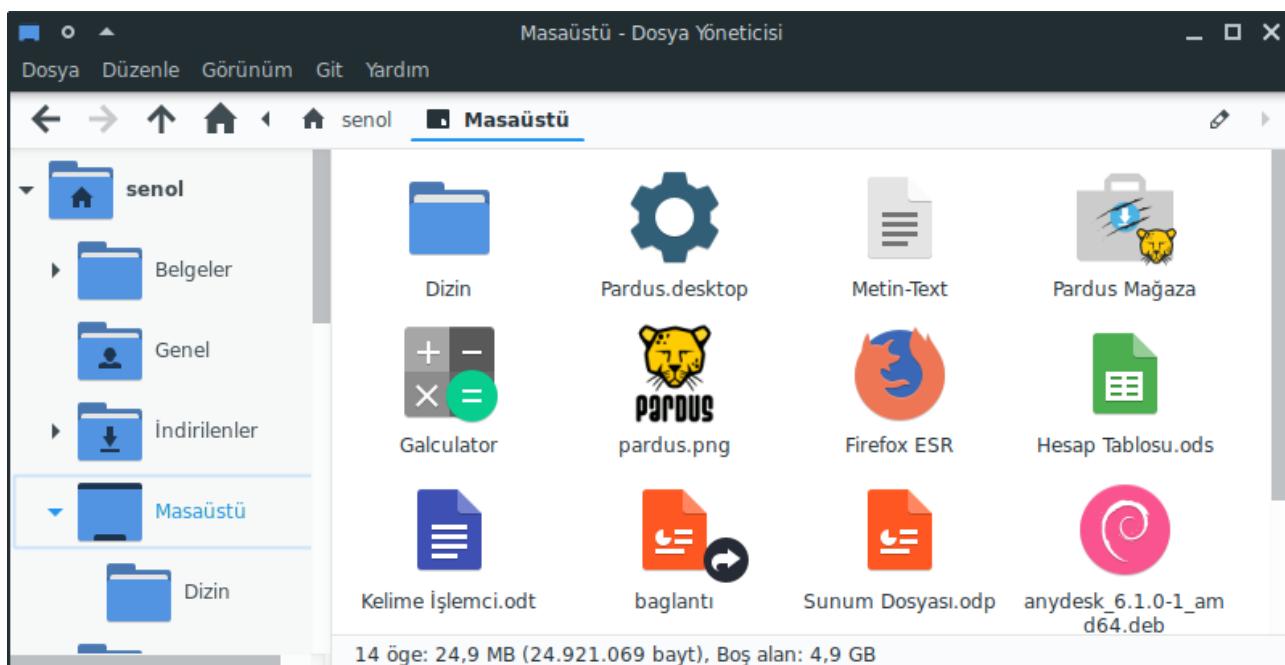
- “Durum Çubuğu”,
- “Menü Çubuğu”

öğelerinin görüntülenip görüntülenmemesini ayarlayabiliriz.

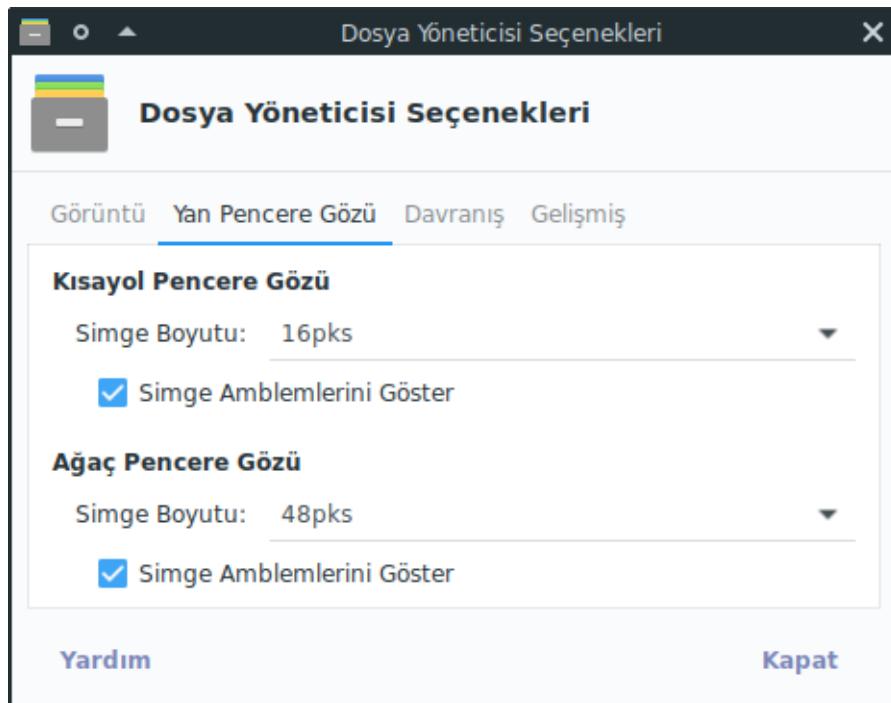
Resim 112: Görünüm

Görünüm menüsünden “Yan Pencere Gözü > Ağaç” seçimi yaptığımızda aşağıdaki gibi alt klasörler üzerinde daha rahat işlem yapmamızı sağlayan bir görünüm elde edebiliriz. Bu bize taşıma, kopyalama gibi işlemlerde kaynak ve hedefi aynı anda görme imkanı sağladığından sürükleme işlemi ile bu eylemleri **tek pencerede** daha hızlı gerçekleştirebiliriz.

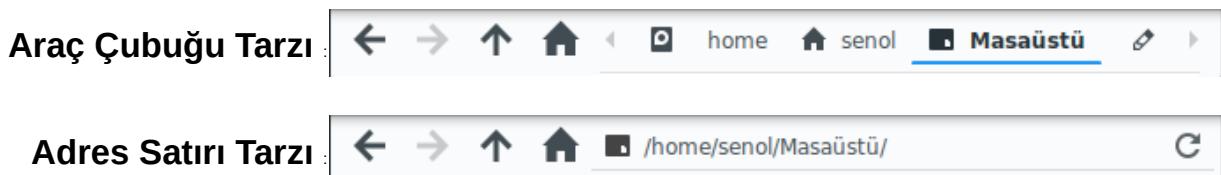
Resim 113: Yan pencere gözü - Ağaç görünümü

“Yan Pencere Gözü” alanındaki simge boyutunu “**Tüm Ayarlar>Dosya Yöneticisi**” ya da uygulama penceresinden “**Düzenle>Tercihler**” ile ayarlayabiliriz.

Resim 114: Dosya yöneticisi -Yan pencere gözü görünümü

“Yer Seçici” tercihlerinde “**Araç Çubuğu Tarzı**” seçili iken **fare** ile tıklayarak “**Adres Satırı Tarzı**” seçili iken ise **klavye** ile yazmak sureti ile konumlar üzerinde hareket edebiliriz.

Konumlar üzerinde hareket için “**Git**” menüsünü de kullanabiliriz.

Konumlar üzerinde “**ileri**”, “**geri**” ve “**yukarı**” hareket için farenin **orta tekerleğini** basılı tutarak ilgili yöne hafifçe hareket ettirmemiz yeterli olacaktır. Orta tekerlek basılı iken “**aşağı**” yönlü hareket “**Yenile**” davranışını sergileyecektir.

Görünüm modları ile bir konum (disk-dizin/klasör) içeriğini **simge** ya da **liste/detaylı liste** biçiminde görüntüleyebiliriz.

Resim 115: Thunar dosya yönetici - Liste görünümü

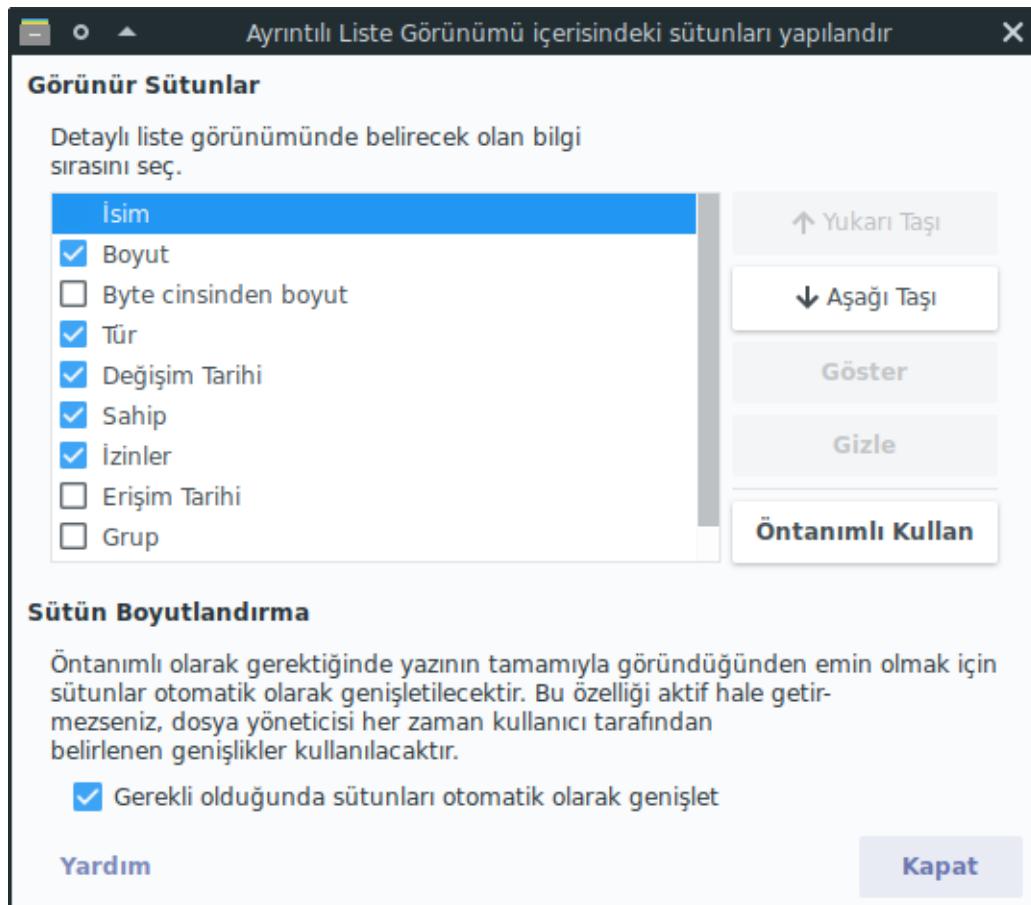
Aşağıdaki detaylı liste görünüm modunda dosyaların “boyut”, “tür” ve “değişim tarihi” bilgilerini görebiliyoruz.

Masaüstü - Dosya Yöneticisi			
	İsim	Boyut	Tür
			Değişim Tarihi
	Dizin	4,1 kB	dizin
	anydesk_6.1.0-1_...	5,2 MB	Debian paketi
	baglantı	11,4 kB	/home/senol/Masaüstü/Sunı
	Firefox ESR	3,8 kB	masa üstü yapılandırma
	Galculator	2,5 kB	masa üstü yapılandırma
	Hesap Tablosu.ods	6,9 kB	OpenDocument Hesap Tablı
	Kelime İşlemci.odt	7,9 kB	OpenDocument Metin
	Metin-Text	203 bayt	düz metin belgesi
	Pardus.desktop	162 bayt	masa üstü yapılandırma

At the bottom, it says "14 öğe: 24,9 MB (24.921.069 bayt), Boş alan: 4,9 GB".

Resim 116: Thunar dosya yönetici - Detaylı liste görünümü (varsayılan)

Bu bilgilere ilave olarak **sahiplik** ve **dosya izinleri** gibi daha fazla bilgiye ihtiyacımız varsa “**Görünüm**” menüsünden “**Sütunları Yapılandır**” seçeneğini kullanabiliriz.

Resim 117: Görünüm - Sütunları yapılandırır

“Sütunları Yapılandırır” Menüde görünmüyorsa “detaylı liste” modunda değiliz demektir.

Otomatik sütun genişlik davranışını ayarlayabilir, listeden görmek istediğimiz bilgileri onaylayabiliriz. “Öntanımlı Kullan” ile ilk değerlere dönebiliriz.

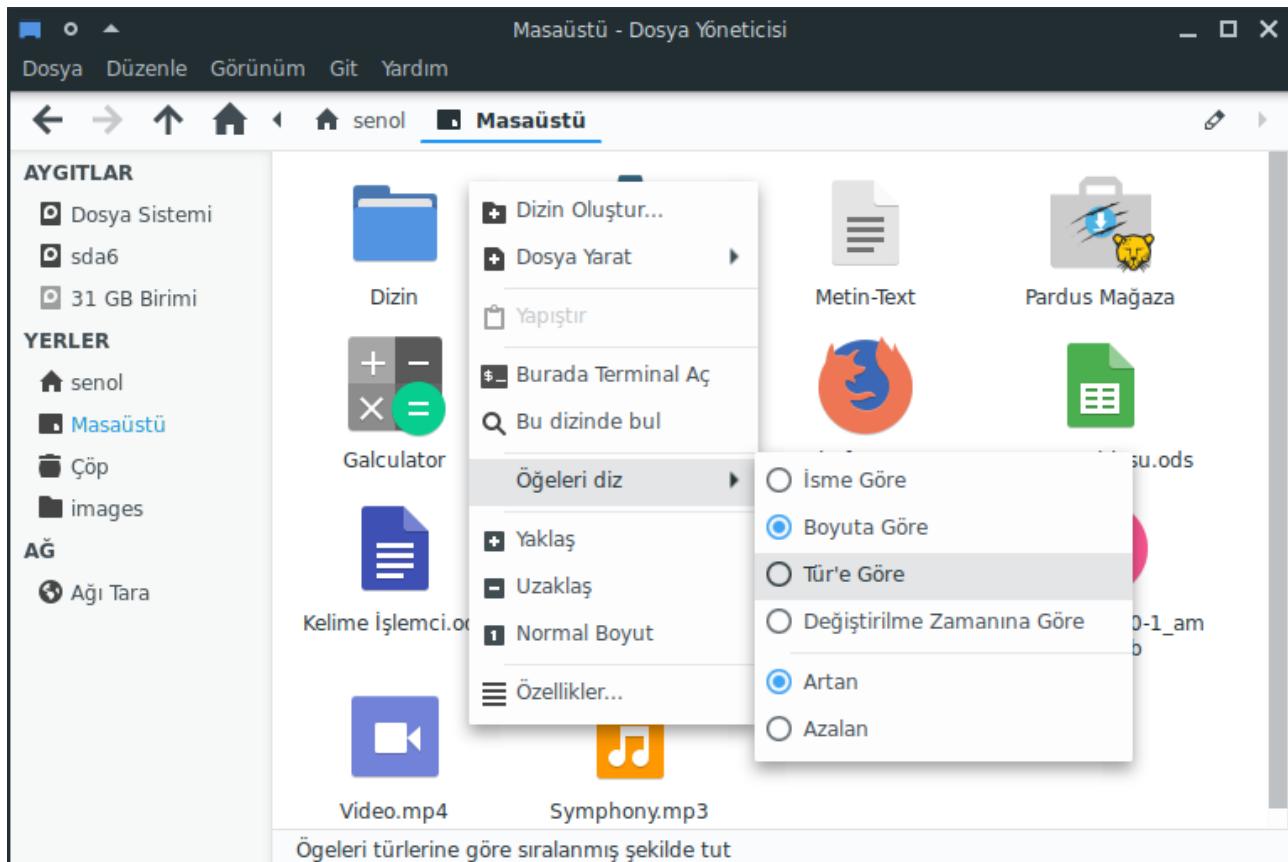
Masaüstü - Dosya Yöneticisi						
		İsim	Boyut	Tür	Değişim Tarihi	Sahip
AYGITLAR	senol	Dizin	4,1 kB	dizin	Dün	Senol ALDIBAS (senol) drwxr-xr-x
		anydesk_6.1.0-1...	5,2 MB	Debian paketi	07-02-2021	Senol ALDIBAS (senol) -rw-r--r--
YERLER		baglanti	11,4 kB	/home/senol/Masaüstü/Suri	Dün	Senol ALDIBAS (senol) -rw-r--r--
		Firefox ESR	3,8 kB	masa üstü yapılandırma do	23-03-2021	Senol ALDIBAS (senol) -rwxr-xr-x
AG		Galculator	2,5 kB	masa üstü yapılandırma do	06-09-2015	Senol ALDIBAS (senol) -rwxr-xr-x
		Hesap Tablosu.ods	6,9 kB	OpenDocument Hesap Tablo	Dün	Senol ALDIBAS (senol) -rw-r--r--
		Kelime İşlemci.odt	7,9 kB	OpenDocument Metin	Dün	Senol ALDIBAS (senol) -rw-r--r--
		Metin-Text	203 bayt	düz metin belgesi	Dün	Senol ALDIBAS (senol) -rw-r--r--
		Pardus.desktop	162 bayt	masa üstü yapılandırma do	Dün	Senol ALDIBAS (senol) -rw-r--r--
14 öğe: 24,9 MB (24.921.069 bayt), Boş alan: 4,9 GB						

Resim 118: Dosya yöneticisi - Detaylı liste görünümü

Detaylı liste görünüm modunda simgeleri sıralamak için ilgili sütun başlığına tıklayabiliriz. Aynı başlık alanına 2. kez tıkladığımızda sıralama işlemi o alana göre tersine donecektir.

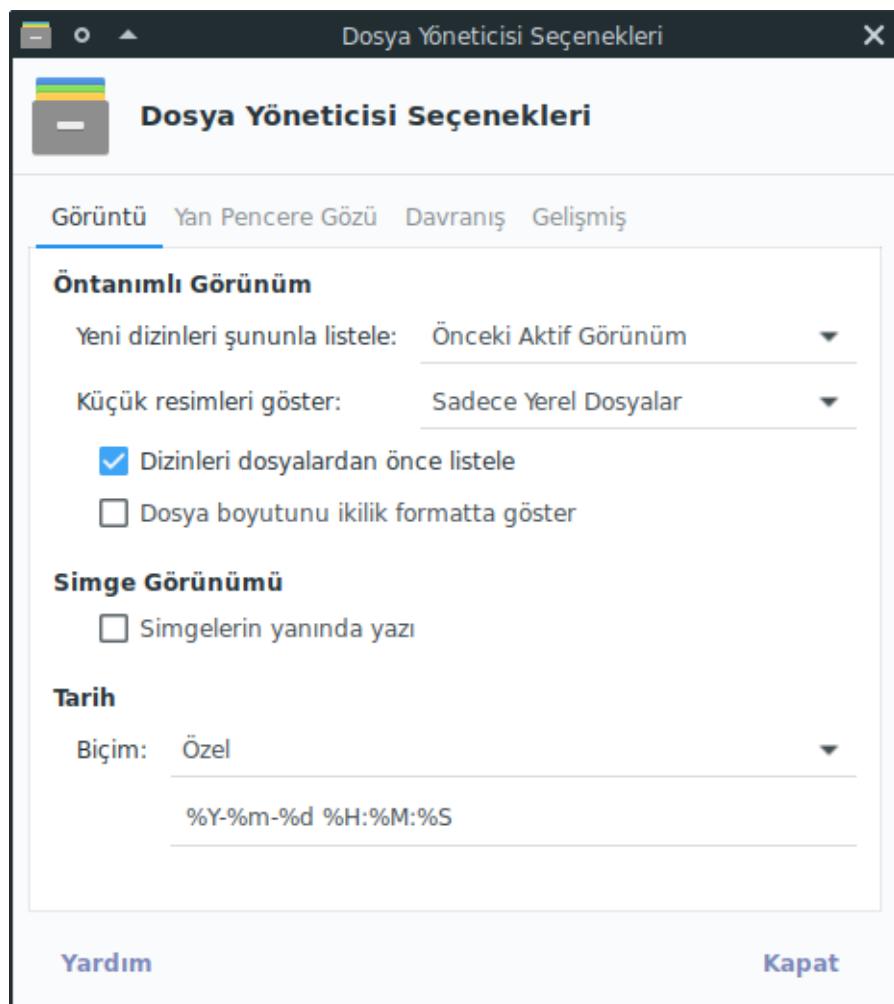
Liste hani alana göre sıralı ise o alan başlığında “ok” simgesi” görünür. Ok simgesi aynı zamanda sıralamanın yönünü gösterir.

Sıralama işlemi için ayrıca her görünüm modunda “Görünüm>Ögeleri diz” seçeneğini kullanabiliriz.

Resim 119: Ögeleri sırala

Bir klasörü açtığımızda içeriğinin **simge**, **sıralı liste**, **detaylı liste** ya da **önceki görünümünde** ekran gelmesini Dosya Yöneticisi görünüm seçenekleri ile ayarlayabiliriz. Dosya Yöneticisi Seçeneklerine “**Tüm Ayarlar**” ya da uygulamanın “**Düzenle**” menüsünden “**Tercihler**” seçeneği ile ulaşabiliriz.

Resim 120: Dosya yöneticisi görünüm seçenekleri

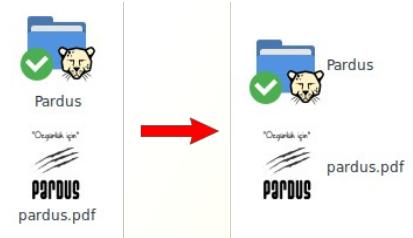
- Masaüstü simgelerinde değiindiğimiz medya dosyaları için önizleme yapılmış yapılmaması da yine bu pencereden ayarlanabilir.
- Pencere içerisindeki öğeler sıralandığında klasörlerin öncelikli tutulmasını sağlayabiliriz.
- Öge isimlerinin simgenin alt ya da yanında yazmasını sağlayabiliriz.

pardus.png

pardus.png

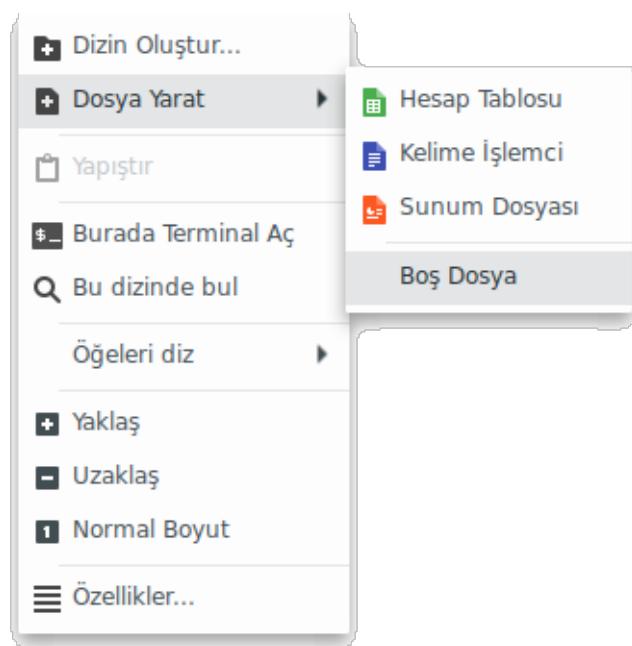
Durum Çubuğu,

1 dizin seçildi, 12 diğer öğe seçildi: 24,9 MB (24.917.878 bayt)

- Bir konumdaki nesne(öge) sayısını,
- Seçili dosya sayısını,

- Seçili dizin sayısını,
- Pencere içeriğindeki öğelerin ya da sadece seçili öğelerin toplam boyutunu,
- Aktif bölümün boş alan miktarını
- Seçili dosyanın tipini
- Üzerinde bulunduğuuz menü seçeneğinin işlevini görüntüleyerek kullanımda bize yardımcı olur.

Dosya ve Klasör oluşturma

Resim 121: Dosya yarat

Dosya; bilginin disk üzerine bir isim ile disk saklanması diyebiliriz. Bu bilgi yazı, ses, görsel, görsellerden oluşan video, aygıtı tanımlayan dosya olabilir. Basitçe şarkı söyleyip bunu depolama ortamında sakladığımızda dosya oluşturmuş oluyoruz.

Fotoğraflarım, müziklerim gibi dosyalarımızı gruplandırmak için ihtiyaç duyduğumuz dosya tipine de **dizin** (directory) ya da **klasör** (folder) diyebiliriz. Özetle klasörlerde aslında birer dosyadır.

Klasör oluşturmak için “Dosya” menüsünü kullanabileceğimiz yandaki görseldeki gibi faremizin sağ tuşunu da kullanabilirim.

Hızlıca dosya oluşturmak için de bu yöntemi kullanabilir, dosya içeriğini ilişkili uygulama ile girebiliriz. Uygulama/dosya ilişkilendirmesine daha önce değinmiştık.

Bir klasör ya da dosya ismini “.” ile başlatırsak o öge **gizli** öge (dosya) olacaktır.

.Gizli-dosya

Metin-Text

Gizli öğelerin görüntülenip görüntülenmemesini “**Görünüm**” menüsünden “**Gizli Dosyaları Göster Ctrl+H**” onayı ile ayarlayabiliriz.

Dosya ve klasörlerimizi isimlendirirken, kullandığımız dosya sisteminin (Ext4) kurallarına uymamız gereklidir. Dosya Sistemi (FS:File System) konusuna daha önce değinmiştim.

Yandaki görseldeki dosya-klasör yapısını oluşturmayı uygulama olarak deneyebiliriz. Örneği oluştururken mavi renkli olan ifadelerin klasör, diğerlerinin dosyayı ifade ettiğini unutmamalıyız. Kullanacağımız uygulamaları uzantılarına bakarak tercih etmeliyiz. Uzantısı olmayanları text(.txt) türünde kabul edebiliriz.

Dosya Seçme Yöntemleri

Dosya ve klasörlerimizi bir işleme (taşma, kopyalama, silme, ...v.s.) tabi tutacağımız zaman ilgili dosyaları seçmek zorundayız. Tek bir dosya üzerinde işlem yapmak istediğimizde fare ile tıklamamız ya da yön tuşları ile üzerine gelmemiz yeterlidir. Üzerinde işlem yapacağımız dosya sayısı arttığında işlemleri ard arda tekrar etmeden yapmak için ilgili dosyaları seçme yöntemlerini başarılı şekilde gerçekleştirebilmeliyiz.

Seçim işlemleri için **Ctrl** ve **Shift** tuşlarını kullanabiliriz. Shift ardışık, Ctrl ardışık olmayan öğeleri seçim için kullanılır.

“**Shift**” tuşu basılı iken hareket tuşlarını kullandığımızda, hareket tuşunun işlevine bağlı olarak seçim yapmış oluruz.

Tuş : Eylem

Shift + Sağ/sol ok : Sağ veya sol yönde seçim

Shift + Aşağı/Yukarı ok : Satır satır seçim

Shift + Home : Seçili ögeden ilk öğeye kadar seç

Shift + End : Seçili ögeden son öğeye kadar seç

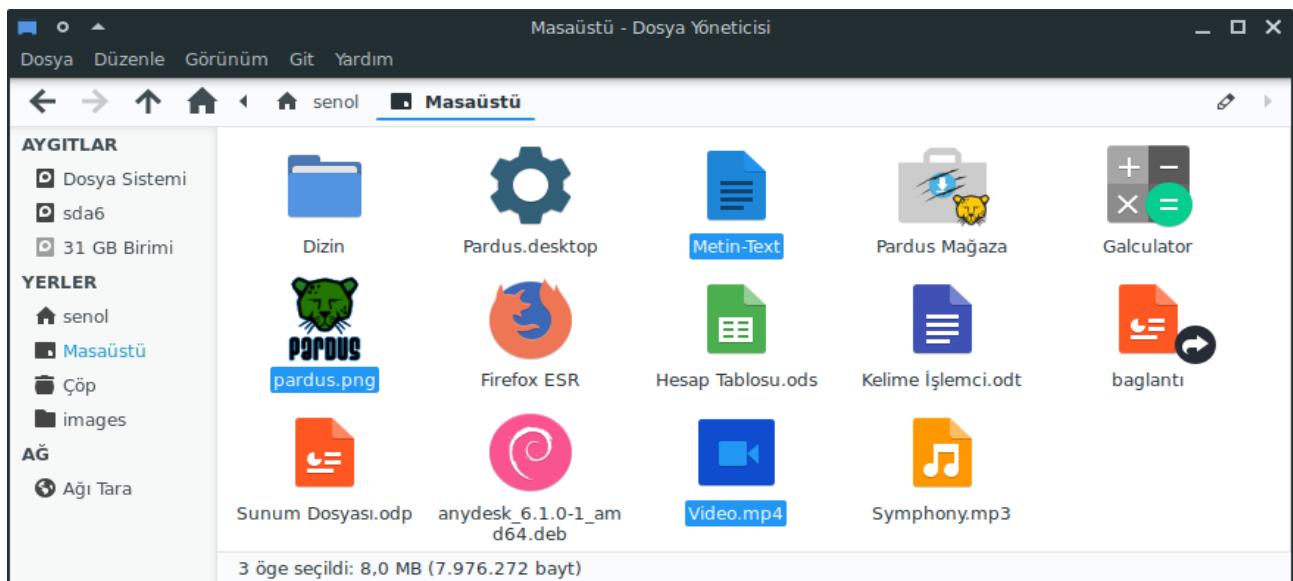
Shift + PgUp : Yukarı yönde sayfa sayfa seçim

Shift + PgDn : Aşağı yönde sayfa sayfa seçim

Shift tuşu basılı iken bir öğeye tıkladığımızda aktif/seçili öğe ile tıkladığımız öğe arasındaki tüm öğeler seçilmiş olur.

Ctrl tuşu basılı iken seçmek istediğimiz öğelere tıklamamız yeterlidir.

Yine **Ctrl** tuşu basılı iken yön tuşları ile hareket edip seçmek istediğimiz öğeye geldiğimizde **bosluk** (space) tuşu ile bu öğeyi seçime dahil edebiliriz.

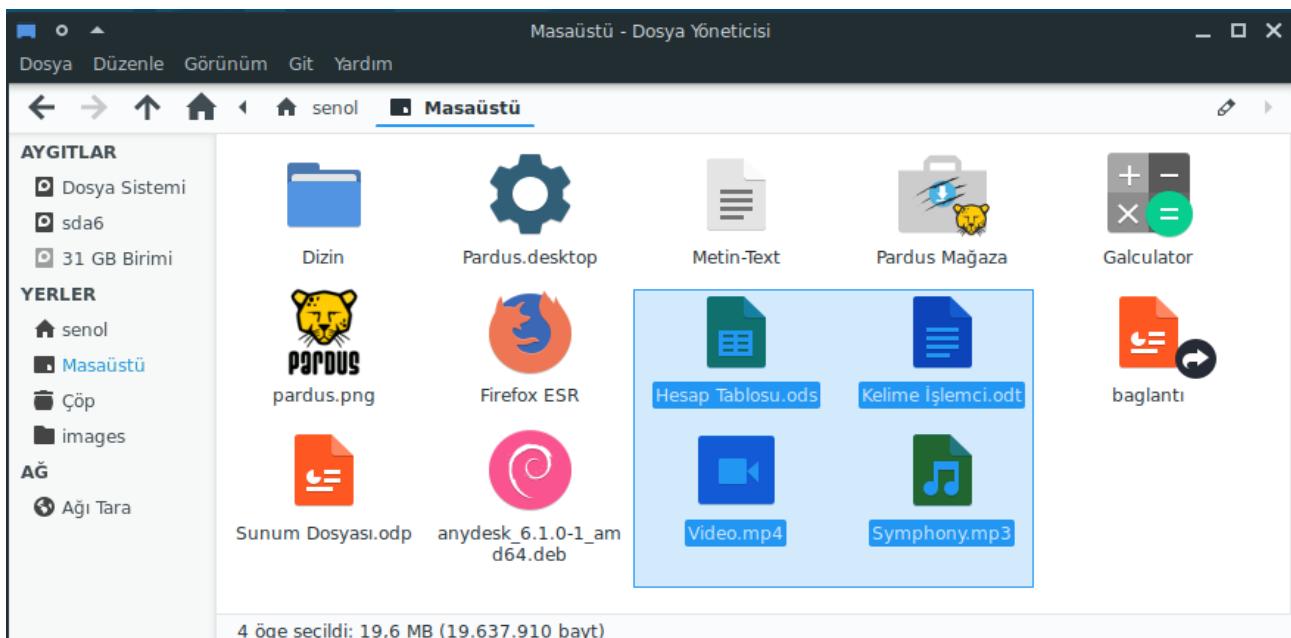

Resim 122: Ctrl + Fare ya da Ctrl + Boşluk ile seçme

“Shift” ve “Ctrl” tuşlarının seçim işlemindeki rolü kelime işlemcilerde metin seçme, elektronik tablolarda hücre seçme işlemlerinde de genel anlamda geçerlidir. (**Shift+Home** satır başına kadar seçim işlemi yapıp belge başına kadar seçim için **Ctrl+Shift+Home** tuş kombinasyonu kullanılmalıdır. Belge sonu için de benzer değişiklik gereklidir.)

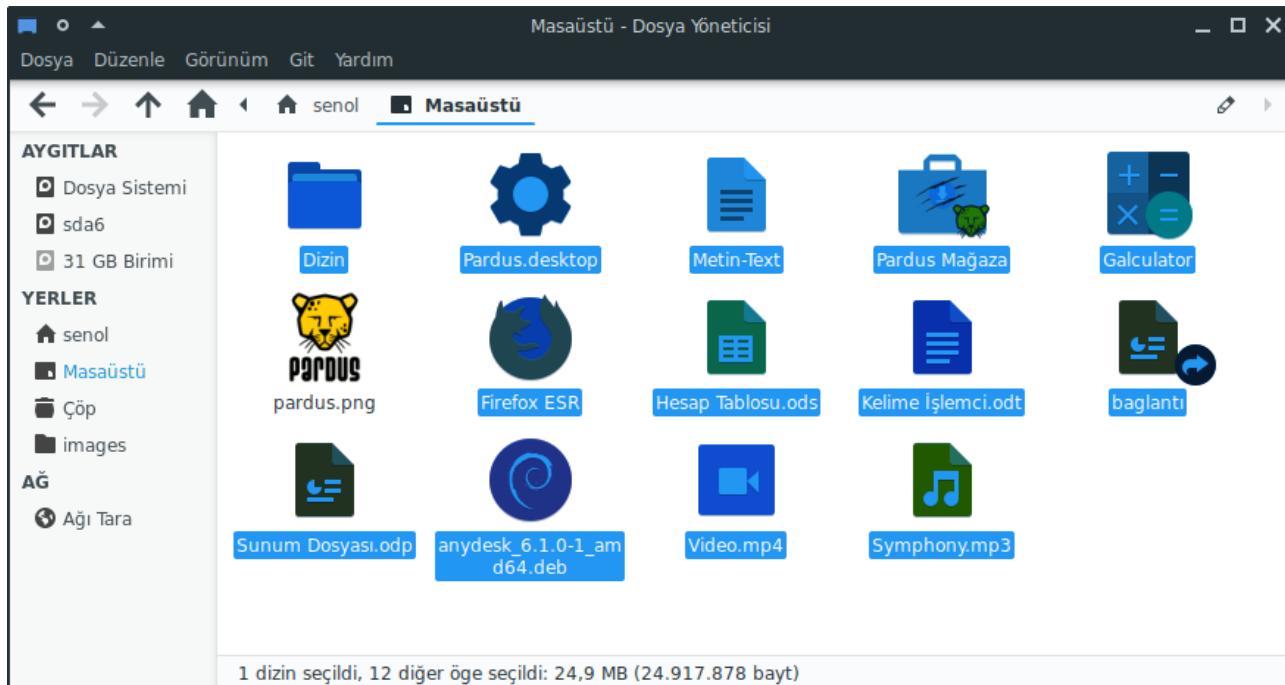
Fare ile çerçeve şeklinde seçim yapabiliriz.

Resim 123: Fare ile çerçeve içeresine alarak seçme

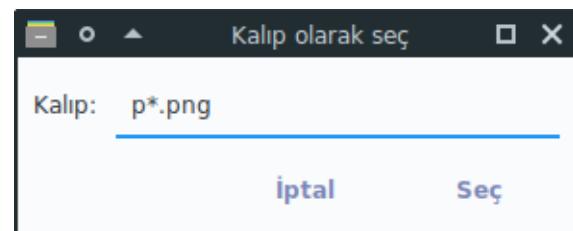
“Tümünü seç” ile aktif konumun içerisindeki tüm öğeleri seçebiliriz. (Ctrl +A)

Eğer seçmemiz gereken öğe azınlıkta ile “**Seçimi Tersine Çevir**” seçeneğini kullanabiliriz.

Resim 124: Seçimi tersine çevir ile seçme

Düzenle menüsünden “Kalıp olarak seç” ile dosya isim ve uzantılarını dikkate alarak bir grup dosyayı seçebiliriz.

Resim 125: Kalıp olarak seç

B* : “B” ile başlayan tüm dosyalar (dosya=dosya/dizin)

b* : “b” ile başlayan tüm dosyalar

S.* : “S” ile başlayan ve uzantısı olan tüm dosyalar

***.pdf** : uzantısı “.pdf” olan dosyalar (“pdf” türündeki dosyalar)

?N* : 3. karakteri “N” olan dosyalar

??? : ismi 3 karakter olan dosyalar

e*o : içerisinde sırası ile “e” ve “o” geçen dosyalar

s*n*l : “s” ile başlayıp içerisinde “n” olan ve “l” ile biten öğeleri seçer.

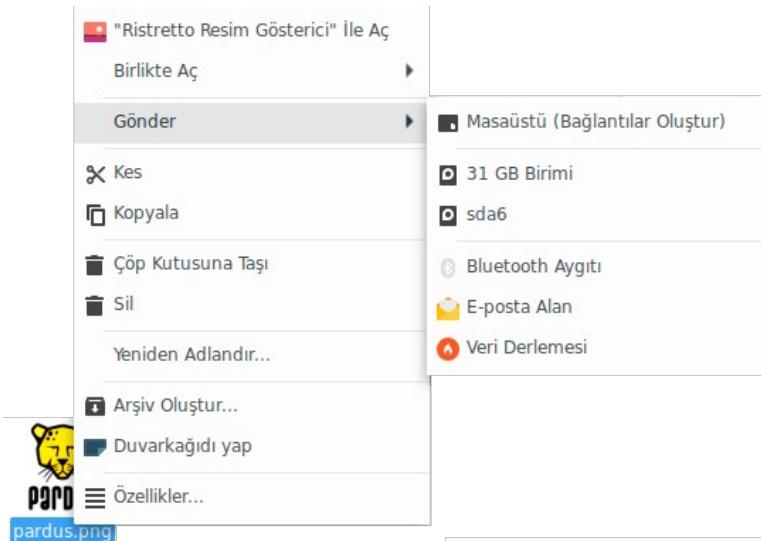
Üsteki gösterimler grafik arabirimlerde genellikle benzer şekillerdedir. Ancak uçbirimde dosyaları ifade etmek için “düzenli ifade (Regular Expression)” yazım kurallarına dikkat etmeliyiz.

Dosya Taşıma ve Kopyalama

Dosya taşıma işlemi için ilgili dosya ya da klasörleri hedef konuma sürüklememiz yeterlidir. Bu işlemi Düzenle menüsünden “**Kes (Ctrl+X)**” ile seçili öğeleri panoya alarak hedefte yine Düzenle menüsünden “**Yapıştır (Ctrl+V)**” ile panodan hedefe aktarmak sureti ile de gerçekleştirebiliriz.

Nesneleri sürükleme işleminde “Ctrl” tuşunu basılı tuttuğumuzda taşıma işlemi yerine kopyalama işlemi gerçekleşecektir. Bu durumda fare imlecimizin yanında “+” işaretini belirecektir. Üsteki anlatımda “**Kes**” seçimi yerine “**Kopyala (Ctrl+C)**” ile de aynı işlemi gerçekleştirebiliriz.

“**Gönder**” seçeneği ile dosyaları mail olarak gönderebilir, Masaüstü ve disk bölmülerimize ve hatta bluetooth ile diğer cihazlara aktarabiliriz.

Resim 126: Dosya / Gönder

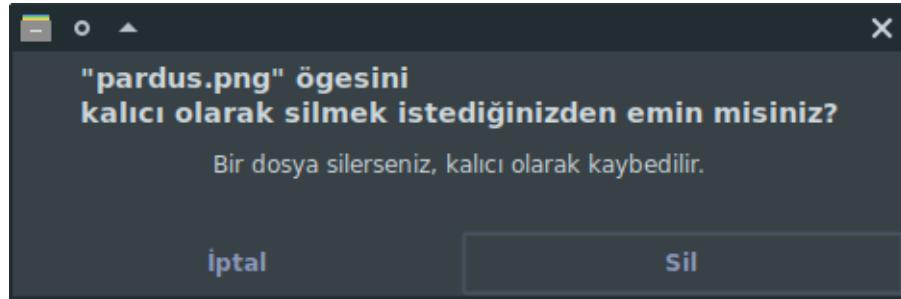

Ögeleri farklı disk ya da disk bölmeleri arasında sürüklendiğimizde taşıma işlemi değil kopyalama işlemi gerçekleşir.

Dosya Silme ve Geri Alma

“**Düzenle>Çöp Kutusuna Taşı (Del/Delete)**” ile seçili öğeleri çöp kutusuna atabilir, yanlışlıkla bu işleme tabi tuttuğumuz öğeleri de çöp kutusundan geri alabiliriz.

Bir dosyayı çöp kutusuna göndermeden disk üzerinden direkt silmek için ise “**Düzenle>Sil (Shift+Del/Delete)**” seçeneğini kullanabiliriz.

Disk alanından kazanmak için “Çöp Kutusu” simgesinde sağ tuşa basarak ya da çöp kutusu penceresinde “Dosya” menüsünden “**Çöpü Boşalt**” seçeneğini kullanabiliriz.

Dosya İsmi Değiştirme

Dosya ya da klasörlerimizin ismini değiştirmek için “Düzenle>Yeniden Adlandır” seçeneğini kullanabilir ya da **F2** tuşuna basabiliyoruz.

Bir grup dosyanın aynı anda ismini değiştirmek için “Toplu Yeniden Adlandırma” uygulamasını kullanabiliriz.

Toplu Yeniden Adlandırma

Bir grup dosyanın ismini hızlıca değiştirebilmemizi sağlayan seçenekler sunar. “+” butonuna basarak yeniden adlandırılacak dosya gurubunu belirledikten sonra aşağıdaki seçeneklerden amacımıza uygun seçimi kullanabiliyoruz.

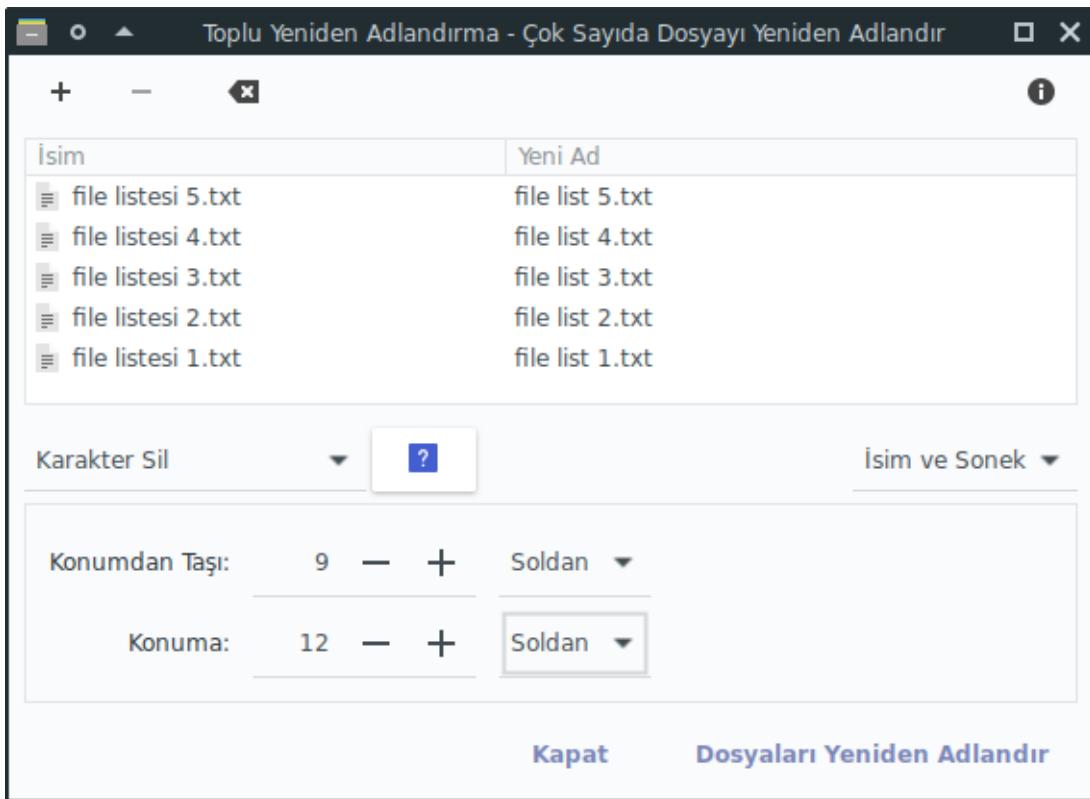
Resim 127: Yeniden Adlandır -Değiştir

“**Ara & Değiştir**” seçeneği ile dosya adı ya da uzantısındaki bir ifadeyi “Yer Değiştir” kısmına girdiğimiz ifade ile değiştirebiliriz. Bu işlemde BÜYÜK-küçük harf duyarlığını da dikkate alabiliriz.

Resim 128: *Yeniden adlandır -BÜYÜK & küçük harf*

“**Büyük Harf / Küçük Harf**” ile dosya isimlerini BÜYÜK-küçük dönüştürebilir, dosya isimlerinin ilk ya da tüm kelimelerinin ilk harflerini büyük harfe dönüştürebiliriz.

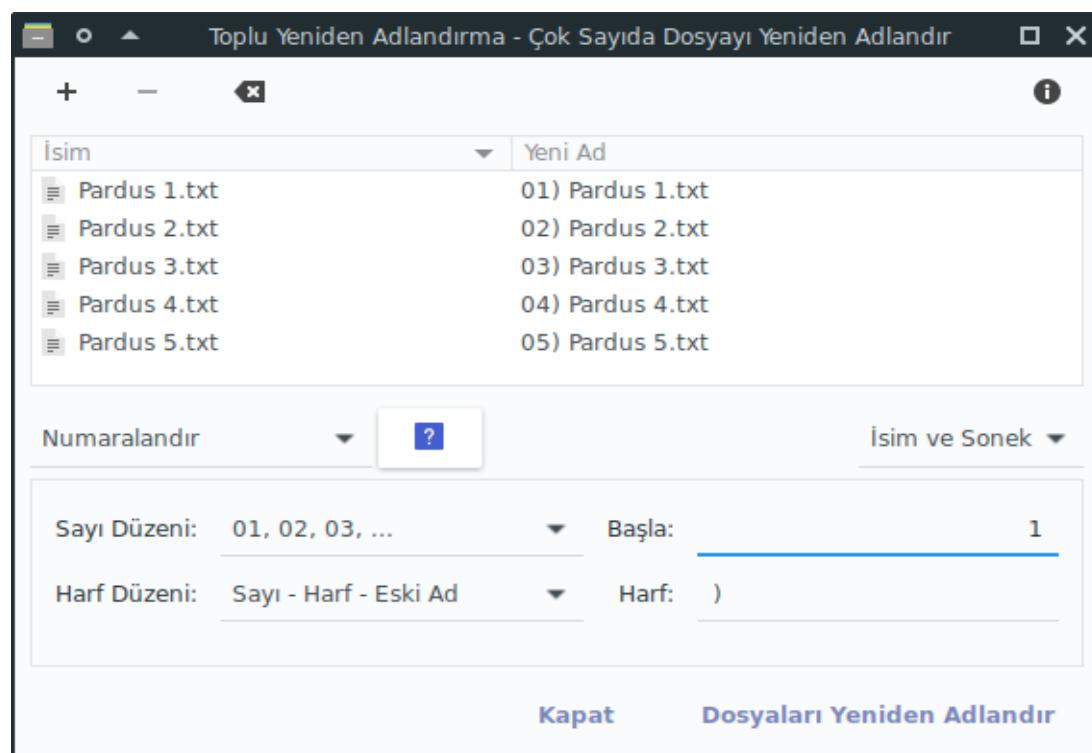
Resim 129: Yeniden adlandır -Karakter sil

“**Karakter Sil**” seçimi ile dosya isimlerinin istediğimiz konumundan kırpma yapabiliriz.

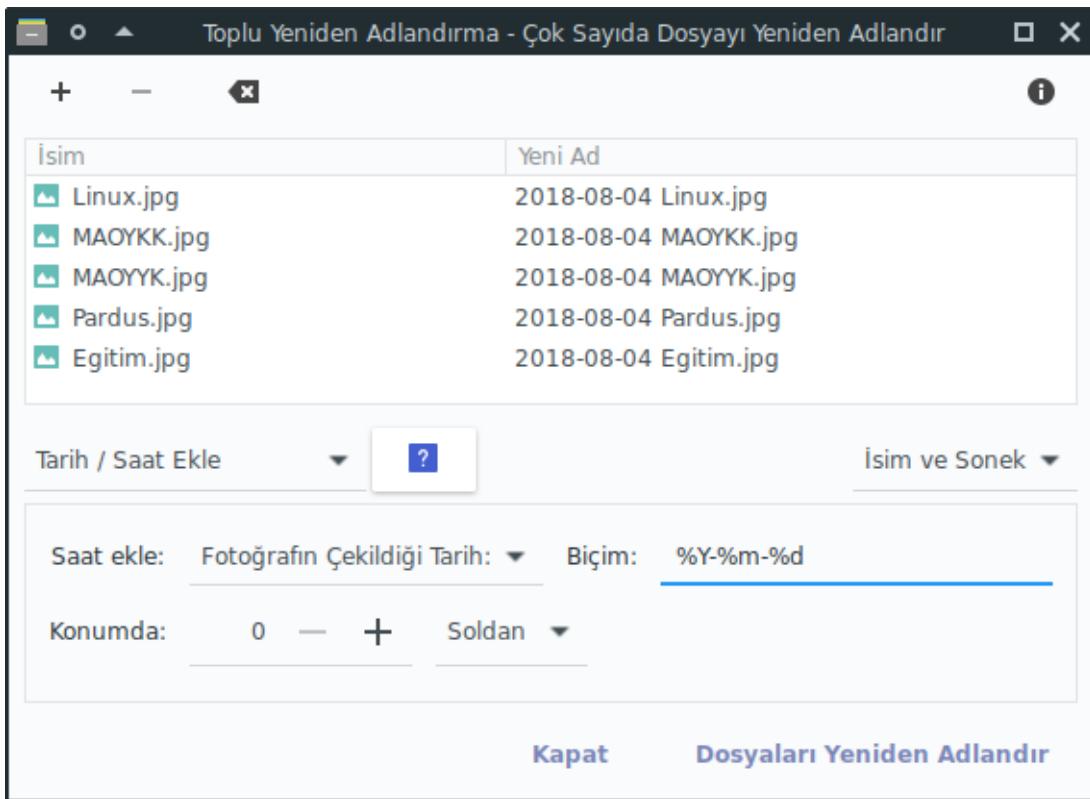
Resim 130: Yeniden adlandır -Muzik etiketleri

“Muzik Etiketleri” ile müzik dosyalarımız için dosya isimlerine **şarkının bölüm numarası, şarkıcı ve sanatçı adlarını ekleyebiliriz.**

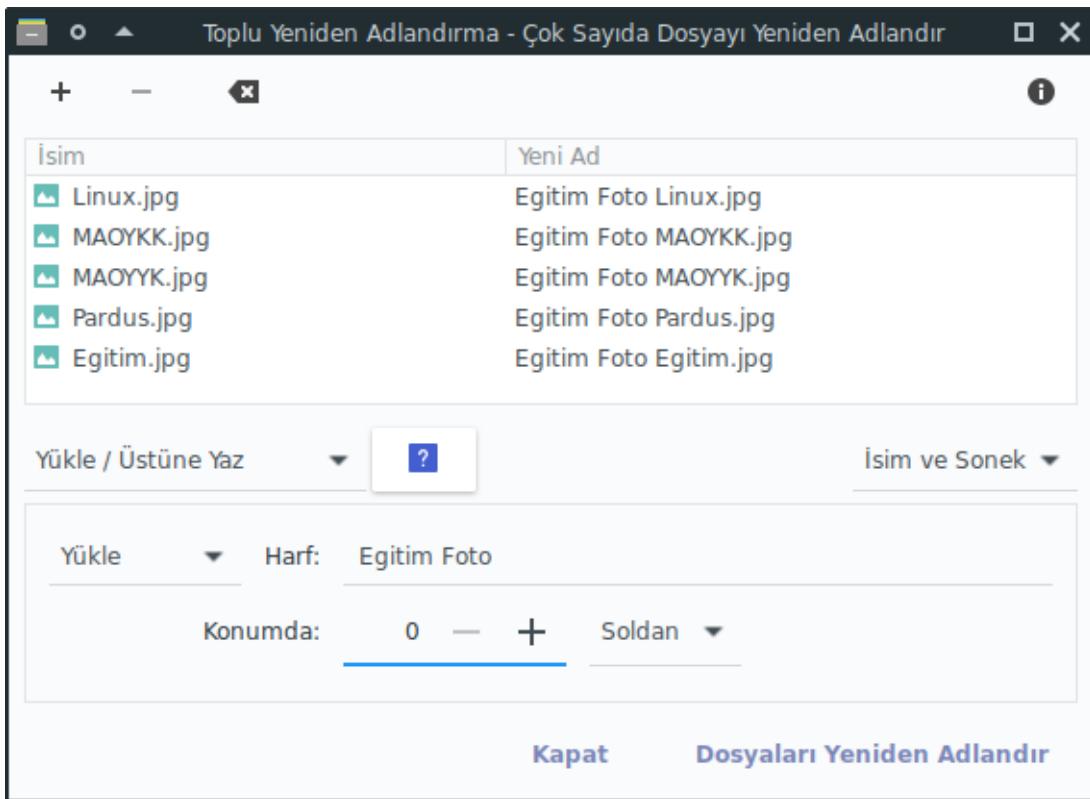
Resim 131: Yeniden adlandır -Numaralandır

“Numaralandır” seçeneği dosya isimlerini rakam ya da harfler ile numaralandırmamızı sağlar ve bu numaralar başta ya da sonda olabilir.

Resim 132: Yeniden adlandır -Tarih / Saat Ekle

“**Tarih>Saat Ekle**” seçeneği ile dosya isimlerine **güncel/erişim/değişim** ya da fotoğraflar için **fotoğrafın çekildiği tarihlerini** ekleyebiliriz.

Resim 133: Yeniden adlandır -Üstüne yaz

"**Yükle>Üstüne Yaz**" seçenekleri ile dosya ismine istediğimiz bir ifadeyi ekleyebilir, bu ifadeyi dosya ismindeki karakterler ile değiştirebiliriz.

Dosya Erişim İzinlerini Belirleme

Dosya erişim izinlerinden kasıt dosyaların içeriklerini **görebilme (okuma)**, **değiştirebilme (yazma)** ya da dosyayı **yürütmek (çalıştırma)**.

r : Okuma (read)

w : Yazma (write)

x : Çalıştırma (execute)

Bu erişim izinlerini dosyanın **sahibi**, **grubu** ya da **diğer** tüm kullanıcılar için ayrı ayrı ayarlayabiliriz.

u : Sahibi (User)

g : Grubu (Group)

o : Diğer (Others)

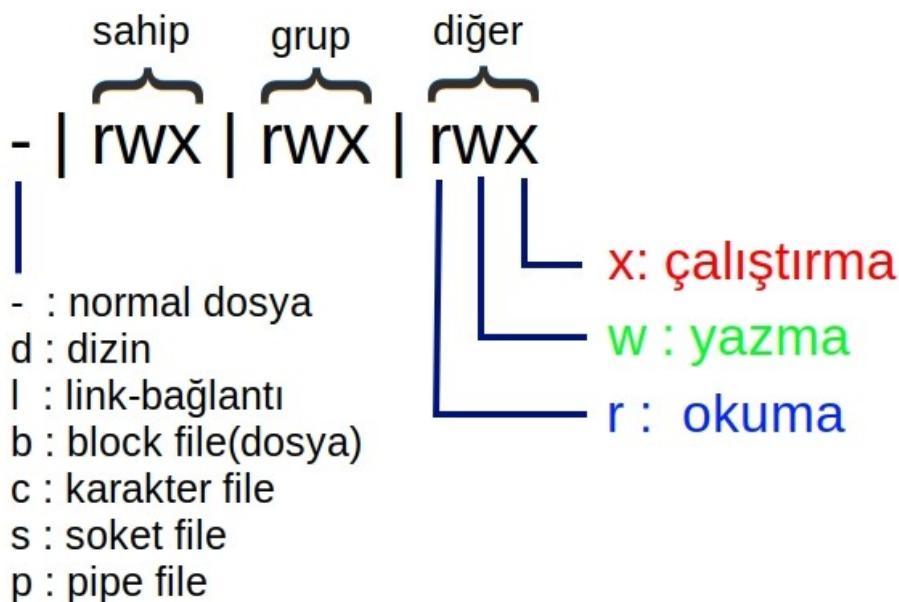
Bir ögenin izinlerini “**Dosya>Özellikler**” ile görüntüleyebilir ve değiştirebiliriz.

Bir penceredeki tüm öğelerin boyut, tür, sahip, grup, değişim-erişim zamanı, MIME tipi ve **izinlerini** görmek için görünüm menüsünden “**Detaylı Liste Şeklinde Göster(Ctrl+2)**” ve ardından yine bu menüden “**Sütunları Yapılandır**” seçeneğini kullanabiliriz.

Masaüstü - Dosya Yöneticisi					
Masaüstü					
AYGITLAR	İsim	Boyut	Tür	Değişim Tarihi	Sahip
Dosya Sistemi	Dizin	4,1 kB	dizin	Dün	Senol ALDIBAS (senol) drwxr-xr-x
sda6	anydesk_6.1.0-1_...	5,2 MB	Debian paketi	07-02-2021	Senol ALDIBAS (senol) -rw-r--r--
31 GB Birimi	baglanti	11,4 kB	/home/senol/Masaüstü/Suni Dün		Senol ALDIBAS (senol) -rw-r--r--
	Firefox ESR	3,8 kB	masa üstü yapılandırma	do 23-03-2021	Senol ALDIBAS (senol) -rwxr-xr-x
	Galculator	2,5 kB	masa üstü yapılandırma	do 06-09-2015	Senol ALDIBAS (senol) -rwxr-xf-x
	Hesap Tablosu.ods	6,9 kB	OpenDocument Hesap Tablo	Dün	Senol ALDIBAS (senol) -rw-r--r--
	Kelime İşlemci.odt	7,9 kB	OpenDocument Metin	Dün	Senol ALDIBAS (senol) -rw-r--r--
	Metin-Text	203 bayt	düz metin belgesi	Dün	Senol ALDIBAS (senol) -rw-r--r--
	Pardus.desktop	162 bayt	masa üstü yapılandırma	do Dün	Senol ALDIBAS (senol) -rw-r--r--
	14 öğe: 24,9 MB (24.921.069 bayt), Boş alan: 4,9 GB				

Resim 134: Detaylı liste görünümü

Yukarıdaki gösterimde son sütunda görünen izinleri şu şekilde detailandırabiliriz.

Resim 135: Dosya erişim izinleri

İlk karakter olan “-” işaretini ögenin normal bir dosya olduğunu gösterir. Öge bir klasör ise “d”, başka bir dosyaya bağlantı ise “l” görünecektir. Diğer karakterler (s,b,c,p) grafik arayüz kullanımında bizi çok ilgilendirmeyecektir diyebiliriz.

Bu izinleri değiştirmek için ögede sağ tuşa basarak “**Özellikler**” seçeneğindeki “**İzinler**” sekmesini kullanabiliriz.

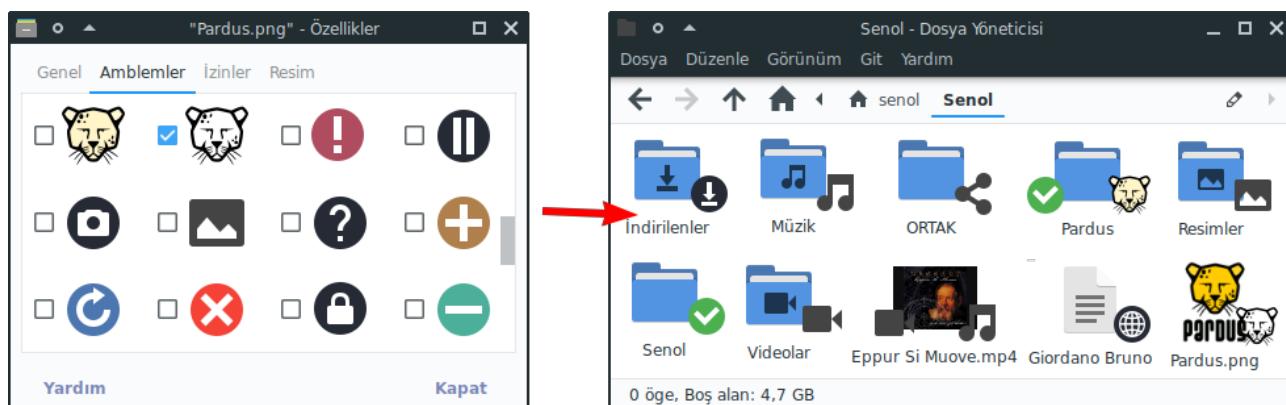
Resim 136: Dosya erişim izinleri

Dizinlerde elbette dosyadır ancak söz konusu yetkiler/izinler olunca kavramlar ile eylemler karışabilmektedir.

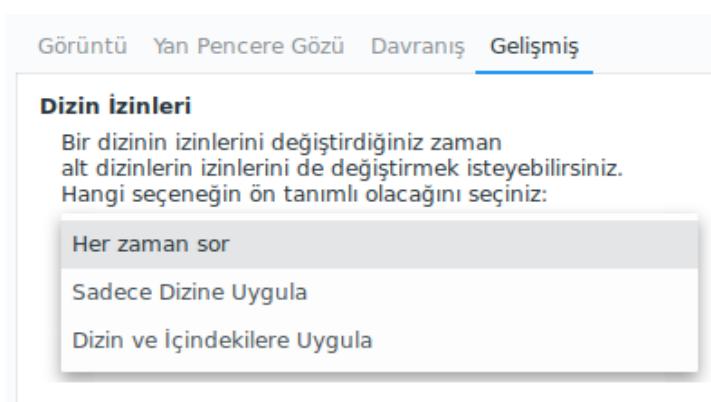

Resim 137: Dosya-Dizin izinlere göre amblemler

Bir ögenin amblemini “Dosya>Özellikler” penceresinde “Amblemler” sekmesinden biz belirleyebiliriz.

Resim 138: Amblemler

Resim 139: Dizin izinleri davranışı

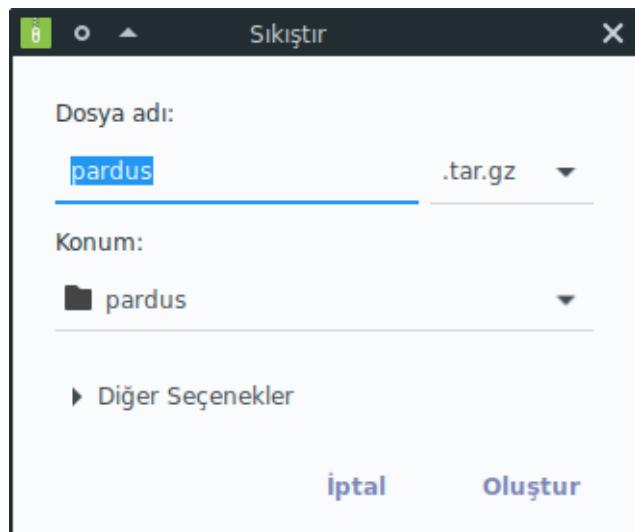
“Her zaman sor” tercihini yandaki gibi bir mesaj ile yapılan izin değişikliğinin alt klasörlere uygulanıp uygulanmayacağı onaylamamızı isteyecektir.

Bir klasörün erişim iznini değiştirdiğimizde alt klasörlere de aynı işlemin uygulanıp uygulanmayacağı “Düzenle>Tercihler” penceresindeki “Gelişmiş” sekmesinden ayarlayabiliriz.

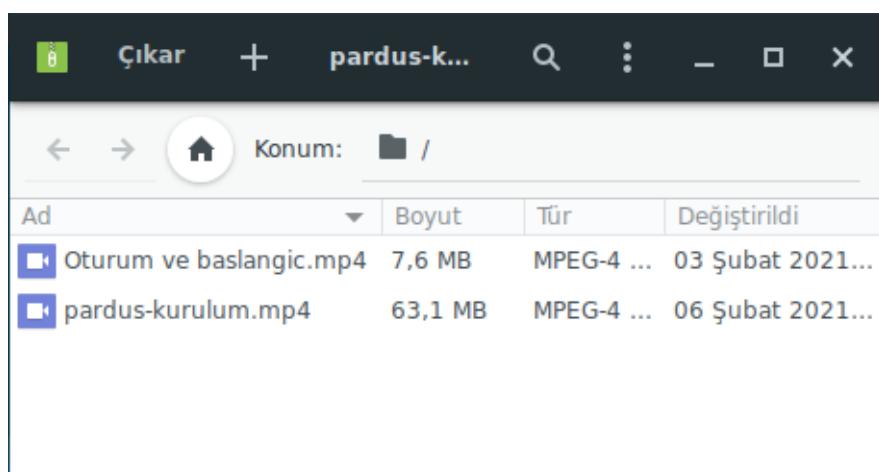
Dosya Arşivleme

Dosyaları ve klasörleri arşivlemek ya da arşivlerken bir sıkıştırma algoritması ile sıkıştmak için “**Dosya>Arşiv Oluştur**” seçeneğini kullanabiliriz. “**Diğer seçenekler**” ile arşivimiz için parola belirleyebiliriz.

Resim 140: Dosya sıkıştırma

Bir arşiv dosyasını üzerinde sağ tuşa basarak “**Buraya Aç**” ile bulunduğu klasöre ya da “**Çıkar**” ile istediğimiz bir konuma açabiliriz. Arşivi açarak fare ile sürüklemek suretiyle arşiv içerisindeki dosyayı kullanım için bir konuma alabiliriz.

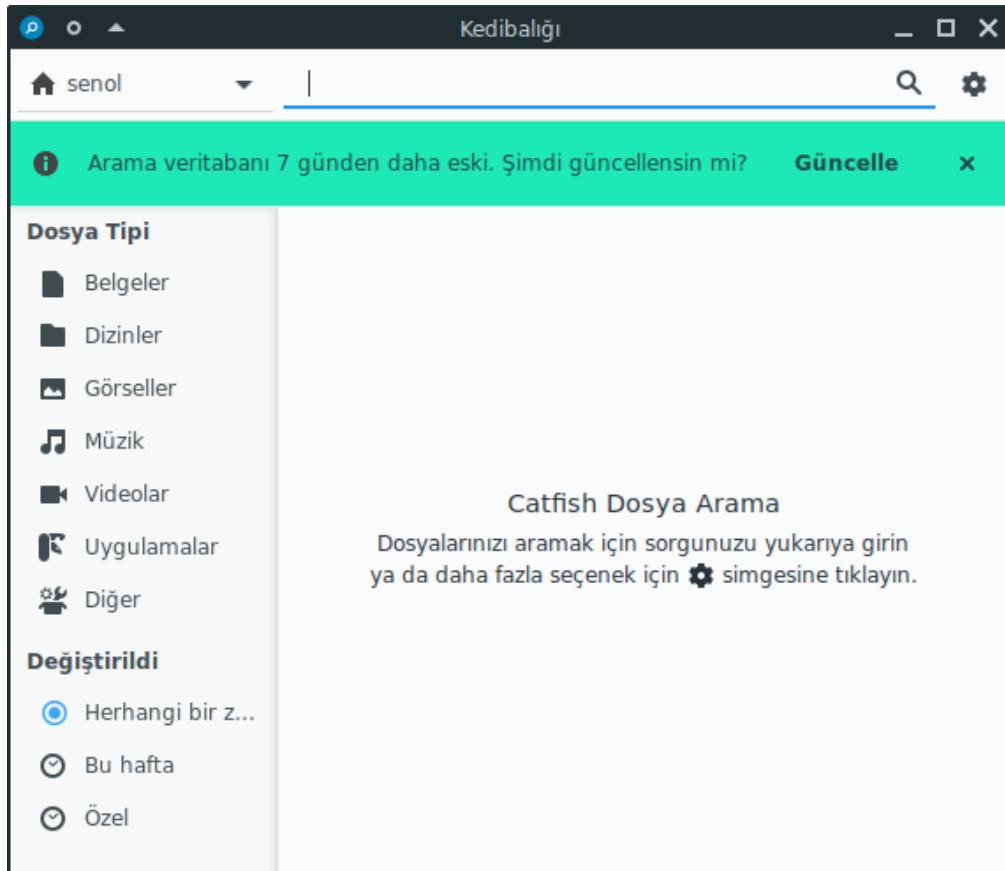

Resim 141: Arşiv yöneticisi

Arşiv listesine dosya eklemek için eklenecek dosyaları pencere içerisine sürükleyebiliriz.

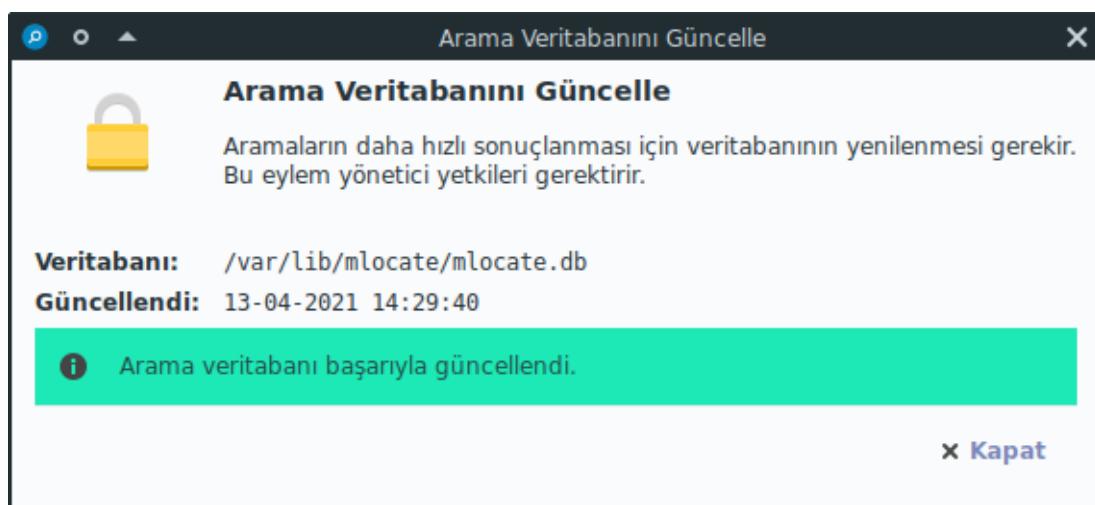
Dosya Arama

Dosya arama işlemi için “Catfish” uygulamasını kullanabiliriz.

Resim 142: Dosya arama -Catfish

Dosya indeksimiz güncel değil ise bu durumda gelen bildirimde “Güncelle” seçeneği ile dosya arama indeksimizi güncelleyebiliriz.

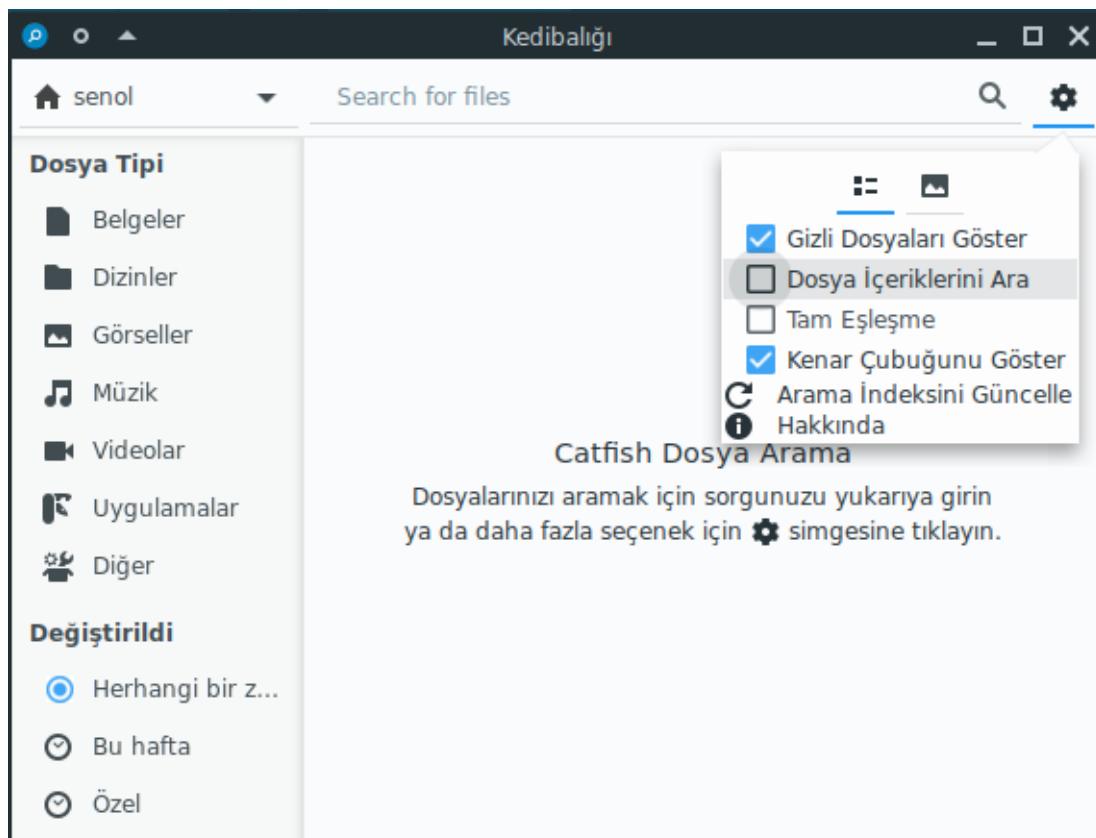

Resim 143: Arama veritabanı güncelleme

Dosyalarımızı,

- **ad**,
- **tür**,
- **icerik**,
- **tarih**,

kriterlerine göre arayabiliriz/filtreleyebiliriz.

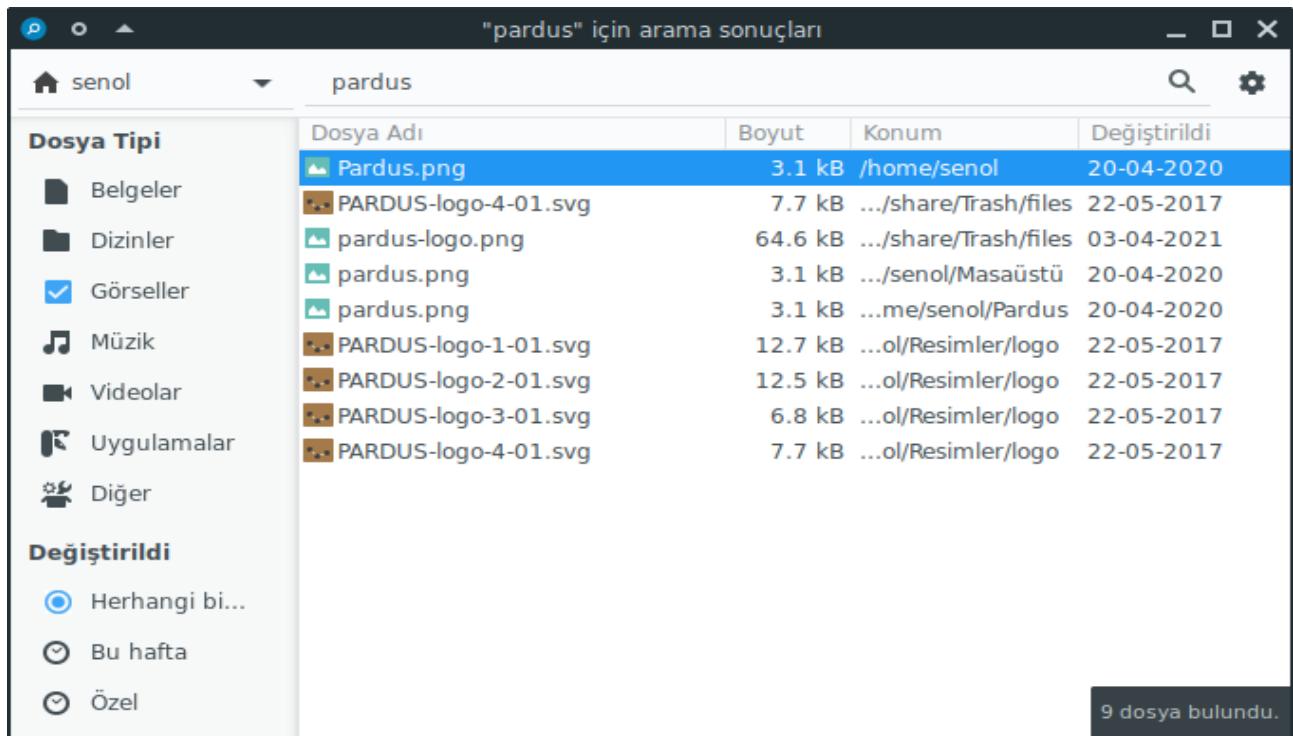

Resim 144: Dosya arama kriterleri

Arama sonuçlarına,

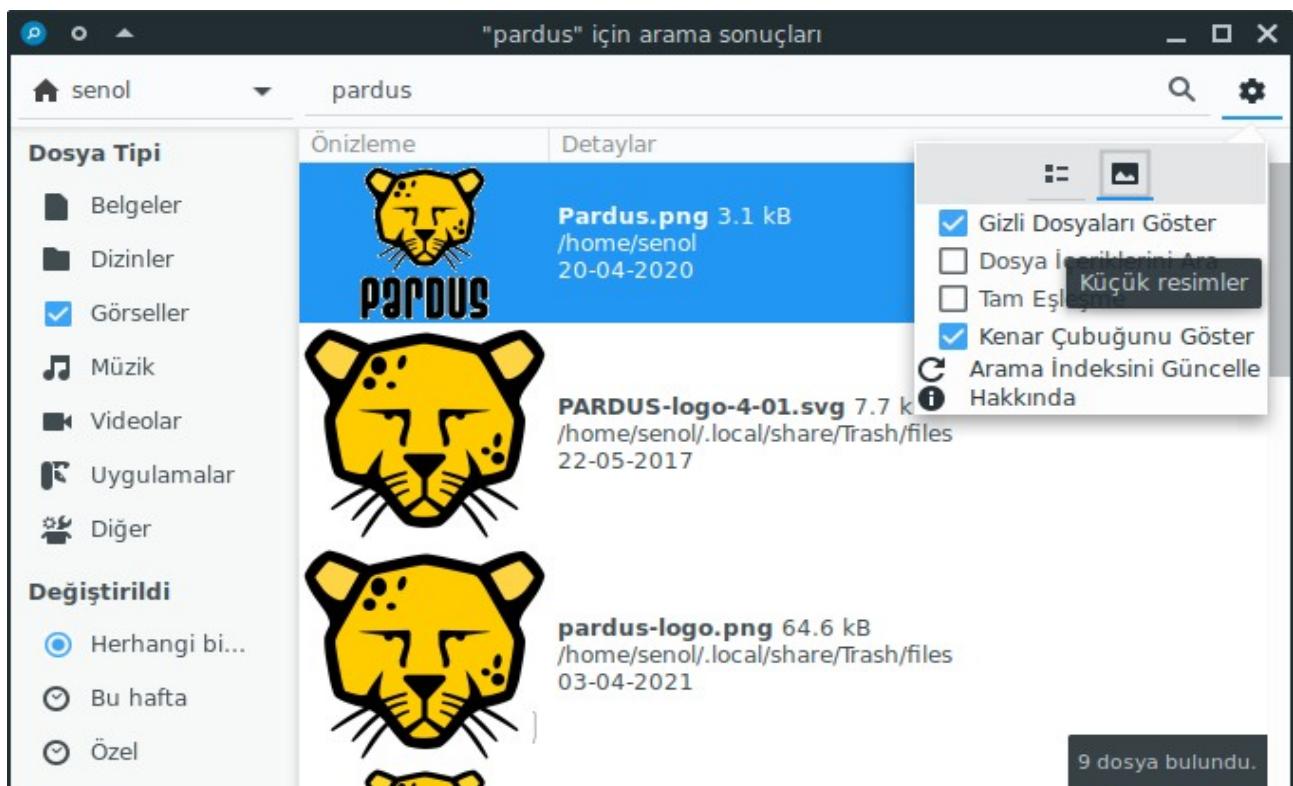
- **.gizli** dosyaların dahil edilip edilmemesi, - "." ile başlayan dosyalar-
- arama metninin dosya **iceriklerinde** geçip geçmemesi,
- **tam dosya adı** eşlemesi yapılması,
- **ture** göre filtreleme, **-diğer** ile uzanti belirtebiliriz-
- **tarih aralığına** göre filtreleme

ayarlarını girebiliriz.

Resim 145: Dosya arama

Arama sonuçlarını liste modundan “küçük resimler” görünümüne çevirebiliriz.

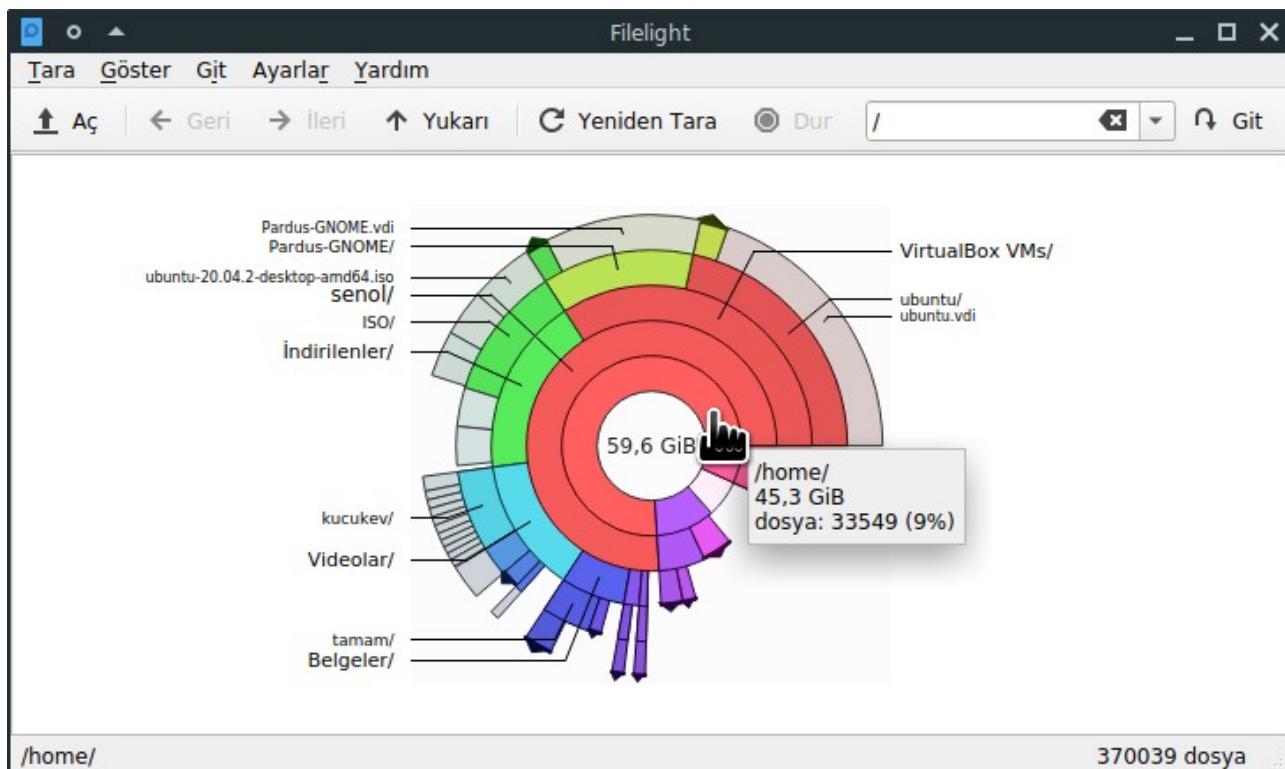

Resim 146: Arama sonuçları -küçük resimler

Disk Yönetimi

Disk Kullanım İstatistikleri -Filelight

“Filelight” kurulumu ile ilgili 122. sayfadaki Uygulama Kurma ve Kaldırma konusunu inceleyebilirsiniz.

Resim 147: Disk kullanım oranı -Filelight

Disk üzerinden tıklayarak ya da adres kısmına girmek sureti ile diskin istediğimiz konumunu görüntüleyebiliriz.

Uçbirim komutları ile disk kullanımı hakkında bilgi almak için,

du, ncdū, df

komutlarını kullanabiliriz.

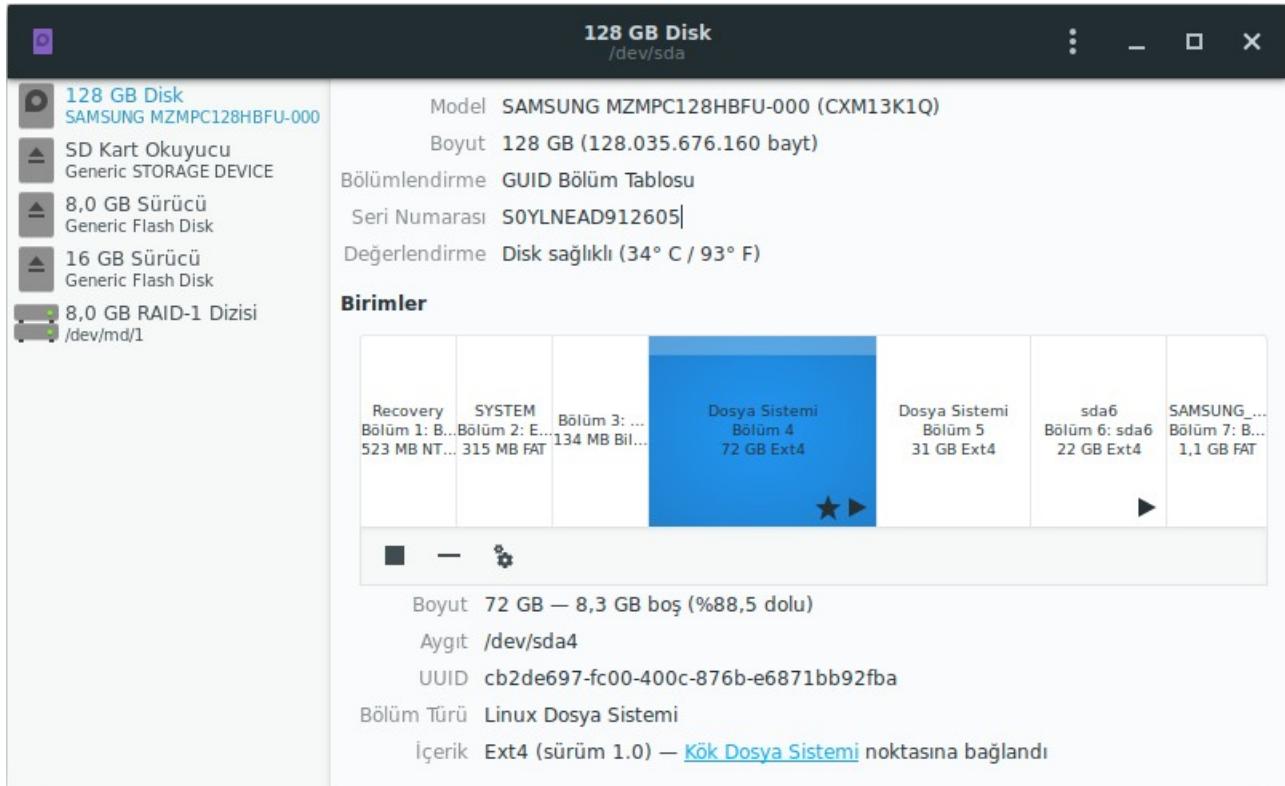
“Filelight” kurulumunu “apt” komutu ile uçbirimden gerçekleştirmek için,

```
sudo apt install filelight
```

şeklinde yazabiliriz. (Kullanım detayı için sayfa 125)

Diskler

Diskler uygulaması ile sistemimizdeki diskler hakkında bilgi alabilir, diskleri böülümlendirebilir ve biçimlendirebiliriz.

Resim 148: Diskler

Sistemin kurulu olduğu disk bölümü “**Kök Dosya Sistemi**” noktasına bağlı olarak olarak görünecektir.

GNU/Linux sistemlerde tüm dosya sisteminin bağlı olduğu **kök(root)** “/” ile ifade edilir.

Disk bölümlerinin aygıt dosyası “**/dev**” dizinindedir. Özette disk dosyalarımız **/dev/sda**, **/dev/sdb**, **/dev/sdc** şeklindedir. Bu disklerin her bir bölümü de sayılar ile ifade edilecektir.

Yukarıdaki görselde sistemin **128GB** lık **/dev/sda** diskinin 4. bölümüne (**partition**) kurulu olduğunu görebiliyoruz. Bu bölümün aygıt dosyası **/dev/sda4** şeklindedir. 2. bir diski sisteme bağladığımızda ise bu aygıt adresi **/dev/sdb** şeklinde olacaktır. Sisteme bağladığımız depolama birimlerinin böülümlerine “**/media**” klasöründen erişim sağlayabiliriz. Konuya ilgili daha fazla bilgi için 88. sayfadaki GNU/Linux Dosya Sistemi konusuna göz atabilirisiniz.

- Butonu seçili bölümü sisteme bağlar.
- Sisteme bağlı olan bir birimi sitemden ayırrır.
- Seçili bölüm üzerinde yapabileceğimiz işlemler.

Bölümü Biçimlendir...
Bölümü Düzenle...
Dosya Sistemini Düzenle...
Parola Değiştir...
Yeniden Boyutlandır...
Dosya Sisteminini Denetle...
Dosya Sisteminini Onar...
Bağlama Seçeneklerini Düzenle...
Şifreleme Seçeneklerini Düzenle...
Bölüm Kalibi Oluştur...
Bölüm Kalibini Geri Yükle...
Bölümü Kiyasla...

Bir ortamı biçimlendirme işleminde birim adı ve o birim için uygulanmasını istediğimiz dosya sistemini belirleyebiliriz.

Vazgeç Birimi Biçimlendir Sonraki

Birim Adı Muzik
Örneğin: "İnci'nin Dosyaları" veya "Yedek".

Sil Var olan verinin üzerine yazar, ancak uzun sürer.

Tür Yalnızca Linux sistemler ile kullanmak için iç disk (Ext4)
 Parola korumalı bölüm (LUKS)
 Windows ile kullanmak için (NTFS)
 Tüm sistemler ve aygıtlarla kullanmak için (FAT)
 Diğer

Resim 149: Biçimlendirme seçenekleri

Biçimlendirilen bölümdeki dosyalar silinecektir.

Uyarı: bölümdeki tüm veri kaybolacak

Devam etmeden önce geçerli birimin ayrıntılarını onaylayın.

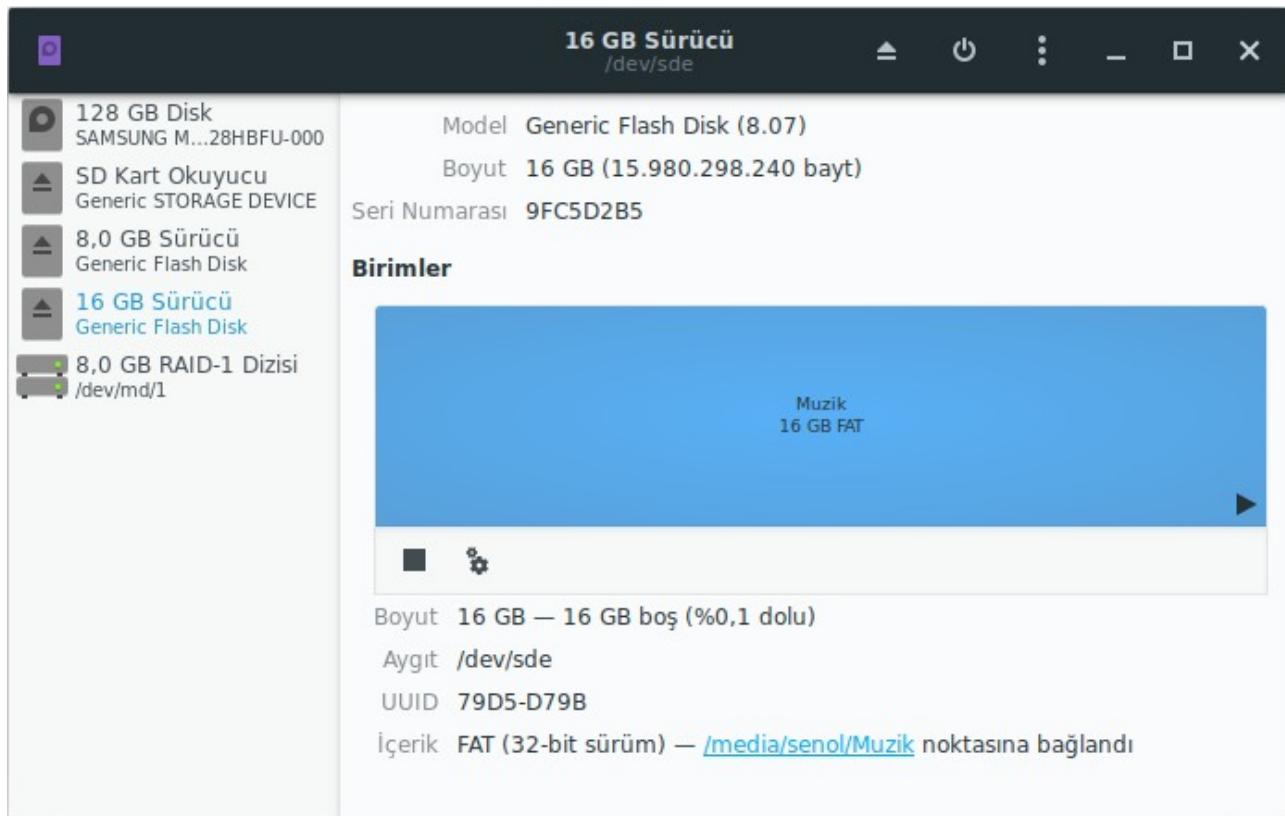
Aygit **16 GB Sürücü — Generic Flash Disk**

Birim

Konum `/dev/sde`

Resim 150: Biçimlendir

Biçimlendirme işleminden sonra biçimlendirilen birimin bilgileri aşağıdaki gibidir.

Resim 151: Disk özellikleri

Model : Depolama ortamının marka ve model bilgisi

Boyut : Depolama ortamının toplam kapasitesi

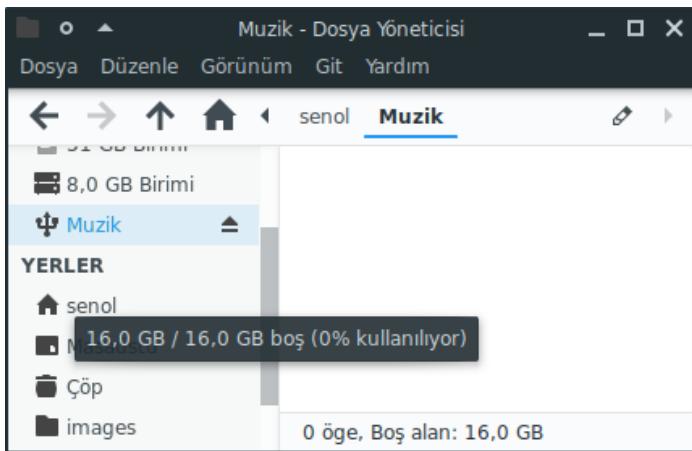
Seri N. : Seri No

Boyut : Disk bölümünün(partition) kapasitesi

Aygit : Aygit dosyası yolu

UUID : Universally Unique IDentifier – Benzersiz bölüm numarası

İçerik : Dosya sistemi ve bağlama noktası `/dev/sde` => `/media/senol/Muzik`

Resim 152: Dosya yöneticisi -Medya

fareminizin sağ tuşunu kullanabiliriz.

Eğer birim üzerinde devam eden bir yazma işlemi var ise **“Veri sürücüye yazılıyor. Sürücü çıkartılmadan önce verilerin yazılması bekleniyor. Lütfen sürücünün bağlantısını kesmeyin”**. bildirimi görüntülenecektir.

Bir çıkarılabilir aygıtı sisteme taktığımızda yapılandırmamıza göre değişmek suretiyle birim sisteme otomatik olarak bağlanacaktır.

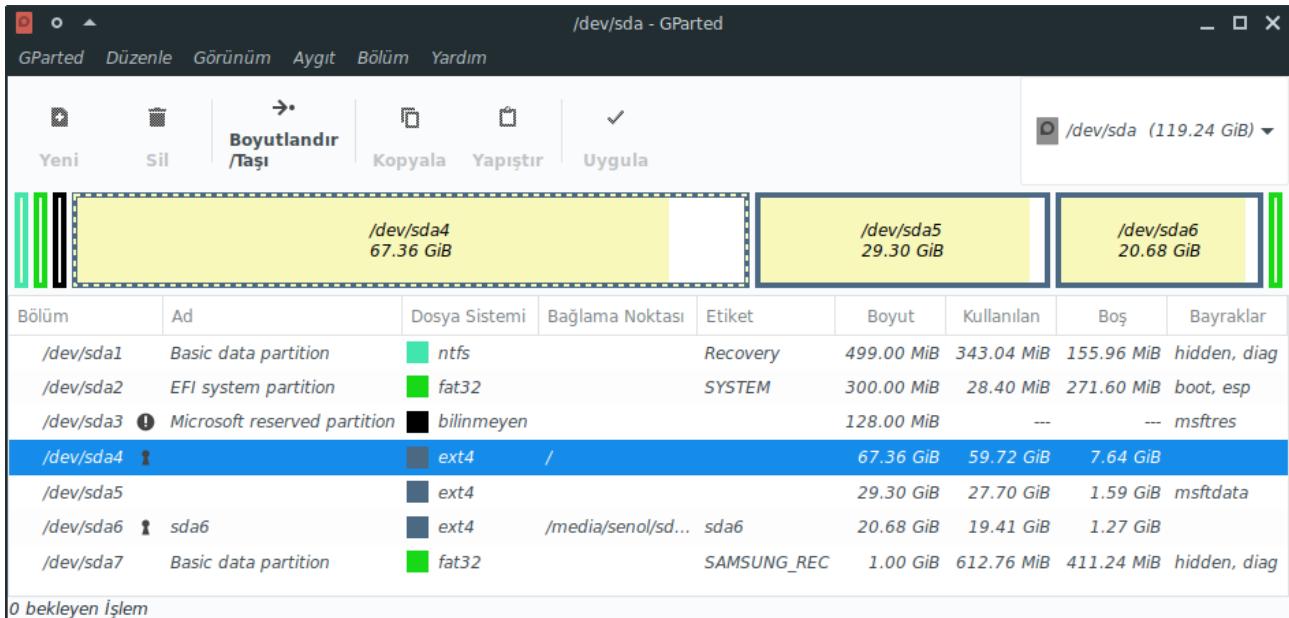
Çıkarılabilir aygit yapılandırma ayarları için 66. sayfadaki Kaldırılabilir Sürücüler ve Ortam Ayarları konusunu inceleyebilirsiniz.

Birim sistemden kaldırmak dosya yöneticisinde ilgili buton ya da

Veri sürücüye yazılıyor
"Muzik" sürücüsü çıkartılmadan önce verilein yazılması bekleniyor. Lütfen sürücünün bağlantısını kesmeyin

Disk Bölümü Düzenleyicisi -GParted

Yukarıda bahsettiğimiz disk işlemlerimiz için GNU/Linux sistemlerde yaygın olarak kullanılan GParted uygulamasını da kullanabiliriz.

Resim 153: Disk bölümü düzenleyici -GParted

Öncelikle üzerinde işlem yapacağımız diski pencerenin sağ üst kısmındaki sürücü listesinden seçmemeliyiz.

İşlemlerimizin sorunsuz sonuçlanması için yaptığımız işlemden (kuyruğa atılan işlem) sonra “**Uygula**” butonuna basmalıyız. Tercihlerimizi kuyruğa atarak en son uygula butonuna basmak hatalı tercihlerimiz olabileceğinden dolayı gerçekle istediğimiz işlemin uzun sürmesine neden olabilir.

Paket/Yazılım Yönetimi

Uygulama paketlerinin ve kütüphanelerinin kurulum, güncelleme, konfigürasyon, kaldırılması işlemlerinin tutarlı ve stabil bir şekilde yürütülmesini sağlayan olan sistemlerdir. Tipik olarak paket ve kütüphanelerin hangi versyonunun kurulduğunu ve birbirlerine olan bağımlılıklarını da hesaba katarlar. Modern paket yöneticilerinin birçoğu merkezi bir kaynaktan -depo- yazılım ve kütüphanelerin indirilip yüklenmesi işlevine sahiptirler.

Paket yönetim sistemleri, bir işletim sistemine kurulan yazılımların yönetimi için kullanılabildiği gibi yazılım geliştirme sırasında kullanılan yazılım kütüphanelerinin kurulması ve bağımlılık yönetimi (dependency management) için hazırlananları da mevcuttur. [wikipedia]

Depo Kavramı

GNU/Linux sistemlerde uygulamalar genellikle uzak ya da yerel sunuculardan kurulur. Pardus depolarına göz atmak için depo.pardus.org.tr adresini ziyaret edebiliriz.

Depo adresleri **/etc/apt/sources.list** dosyasında tutulur. Buradaki adreslere ilave ya da değişiklik yapabiliriz. Bazı uygulama kurulumları kendi depo adreslerini bu dosyaya ekleyebilir ya da bizler uygulamanın güncelleme işlemlerini kolaylaştırmak için bu kurulum yöntemini seçebiliriz.

Özetle **/etc/apt/sources.list** dosyasına aynı paket sitemini -debian- kullanan diğer dağıtımlarının(distribution) ya da uygulamaların depo(repo) adreslerini girebiliriz.

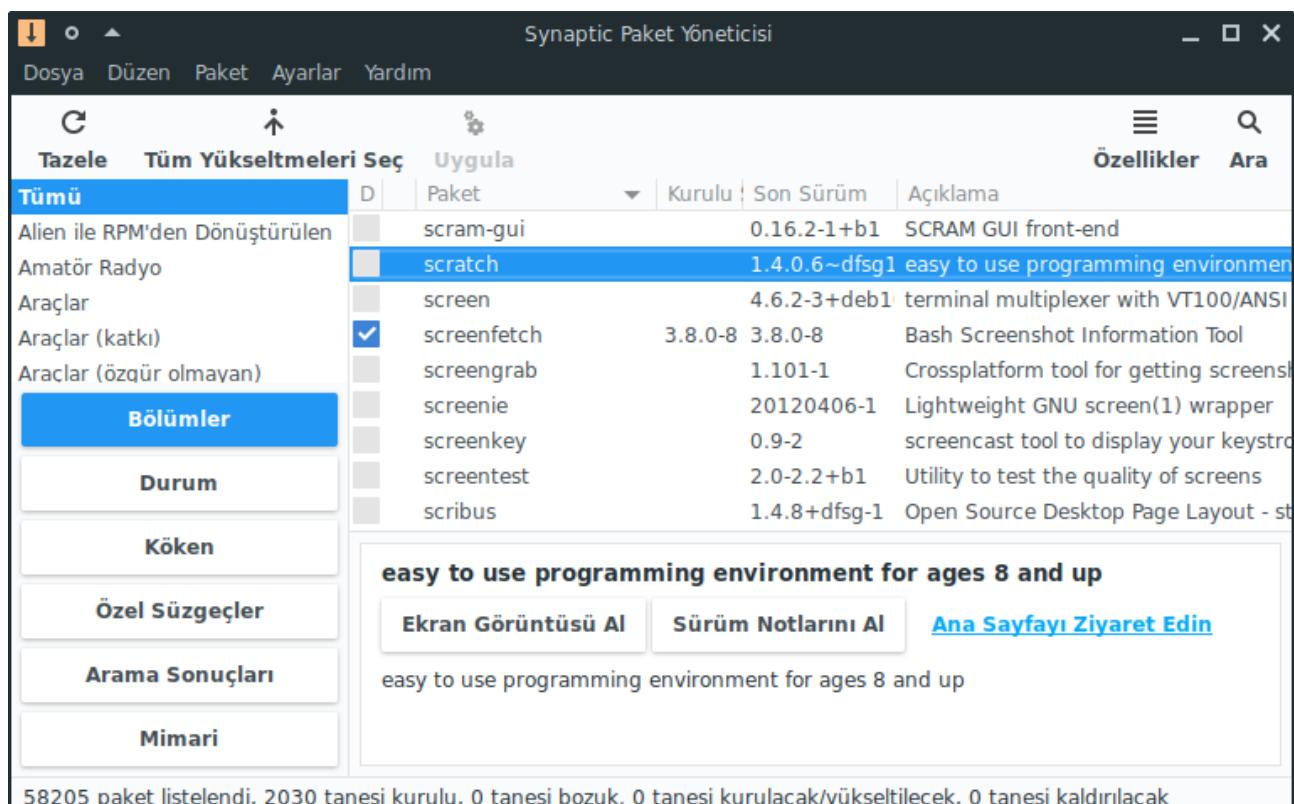
Uygulama Kurma ve Kaldırma

Tüm GNU/Linux dağıtımlarında olduğu gibi Debian Paket Sistemi'ni kullanan Pardus üzerinde program kurmanın bir kaç yöntemi vardır. "Synaptic Paket Yöneticisi" yazılımı ile merkezi bir kaynaktan kurulum yapmıyorsak kurulumunu yapmak istediğimiz yazılımı edinirken -indirirken- **deb paketini** (.deb uzantılı) seçebiliriz.

Deb uzantılı bir uygulamayı "**Pardus Paket Kurucu**", "**Gdebi**" gibi uygulamalar ile kurabileceğimiz gibi uçbirim -terminal- üzerinde "**apt**" ya da "**dpkg**" komutlarını kullanabiliriz.

Synaptic Paket Yöneticisi

Debian tabanlı sistemlerde grafik arayüzünden uygulama işlemleri (kurma, kaldırma, güncelleme gibi) sağlayan paket yönetim aracıdır.

Resim 154: Synaptic paket yöneticisi

Yan pencere gözü ile listeleme filtresini ayarlayabiliriz.

Bölüm	Durum	Köken	Özel Sözgeçler	Mimari
Araçlar	Kurulu	yerel	Bozuk	arch: all
Ağ	Kurulu değil	stable/main	Kayıp	arch: amd64
Geliştirme		stable/non-free	Topluluk	arch: i386
Oyun		ondokuz	Yükseltilebilir	
...	

Pencere içerisinde yan pencere filtresi ve bufiltrededeki arama sonuçlarına göre paketler listeleneciktir. Liste öğeleri için vurgulama simgelerinin anlamı aşağıdaki gibidir.

- Kurulu
- Güncellenebilir
- Kurulum için uygun
- Kurulum için işaretle -install

Tekrar kurulum için işaretle **-reinstall**

Yükseltme için işaretle **-upgrade**

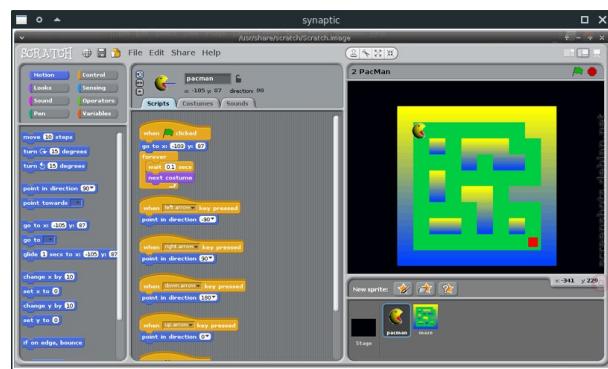
Kaldırmak için işaretle **-remove**

Tamamen kaldırmak için işaretle **-purge**

“**Ara**” butonu ile kurmak istediğimiz paketi ad, açıklama kısmına göre arayabiliriz.

Arama sonuçları listesinde kurmak istediğimiz yazılımı açıklama sütunundaki bilgisine bakarak kurmalıyız. Emin olmadığımız durumlarda pencerenin sağ üst kısmındaki “**Özellikler**” ya da seçili uygulamanın bilgi bölümünde yer alan “**Ecran Görüntüsü AI**” butonunu kullanabiliriz.

Resim 155: Ecran görüntüsü al

Kurulum için listede ilgili satırda çift tıklayabilir ya da sağ tuşa basarak “**Kurulum İçin İşaretle**” seçeneğini kullanabiliriz. Son olarak yaptığımız seçimlerin geçerli olması için “**Uygula**” butonuna basmalıyız.

Sistemimizi güncellemek için,

“**Tazele**”

“**Tüm Yükseltmeleri Seç**”

“**Uygula**”

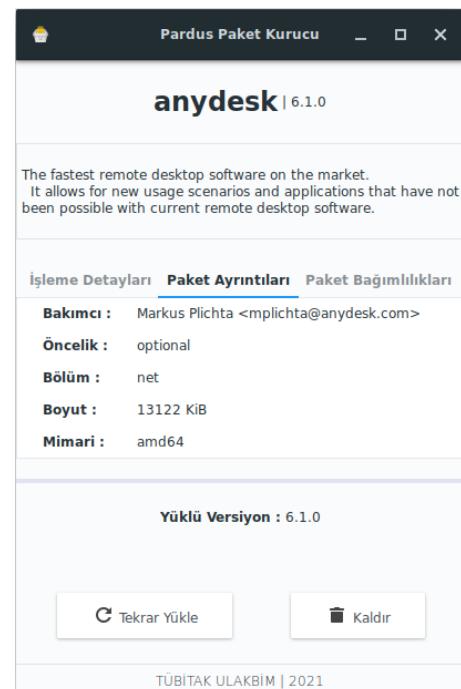

butonlarına sırasıyla basmamız yeterli olacaktır.

Synaptic Paket Yöneticisi’ nde “**Ayarlar**” menüsünden “**Depolar**” seçeneği ile **/etc/apt/sources.list** dosyasını düzenleyebiliriz. Aynı paket sisteminde -debian- kullanan diğer dağıtımların (distribution) depo(repo) adreslerini girebiliriz.

Pardus Paket Kurucu

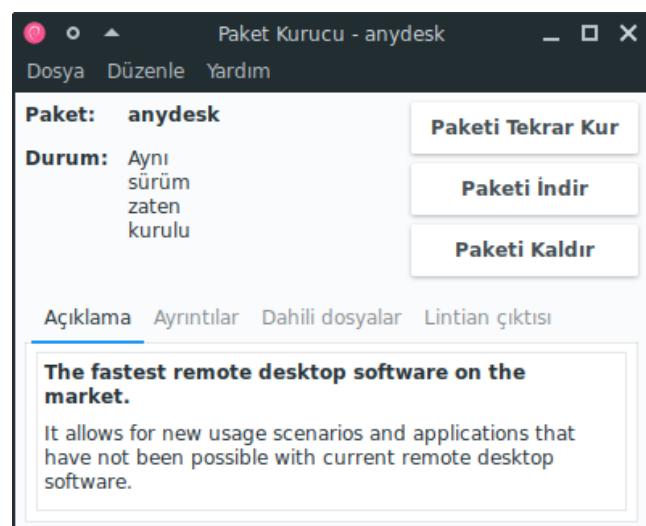
Bir .deb dosyasını açtığımızda “Pardus Paket kurucu” açılacaktır. İlgili paket hali hazırda kurulu ise kaldırabilir ya da tekrar kurulum sağlayabiliriz.

Resim 156: Pardus paket kurucu

GDebi Paket Kurucu

GDebi ile paket açıklama ve detaylarını görüntüleyip paketi kurma ya da kaldırma seçeneklerini kullanabiliriz. Bir uygulamayı (.deb) kurmak için “Pardus Paket Kurucu” gibi “GDebi” uygulamasını da kullanabiliriz.

Resim 157: GDebi paket kurucu

Uçbirim – Terminal – Komutları İle Paket Kurma Kaldırma

Uygulama yönetimi için grafik arabirim yerine **uçbirim** (terminal) ekranını kullanmak bize hız ve kolaylık sağlayacaktır.

```
Uçbirim - senol@pardus: ~
Dosya Düzenle Göster Uçbirim Sekmeler Yardım
senol@pardus:~$ sudo apt update && sudo apt upgrade
```

Paket kurmadan önce yukarıdaki komut ile sistemimizi güncelleyebiliriz. “**Update**” için “**Synaptic**” uygulamasındaki “**Tazele**”, “**Upgrade**” için ise “**Tüm Yükseltmeleri Seç**” butonlarını düşünebiliriz.

“**apt**” paket yönetim komutunun başında “**sudo**” komutu ise “**apt**” komutunun yetkili kullanıcı olarak çalışmasını sağlayacaktır.

```
Uçbirim - senol@pardus: ~
Dosya Düzenle Göster Uçbirim Sekmeler Yardım
senol@pardus:~$ sudo apt install scratch pardus-about pardus-java-installer
```

Üsteki kullanım “**Scratch**”, “**Pardus Hakkında**” ve “**Pardus Java Kurucu**” uygulamalarını sistemimize kuracaktır. Gördüğünüz gibi çok fazla uygulama kurulumunu aynı anda gerçekleştirebiliyoruz.

Farklı bir kaynaktan -İnternet- edindiğimiz bir uygulamayı (.deb) yine apt komutu ile aşağıdaki gibi yazarak kurabiliriz.

```
sudo apt install ./paket-adı.deb
```


Komut dizilimlerinde,
“/” Kök(root) dizini/klasörü
“.” bulunduğuumuz klasörü
“..” bir üst klasörü
“~” ev klasörümüzü
gösterir.

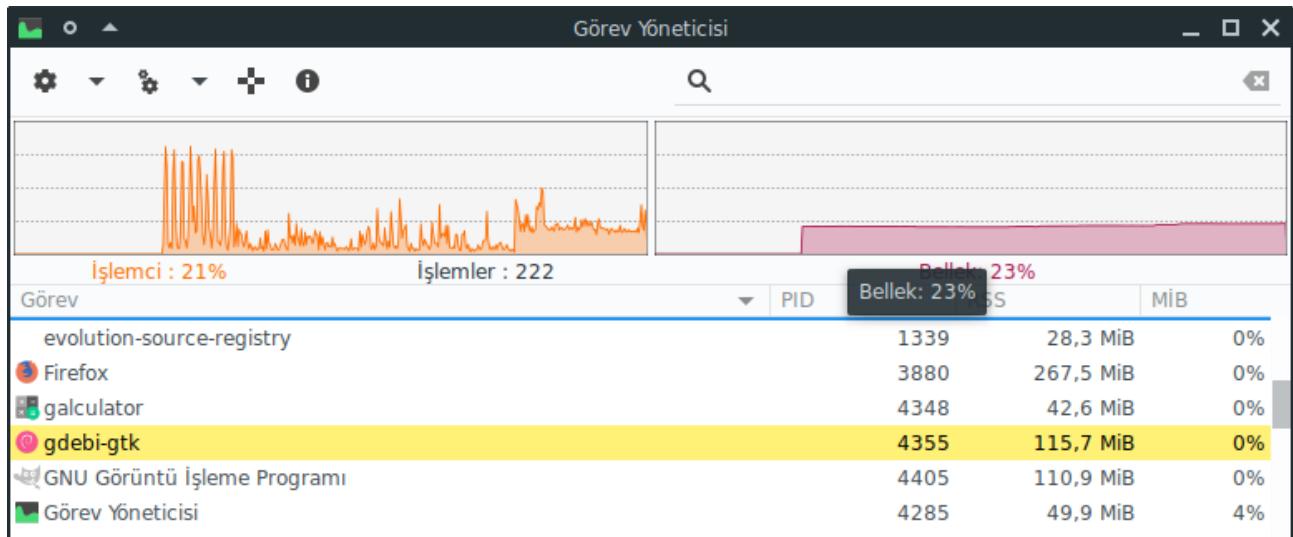

Uçbirim üzerinden apt / dpkg komutları ile paket kurma/kaldırma/güncelleme gibi işlemler için kullanırken grafik arabirimde Synaptic, Gdebi, Pardus Paket Kurucu gibi uygulamalar açık olmamalıdır.

Süreç Yönetimi

Görev Yöneticisi

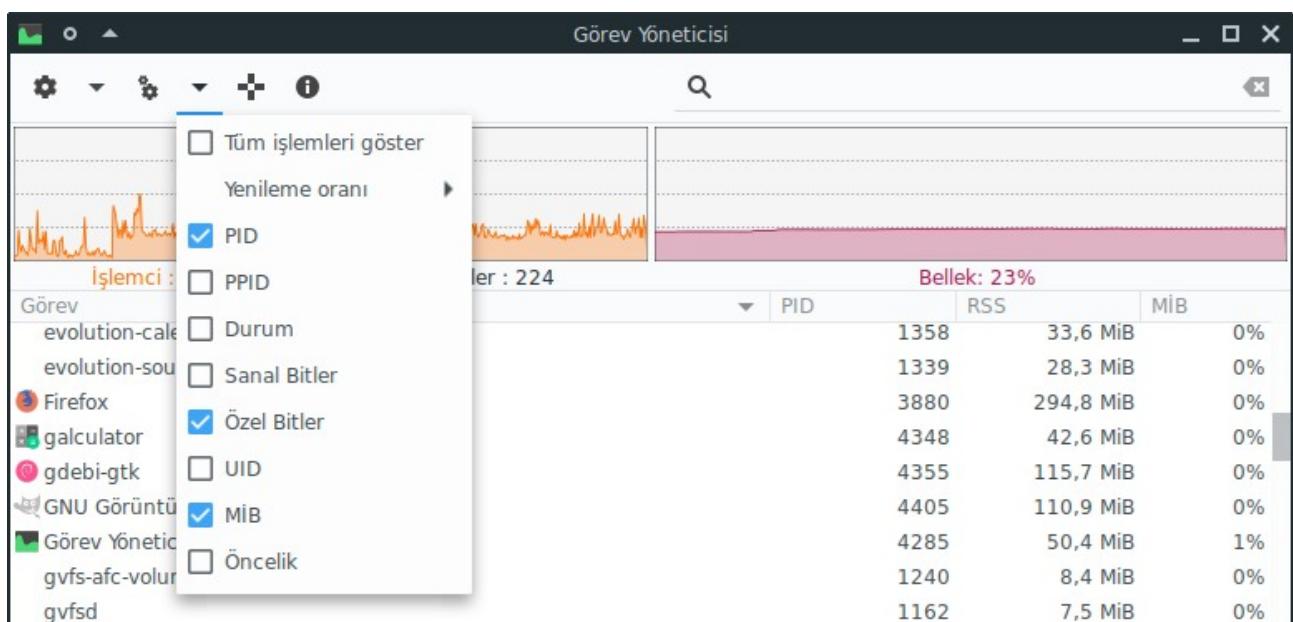
“Görev Yöneticisi” ile sistemde açık durumda olan uygulamaları listeleyebilir, çalışma önceliklerini değiştirebilir, gerekiğinde sonlandırabiliriz.

Resim 158: Süreçler

Görev Yöneticisi ile aynı zamanda “işlemci” ve “bellek” üzerindeki toplam yükü izleyebiliriz.

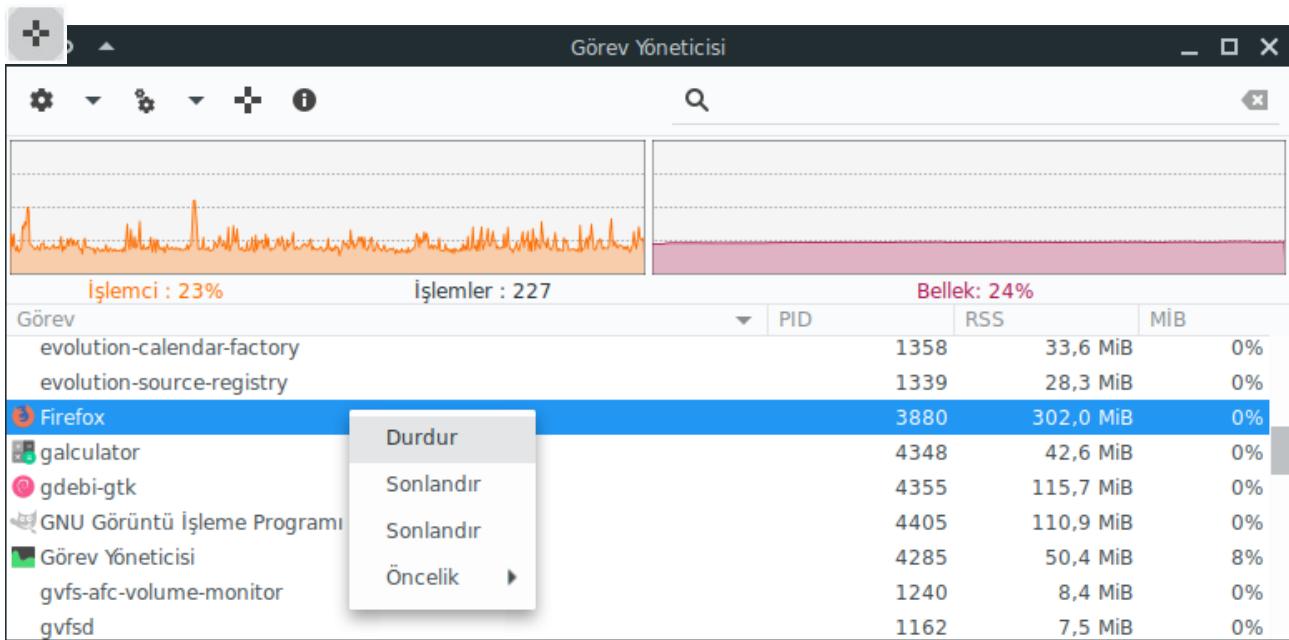
Her bir uygulamaya ait görüntülemek istediğimiz verileri (sütunları) ilgili listesinden seçebiliriz. (Resim 159)

Resim 159: Görev Yöneticisi : Süreçler - uygulama bilgileri

Arama kutucüğuna uygulama adı girerek hızlı erişim sağlayabiliriz.

Bir uygulamanın üzerinde sağ tuşa basarak uygulamayı durdurabilir, çalışma önceliğini değiştirebilir, yazılımsal sonlandırabilir ya da direkt olarak öldürürebiliriz.

Resim 160: Uygulama sonlandır

Simgesi ile açık bir pencereye tıkladığımızda görev yönetici listesinde o uygulama seçilir.

Bu simge ile ise liste görünüm ayarları ve onay tercihlerimizi ayarlayabiliriz.

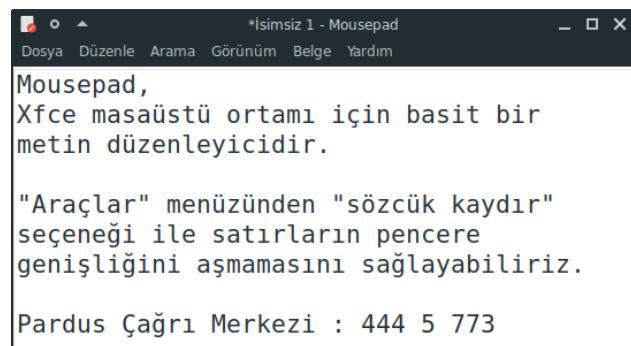
Süreç yönetimi için aşağıdaki “Uçbirim” komutlarını da kullanabiliriz.

ps, top, htop, bg, fg, jobs, nice, renice, kill, pkill, skill, killall

Pardus Sık Kullanılan Uygulamalar

Mousepad Metin Editörü

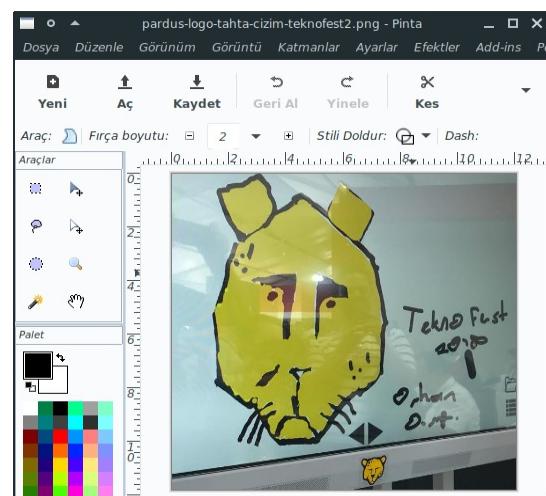
Mousepad, Xfce arayüzü ile birlikte sistemimizde kurulu olarak gelen ve metin (text) belgeleri oluşturup bu belgeleri hızlıca düzenleyebileceğimiz kullanımı kolay bir editördür.

Resim 161: Mousepad metin editörü

Pinta Resim Editörü

Pinta, çizim ve resim düzenleme için ücretsiz, açık kaynaklı bir programdır. GNU/Linux, Mac, Windows, Unix, GNU/Linux ve BSD sistemlerde görüntü çizmek ve işlemek için basit ancak buna karşın güçlü bir resim editöridür. Kullanımıla ilgili daha fazla bilgi için <https://www.pinta-project.com/user-guide> adresine göz atabiliriz.

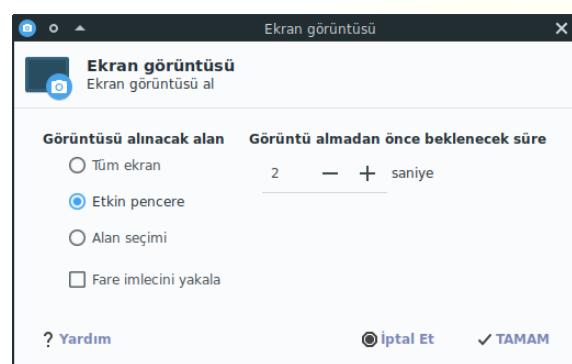
Resim 162: Pinta resim editörü

Ekran Görüntüsü

Ekran görüntüsü yakalama aracı ile,

- Tüm ekranı,
- Etkin pencereyi,
- Belirli bir alanı,

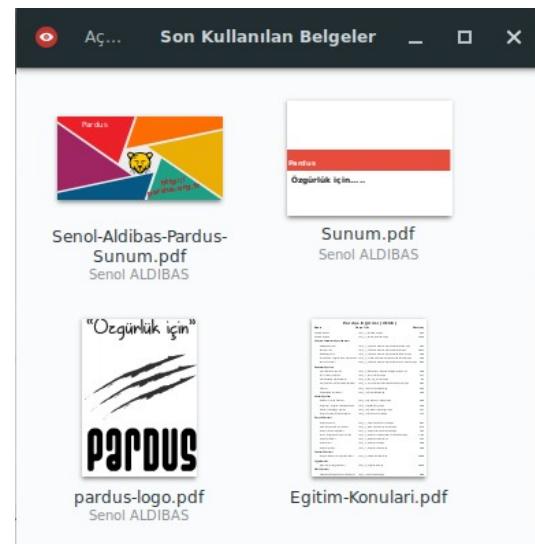
resim olarak panoya kopyalayabilir, imgur sitesine aktarabilir ya da dosya olarak kaydedebiliriz.

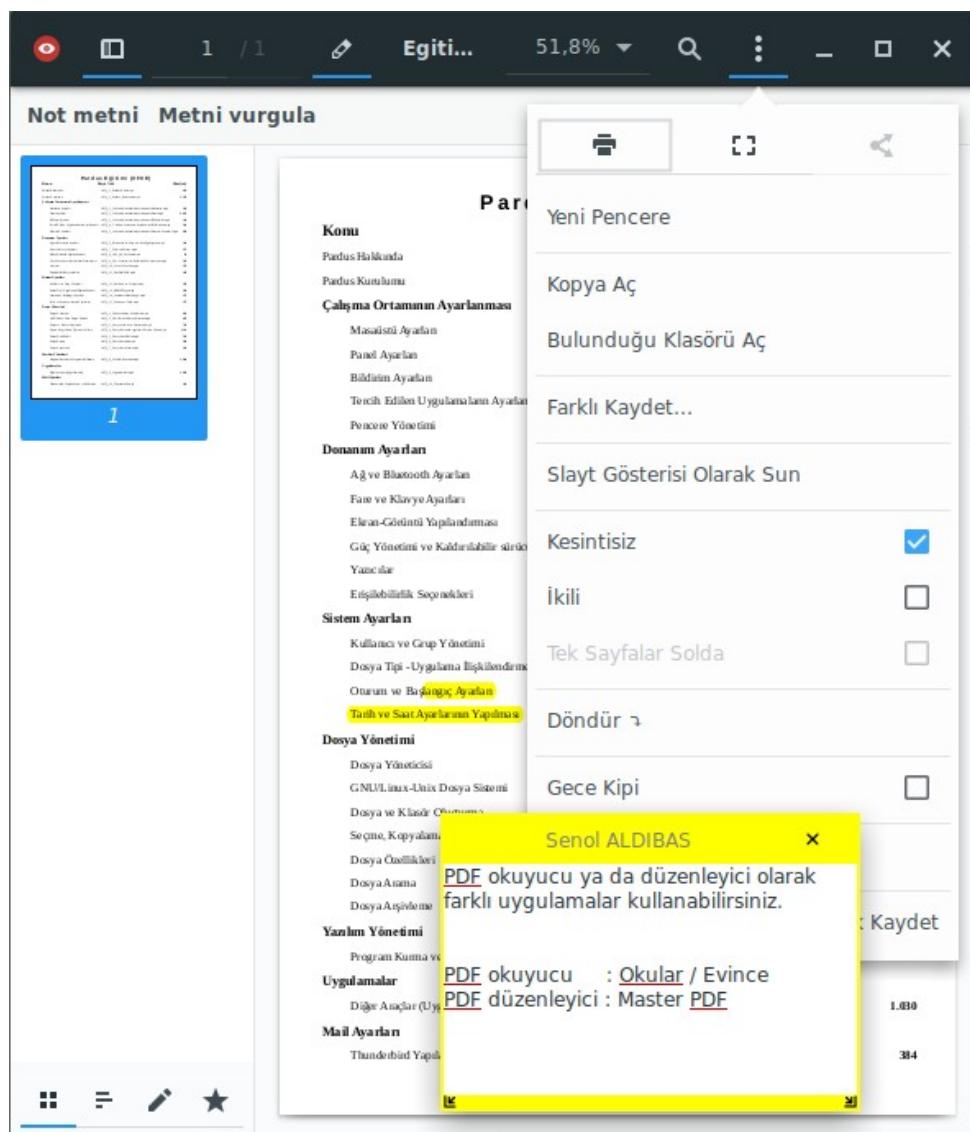
Resim 163: Ekran görüntüsü yakalama

PDF okuyucu -Evince

GNU/Linux sistemlerde PDF okuma ve düzenleme işlemi için çok fazla uygulama bulabiliyoruz. Evince PDF belgelerimizi görüntüleme ve efektif bir biçimde sunmamızı sağlar.

Resim 164: PDF okuyucu -Evince

Resim 165: Evince

VLC Medya Oynatıcısı

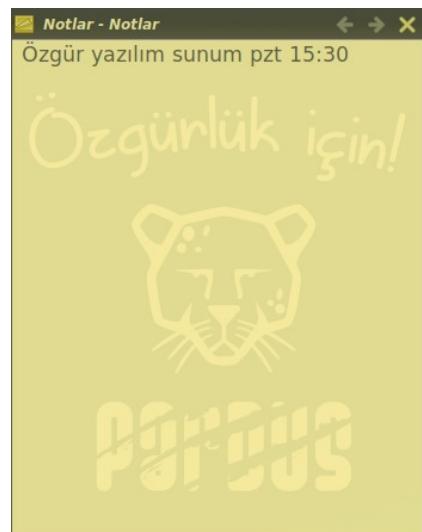
Birçok video formatında dosyayı oynatabileceğimiz oldukça kullanışlı VLC Ortam Oynatıcısı ile yayın yapabilir ya da oynatma listesi (TV kanalları gibi) akışı görüntüleyebiliriz.

Resim 166: VLC medya oynatıcı

Notlar

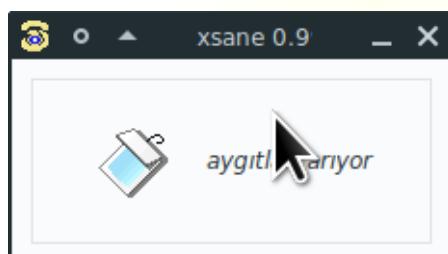
Unutmamamız gereken notları yapışkan notlar uygulamasına girebiliriz. Uygulama penceresi denetim menüsünden **metin özellikleri** ve uygulama **zeminini** ayarlayabiliriz. Yine bu menüden uygulama penceresinin “**her zaman üstte**” olması ve “**yapışkan pencere**” davranış ayarını gerçekleştirebiliriz.

Resim 167: Notlar

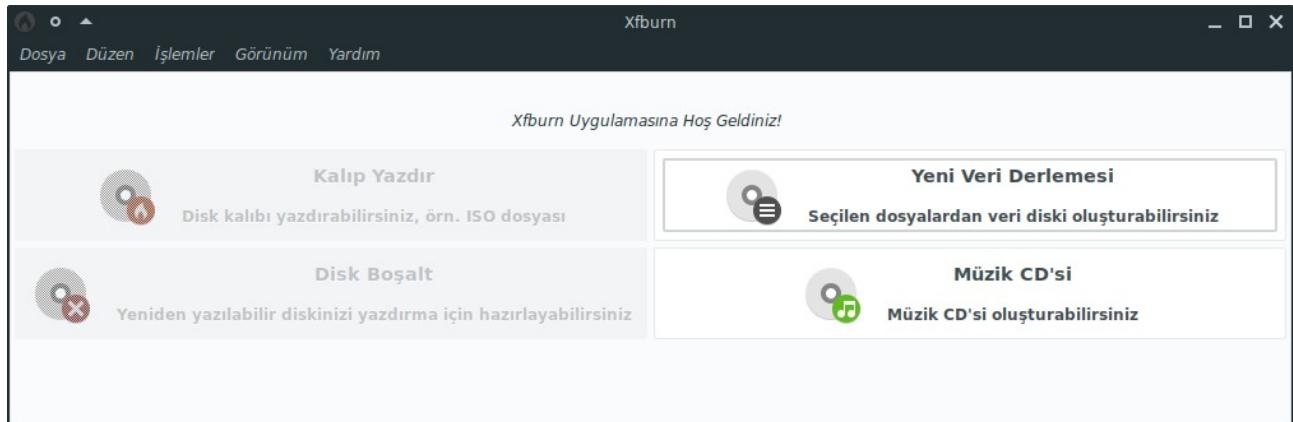
Xsane

Tarayıcıdan sistemimize belge taramamızı sağlayan uygulamadır.

Resim 168: Xsane

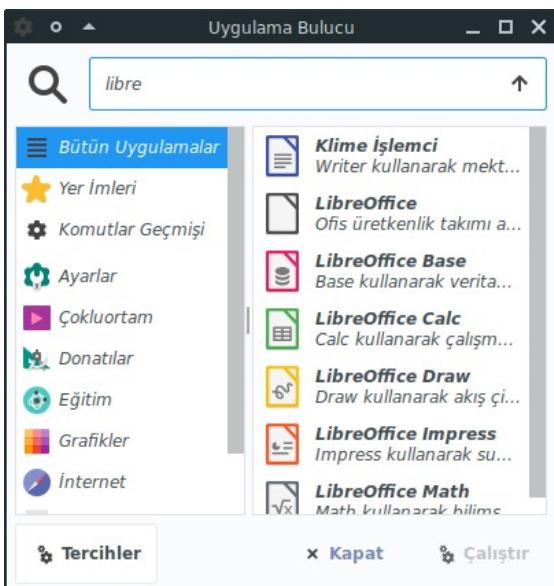
Xfburn

Resim 169: Xfburn

CD/DVD ortamlarına veri yazmak için kullanabileceğimiz uygulamadır. Bir **kalıp** dosyasını CD/DVD üzerine yazabileceğimiz gibi **veri** ve **müzik** diskleri (track) oluşturabiliriz.

Uygulama Bulucu

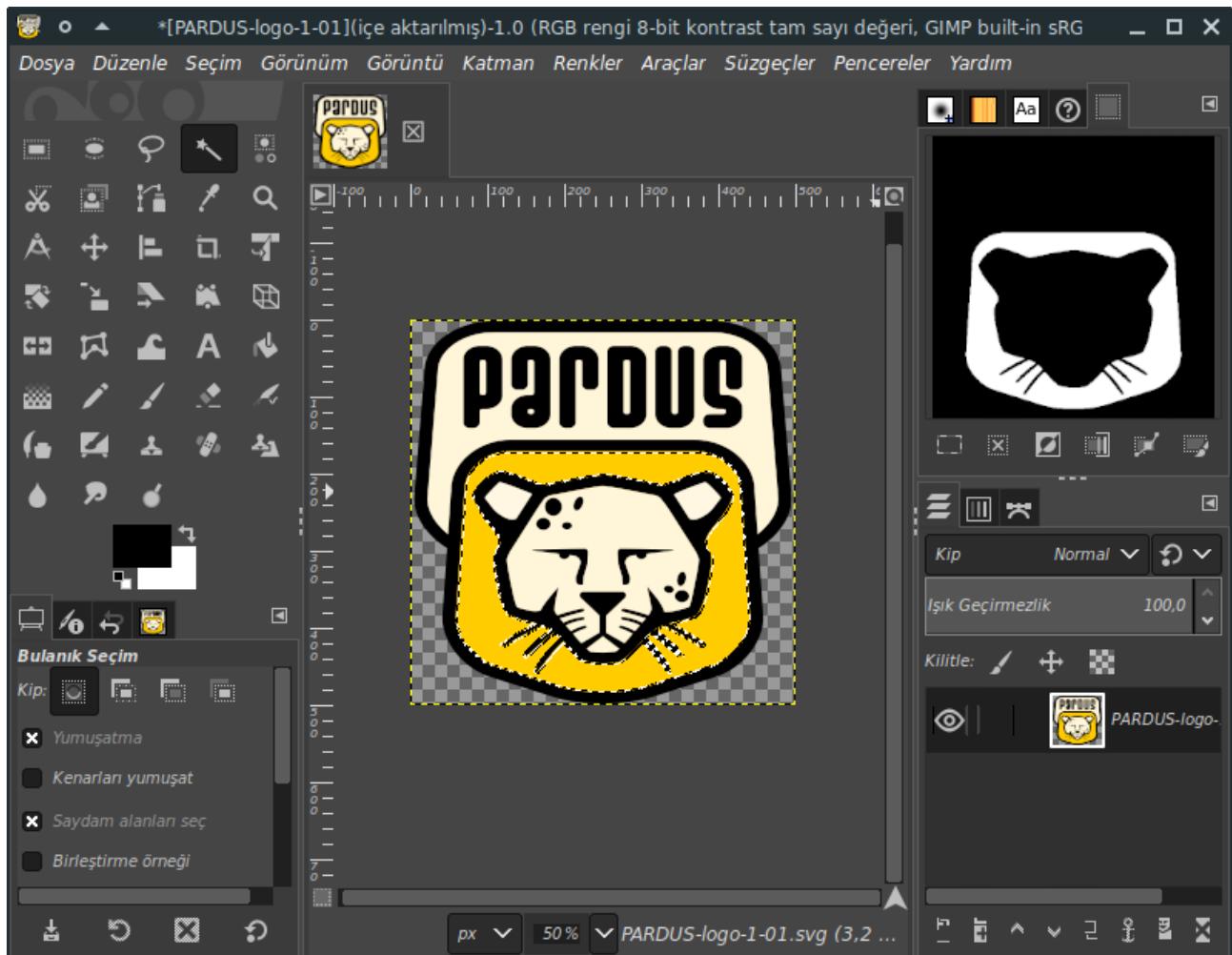

Uygulama başlatma -Whisker- menüsündeki arama eylemi ile aynıdır.

Resim 170: Uygulama bulucu

GIMP Görüntü İşleme Programı

GNU/Linux dağıtımları, OSX, Windows gibi birçok platform üzerinde kullanabileceğimiz özgür bir görüntü işleme uygulamasıdır.

Resim 171: Gimp - GNU Image Manipulation Program

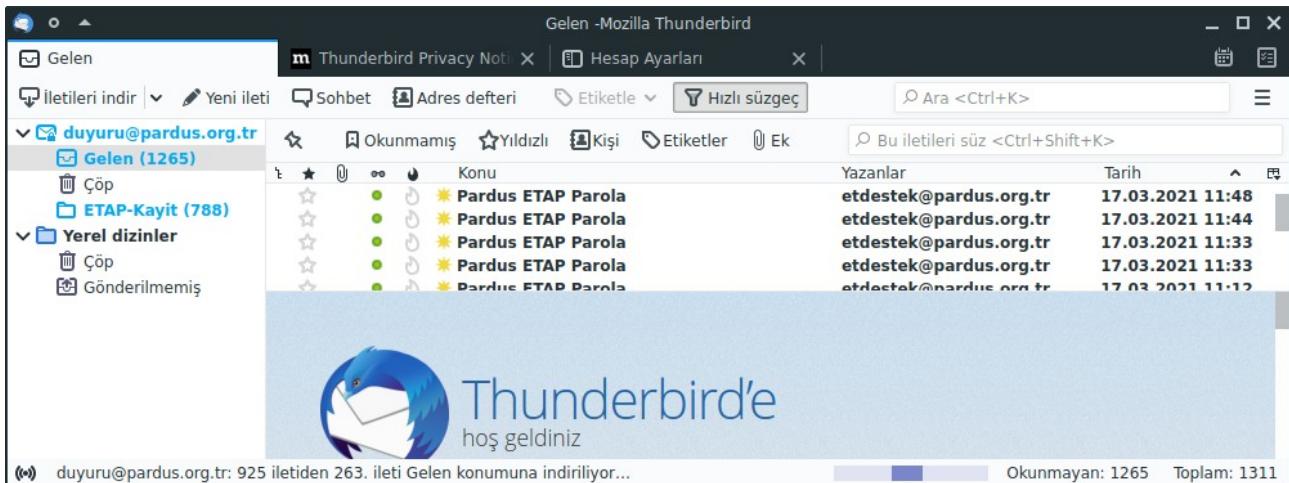
GIMP, grafik/görüntü tasarlama, fotoğraf rötuşlama gibi görevler için kullanabileceğimiz ücretsiz bir yazılımdır.

GIMP, Pardus ile birlikte sistemimize kurulu olarak gelir.

Proje sayfası : <https://www.gimp.org>

Wiki sayfası : <https://wiki.gimp.org>

Thunderbird Mail

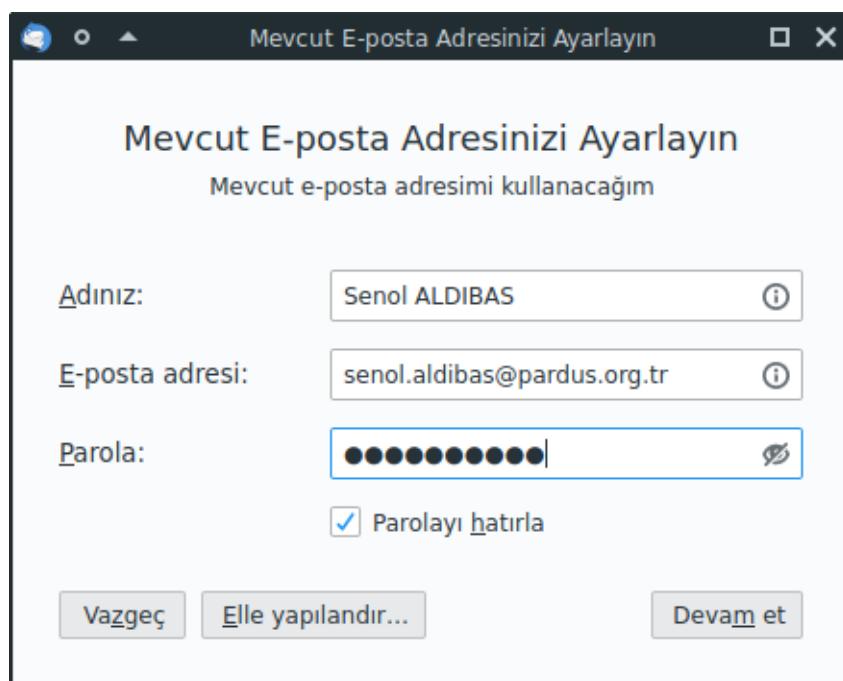

Resim 172: Thunderbird mail

Thunderbird, kurulumu ve özelleştirmesi kolay, ücretsiz bir e-posta uygulamasıdır. Eklentiler, temalar ve daha birçok özellik sayesinde Thunderbird' ün görünümünü ve çalışma şeklini anında değiştirebiliriz.

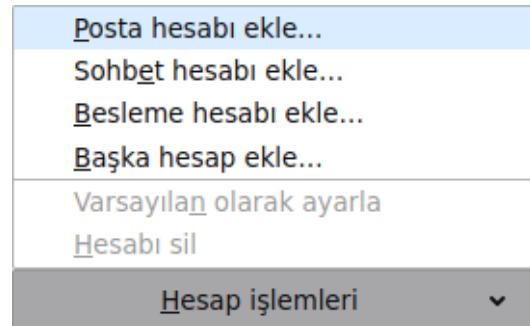
Takvim eklentisi ile önemli etkinliklerimizi Thunderbird e-postamızla bütünleştirerek etkinlik katılımcıları ile paylaşabiliriz.

Thunderbird, Pardus ile birlikte sistemimize kurulu olarak gelir. İlk açtığımızda bir mail hesabı yapılandırmamız için hesap ekleme ekranı gelecektir.

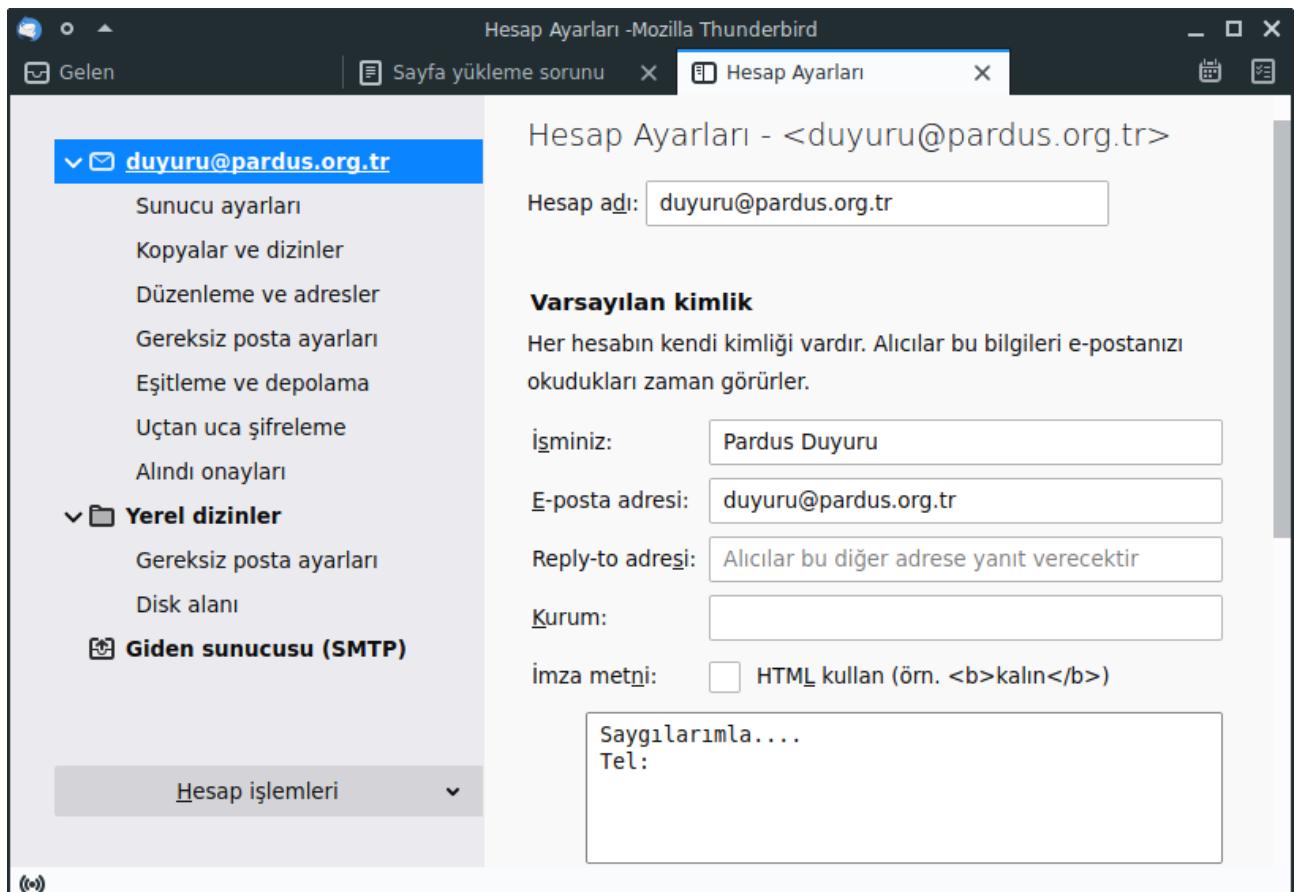

Resim 173: Thunderbird -Hesap ekle

Birden fazla e-posta hesabımızı yönetmemiz mümkün değildir.

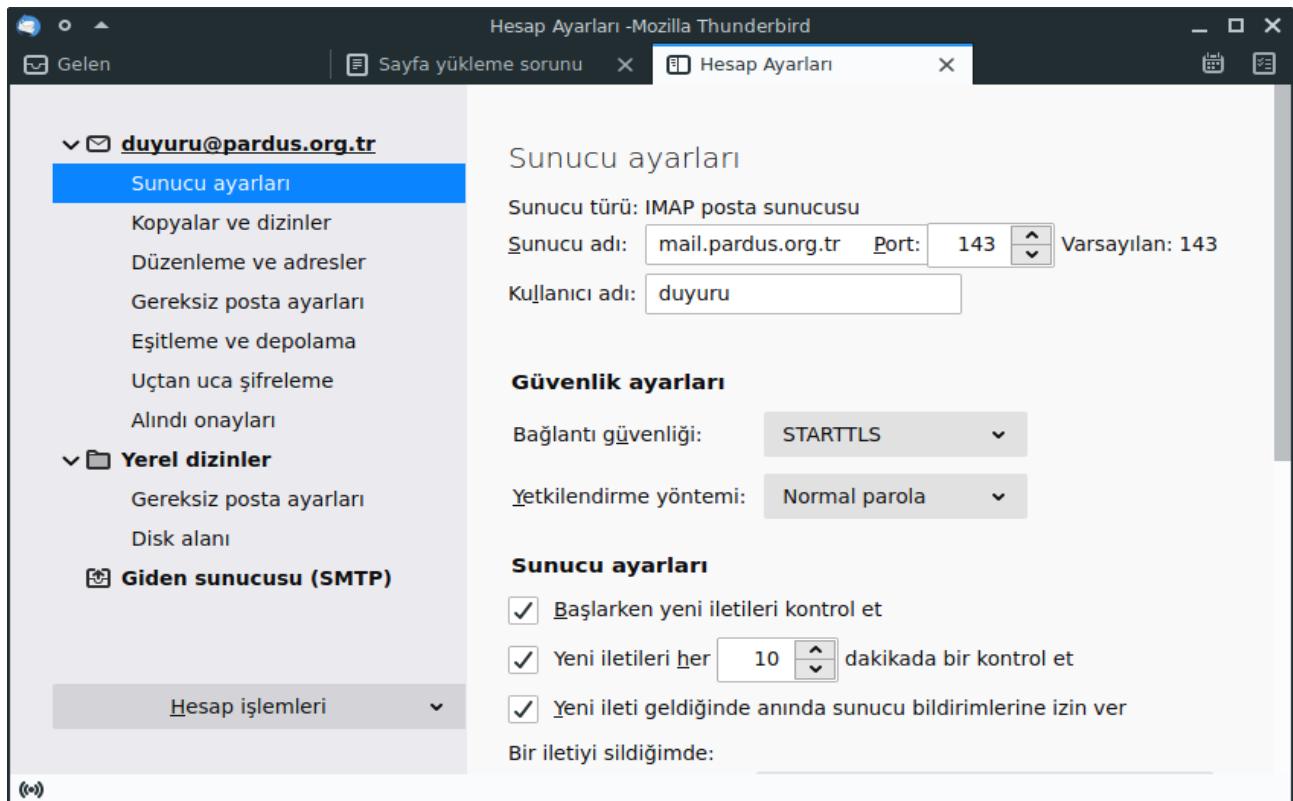
Eklediğimiz e-posta hesabında sağ tuşa basarak hesap ayarlarımıza erişebiliriz.

Resim 174: Thunderbird -Hesap ayarları

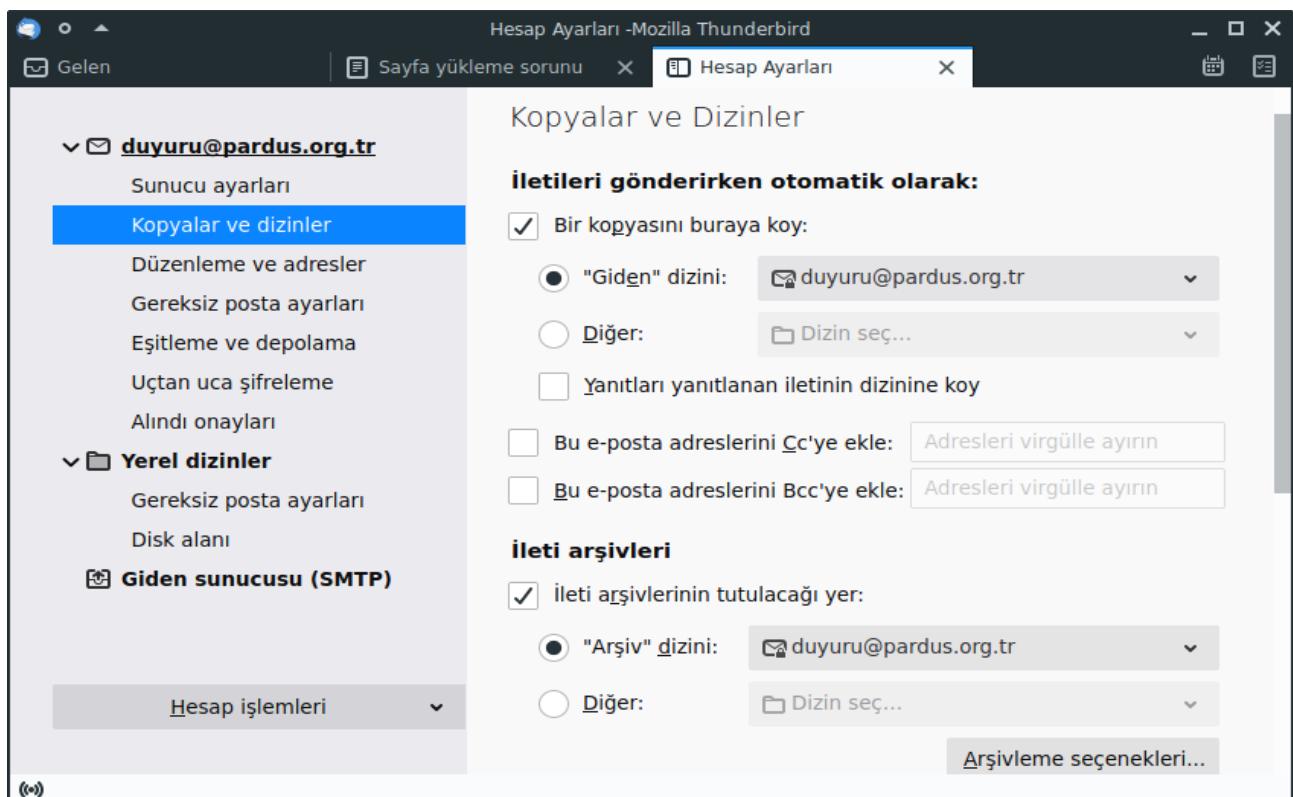
Bir hesaptan gönderdiğimiz postaların yanıtlarının farklı bir e-posta hesabında toplanmasını sağlayabiliriz.

Gönderilerimizin altına otomatik imza satırı ekleyebiliriz.

Resim 175: Thunderbird -Sunucu ayarları

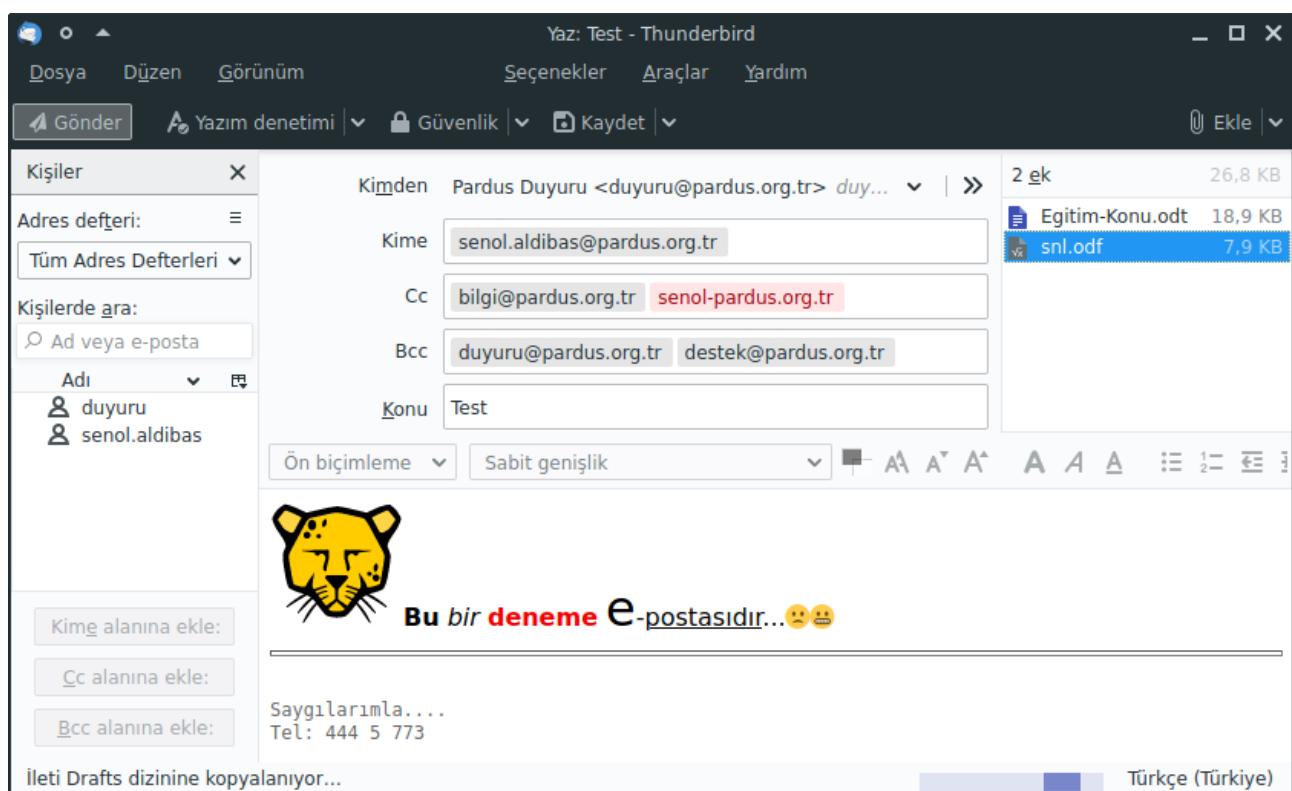
POP için sunucu adı ve erişim portu gibi bilgileri sistem yöneticinizden edinebiliriz.

Resim 176: Thunderbird -Kopyalar ve dizinler: Kopya gönderi seçenekleri

- Bir e-postaya verilen cevapları iletinin gelen kutusu dizininde görüntüleyebiliriz.
- Gönderdiğimiz her iletinin **ilgi -cc-** ve **gizli -bcc-** alanlarına otomatik olarak yazılacak adresleri belirleyebiliriz.
- İletilerin otomatik olarak arşivlenmesini sağlayabiliriz.

Bir e-posta göndermek için “**Yeni İleti**” butonuna bastığımızda aşağıdaki gibi posta oluşturma ekranı görüntülenecektir.

Resim 177: Thunderbird -Yeni ileti

Kime: Araya „,“ ler koyarak mail adresleri girebilir ya da “**Görünüm**” menüsünden adres defterini görüntüleyerek bu listeden e-posta alıcılarını seçebiliriz. Hatalı girdiğimiz adresler kırmızı renkte görünecektir.

Cc: Bilgi/ilgi alıcıları. E-posta hakkında bilgilendirmek istediğimiz alıcıları bu alana girebiliriz.

Bcc: Gizli alıcılar. Bu alana girdiğimiz alıcılar diğer alanlardaki (kime, cc) ve bu alandaki (bcc) herhangi bir alıcı tarafından görüntülenemezler.

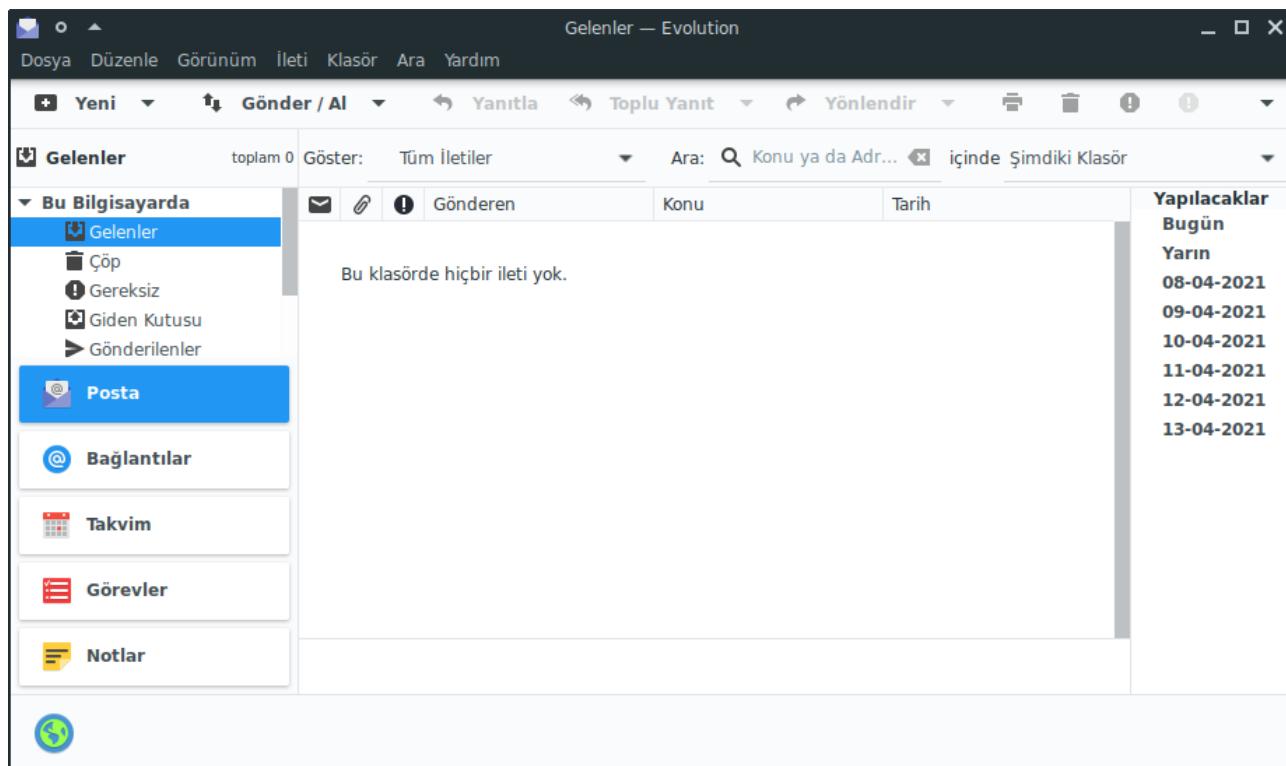
İçerik : E-posta içeriğini HTML gibi de düzenleyebiliriz. Görsel, tablo, bağlantı, ifade eklemeleri yapabilir numaralı ve madde imli listeleri kullanabiliriz. Mail içeriğini oluştururken farklı dillerde yazım denetimi yapabiliriz.

Ekler : E-posta sunucunuzun izin verdiği kapasiteyi aşmayacak şekilde dosya, web sayfası, kartvizit(vCard) ekleyebiliriz.

E-postamız için “teslimat durumu” ve “alındı onayı” ekleyebiliriz.

Evolution Mail

Evolution, GNOME Masaüstü Ortamı için resmi kişisel bilgi yöneticisi ve posta istemcisidir. Pardus XFCE arayüzü ile de kullanabileceğimiz gibi Windows üzerinde de çalışan ücretsiz, açık kaynak GPL lisanslı yazılımdır.

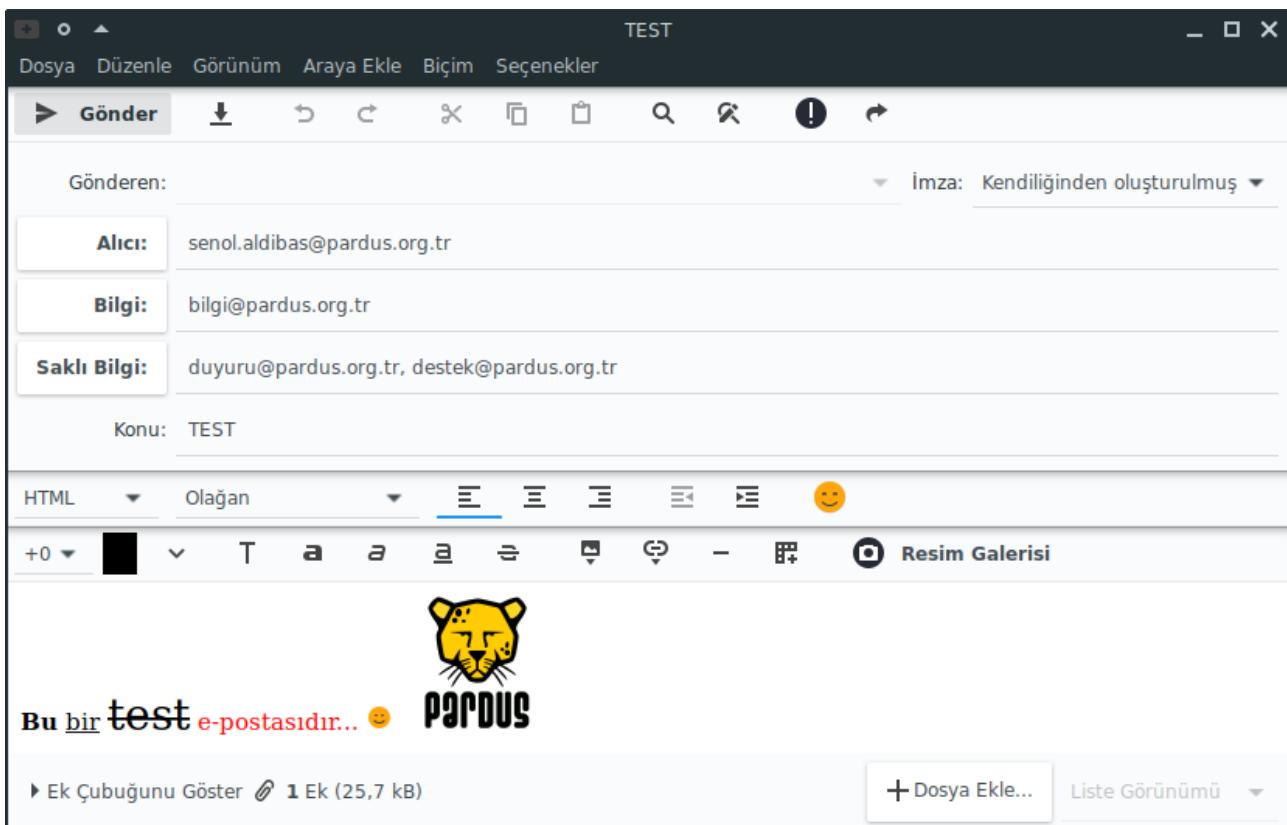

Resim 178: Evolution mail

Evolution uygulamasını sistemimize kurmak için Synaptic Paket Yöneticisini ya da uçbirim üzerinde **apt** komutunu kullanabiliriz. (Kullanım detayı için sayfa 125)

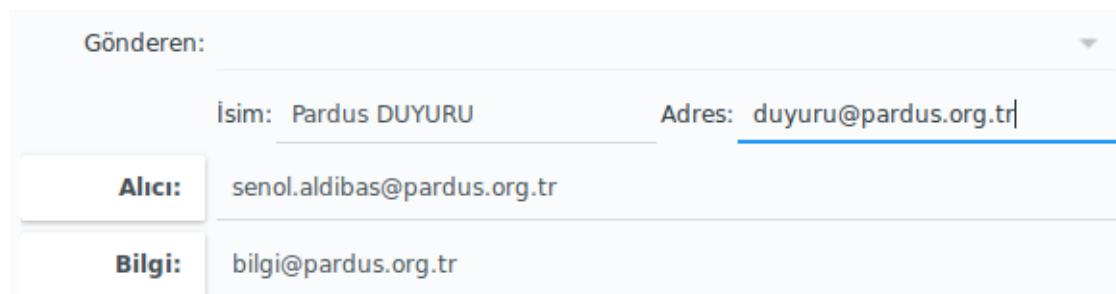
```
sudo apt install evolution
```

Evolution uygulamasının kullanım ve ayarları Thunderbird ile aynıdır.

Resim 179: Evolution -Yeni ileti

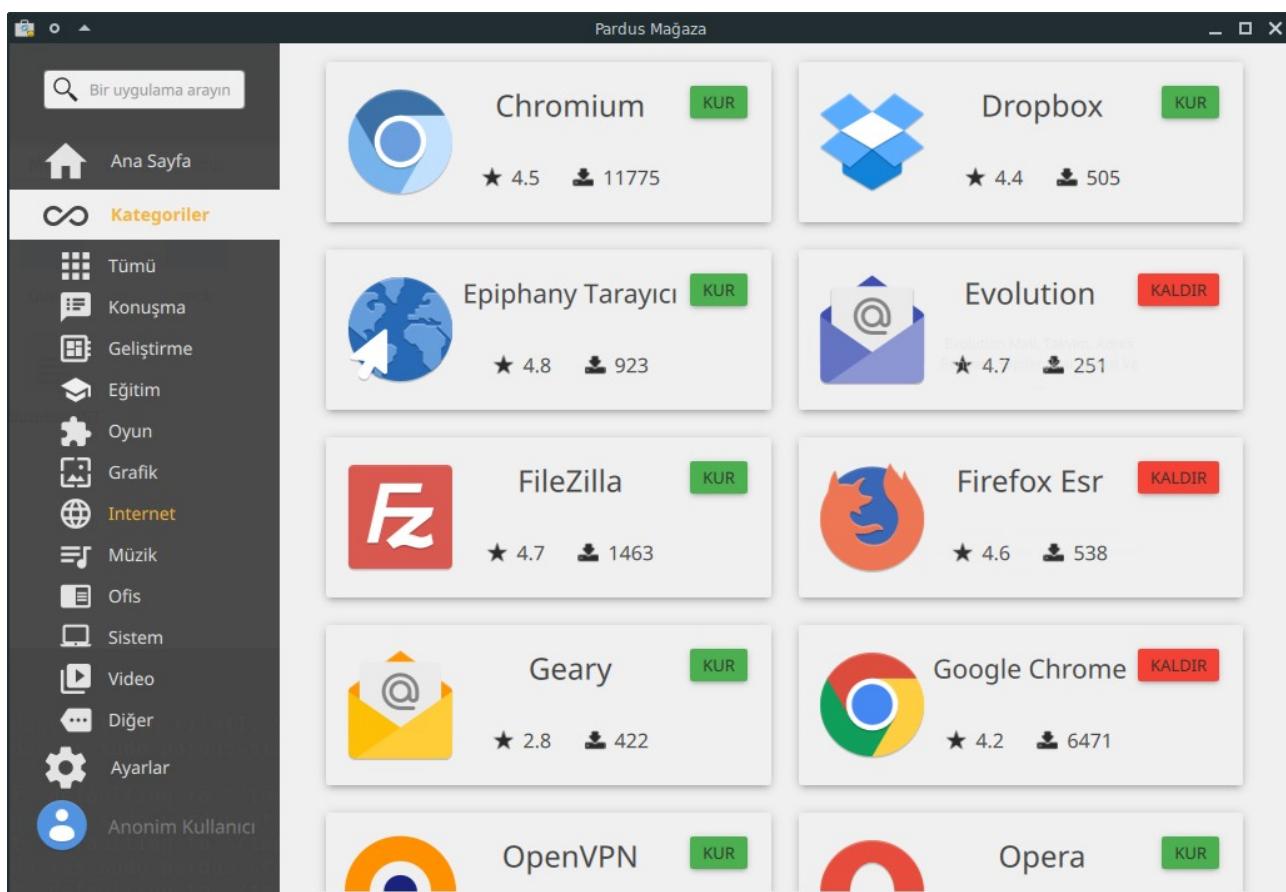
Düz metin ya da HTML içerikler oluşturabiliriz. "Göndereni geçersiz kıl" seçeneği ile tanımlı olan e-posta adresinin haricinde bir adresten gönderim yapabiliriz.

Pardus Uygulamaları

Pardus Mağaza

Yazılım Yönetimi bölümünde dejindiğimiz Pardus Mağaza ile uygulama kurma ve kaldırma işlemlerini çok daha kolay gerçekleştirebiliriz.

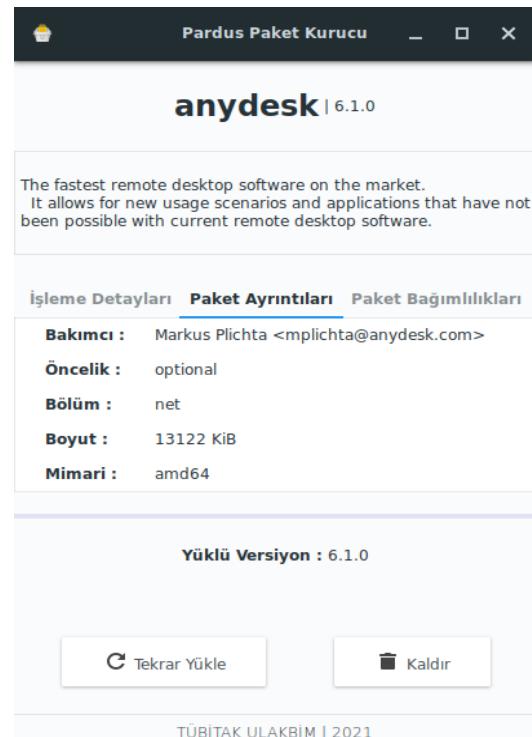
Resim 180: Pardus Mağaza

Uygulamaları kategorilerine göre listeleyebilir ya da aramak sureti ile işlem yapmak istediğimiz uygulamaya erişebiliriz. Bir uygulamayı kurmadan önce boyut, tür, versiyon, lisans gibi bilgilerini görebilir, uygulamayı oylayabilir ve uygulama için yorum girebiliriz.

Uygulamanın ana sayfasında yer alan “**Seçenek Oluştur**” ile istediğimiz bir programın mağazaya eklenmesi için talepte bulunabiliriz. Bu işlem için uygulama bilgilerini (ad, web sitesi) ve talep gereklimizi kısaca belirtmemiz yeterlidir.

Pardus Paket Kurucu

Uygulama kurma ve kaldırma işlemleri ile ilgili 122. sayfadaki Paket/Yazılım Yönetimi konu başlığını inceleyebiliriz. Edindiğimiz bir .deb paketini kurmak için **Gdebi** ya da **Pardus Paket Kurucu** uygulamaları ile kurabiliriz. Bu türdeki (.deb) paketlerin kurulumu için Uçbirim -Terminal- ekranında **apt** ya da **dpkg** komutlarını da kullanabiliriz.

Resim 181: Pardus paket kurucu

Pardus Disk Kalıcı Yazıcı

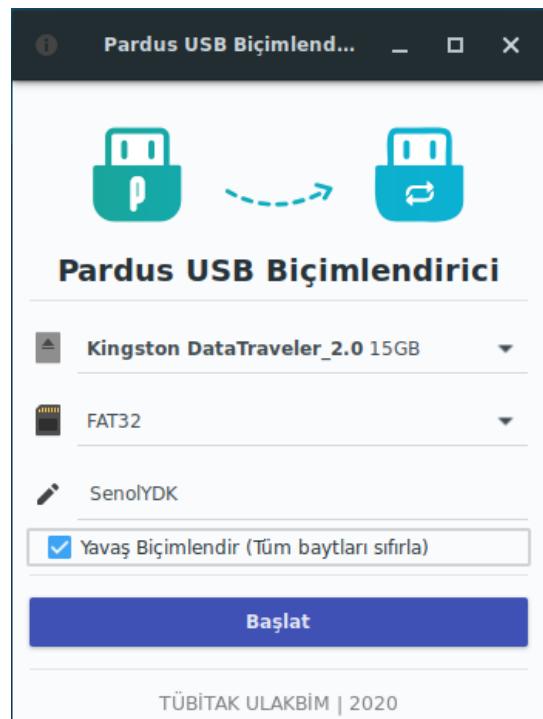
Kalıp dosyası (.iso) seçiminden sonra kalının yazılmasını istediğimiz sürücüyü seçerek yazdırma işlemini başlatabiliriz. **Bu işlemde seçili sürücüdeki bilgilerimizin silineceğini unutmamalıyız.**

Resim 182: Pardus disk kalıp yazıcı

Pardus USB Biçimlendirici

Pardus USB Biçimlendirici ile USB belleklerimizi EXT4, EXFAT, FAT32, NTFS tercihlerinden birini seçerek biçimlendirebiliriz. Biçimlendirme işleminde USB Flash belleğimiz için etiket belirleyebilir hızlı/tam biçimleme tercihini belirleyebiliriz. Bu işlemde seçili sürücüdeki bilgilerimizin silineceğini unutmamalıyız.

Resim 183: Pardus USB biçimlendirici

Pardus Java Kurucu

Kullandığımız uygulamalar sistemimizde farklı Java versiyonlarının kurulu olmasını gerektirebilir. Java versiyonlarının kolay kurulumu için “Ayarlar” altından “Pardus Java Kurucu” uygulamasına erişebiliriz.

Resim 184: Pardus Java kurucu

LibreOffice

OpenDocument⁷ standardını destekleyen özgür ofis yazılımı üretmeyi ve geliştirmeyi amaçlayan bir vakıf olan The Document Foundation tarafından OpenOffice.org temel alınarak geliştirilmiş, tüm platformlarda çalışan özgür ofis yazılımları paketidir.

Edinme,

LibreOffice uygulamasını <http://tr.libreoffice.org> adresinden indirebiliriz. Pardus gibi birçok Linux dağıtımı işletim sisteminde LibreOffice sistemimizde kurulu olarak gelir.

Kurulum,

<https://tr.libreoffice.org/yardim-alin/kurulum-talimatlari> adresinden kullandığımız işletim sistemine göre kurulum adımlarına ulaşabiliriz.

Yardım ve Çevrim-içi Destek,

“Yardım” menüsündeki “LibreOffice Yardım (F1)” seçeneği ile birçok dilde yardım alabiliriz.

Türkçe yardım için

<http://tr.libreoffice.org/belgelendirme>

<http://wiki.libreoffice.org.tr>

adreslerini kullanabiliriz.

Çevrim-içi destek için mail listelerine üye olabilir, forum ya da soru-cevap sayfalarını kullanabiliriz.

Mail listesi (Tr)	users@tr.libreoffice.org Üyelik için users+subscribe@tr.libreoffice.org adresine boş bir e-posta göndermemiz yeterlidir.
Forum	http://forum.libreoffice.org.tr
Soru-cevap	http://ask.libreoffice.org

⁷ OpenDocument, OASIS (Organization for the Advancement of Structured Information Standards) tarafından ofis uygulamaları için geliştirilmekte olan açık bir dosya standartıdır.

Özellikleri:

- ✓ Ücretsizdir.

Lisans ücreti yoktur. Dilediğimiz kadar bilgisayara kurabilir, güncellemeleri ücretsiz edinebiliriz.

- ✓ Özgürdür.
- ✓ Tüm platformlarda çalışır.

Microsoft Windows, Mac OS X ve Linux (Pardus, Debian, Ubuntu, Fedora, Suse vb) bütün büyük işletim sistemlerinde kullanılabilir.

- ✓ Birçok dosya biçimini destekler.

Belgelerimizi OpenDocument biçimlerinin yanı sıra Microsoft Ofis, HTML, XML, MathML, WordPerfect, PDF gibi biçimlerde açabilir veya kaydedebiliriz.

- ✓ Ürün farklılaşması yoktur.

Barındırdığı tüm yazılımları birlikte sunar.

- ✓ Eklentiler ile ihtiyacımıza göre zenginleştirebiliriz.

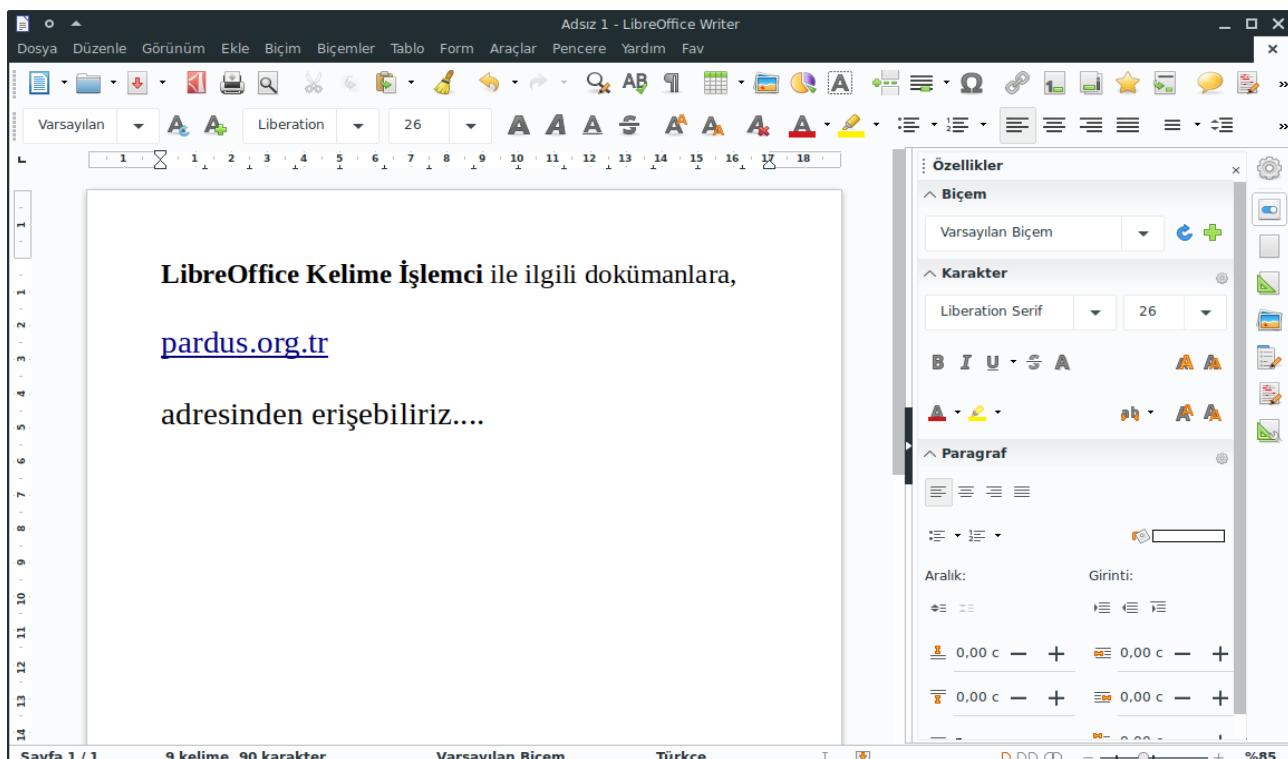
LibreOffice gönüllü katkıcılar ve büyük yazılım şirketlerinin desteği ile gelişimine devam etmektedir.

- ✓ Tamamen Türkçe'dir.
- ✓ Bütün ofis ve kişisel üretim ihtiyaçlarını karşılayabiliyoruz.

Writer (Kelime İşlemci), Calc (Hesap Tablosu), Impress (Sunum), Draw (Çizim), Math(Formül) ve Base (Veritabanı) uygulamalarının zengin özellikleriyle, bütün belge oluşturma ve veri işleme ihtiyaçlarını karşılayabiliyoruz.

LibreOffice Kelime İşlemci – Writer

Basit bir dilekçeden binlerce sayfalık profesyonel görünümlü belgelere kadar pek çok belgeyi oluşturabileceğimiz bir kelime işlem programıdır.

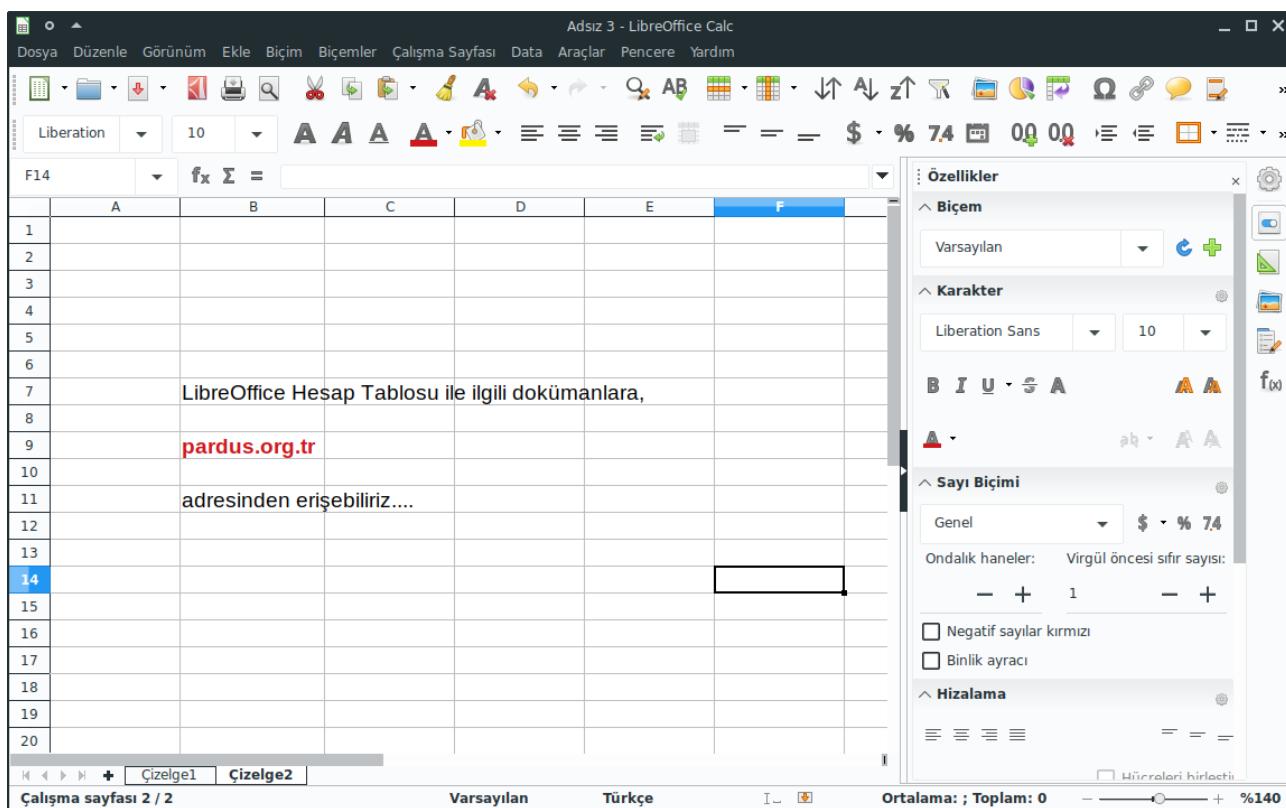
Resim 185: LibreOffice Writer -Kelime İşlemci

LibreOffice Writer ile;

- ✓ Belgelerimizi PDF, HTML, XML gibi formatlarda dışa aktarabiliriz.
- ✓ Belgenizin içindekiler sayfası, alfabetik dizin, kaynakça dizinlerini otomatik olarak ekleyebiliriz.
- ✓ İçerdeği biçim listeleri ile belgemizi hızlıca düzenleyebilir ve kendi biçimlerimizi oluşturabiliriz.
- ✓ “Posta Birleştirme Sihirbazı” ile birbirine benzer fakat farklı öğeleri içeren bir dizi belgeyi otomatik oluşturabiliriz.
- ✓ Çapraz başvurular ile konu, nesne, numaralı liste alanlarına referans verebiliriz.
- ✓ Çoklu dil desteği ile farklı dillerde yazım denetimi yapabiliriz.
- ✓ Tablo verilerimiz üzerinde matematiksel hesaplamalar yapabilir, biçimlendirilmiş tablolar oluşturabiliriz.[Writer]

LibreOffice Hesap Tablosu – Calc

Tablo verilerimiz üzerinde hesaplama, filtreleme, raporlama ve grafik olarak görüntüleme işlemleri yapabileceğimiz elektronik tablo uygulamasıdır.

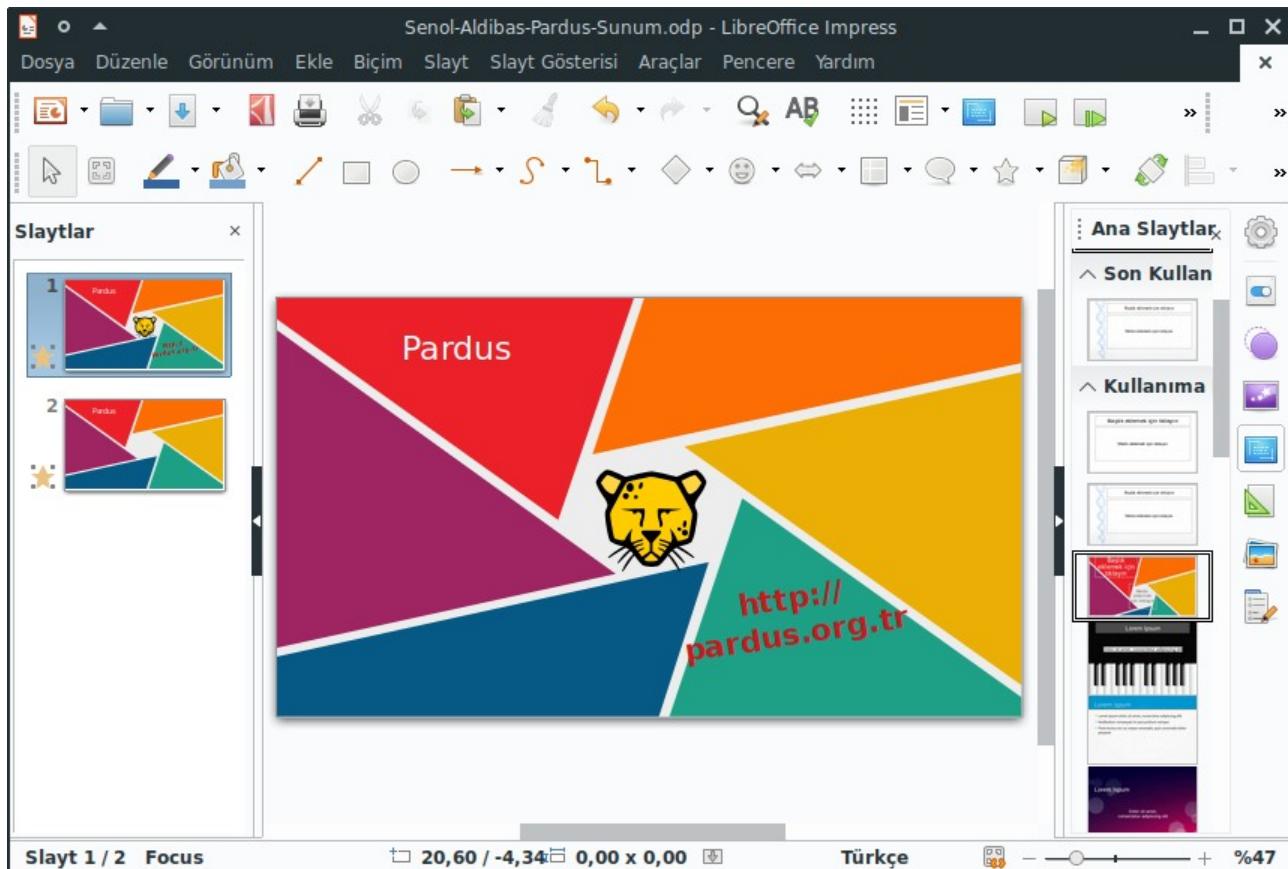
Resim 186: LibreOffice Calc -Hesap Tablosu

LibreOffice Hesap Tablosu ile;

- ✓ Geniş fonksiyon yelpazesi ile tablo verilerimiz üzerinde; Matematiksel, Mantıksal, İstatistiksel, Finansal ve Metin işlevlerini kullanabiliriz.
- ✓ Birbirleriyle etkileşimli belgeler ve çalışma sayfaları ile elektronik tablolar oluşturabiliriz.
- ✓ Şablonları kullanarak benzer elektronik tabloları hızlıca oluşturabiliriz.
- ✓ Sayısal tablo verilerimizin birbirleriyle etkileşim ya da seyrini, sunulan farklı grafik türleri ile daha net görebiliriz.
- ✓ “Özet Tablo” ve “Filtreleme” ile veri analizleri gerçekleştirebiliriz.
- ✓ Çözümleyiciyi kullanarak hedeflerimiz için gereksinimlerimizi hesaplayabiliriz.
- ✓ Diğer elektronik tablo uygulamalarında oluşturulmuş belgeleri açabilir, tablolarımızı XML, CSV, HTML ya da PDF formatında dışa aktarabiliriz. [Calc]

LibreOffice Sunu - Impress

LibreOffice' in yazı efektleri ve görsel/işitsel nesnelerle etkileyici tanıtımlar yapabileceğimiz sunum hazırlama aracıdır.

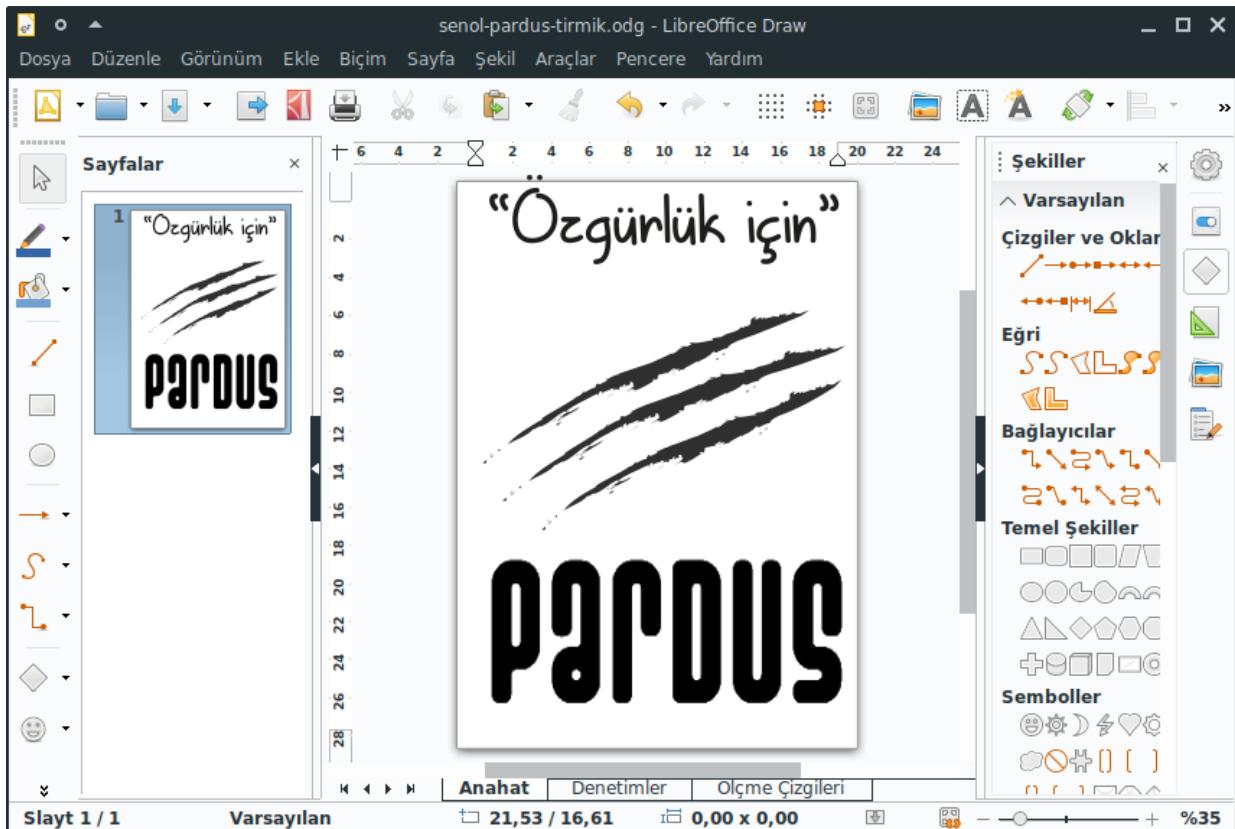
Resim 187: LibreOffice Impress - Sunum

LibreOffice Impress ile;

- ✓ Şablonları kullanarak kısa sürede etkileyici sunumlar hazırlayabiliriz.
- ✓ Hazırladığımız sunumları HTML, PDF, SVF (vektör grafik), PNG, BMP, GIF, JPEG, TIFF gibi birçok resim formatında dışa aktarabiliz.
- ✓ Sunumlarımızı görsel efektlerle daha etkili hale getirebiliriz.
- ✓ Zamanlama provası seçeneği ile sunumlarımızdaki slayt ve efekt geçişlerinin otomatik olarak gerçekleşmesini sağlayabiliriz.
- ✓ Sunum yaparken fare imlecini kalem gibi kullanarak vurgulamamız gereken noktaları işaretleyebiliriz.
- ✓ Sunularımıza kendimiz için hatırlatıcı not ya da yorumlar ekleyebiliriz.
- ✓ Birden fazla slaytı bir sayfada yazdırabiliriz -dinleyici kopyaları-. [Impress]

LibreOffice Çizim – Draw

Diyagram, akış çizelgesi, organizasyon şeması ve hatta 3B nesne çizimleri yapabildiğimiz LibreOffice çizim uygulamasıdır.

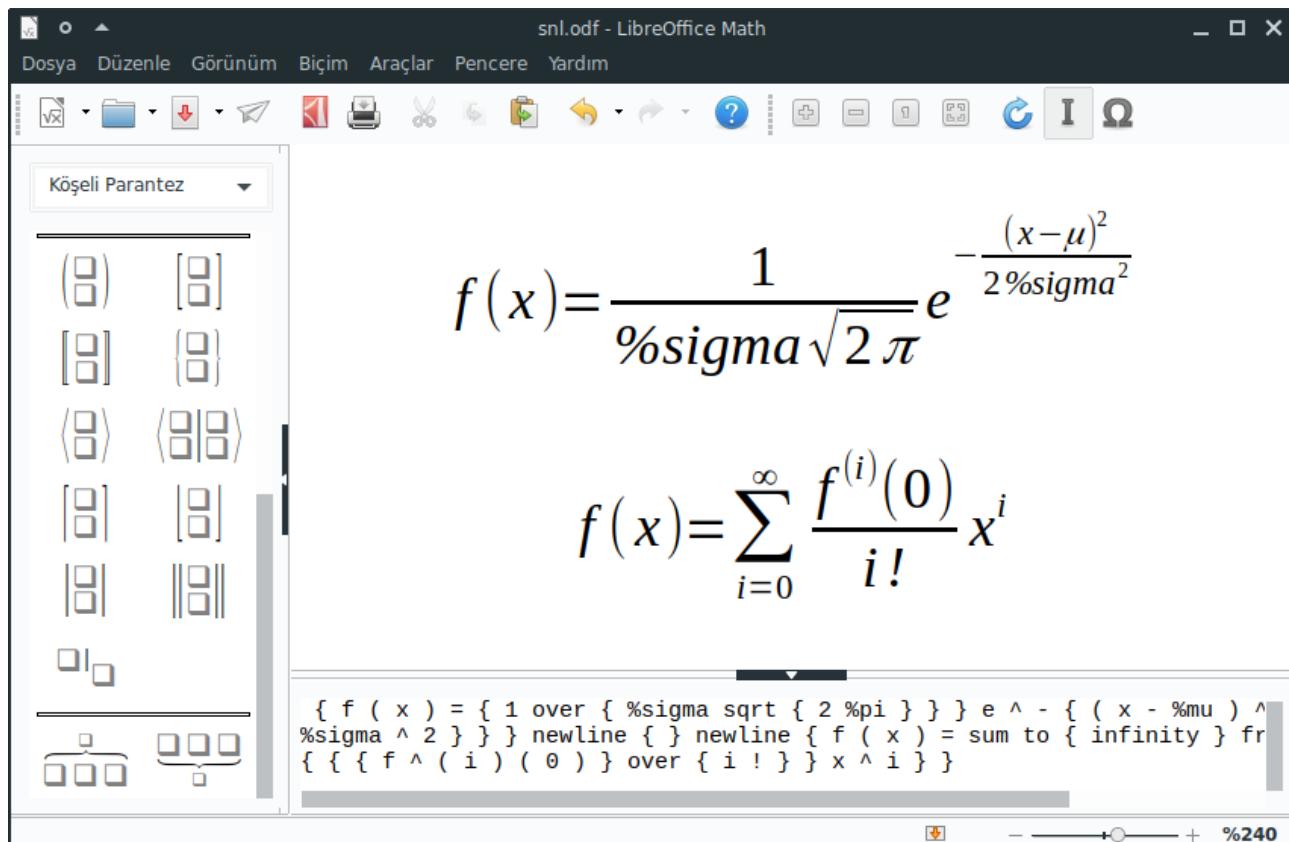
Resim 188: LibreOffice Draw -Çizim

LibreOffice Draw ile;

- ✓ Bağlayıcılar ile akış diyagramları ve organizasyon şemalarını hızlı ve kolay bir biçimde oluşturabiliriz.
- ✓ Yazı sanatı galerisi ile göz alıcı metinler elde edebiliriz.
- ✓ Metin butonu ile çizimimize eklediğimiz yazılarımızda madde imleri, numaralı liste ve sekme duraklarını kullanabiliriz.
- ✓ Nesneleri 3B ye dönüştürme özelliği ile zor gibi görünen birçok 3B nesneyi kolaylıkla elde edebiliriz.
- ✓ PDF belgelerini içe aktarabiliriz.
- ✓ Çizimlerimi Flash(SWF), PNG, TIFF, JPG, BMP, EMF gibi birçok formata dönüştürebiliriz.[Draw]

LibreOffice Formül – Math

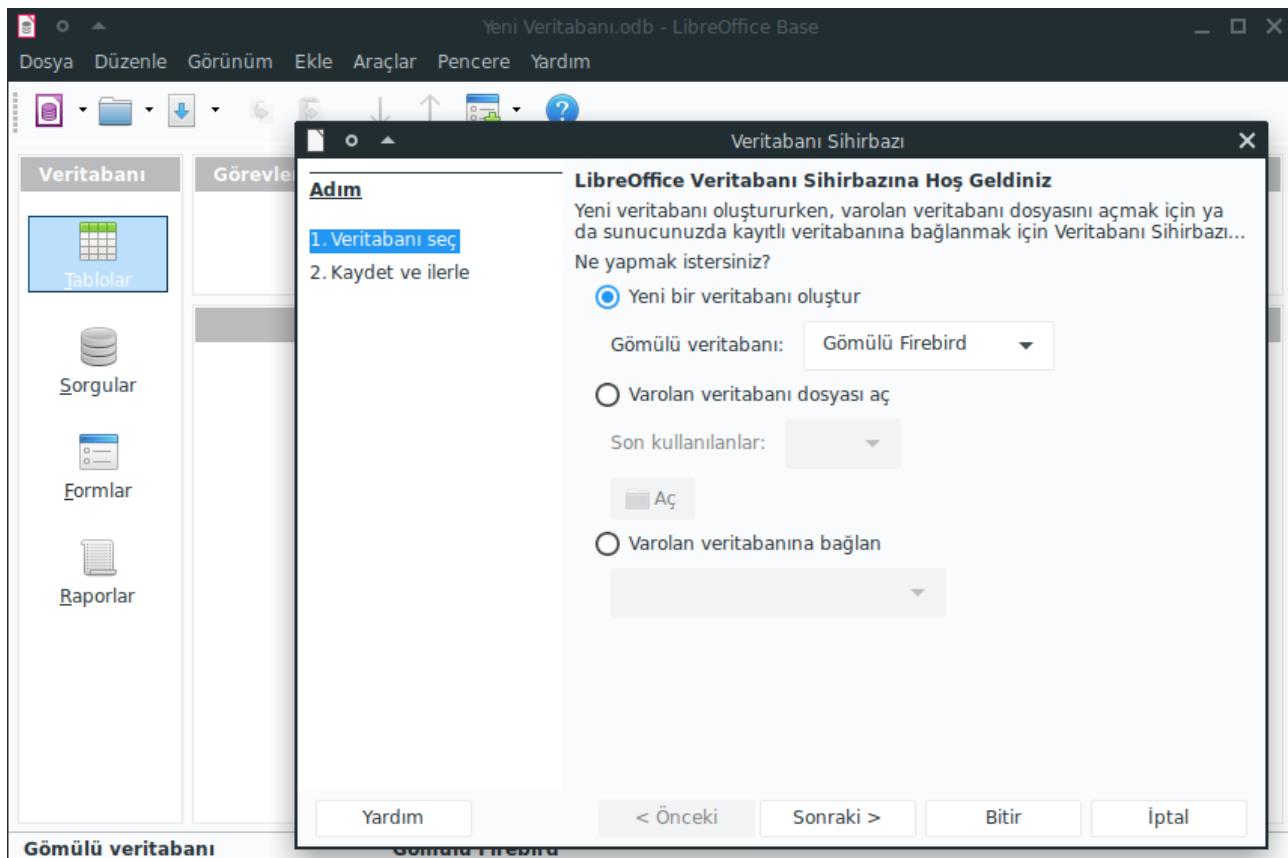
Satır mantığıyla işleyen kelime işlem programlarında yazılması çok güç özel simgeler içeren formüllerini hızlı biçimde yazmamızı sağlayan LibreOffice uygulamasıdır.

Resim 189: LibreOffice Math -Formül

LibreOffice Veritabanı - Base

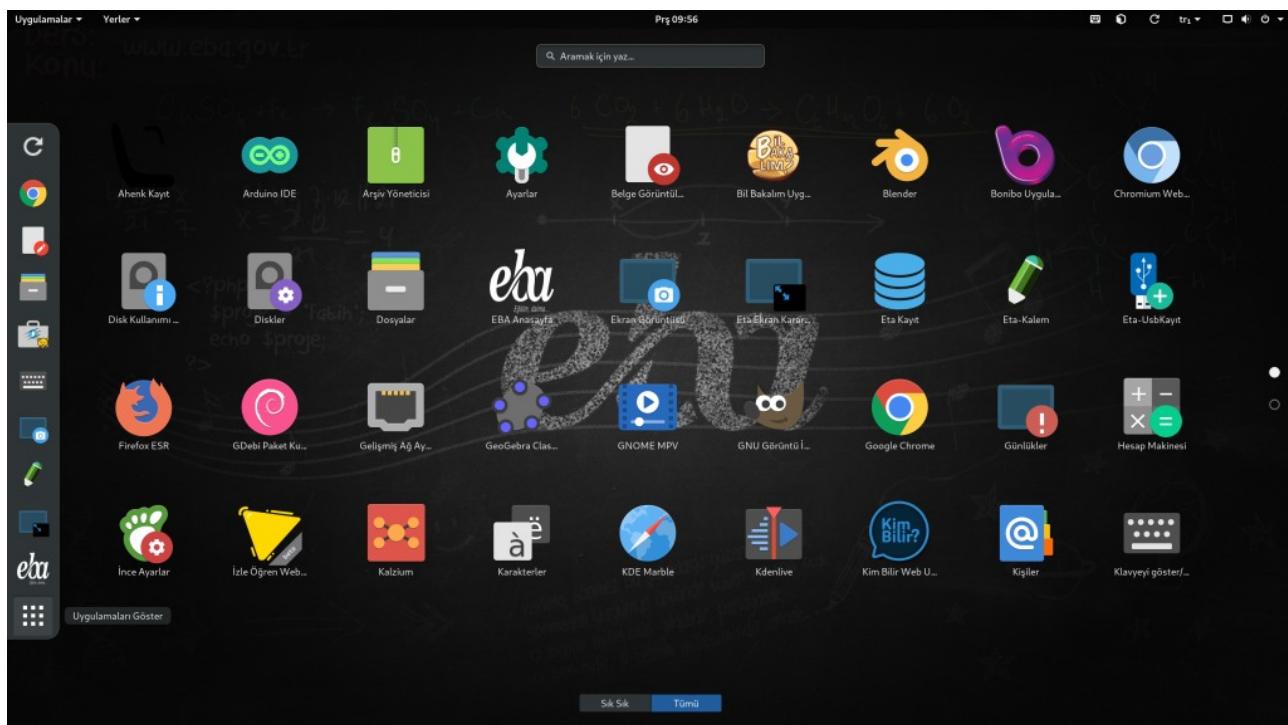
Veri tablolarımız için form oluşturma, raporlama, sorgulama, ilişkilendirme işlemlerini gerçekleştirebildiğimiz veritabanı uygulamasıdır.

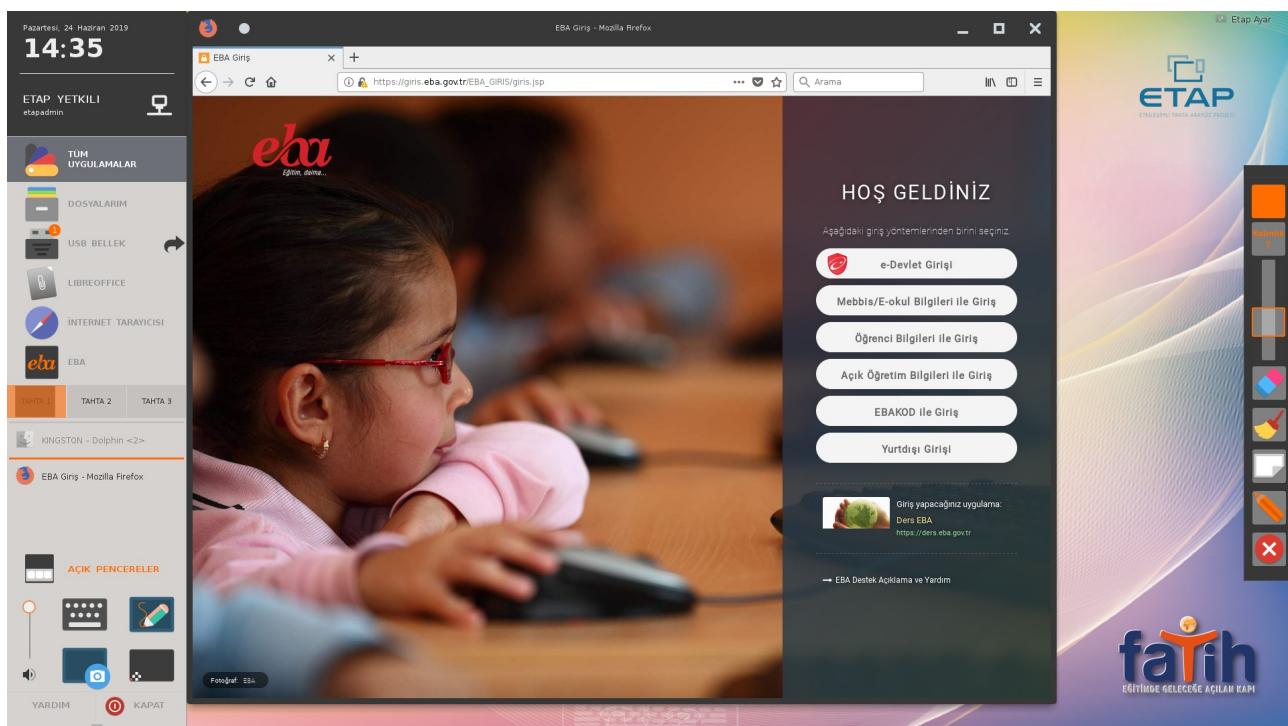
Resim 190: LibreOffice Base -Veritabani

Pardus ETAP uygulamaları

ETAP, okullarımızdaki etkileşimli tahtalarda kullanılmak üzere geliştirdiğimiz Pardus versiyonudur. KDE masaüstü ile dağıtılan versiyonlarımız ETAP 5.x, GNOME masaüstü ile dağıttığımız versiyonlarımız ise ETAP 19, ETAP 21 şeklindedir.

Resim 191: ETAP19 ekran görüntüsü -GNOME

Resim 192: Etap5.x ekran görüntüsü -KDE

Eta Kalem

Etkileşimli tahtalarda ekran üzerinde (video, resim, pdf) kalem ile anlatım yapmamızı sağlayan uygulamadır.

- Çizgi rengi ayarlanabilir,
- Kalem çizim kalınlığı ayarlanabilir,
- Hatalı çizimler silinebilir,
- Beyaz tahta ile mevcut anlatımın üzeri kapatılarak farklı konuya degenilip tekrar asıl konuya dönülebilir.

Detaylı çizim yetenekleri için **Pardus Mağaza** uygulamasından “e-tahta” uygulamasını kurabilirsiniz.

Eta Kayıt

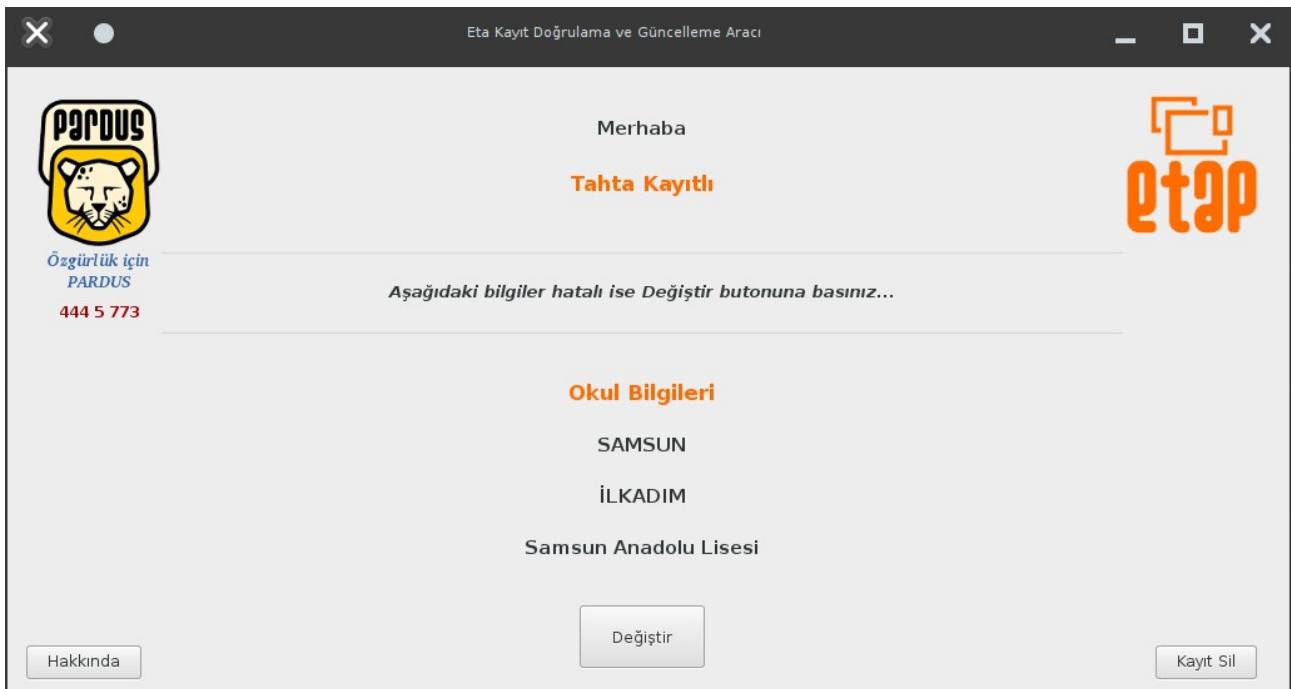
Resim 193: Eta kayıt aracı

Eğer etkileşimli tahtamızın İnternet bağlantısı var ve tahtamız daha önce sisteme (tahta.etap.org.tr veritabanı) kayıtlı değil ise açılışta “Eta Kayıt” uygulaması ekrana gelecektir.

Kurum kodu girildiğinde ekrana kuruma ait il/ilçe/okul bilgileri gelecektir. Bilgiler doğru ise “Onayla” butonu ile tahtamızı tahta veritabanına kaydedebiliriz. İl-ilçe-kurum bazında tahtalarımızı tahta.etap.org.tr adresinden izleyebiliriz.

Eta Kayıt Doğrulama

Kurum olarak yeri değişen tahtalar için “Eta Kayıt Doğrulama” ile bilgi güncellemesi yapabiliriz.

Resim 194: Eta kayıt güncelleme

“**Değiştir**” butonu ile il, ilçe, kurum adı bilgilerini güncelleyebilir, “**Kayıt Sil**” ile veritabanından tahtayı kaldırabiliriz.

Eta Klavye

Resim 195: Eta Klavye

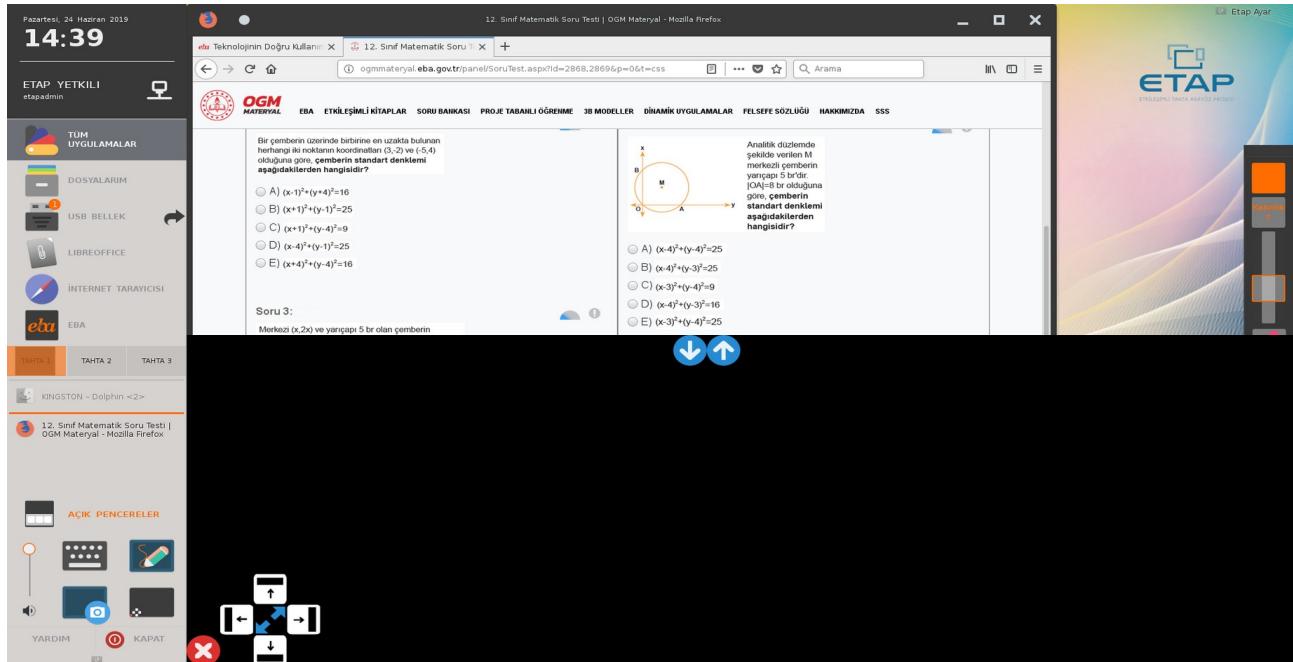

“Ayarlar” tuşu ile **mod (tablet/tam)**, **renk**, **dil (tr/us/ara)** ve **klavye düzenini (trF)** değiştirebilir, metin alanına dokunduğumuzda klavyenin otomatik açılıp açılmamasını sağlayabiliyoruz.

Etkileşimli tahtalar çok geniş ekrana sahip olduğundan sanal klavye kullanırken yazdığımız metni takip etmekte zorlanabiliyoruz. Bu sebeple bastığımız karakterler klavyenin başlık çubuğuunda görüntülenir. Eğer parola bilgisi giriyorsak başlık çubuğundaki karakterleri “**P**” butonu ile “*******” şeklinde gösterebiliriz.

Eta Ekran Karartma

Resim 196: Ekran karartma

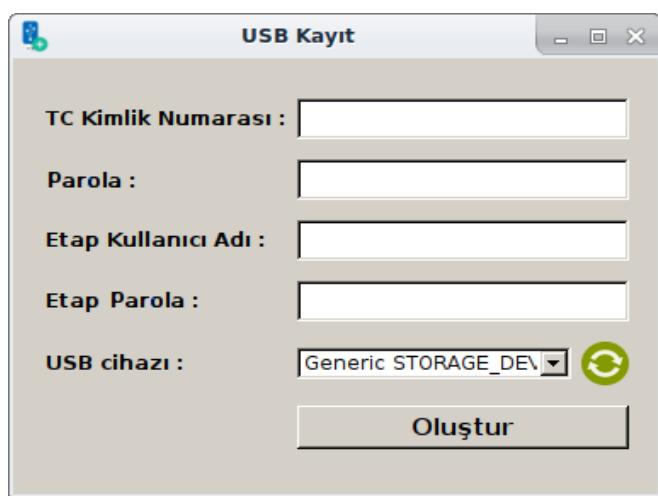
Özellikle soru çözümlerinde ekranın belirli bölgelerini karartabilir ve kademeli olarak açabiliyoruz.

Konuşmacı -eğitmen- dikkat kendi üzerine toplamak için tüm ekranı karartabilir.

Eta USB Kayıt

Her ne kadar “Eta Klavye” parola maskeme özelliğine sahip olsa da etkileşimli tahtaya oturum açarken dokunmatik ekran klavyesini kullanmak bastığımız noktalar görüneceğinden **parola güvenliğimiz** için uygun değildir.

Resim 197: Eta USB kayıt

Eta USB Kayıt uygulaması ile sadece flash bellek takmak sureti ile tahtalarımızı açmak için USB anahtar oluşturabiliriz.

ŞİFRE DEĞİŞTİRME

Yeni şifreniz

Yeni şifre tekrar

- Yeni şifreniz en az 6 karakter olmalıdır.
- Şifreniz + & % # / \ karekteri içermemelidir.
- Lütfen iki alana da aynı şifrenizi giriniz.

Seçenekler

USB Şifresi İçin

PARDUSta USB ile oturum açmak için şifre oluşturmanıza yarar.

Şifre Değiştir **Vazgeç**

Bu işlem için öncelikle eba.gov.tr adresinde ilgili menüden USB anahtar için parola belirlemeliyiz.

EBA sitesinden belirlediğimiz parolayı anahtarımızı oluştururken “**Eta USB Kayıt**” uygulamasın girmemiz yeterli olacaktır. Kullanacağımız flash belleğin daha önce usb anahtar olarak kullanılmadığından emin olmalıyız.

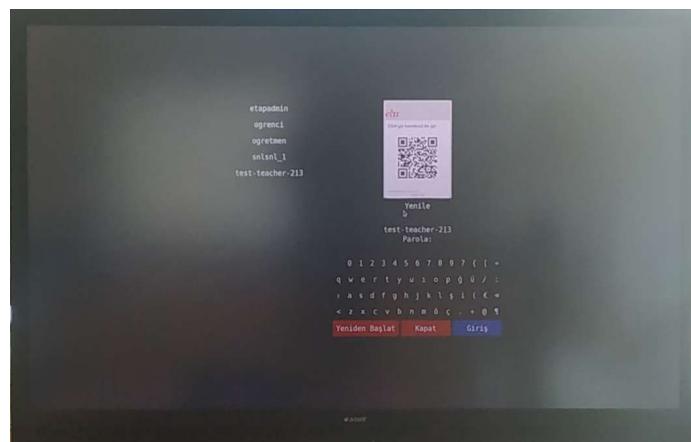
Tahtayı USB anahtar ile açtığımızda eba.gov.tr adresine de **parola girmeden** oturum açabiliz.

USB anahtarımızı kaybettiğimizde **eba hesabımızın güvenliği için 2. bir USB anahtar** oluşturmamız yeterlidir. Bu durumda önceki USB anahtarımız oturum açma işlemi için otomatik olarak geçersiz olacaktır.

Eta Karekod (QR) Oturum Açma

Etkileşimli tahtaya “**eba mobil**” uygulaması ile karekod -QR- okutarak oturum açmamızı sağlayan uygulamadır.

Resim 198: Karekod -QR- ile oturum açma

Pardus Kurulumu

Kurulum için bir depolama ortamı (DVD, SD/USB bellek) ya da ağ üzerinden kurulum (PXE Boot) tercihlerini kullanabiliriz.

Bu belgede “Sanal Makine Kurulumu” ve flash bellekten kurulum ele alınacaktır.

Kurulum Yönergeleri

Kurulumu basitçe fiziki kurulum ya da sanal makine kurulumu olarak ikiye ayıralabiliriz.

Fiziki kurulumda bir disk üzerine kurulumu, tek işletim sistemi ya da var olan bir işletim siteminin yanına kurulum (dual boot) şeklinde gerçekleştirebiliriz.

Dual boot kurulumu gerçekleştirmemiz halinde sistem açılışı esnasında kullanmak istediğimiz işletim sitemi seçimini sağlayan önyükleyici menüsü bizi karşılaşacaktır. Linux dağıtımları için bu önyükleyici GRUB'tır ki kurulum adımlarında “GRUB kurulsun mu?” onayı bize sunulacaktır. Önyükleyicisiz kurulumlar için BIOS üzerinde LEGACY ve EFI/UEFI boot tercihlerini İnternet’ten araştırabilirsiniz.

Kurulum için ana hatları ile adımlar:

1. Kalıp dosyası (.iso) indir.

<https://www.pardus.org.tr/surumler/>

2. Kalıcı USB diske yaz.

Windows kullanıcıları Pardus Disk Kalıcı Yazıcı / Rufus / Unetbootin / Win32disk Imager, BSD, MacOS, Unix, GNU/Linux kullanıcıları benzer uygulamalar ile birlikte “dd” komutunu da kullanabilirler.

3. Sistemi USB den başlat.

4. Kurulum yönergelerini izle.

Sanal Makine Kurulumu

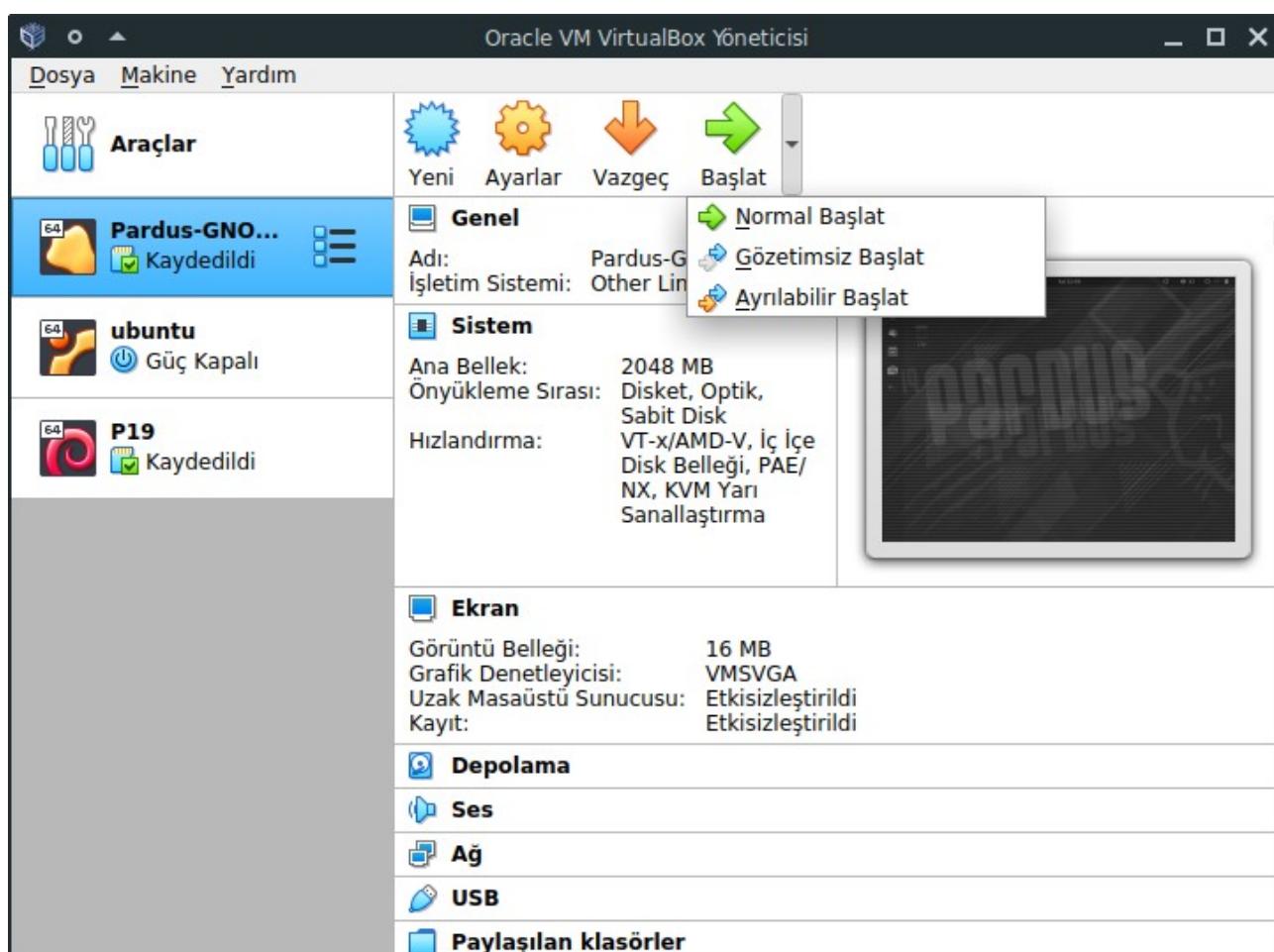
Sanallaştırma çok geniş bir kavram olmakla birlikte basitçe fiziksel yapıyı mantıksal olarak tanımlayıp bölümlemek diyebiliriz. Bu tanıma göre bir bilgisayar/sunucu donanımını ara katman (yazılım) ile farklı işletim sistemleri (Windows/GNU-Linux) ya da farklı amaç (web/mail/dosya sunucusu) için kullanabiliriz. Ancak sanallaştırma derken,

- Ağ Sanallaştırma

- Sunucu Sanallaştırma
- İşletim Sistemi Sanallaştırma
- Masaüstü Sanallaştırma
- Uygulama Sanallaştırma
- Depolama Alanı Sanallaştırma

gibi geniş bir alanın ifade ediliyor olabileceğini unutmamalıyız.

Aşağıda “Sanal Makine Pardus Kurulumu” adımlarında VirtualBox (Oracle VM⁸ VirtualBox) uygulamasını baz alacağız. Siz sanallaştırma için farklı yazılımlar da kullanabilirsiniz.

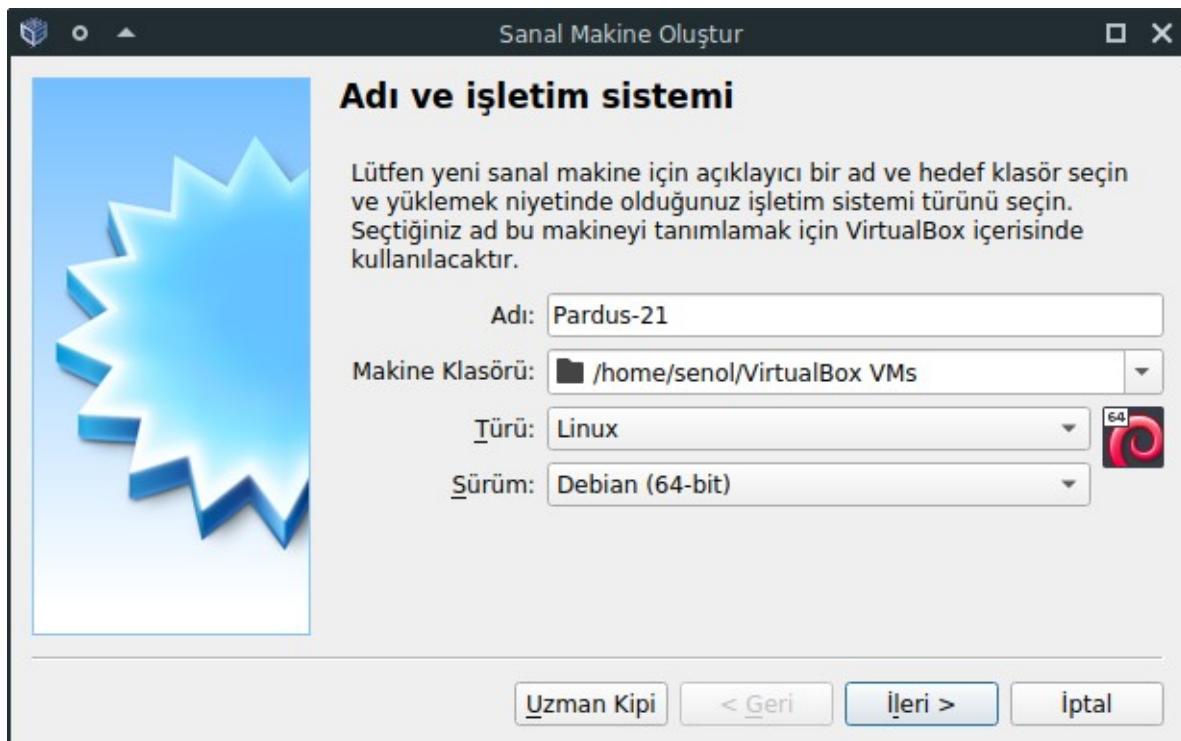
Resim 199: VirtualBox Ana Ekranı

Oracle VM Virtualbox uygulamasını virtualbox.org adresinden indirebilirsiniz.

VirtulaBox uygulamasını açtığımızda daha önce oluşturduğumuz sanal makineler listelenecektir. Bu listeden istediğimiz bir sanal makineyi tercih ettiğimiz bir yöntemle başlatabiliriz.

Sanal Makine Oluşturma

Öncelikle VirtualBox üzerinde “**Makine**” menüsünden “**Yeni**” seçeneği ile fiziksel makinemizin kaynakları paylaşarak sanal bir makine oluşturma sihirbazını başlatıyoruz. (“**Dosya**” menüsünden “**Cihazı İçe Aktar**” seçeneği ile hazır bir VM imajımız var ise bunu da kullanabiliriz)

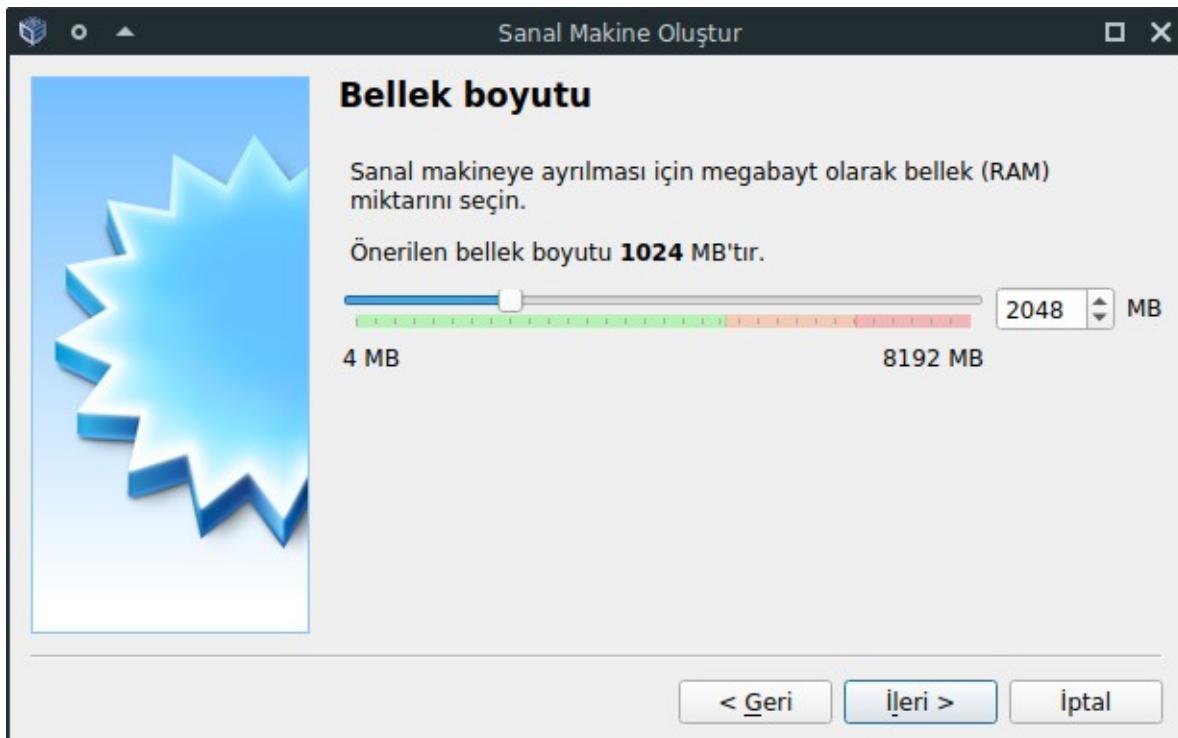

Resim 200: Yeni sanal makine ekle

Oluşturacağımız sanal makine için,

- isim,
- konum,
- işletim sistemi türü,
- işletim sistemi versiyonunu

belirliyoruz. Pardus kurulumu için, “**Tür : Linux**” ve “**Sürüm: Debian (64 bit)**” seçimi yapabiliriz.

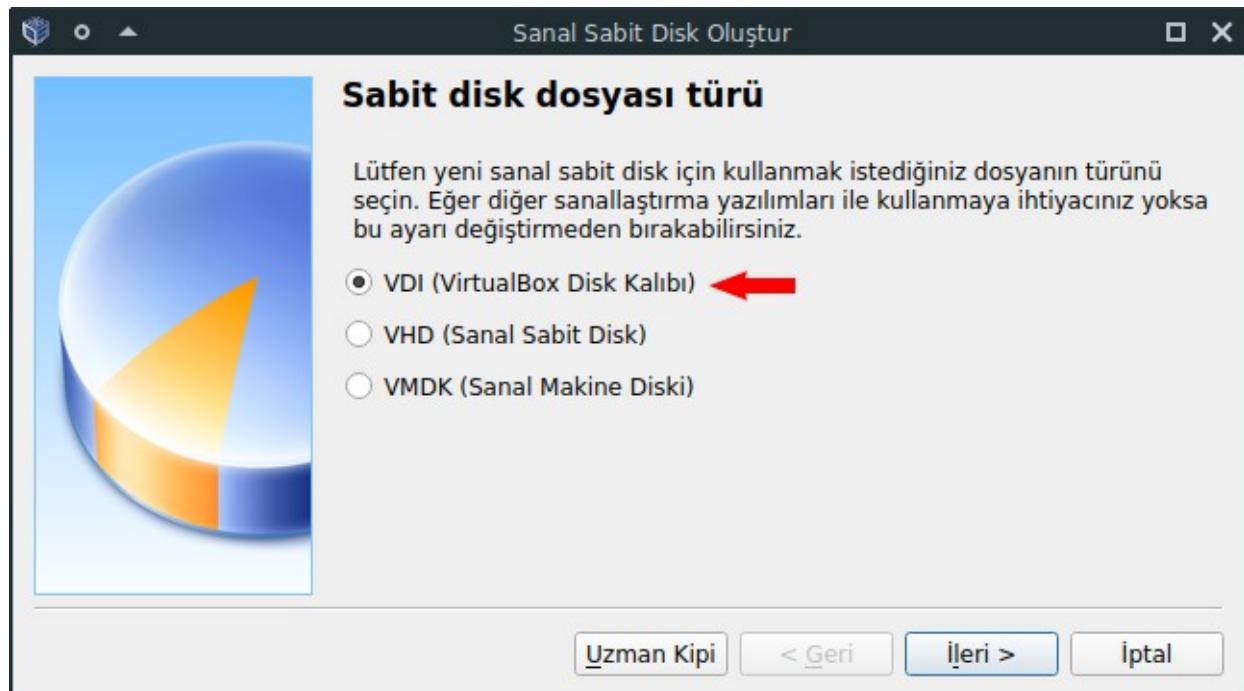
Resim 201: Yeni sanal makine ekle: Bellek miktarı ayırma

Sanal makinemiz için bellek (RAM⁹) boyutunu belirliyoruz. Bellek miktarını belirlerken mevcut -fiziki- bellek miktarımız ve sanal makine üzerindeki amacımız önemlidir.

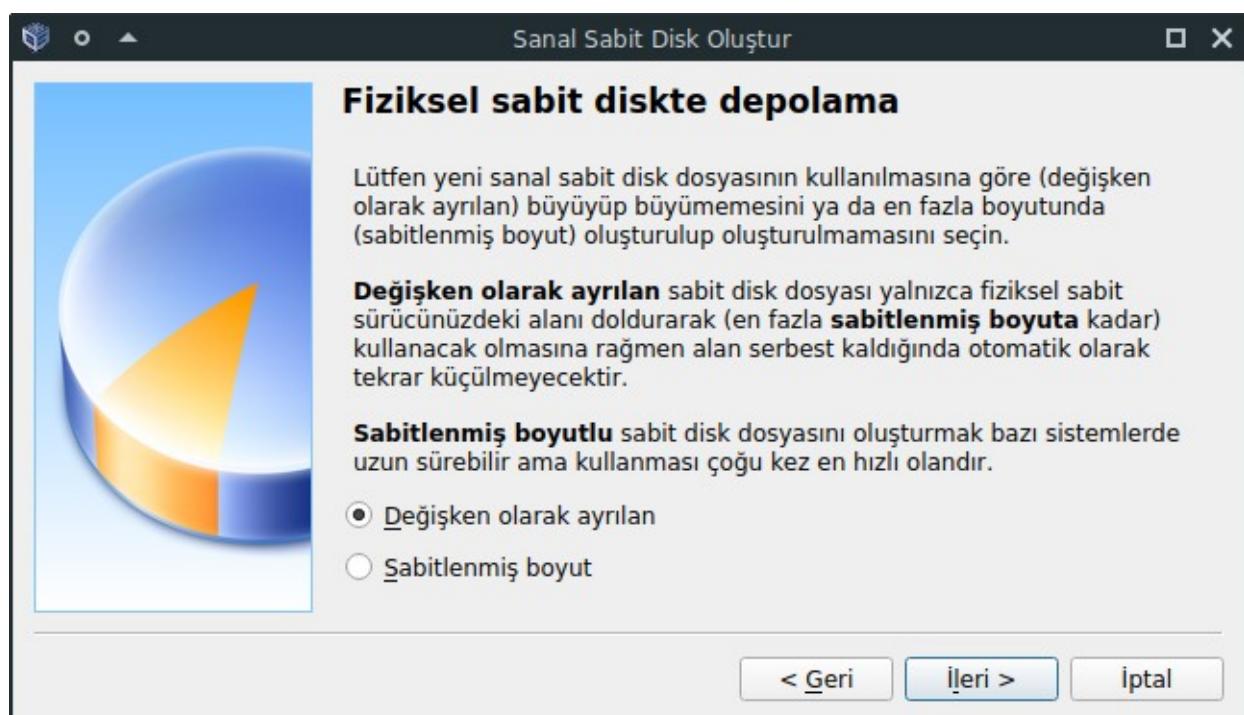
Resim 202: Yeni sanal makine ekle: Sabit disk ekleme

Mevcut bir sanal disk seçimi yapabilir ya da yeni bir sanal disk oluşturabiliriz.

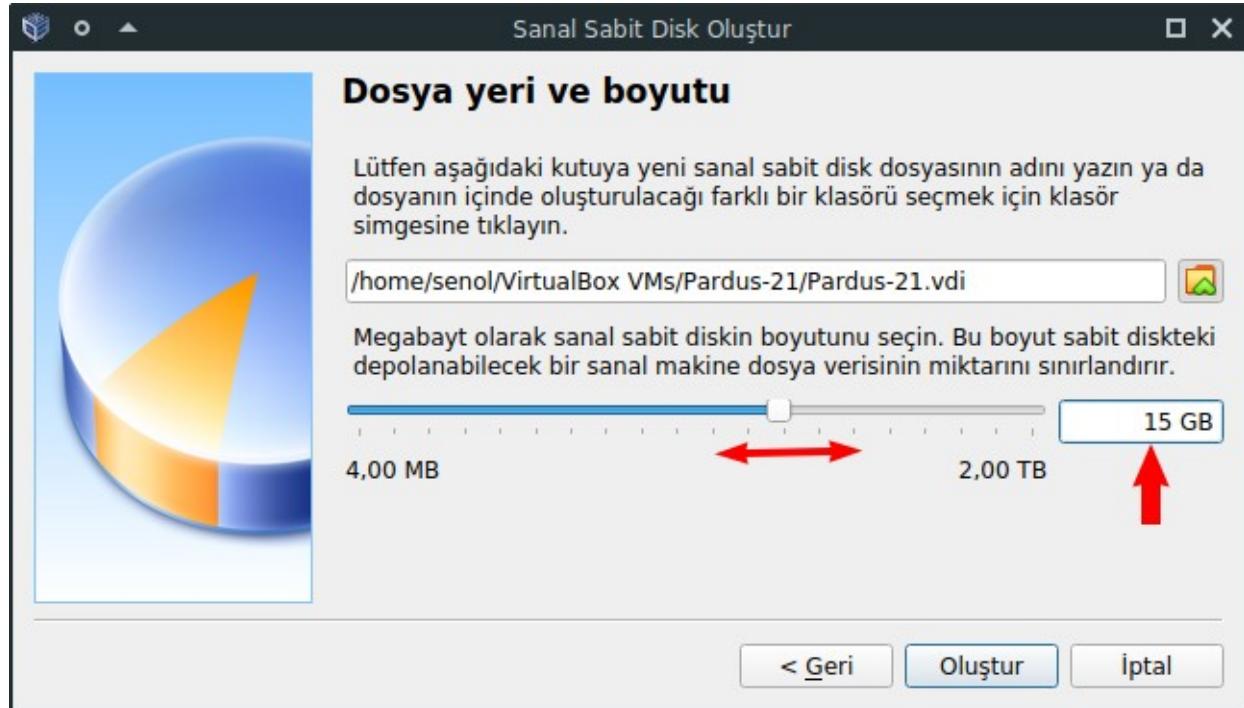
Resim 203: Yeni sanal makine ekle: Sabit disk türü seçimi

Oluşturacağımız sanal disk dosyası için disk dosyası türü olarak "VDI (VirtualBox Disk Kalıbı)" seçeneğini seçebiliriz.

Resim 204: Yeni sanal makine ekle: Disk dosyası boyutu kullanımı

Sanal diskimiz için belirleyeceğimiz disk dosyası boyutunun değişken olup olmayacağı belirliyoruz.

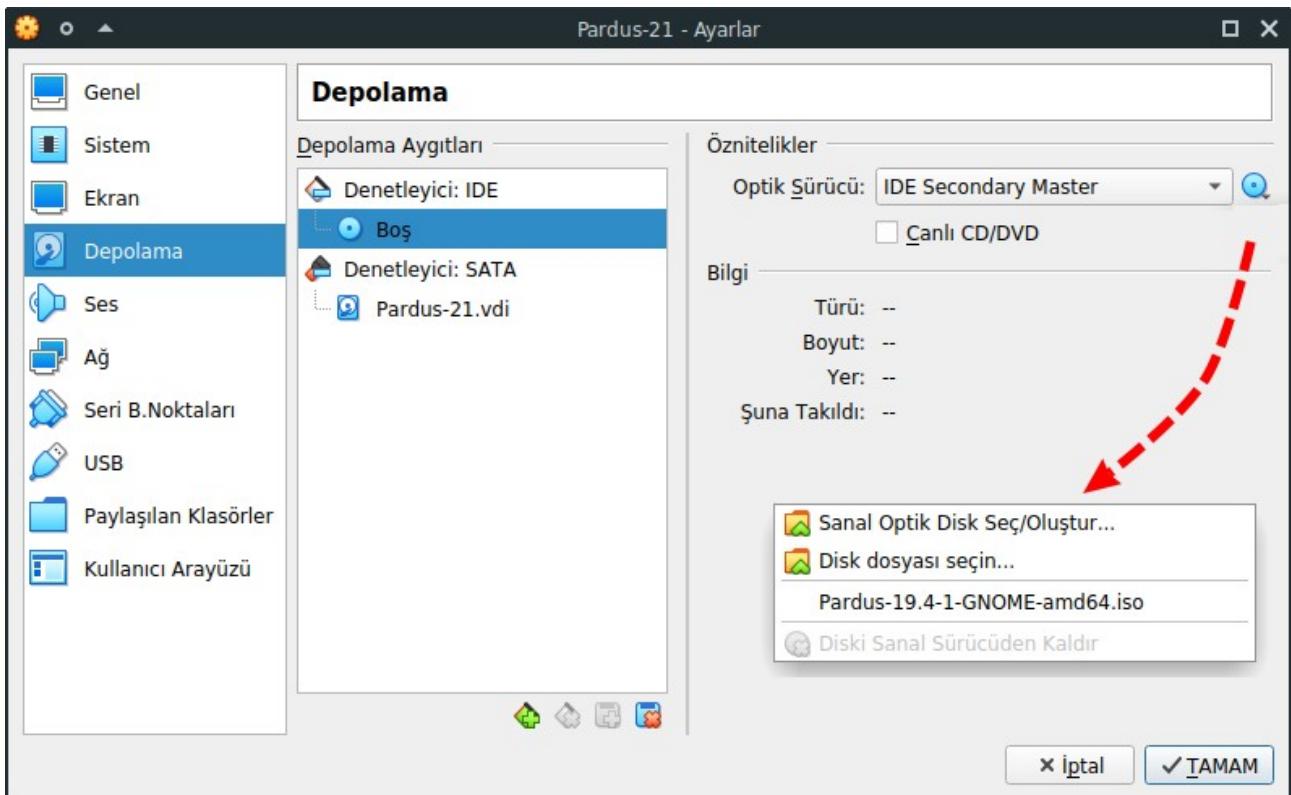
Resim 205: Yeni sanal makine ekle: Disk dosyası boyutu miktarı

Mevcut diskimizin ne kadarlık alanını sanal makine için ayıracagımızı yine amacımızı gözeterek belirliyoruz.

Oluşturduğumuz sanal makine konfigürasyonunda temel olarak

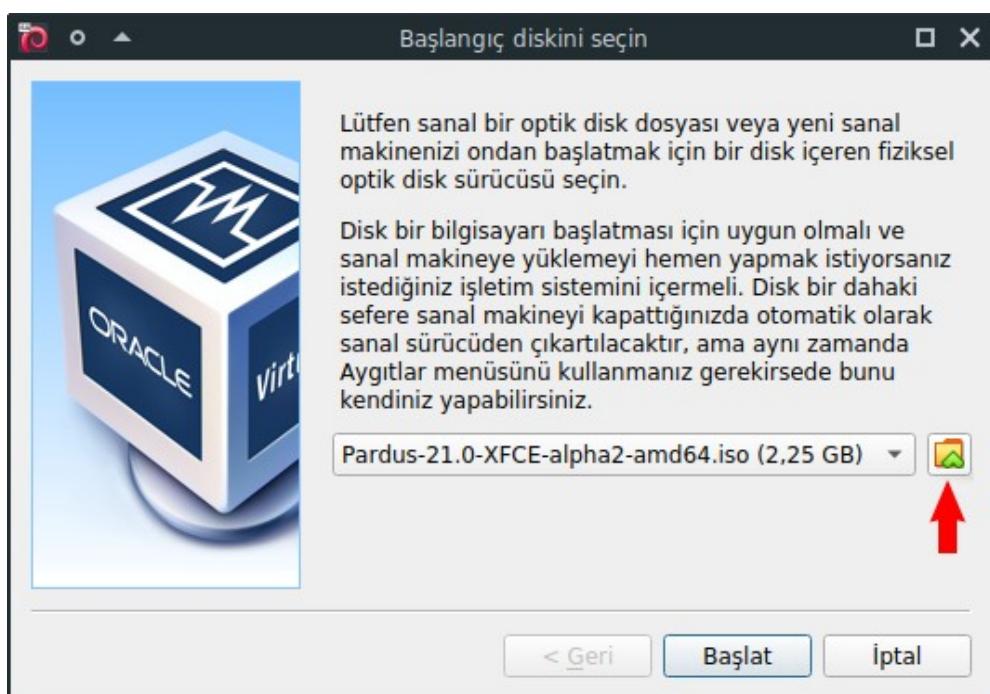
- Sistem (anakart, işlemci)
- Ekran (hafıza, monitör sayısı, ölçek)
- Depolama
- Ses sürücüsü ve denetleyicisi
- Ağ (NAT, köprü bağıdaştırıcı, dahili ağ)
- Seri bağlantı noktaları ve USB denetleyiciler
- Paylaşılan klasörler
- Kullanıcı arayüzü

konfigürasyonlarını “**Ayarlar**” butonu ile değiştirebiliriz.

Resim 206: Sanal makine ayarları

“Ayarlar” altındaki “Depolama” seçenekleri ile sanal makinemiz için bir kalıp (.iso) dosyasını “sanal disk kalıp dosyası seçin” seçeneğini kullanarak gösterebiliriz. Bir kalıp dosyası seçilmediği taktirde sanal makine başlatıldığında bizden dosya seçmemiz istenecektir.

Resim 207: Yeni sanal makine ekle: Kalıp dosyası seçimi

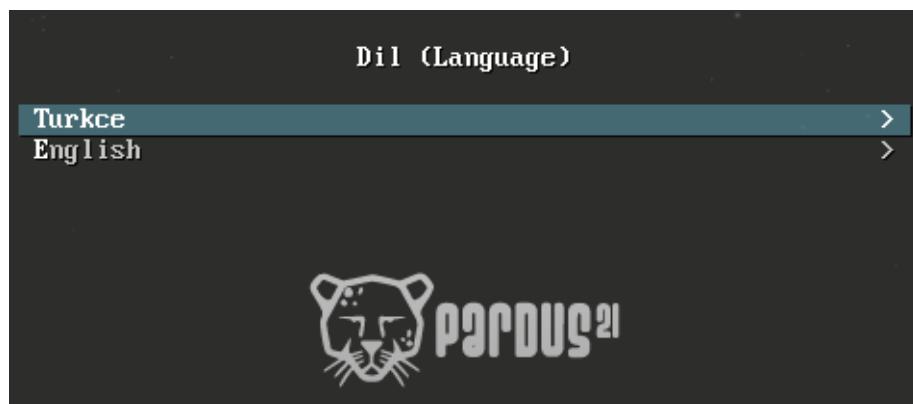
Kalıp dosyasını seçerek “Başlat” dediğimizde kurulum başlayacaktır.

Pardus Kurulumu

Kurulum adımları sanal makine üzerine Pardus kurulumu içindir. Fiziki kurulum ya da güncel kurulum adımları için Pardus İnternet sayfasını ziyaret edebilirsiniz. Kurulumda ihtiyacımız olacak Pardus kurulum dosyasının son versiyonu pardus.org.tr sitesindeki **sürümeler** sayfasından indirebiliriz.

Kurulum yönergelerinde ekran görüntülerinde detaylı açıklamalar mevcuttur.

1. Dil seçimi

Resim 208: Pardus kurulumu: Dil seçimi

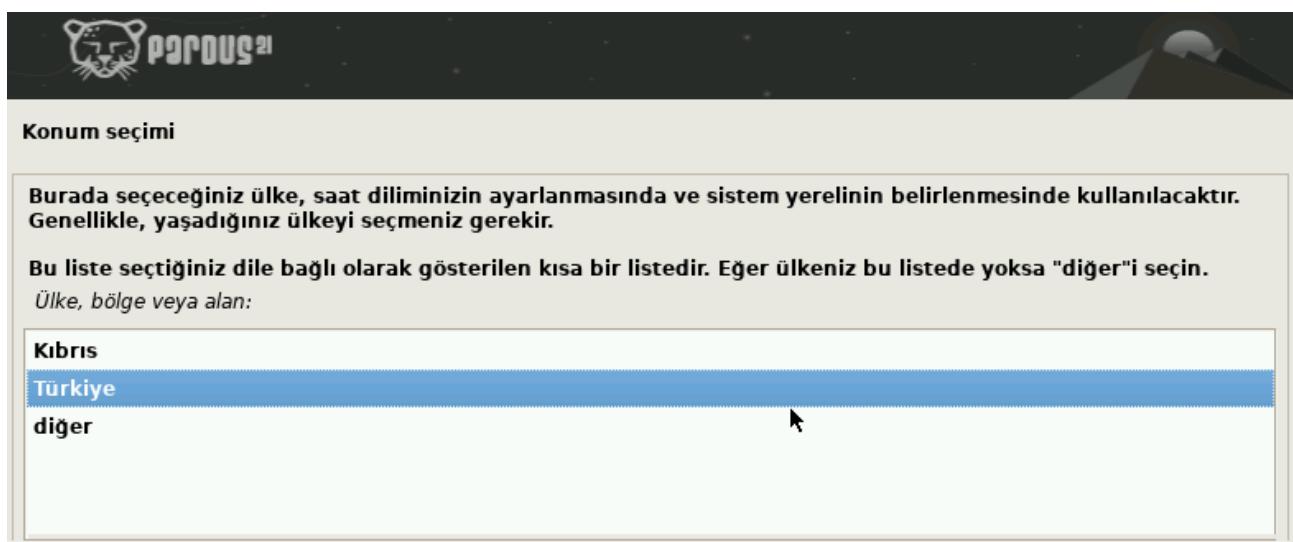
2. Kurulum yöntemi seçimi

“Pardus Çalışan” seçeneği ile kurulum yapmadan Pardus işletim sistemini kurulum ortamı üzerinden (USB Flash/DVD) direkt çalıştırabiliriz. Kurulum yapmadan bu şekilde kullandığımızda ayarlarımız ve belgelerimiz kalıcı olmayacağındır. Bazı canlı sistem usb yazma araçları belgelerimiz için disk üzerinde bölüm oluşturmaya imkan vermektedir.

Resim 209: Pardus kurulumu: Yükleyici seçimi

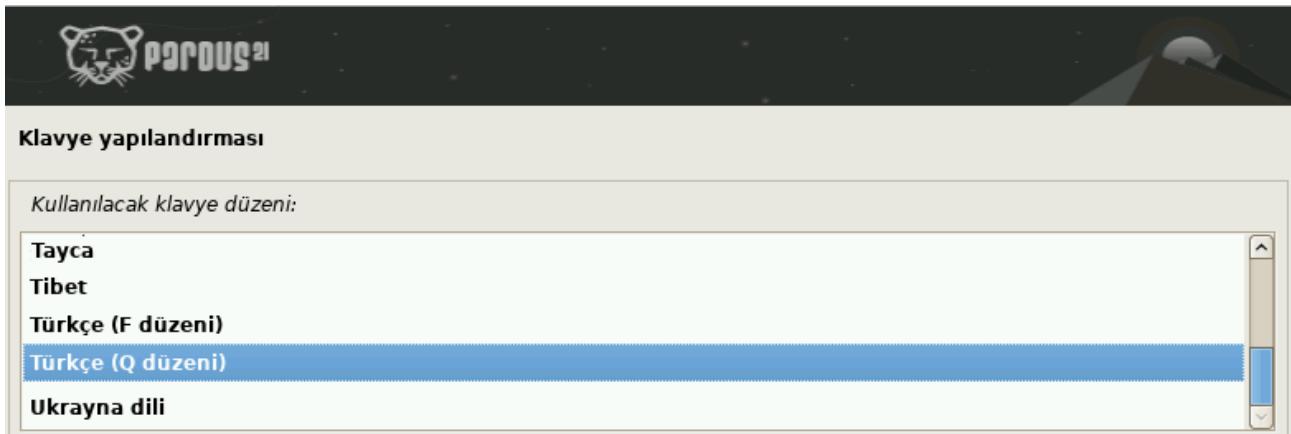
3. Bu adımda tekrar bir dil seçimi ekranı gelecektir. Seçtiğimiz dil sistemin dili ve aynı zamanda kurulum dili olacaktır.
4. Konum seçimi

Resim 210: Pardus kurulumu: Konum seçimi

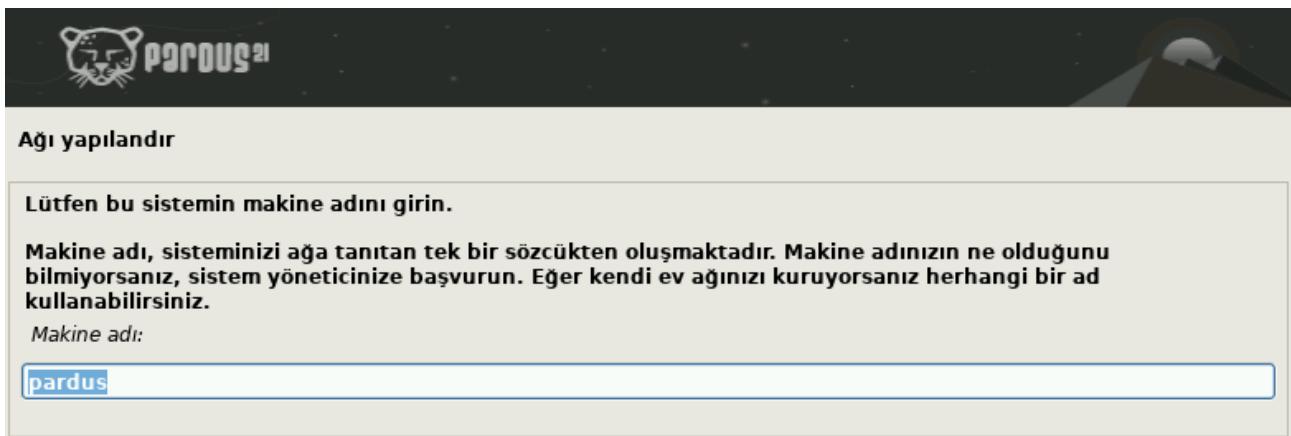
Konum seçimimize göre sistem saatı gibi bölgesel ayarlar belirlenecektir.

5. Klavye dil ve düzeni

Resim 211: Pardus kurulumu: Klavye dili ve düzeni

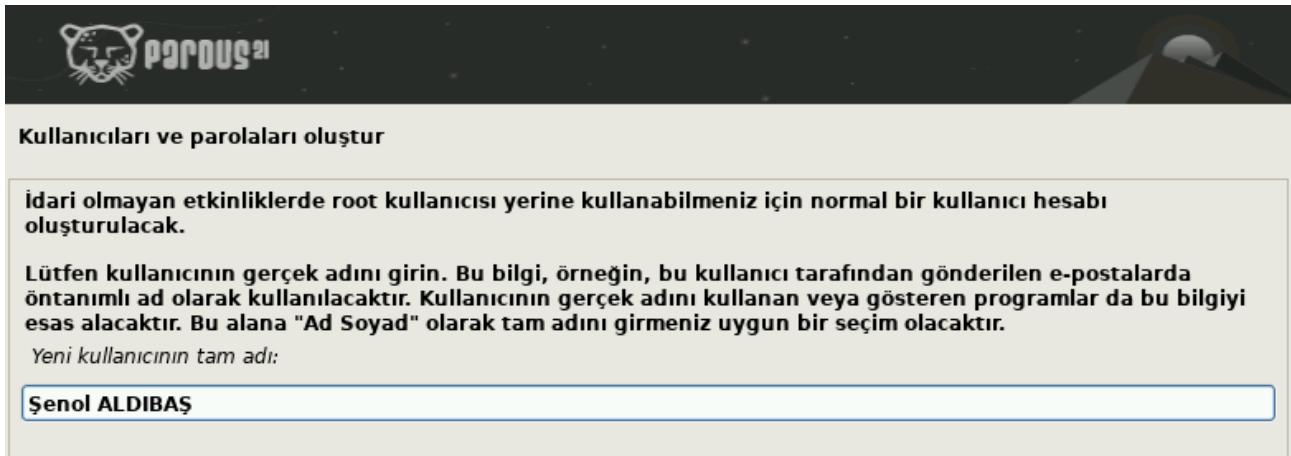
6. Makine adı

Resim 212: Pardus kurulumu: Bilgisayar adı

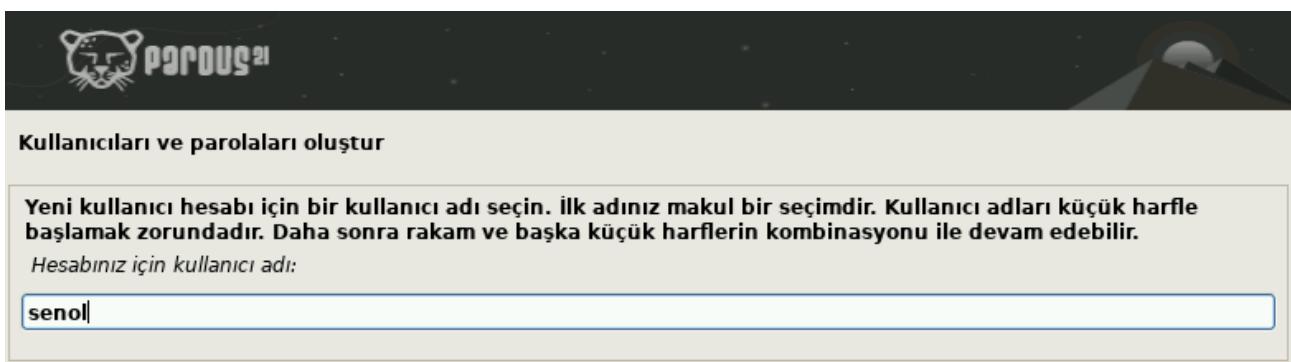
Bilgisayarımız bir etki alanında değil ise (Örneğin ev kullanıcıları) bilgisayarımızı tanımlayan “X marka - Y model” gibi herhangi bir isim girebiliriz. Bilgisayarımız bir etki alanına dahil olacak ise o etki alanın standardında isim vermeliyiz. “X şubesi – Y seri numarası” gibi bu bilgi için sistem yöneticiniz ile iletişime geçebilirsiniz.

7. Kullanıcı tam adı

Resim 213: Pardus kurulumu: Kullanıcı bilgisi

8. Kullanıcı adı

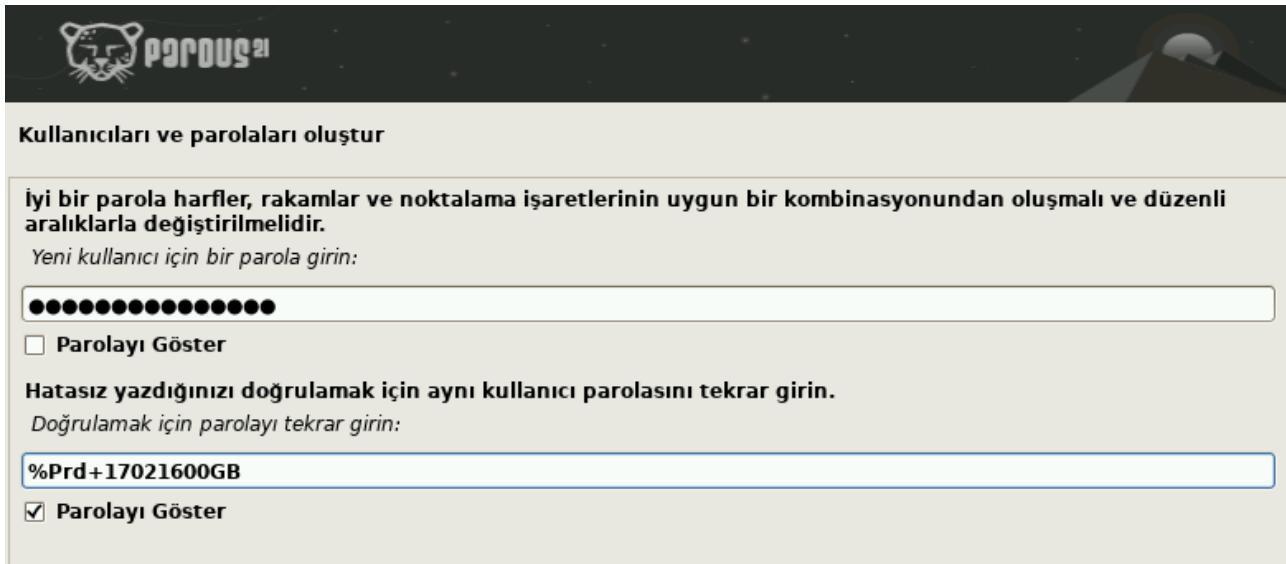
Resim 214: Pardus kurulumu: Kullanıcı adı

Kullanıcı adımız ç,ğ,ı,ö,ş,ü harfleri hariç **küçük harf, rakam, tire, alt tire** içerebilir ancak mutlaka **küçük harf ile başlamanızı**dır.

Kırmızı : hatalı, **Mavi**: uygun

Pardus pardus 1pardus pardus1 behzatC behzat-c behzat_c şenol senol

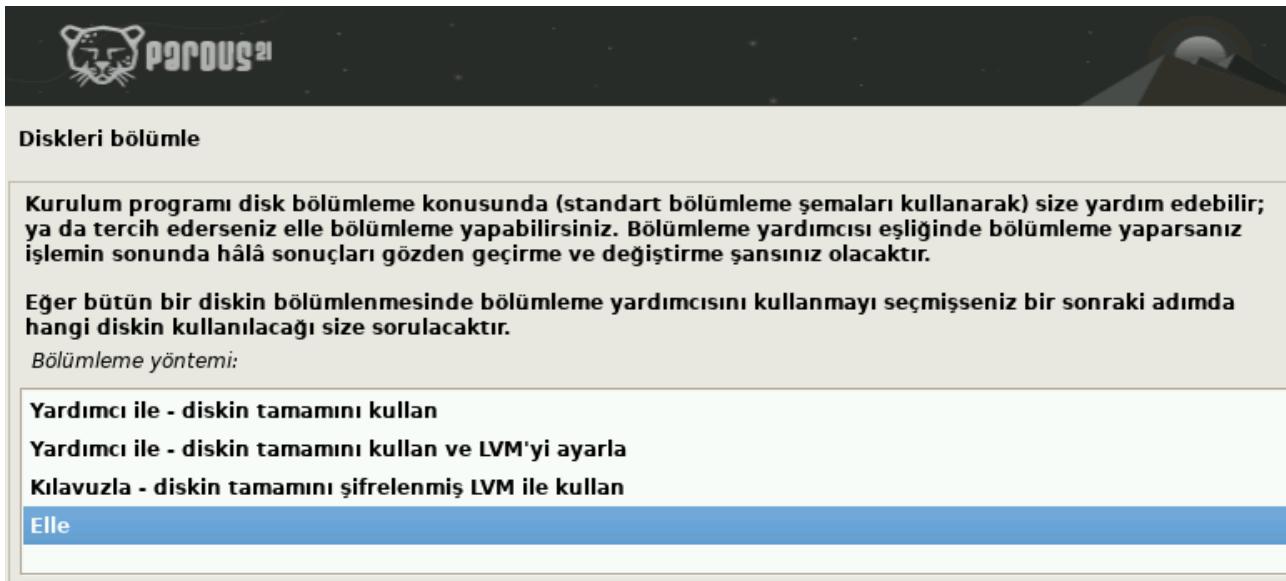
9. Kullanıcı parolası

Resim 215: Pardus kurulumu: Kullanıcı parola bilgisi

Kullanıcı parolası olarak kolay tahmin edilebilir kelime ya da sayılarından oluşan parola kullanmamalıyız ve parolamız BÜYÜK/küçük harf, rakam ve özel karakterler içermelidir. Bu sadece işletim sistemi değil genel anlamda parola gerektiren tüm üyelik işlemlerimizde dikkat etmemiz gereken bir durumdur. Kaba kuvvet -**brute force**- saldırılara karşı güçlü parola oluşturma ile ilgili İnternet üzerinde araştırma yapabilirsiniz.

10. Disk bölümleme

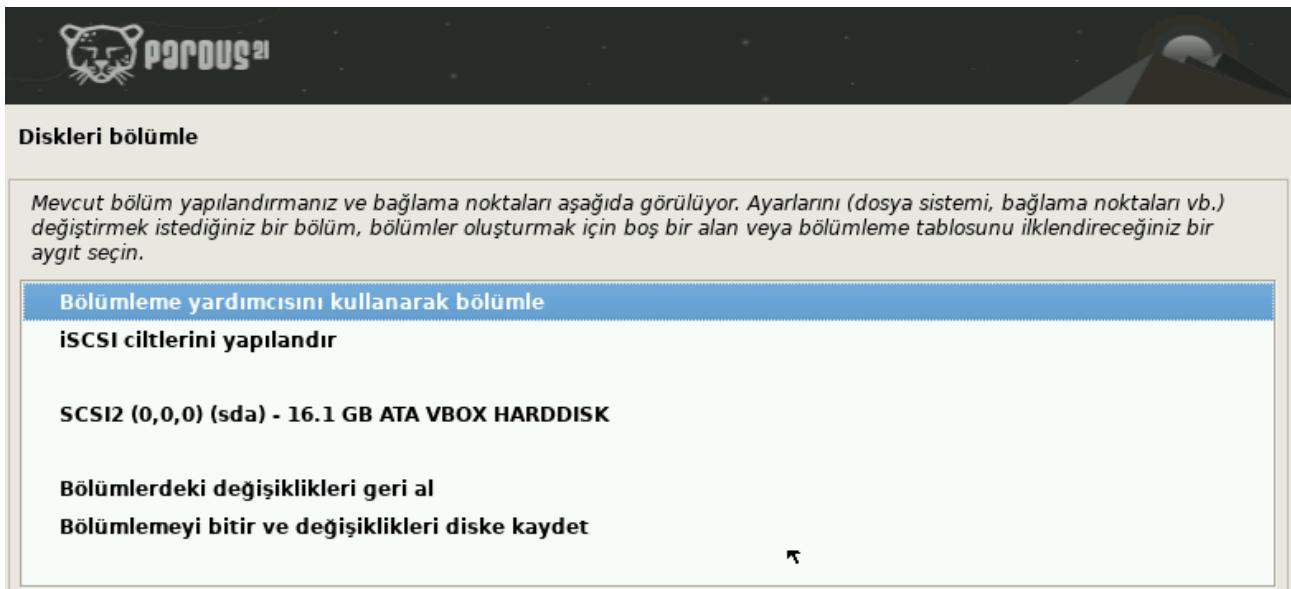

Resim 216: Pardus kurulumu: Disk bölümleme

Kurulum yapacağımız disk bölümünü ayarlama adımlarında diskimizin tamamını kullanabilir ya da “elle” seçeneği ile bölgelere ayıralım. Mantıksal Disk Yönetimi konusunda bilgi sahibi olanlar LVM¹⁰ tercihini de kullanabilirler

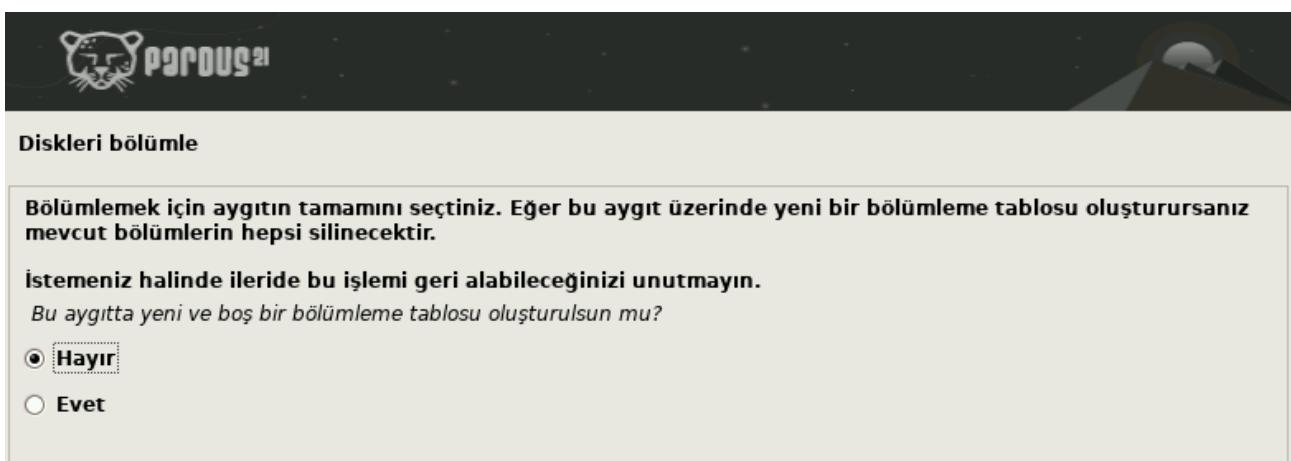
10 LVM : Logical Volume Manager – Mantıksal Disk Yönetimi

a) Disk bölümleme : Elle

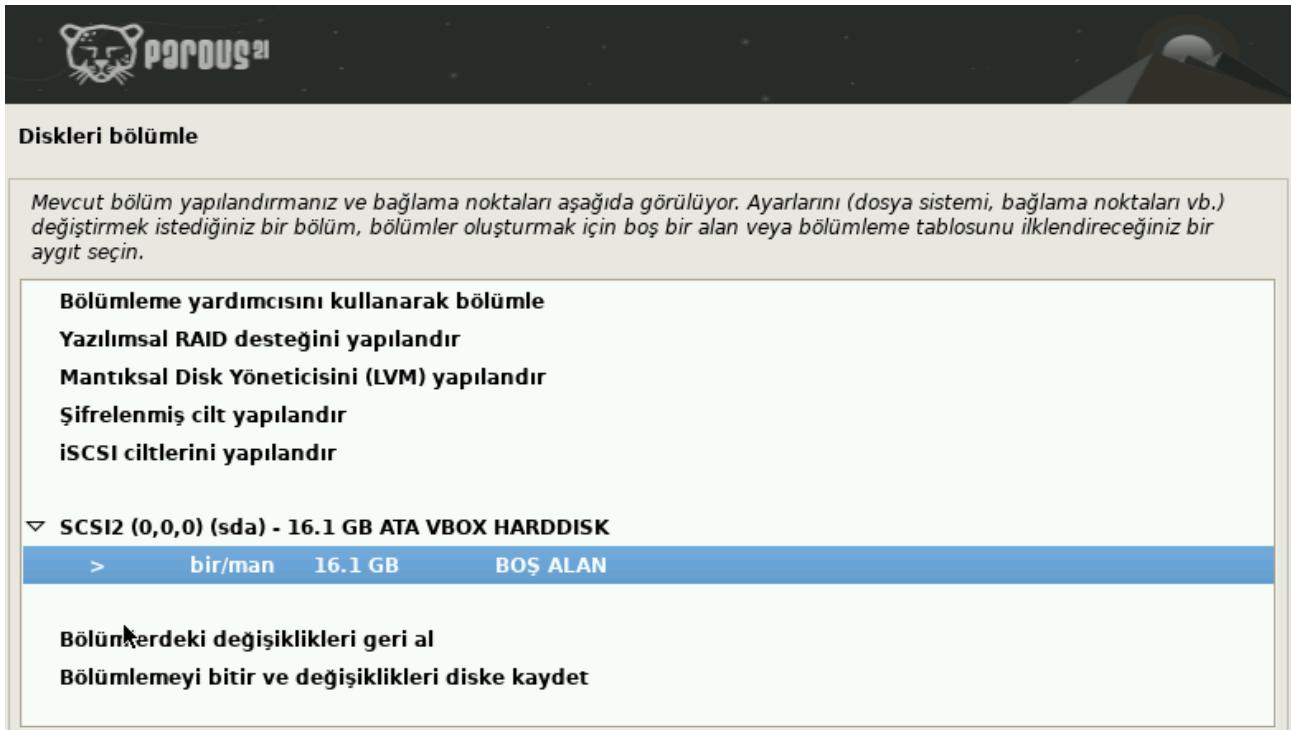
Resim 217: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölümleme yardımcı

b) Disk bölümleme : Elle : Yeni bölümleme tablosu onayı

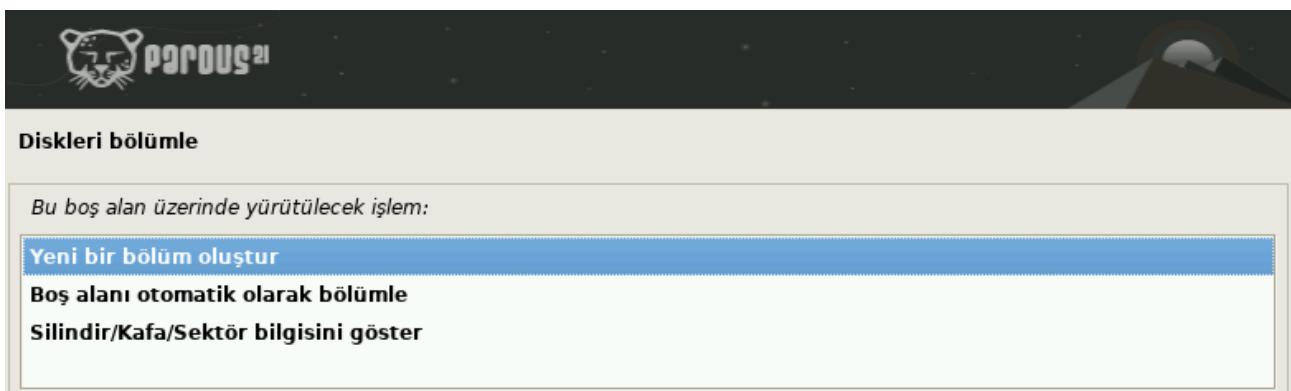
Resim 218: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Onay

c) Disk bölümleme : Elle : Bölüm seçimi

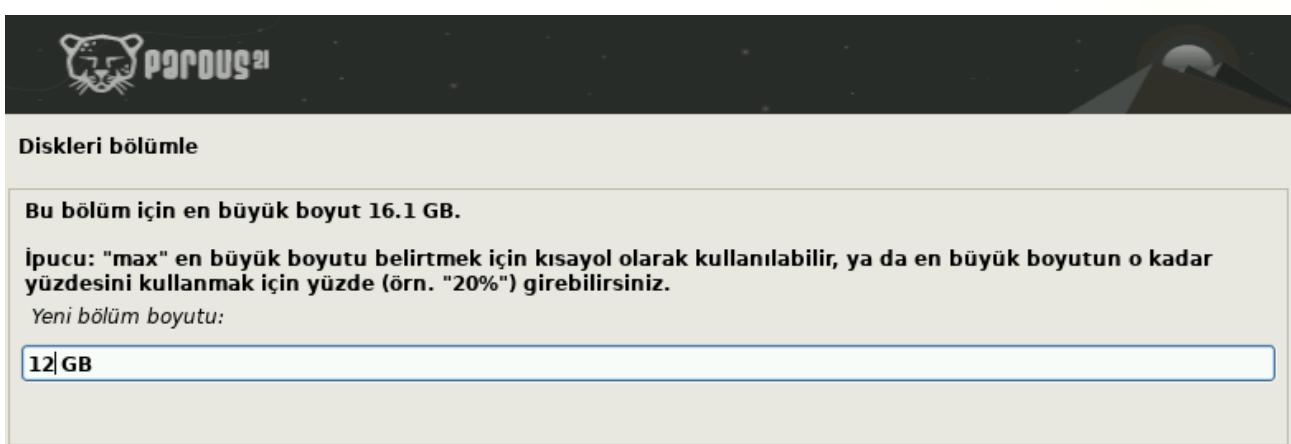
Resim 219: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm seçimi

d) Disk bölümleme : Elle : Yeni bölüm oluştur

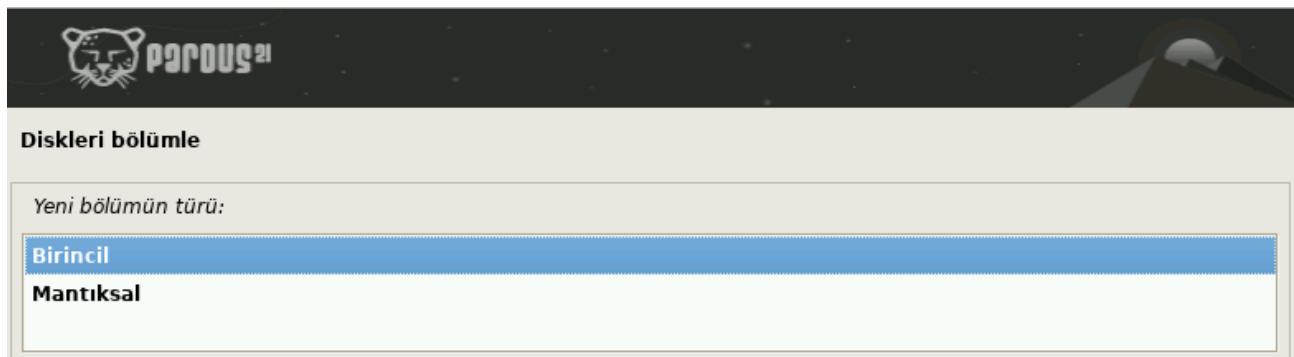
Resim 220: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Yeni bölüm

e) Disk bölümleme : Elle : Yeni bölüm boyutu

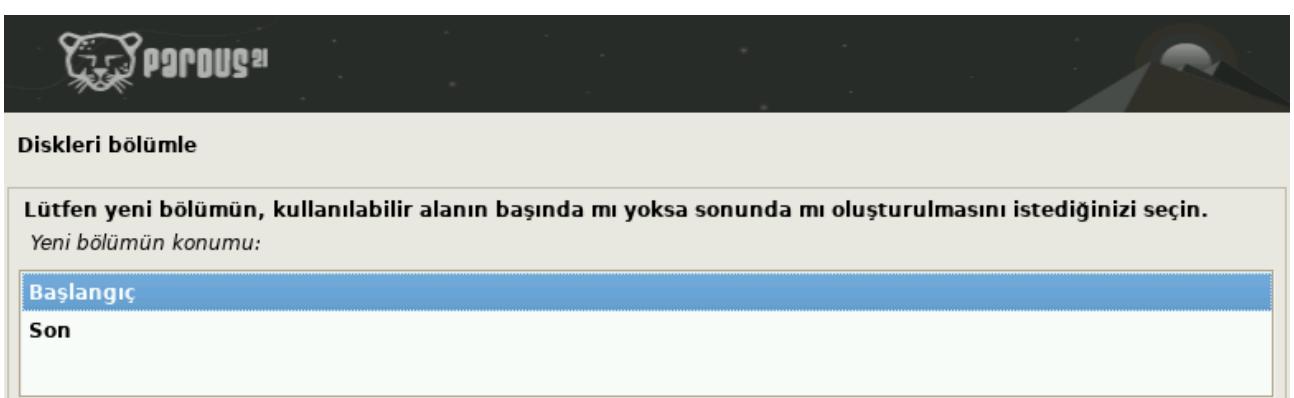
Resim 221: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm boyutu

f) Disk bölümleme : Elle : Yeni bölüm türü

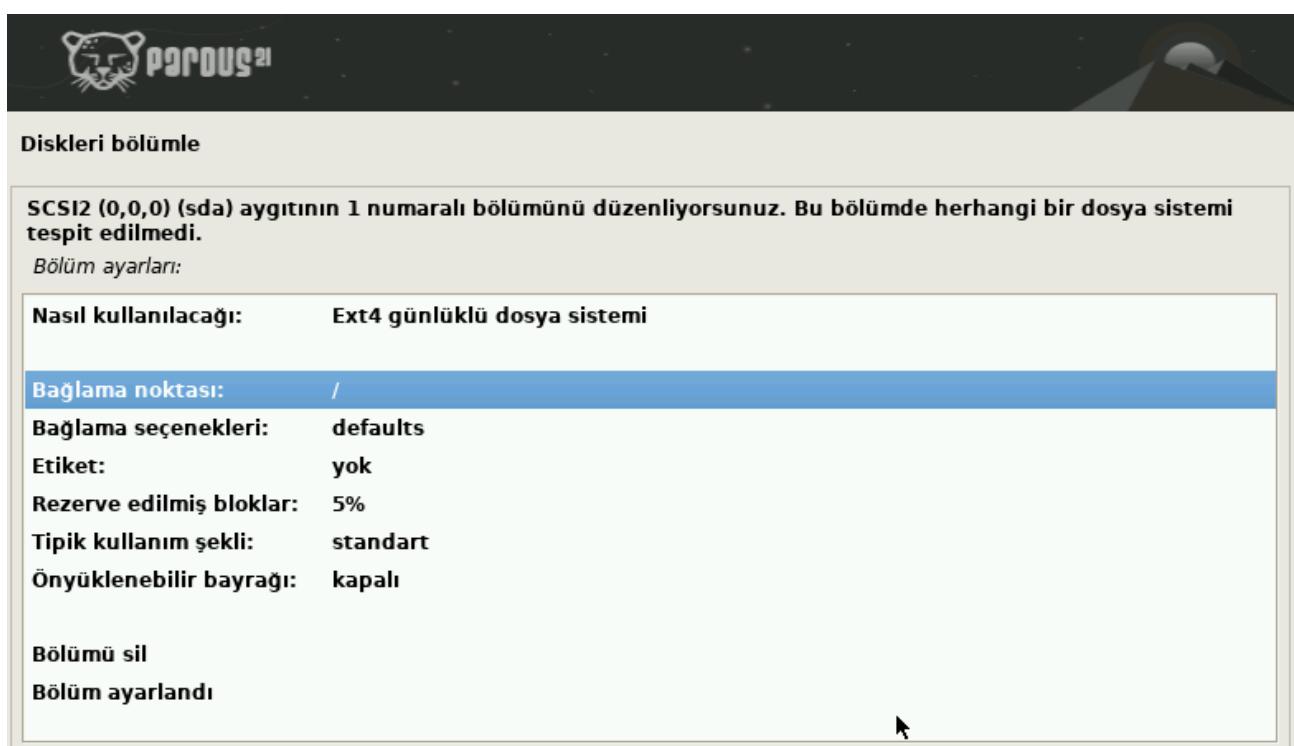
Resim 222: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm türü

g) Disk bölümleme : Elle : Yeni bölüm konumu

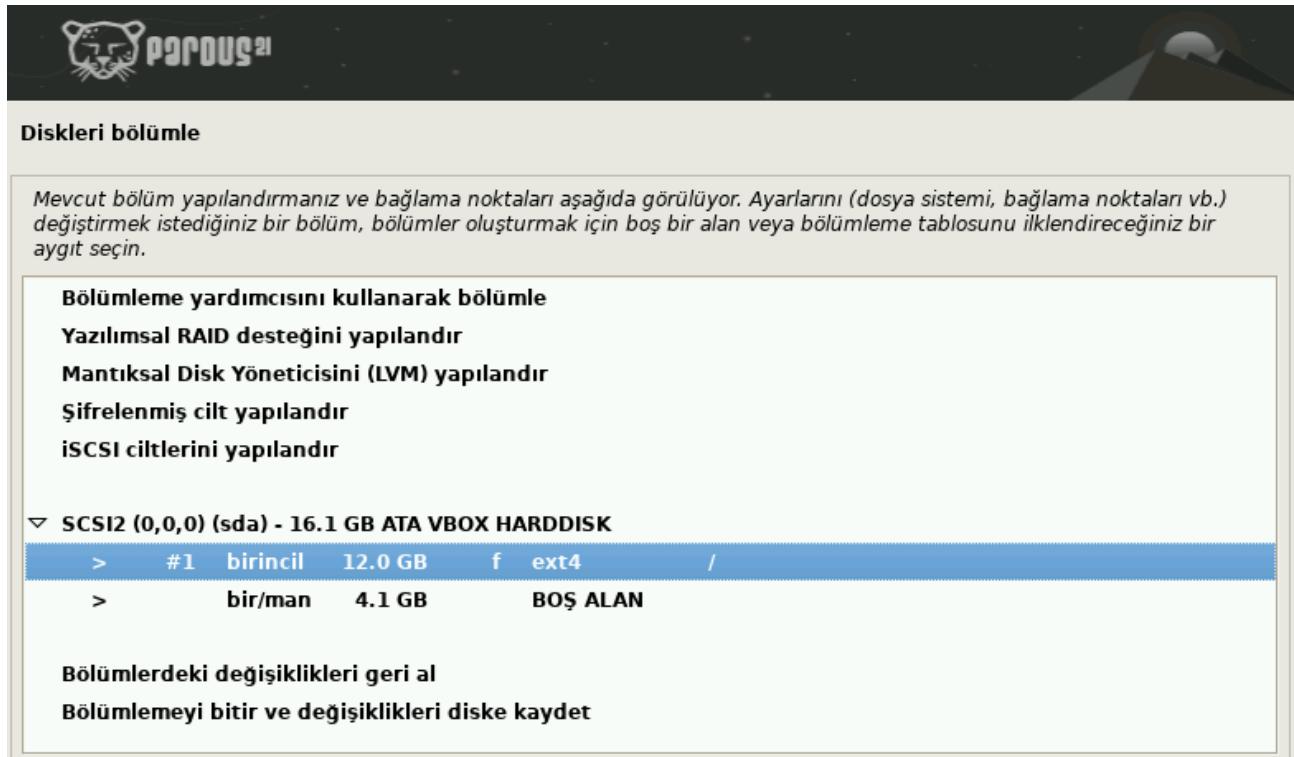
Resim 223: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm konumu

h) Disk bölümleme : Elle : Yeni bölüm ayarları

Resim 224: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bmölüm ayarları

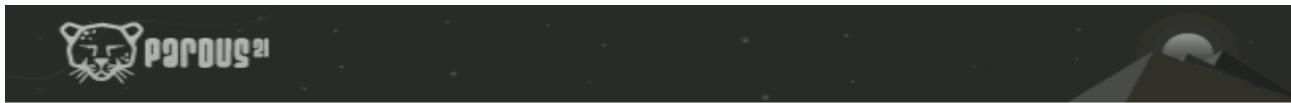
Oluşturduğumuz disk bölümü aşağıdaki gibi disk altında listelenecaktır. Listededen bağlama noktası (*I*), dosya sistemi (**ext4**) gibi ayarlarınızda hata olduğunu düşündüğünüz bölümü seçerek ayarları yeniden yapılandırabilirsiniz.

Resim 225: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Ayarları kaydet

i) Disk bölümleme : Elle : Takas alanı

Yukarıdaki bölüm oluşturma işlemlerini diskimizin diğer boş alanları için de tekrarlayabilirsiniz ve “**takas alanı -swap-**” bölümü de aynı şekilde ayarlanabilir. Takas alanı oluşturmadan devam etmemiz halinde aşağıdaki gibi bir uyarı mesajı gelecektir. Takas alanını disk bölümü değilde kurulumdan sonra “**dosya -swap file-**” şeklinde oluşturmak isterseniz “Hayır” seçeneği ile bölümleme işlemini tamamlayabilirsiniz.

Diskleri bölümle

Takas alanı olarak kullanmak için bir bölüm seçmediniz. Sistemin mevcut fiziksel belleği daha etkin kullanması ve fiziksel bellek azaldığında daha uygun davranış göstermesi için takas alanının etkinleştirilmesi tavsiye edilir. Yeterli fiziksel belleğe sahip değilseniz kurulum sorunlarıyla karşılaşabilirsiniz.

Bölümleme menüsüne geri dönerken bir takas bölümü atamazsanız kurulum takas alanı olmadan devam etmeyecektir.

Bölümleme menüsüne dönmem ister misiniz?

- Hayır**
 Evet

Resim 226: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Takas alanı uyarısı

j) Disk bölümleme : Elle : Yapılandırmayı kaydet

Diskleri bölümle

Devam etmeniz halinde aşağıda sıralanan bütün değişiklikler disklere kaydedilecektir. Aksi halde bundan sonraki değişiklikleri elle yapacaksınız.

Şu aygıtların bölümleme tabloları değiştirilecek:
SCSI2 (0,0,0) (sda)

Aşağıdaki bölümler biçimlenecek:
SCSI2 (0,0,0) (sda) aygıtının 1 numaralı bölüm ext4 türünde

Değişiklikler diske kaydedilsin mi?

- Hayır**
 Evet

Resim 227: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Yapılandırmayı kaydet

11. GRUB

Install the GRUB boot loader

It seems that this new installation is the only operating system on this computer. If so, it should be safe to install the GRUB boot loader to your primary drive (UEFI partition/boot record).

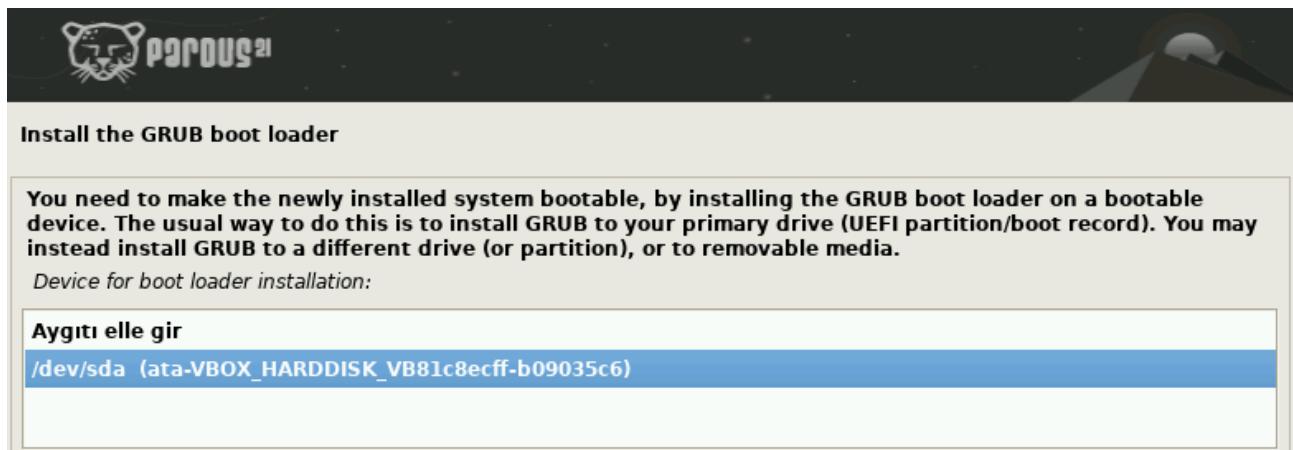
Warning: If your computer has another operating system that the installer failed to detect, this will make that operating system temporarily unbootable, though GRUB can be manually configured later to boot it.

Install the GRUB boot loader to your primary drive?

- Hayır**
 Evet

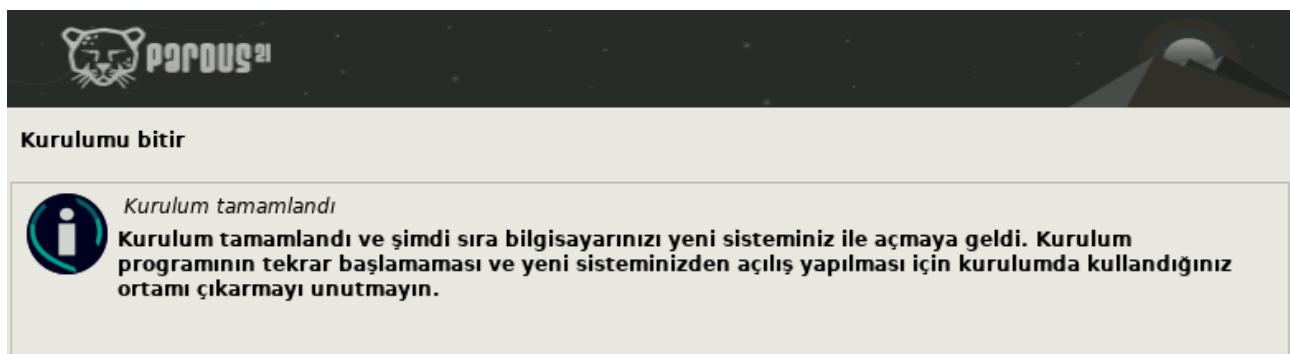
Resim 228: Pardus kurulumu: Ön yükleyici kurulumu

12. GRUB önyükleyici için disk seçimi.

Resim 229: Pardus kurulumu: Ön yükleyici için disk seçimi

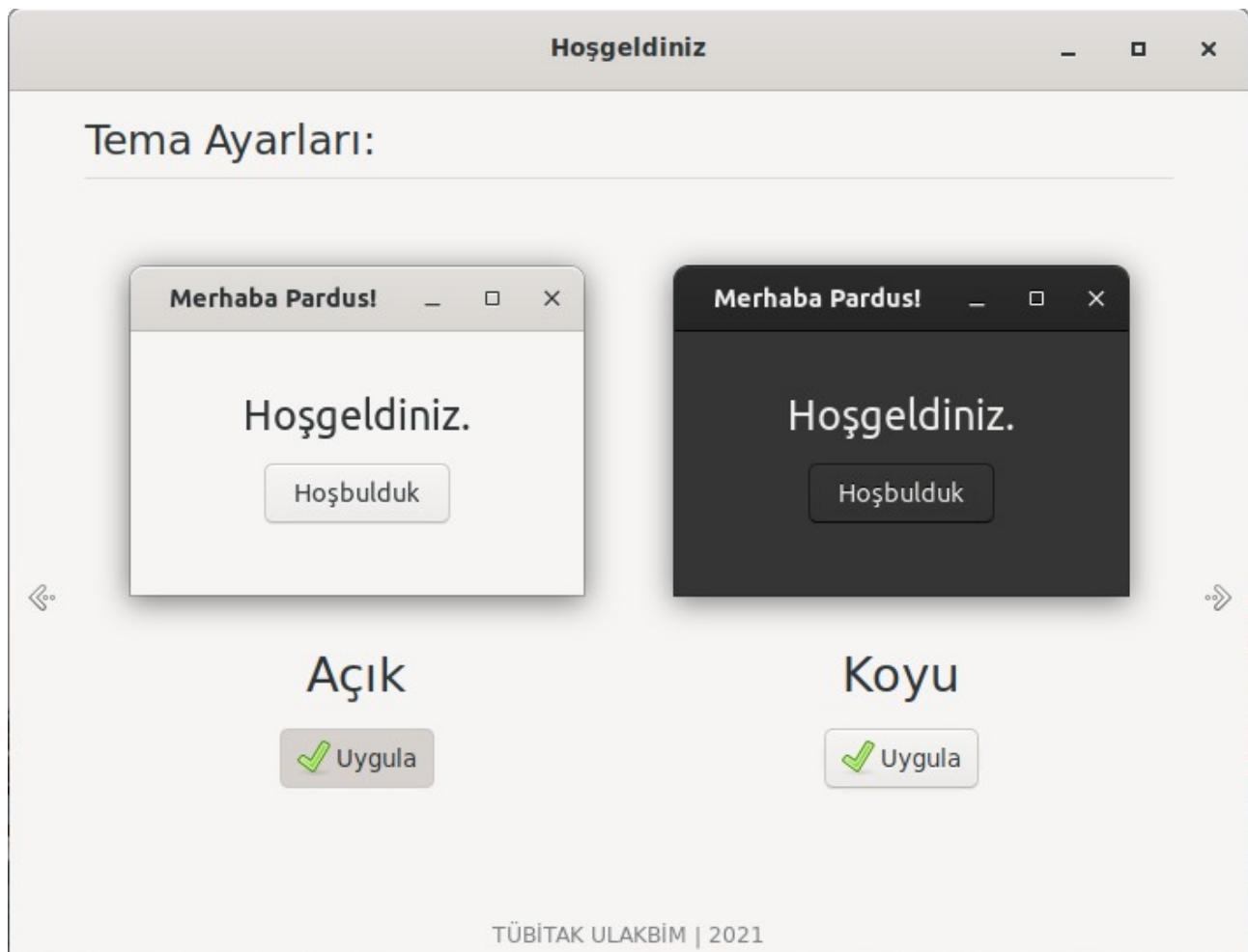
13. Kurulum tamamlandı

Resim 230: Pardus kurulumu: Kurulum tamamlandı

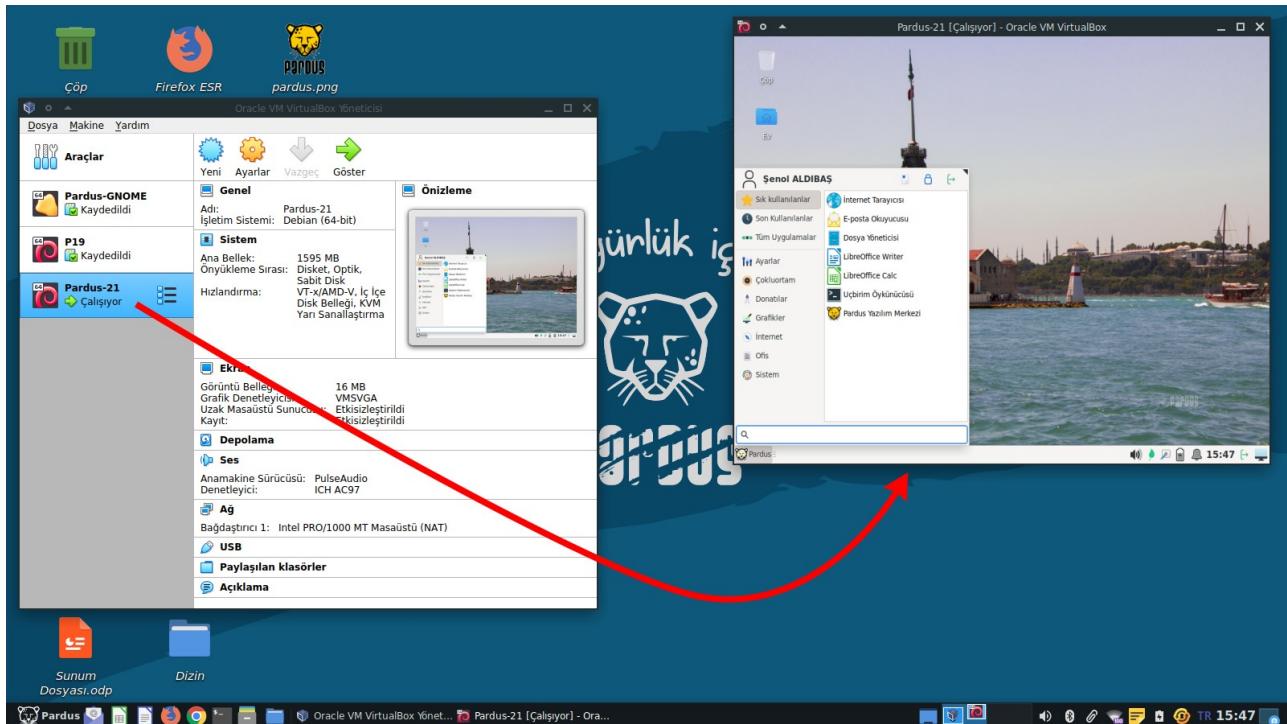
Tebrikler...

Kurulumdan sonra bizi tema, görüntü, duvar kağıdı gibi ayarlarımız için yapılandırma sihirbazı karşılaşacaktır.

Resim 231: Pardus kurulumu: Hoş geldiniz...

Sanal makinemizi, “**Görünüm**” menüsünden “**Tam Ekran Kipi**” ile pencere yerine ekran boyutlarında kullanabilir, “**Ölçekli Kip**” ile ise pencere boyutunu ayarlanabilir hale getirebiliriz.

Resim 232: Pardus masaüstü ve sanallaştırma

Sanal makineden ana makineye dönmek için fare ya da klavyeden sanal makine penceresinin sağ altında görülen atanmış ana makine tuşuna (**sağ Ctrl** tuşu) basabiliriz. Eğer pencere yerine tam ekran çalışıyorsak pencere görünümü için **sağ Ctrl+F** tuş kombinasyonlarını kullanabiliriz.

Klavye Kısayol Tuşları

Pencere yönetim kısayolları : Ayarlar > Pencere Yöneticisi > Klavye

Uygulama kısayolları : Ayarlar > Klavye > Uygulama Kısayolları

Eylem	Kısayol
Pencere denetim/işlem menüsü	0
İptal/kaçış/çıkış	0
Pencereler arası geçiş	0
Pencereyi kapat	0
Pencereyi yatayda büyüt	0
Pencereyi yapıştır	0
Pencereyi taşı	0
Pencereyi boyutlandır	0
Pencereyi sakla	0
Pencereyi büyüt	0
Tam ekran	0
1. Çalışma alanı	0
2. Çalışma alanı	0
N. Çalışma alanı	0
Pencereyi 1. çalışma alanına taşı	0
Pencereyi 2. çalışma alanına taşı	0
Pencereyi N. çalışma alanına taşı	0
Masaüstüyü göster	0

Uygulama Kısayolları

Uygulama	Kısayol
Uygulamalar Menüsü (Whisker Menu)	0
Dosya Yöneticisi	0
Tarayıcı	0
Mail Okuyucu	0
Uçbirim Öyküncüsü	0
Mousepad Editör	0
Uygulama Bulucu	0
Uygulama Sonlandırma -xkill-	0
Görüntü Ayarları	0
Ekran Görüntüsü	0
Tıklamak sureti ile uygulama sonlandırma	0
Ekran Kilitleme	0
Uygulamalar sağ tuş menüsü	0
Ekran Görüntüsü Yakalama	0

Terimler / Kısaltmalar

Kısaltma Terim	Açılımı	Türkçe Açıklama
APT	Advanced Package Tool	Debian tabanlı dağıtımlarda kullanılan paket yönetim sistemidir.
Bash	Bourne Again SHell	Komut satırı ortamı ve bu ortamda çalışan betik dilidir.
BCC	Blind Carbon Copy	Gizli e-posta alıcıları
BIOS	Basic Input-Output System	Temel Giriş-Çıkış Sistemi : İşletim Sistemi yüklenmeden önce fiziksel ortamı tanımlayan yazılım
Bluetooth		Kısa mesafe radyo frekansı iletişim standarı
Catfish		Bir dosya arama yazılımı
CC	Carbon Copy	E-Posta bilgi / ilgi alıcıları
CD	Compact Disc	Yoğun Disk (veri depolama ortamı)
Cinnamon		X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynaklı bir masaüstü ortamıdır.
CLI	Command Line Interface	Komut satırı arayüzü -Terminal-
Console		Uçbirim / konsol /terminal
CUPS	Common UNIX Printing System	MacOS ve diğer UNIX® benzeri işletim sistemleri için geliştirilmiş, İnternet Yazdırma Protokolünü (IPP) kullanan açık kaynaklı yazdırma sistemi.
Debian		Bir Özgür İşletim Sistemi Dağıtımını.
Deepin		X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynak bir masaüstü ortamıdır.
Desktop		Masaüstü
DHCP	Dynamic Host Configuration Protocol	Ağ adreslerini otomatik olarak atayan protokol
DNS	Domain Name System	Alan Adı Sistemi
DualBoot		Bir bilgisayara yan yana iki işletim sistemi yüklenmesi durumunda, seçilen sistemin açılabilmesi işlemidir.
DVD	Digital Versatile Disc	Çok Amaçlı Sayısal Disk
e-mail		Elektronik posta

Kısaltma Terim	Açılımı	Türkçe Açıklama
Enlightenment		X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynak bir masaüstü ortamıdır.
Evince		Bir PDF görüntüleme yazılımı.
Evolution		Takvim, iş listesi gibi özellikleri ile bir kişisel bilgi yöneticisi ve e-posta istemcisidir.
Ext2/3/4	Extended Filesystem -version-	Genişletilmiş Dosya Sistemi
Free Software		Özgür Yazılım: Bir kısıtlamaya bağlı olmaksızın herkesçe erişilebilen, kullanılabilen, değiştirilebilen ve paylaşılabilen kısaca kullanıcıya ve topluma saygı duyan yazılımlardır.
FS	File System	Dosya Sistemi
FTP	File Transfer Protocol	Dosya Aktarım Protokülü
GDebi		Debian sistemlerde paket kurucu bir uygulama
GIMP	GNU Image Manipulation Program	GNU Projesi kapsamında geliştirilen piksel tabanlı özgür ve ücretsiz bir görüntü işleme yazılımı.
GNOME	GNU Network Object Model Environment (eski)	GNU Projesi kapsamında geliştirilen açık kaynak kodlu, bir özgür masaüstü ortamı.
GNU	GNU is Not Unix	GNU's Not Unix (GNU, Unix Değildir) ifadesinin özyinelemeli bir kısaltması olan özgür bir işletim sistemi yaratmak için başlatılmış proje.
GParted		Bir disk bölümleme aracıdır.
GRUB	Grand Unified Bootloader	Bilgisayar açılışında işletim sistemlerini yüklemeye yarayan özgür bir önyükleme yazılımıdır.
GTK	Gimp ToolKit /GNOME Toolkit)	Grafiksel kullanıcı arayüzü geliştirme araç takımı
GUI	Graphical User Interface	Grafiksel Kullanıcı Arayüzü
GZip		GNU Projesi kapsamında geliştirilen bir dosya sıkıştırma yazılımıdır.
HTTP	Hyper-Text Transfer Protocol	Hiper-Metin Transfer Protokülü
HTTPS	HTTP Secure	Güvenli Hiper Metin Transfer Protokolü
IP	Internet Protocol	Genel Ağ Protokolü
IPP	Internet Printing Protokol	İnternet Yazdırma Protokolü

Kısaltma Terim	Açılımı	Türkçe Açıklama
ISO	International Organization for Standardization (A bootable file format)	DC/DVD Dosya biçimi
KDE	K Desktop Environment	-K Masaüstü Ortamı- X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynak bir masaüstü ortamıdır.
Kernel	Kernel	Çekirdek: Sistemde tam kontrole sahip olan yazılım.
Ksh	Korn Shell	David Korn tarafından yazılan Unix kabuğu.
LibreOffice		OpenDocument standardını destekleyen özgür ofis yazılımı üretmeyi ve geliştirmeyi amaçlayan bir vakıf olan The Document Foundation tarafından OpenOffice.org temel alınarak geliştirilmiş, tüm platformlarda çalışan özgür ofis yazılımları paketidir.
Linux		Unix türevi işletim sistemi çekirdeği.
LO Base	LibreOffice Base	LibreOffice Veritabanı : Veri tablolarımız için form oluşturma, raporlama, sorgulama, ilişkilendirme işlemlerini gerçekleştirebileceğimiz veritabanı uygulamasıdır.
LO Calc	LibreOffice Calc	LibreOffice Hesap Tablosu : Tablo verilerimiz üzerinde hesaplama, filtreleme, raporlama ve grafik olarak görüntüleme işlemleri yapabileceğimiz LibreOffice bileşenidir.
LO Draw	LibreOffice Draw	LibreOffice Çizim : Diyagram, akış çizelgesi, organizasyon şeması ve hatta 3B nesne çizimleri yapabildiğimiz çizim uygulamasıdır.
LO Impress	LibreOffice Impress	LibreOffice Sunum : LibreOffice' in yazı efektleri ve görsel/işitsel nesnelerle etkileyici tanıtımalar yapabileceğimiz sunum hazırlama aracıdır.
LO Math	LibreOffice Math	LibreOffice Formül : Kelime işlem programlarında yapılması çok güç olan birden fazla satırдан oluşan ve hatta özel simgeler içeren formülleri hızlı biçimde düzenlememizi sağlayan LibreOffice uygulamasıdır.
LO Writer	LibreOffice Writer	LibreOffice Kelime İşlemci : Basit bir dilekçeden binlerce sayfalık profesyonel görünümlü belgelere kadar oluşturabileceğimiz bir kelime işlem programıdır.
lpadmin	Line Printer Admin	Yazıcı yapılandırma komutu ve grubu.

Kısaltma Terim	Açılımı	Türkçe Açıklama
LXQt	Qt port of LXDE	X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynaklı hafif bir masaüstü ortamıdır.
MAC Address	M edia A ccess C ontrol A ddress	Ağ aygıtı fiziksel adresi
Mate		X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynak bir masaüstü ortamıdır.
MIME	M ultipurpose I nternet Mail Extensions	Çok amaçlı İnternet Posta Eklentileri: E-posta uygulamaları aracılığıyla gönderilecek olan iletiye çeşitli türdeki içeriği eklemek için kullanılan bir İnternet standartıdır.
Mousepad		Basit bir metin düzenleme yazılımıdır.
Net	N etwork	Ağ
NTP	N etwork T ime P rotocol	Ağ Zaman Protokolü
ODF	O pen D ocument F ormat	Kısaca OpenDocument ya da tam adıyla OASIS OpenDocument XML biçimi; sayısal ortamda metin, hesap tablosu, çizim ve sunu gibi belgelerinizi saklamaya yarayan, XML tabanlı bir açık ve özgür belge standartıdır.
Open Source		Açık Kaynak: Özgür yazılımlar gibi herkes tarafından serbestçe erişilebilen, kullanılabilen, değiştirilebilen ve paylaşılabilen yazılımlar geliştirme metodolojisi.
OS	O perating S ystem	İşletim Sistemi: Donanım ve uygulama yazılımlarının yönetilmesini ve denetlenmesini sağlayarak cihazları/sistemleri kolay kullanabilir kılan yazılımlardır.
Partition		Bölüm -disk bölümü-
Pinta		Bir resim düzenleme yazılımıdır.
POP	P ost O ffice P rotocol	E-posta alanında kullanılan bir iletişim protokolüdür.
PPD	P ostscript P rinter D escription	Postscript Yazıcı Tanımı
Qt	Q Toolkit	Birden çok platformu destekleyen bir grafiksel kullanıcı arayüzü geliştirme araç takımıdır.
Quake		Bir Uçbirim Öyküncüsü -Terminal yazılımı-
RAM	R andom A ccess M emory	Rastgele erişimli geçici hafıza
root		Sistem yöneticisi kullanıcı adı
root (/)		Dosya sistemi kök dizini

Kısaltma	Açılımı	Türkçe Açıklama
Terim		
SCSI	Small Computer System Interface	Sabit Disk, CD sürücü, tarayıcı, yazıcı gibi aygıtları paralel arabirim standartlarından daha uyumlu ve gelişmiş bir şekilde kontrol eden standart.
Sh	SHell	Kabuk – Terminal -Uçbirim
Smb	Samba	*nix ve Linux sistemler ile Windows sistemleri arasında dosya ve yazıcı paylaşım servisi.
SMTP	Simple Mail Transfer Protocol	Basit Posta Aktarım Protokolü
Swap		Takas alanı: Diskin bir bölümünü RAM - bellek - gibi kullanmamızı sağlayan biçim.
Synaptic		APT paket yönetim sistemini kullanan Debian ve Debian tabanlı GNU/Linux dağıtımları için grafiksel kullanıcı arayüzü (GUI) sunan bir paket yönetim aracıdır.
TAr	Tape ARchive	Açık kaynak kodlu bir belge arşivleme biçimidir.
TCP	Transmission Control Protocol	Aktarım Denetim Protokolü
TDF	The Document Foundation	OpenDocument standardını destekleyen ofis uygulamaları ve birlikte çalışabilirlik hizmetlerini üretmeyi ve yaygınlaştırmayı hedefleyen bir vakıftır.
Terminator		Bir Uçbirim Öyküncüsü -Terminal yazılımı-.
Thunar		Bir dosya yöneticisi programı.
Thunderbird		E-posta alma/gönderme programı.
Tilda		Bir Uçbirim Öyküncüsü -Terminal yazılımı-.
Touchpad		Dokunmatik yüzey
UID	User Identifier-Unique ID	Kimlik Numarası-Benzersiz kimlik numarası.
Unity		X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynak bir masaüstü ortamıdır.
URI	Uniform Resource Identifier	Tam Kaynak Adresi.
UUID	Universally Unique IDentifier	Benzersiz bölüm numarası -disk-.
Virtualization		Sanallaştırma.
VLC	VideoLan Client	Bir medya ortamı oynatıcısı
VM	Virtual Machine	Sanal Makine

Kısaltma Terim	Açılımı	Türkçe Açıklama
Whisker		Xfce uygulamalar menüsü
Xfburn		Bir CD/DVD yazma yazılımı
XFCE	XForms Common Enviroment	X Formları Ortak Ortamı : X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynak bir masaüstü ortamıdır.
Xsane		Bir belge tarama yazılımı
Zip		Bir veri sıkıştırma ve arşivleme biçimidir.

Resim İndeksi

Resim 1: Uçbirim Öykünücü (Terminal Emulator).....	12
Resim 2: Arayüz seçimi.....	13
Resim 3: Kullanıcı oturumu açma.....	13
Resim 4: Cinnamon arayüzü.....	14
Resim 5: Gnome arayüzü.....	15
Resim 6: KDE arayüzü.....	17
Resim 7: Pardus Masaüstü.....	18
Resim 8: Uygulamalar menüsü.....	20
Resim 9: Ayarlar.....	20
Resim 10: Masaüstü arkaplan ayarları.....	21
Resim 11: Masaüstü sağ tuş menüsü ayarları.....	22
Resim 12: Masaüstü simge ayarları.....	23
Resim 13: Uygulamalar menüsü.....	27
Resim 14: Başlatıcıyı düzenle.....	27
Resim 15: Uygulamalar/Görünüm Özellikleri.....	28
Resim 16: Uygulamalar/Davranış.....	29
Resim 17: Uygulamalar / Komutlar.....	29
Resim 18: Uygulamalar/Komutları Ara.....	30
Resim 19: Pencere Düğmeleri.....	31
Resim 20: Pencereleri gruplandırma.....	32
Resim 21: Ses - PulseAudio Eklentisi.....	34
Resim 22: Ses denetimi - Çalma ayarları.....	34
Resim 23: Ses denetimi - Kayıt ayarları.....	34
Resim 24: Ses denetimi - Çıkış aygıtları.....	35
Resim 25: Ses denetimi - Giriş aygıtları.....	35
Resim 26: Ses denetimi - Yapılandırma.....	35
Resim 27: Panel ayarları.....	36
Resim 28: Panel - Görünüm.....	37
Resim 29: Panel - Öğeler.....	37
Resim 30: Dizin eklentisi.....	38
Resim 31: Yerler.....	38
Resim 32: Çalışma alanına taşı.....	39
Resim 33: Görünüm - Tema.....	40
Resim 34: Görünüm - Simgeler.....	41
Resim 35: Görünüm - Yazı tipleri.....	41
Resim 36: Görünüm - Ayarlar.....	42
Resim 37: Pencere yöneticisi - Stil.....	44
Resim 38: Thunar penceresi - Kapat düğmesi.....	45
Resim 39: Tüm çalışma alanlarında göster.....	45
Resim 40: Süpür / Topla.....	45
Resim 41: Pencere denetim menüsü.....	46
Resim 42: Pencere Yöneticisi - Klavye kısayolları.....	46
Resim 43: Pencere Yöneticisi - Odak.....	47
Resim 44: Pencere Yöneticisi - Gelişmiş.....	47
Resim 45: Pencere Yöneticisi İnce Ayarları - Gezinme.....	48
Resim 46: Bildirim görüntülenme ayarları.....	49
Resim 47: Uygulama bildirim ayarları.....	49
Resim 48: Bildirim geçmişi.....	50
Resim 49: Ağ bilgileri.....	51
Resim 50: Ağ bağlantıları.....	51

Resim 51: Ağ ayarları düzenle - Genel.....	52
Resim 52: Ağ ayarları düzenle -Kablosuz bağlantı.....	52
Resim 53: Ağ ayarları düzenle -Kablosuz bağlantı güvenliği.....	53
Resim 54: Ağ ayarları düzenle -IPv4 ayarları.....	54
Resim 55: Ağ bağlantı bilgileri.....	54
Resim 56: Bluetooth Bağdaştırıcıları.....	55
Resim 57: Bluetooth aygıtları.....	55
Resim 58: Bluetooth yeni aygit eşleştirme.....	55
Resim 59: Ekran ayarları.....	57
Resim 60: Güç yönetici ayarları - Genel ayarlar.....	58
Resim 61: Güç yönetici ayarları - Sistem.....	59
Resim 62: Güç yönetici ayarları - Ekran.....	60
Resim 63: Fare ve Dokunmatik yüzey - Aygit.....	61
Resim 64: Fare ve Dokunmatik yüzey ayarları - Davranış.....	62
Resim 65: Fare ve Dokunmatik yüzey - Tema.....	62
Resim 66: Klavye - Davranış.....	63
Resim 67: Klavye - Uygulama kısayolları.....	64
Resim 68: Klavye - Yerleşim.....	65
Resim 69: Klavye - Dil ve düzen ekleme.....	65
Resim 70: Kaldırılabilir sürücüler ve ortam seçenekleri - Bellek.....	66
Resim 71: Yazıcılar.....	67
Resim 72: Yazıcı ekle - URI.....	67
Resim 73: Yazıcı ekle - Sürücü veritabanı.....	68
Resim 74: Yazıcı ekle - Model seçimi.....	68
Resim 75: Yazıcı ekle - PPD.....	69
Resim 76: Yazıcı ekle - Ara.....	69
Resim 77: Yazıcı ekle - Ağ yazıcısı bul.....	70
Resim 78: Yazıcı ekle - SAMBA üzerinden Windows yazıcısı.....	71
Resim 79: Yazıcı ekle - Tanım.....	71
Resim 80: Yazıcılar - Öntanımlı.....	72
Resim 81: Yazıcı özellikleri.....	72
Resim 82: Erişilebilirlik - Klavye.....	73
Resim 83: Erişilebilirlik - Fare.....	74
Resim 84: Kullanıcı bilgileri.....	74
Resim 85: Kullanıcı ve grup ayarları.....	75
Resim 86: Yeni kullanıcı oluştur.....	76
Resim 87: Kullanıcı parolası belirleme.....	76
Resim 88: Kullanıcı iletişim bilgileri.....	77
Resim 89: Kullanıcı ayrıcalıkları.....	77
Resim 90: Kullanıcı gelişmiş ayarları.....	78
Resim 91: Kullanıcı hesap tipi.....	78
Resim 92: Kullanıcı ve gruplar - Değiştir.....	79
Resim 93: Parola değiştir.....	79
Resim 94: Grup ekle.....	80
Resim 95: Oturum ve başlangıç - Genel.....	80
Resim 96: Oturum ve başlangıç - Açılış.....	81
Resim 97: Oturum ve başlangıç - Otomatik başlayacak uygulamalar.....	81
Resim 98: Oturum ve başlangıç - Oturum.....	82
Resim 99: Oturum ve başlangıç - Gelişmiş.....	83
Resim 100: Zaman ve tarih ayarları.....	83
Resim 101: Tercih edilen uygulamalar - İnternet.....	84
Resim 102: Tercih edilen uygulamalar - Yardımcı araçlar.....	85

Resim 103: MIME Tipi düzenleyici.....	85
Resim 104: Birlikte aç.....	86
Resim 105: Pardus Java kurucu.....	86
Resim 106: Pardus ve sistemimiz hakkında bilgi.....	87
Resim 107: Aktif kullanıcı “Ev” dizini.....	89
Resim 108: Ev -home- klasörü.....	89
Resim 109: Sistemin Kök -root- dizini.....	90
Resim 110: GNU/Linux dosya sistemi hiyerarşisi.....	90
Resim 111: Thunar dosya yöneticisi.....	91
Resim 112: Görünüm.....	92
Resim 113: Yan pencere gözü - Ağaç görünümü.....	92
Resim 114: Dosya yöneticisi -Yan pencere gözü görünümü.....	93
Resim 115: Thunar dosya yöneticisi - Liste görünümü.....	94
Resim 116: Thunar dosya yöneticisi - Detaylı liste görünümü (varsayılan).....	94
Resim 117: Görünüm - Sütunları yapılandır.....	95
Resim 118: Dosya yöneticisi - Detaylı liste görünümü.....	95
Resim 119: Öğeleri sırala.....	96
Resim 120: Dosya yöneticisi görünüm seçenekleri.....	97
Resim 121: Dosya yarat.....	98
Resim 122: Ctrl + Fare ya da Ctrl + Boşluk ile seçme.....	100
Resim 123: Fare ile çerçeve içerisinde alarak seçme.....	100
Resim 124: Seçimi tersine çevir ile seçme.....	101
Resim 125: Kalıp olarak seç.....	101
Resim 126: Dosya / Gönder.....	102
Resim 127: Yeniden Adlandır -Değiştir.....	103
Resim 128: Yeniden adlandır -BÜYÜK & küçük harf.....	104
Resim 129: Yeniden adlandır -Karakter sil.....	105
Resim 130: Yeniden adlandır -Müzik etiketleri.....	105
Resim 131: Yeniden adlandır -Numaralandır.....	106
Resim 132: Yeniden adlandır -Tarih / Saat Ekle.....	106
Resim 133: Yeniden adlandır -Üstüne yaz.....	107
Resim 134: Detaylı liste görünümü.....	108
Resim 135: Dosya erişim izinleri.....	109
Resim 136: Dosya erişim izinleri.....	109
Resim 137: Dosya-Dizin izinlere göre amblemler.....	110
Resim 138: Amblemler.....	110
Resim 139: Dizin izinleri davranışı.....	110
Resim 140: Dosya sıkıştırma.....	111
Resim 141: Arşiv yöneticisi.....	111
Resim 142: Dosya arama -Catfish.....	112
Resim 143: Arama veritabanı güncelleme.....	112
Resim 144: Dosya arama kriterleri.....	113
Resim 145: Dosya arama.....	114
Resim 146: Arama sonuçları -küçük resimler.....	114
Resim 147: Disk kullanım oranı -Filelight.....	115
Resim 148: Diskler.....	116
Resim 149: Biçimlendirme seçenekleri.....	117
Resim 150: Biçimlendir.....	118
Resim 151: Disk özellikleri.....	118
Resim 152: Dosya yöneticisi -Medya.....	119
Resim 153: Disk bölümü düzenleyici -GParted.....	120
Resim 154: Synaptic paket yöneticisi.....	122

Resim 155: Ekran görüntüsü al.....	123
Resim 156: Pardus paket kurucu.....	124
Resim 157: GDebi paket kurucu.....	124
Resim 158: Süreçler.....	126
Resim 159: Görev Yöneticisi : Süreçler - uygulama bilgileri.....	126
Resim 160: Uygulama sonlandır.....	127
Resim 161: Mousepad metin editörü.....	128
Resim 162: Pinta resim editörü.....	128
Resim 163: Ekran görüntüsü yakalama.....	128
Resim 164: PDF okuyucu -Evince.....	129
Resim 165: Evince.....	129
Resim 166: VLC medya oynatıcı.....	130
Resim 167: Notlar.....	130
Resim 168: Xsane.....	130
Resim 169: Xfburn.....	131
Resim 170: Uygulama bulucu.....	131
Resim 171: Gimp - GNU Image Manipulation Program.....	132
Resim 172: Thunderbird mail.....	133
Resim 173: Thunderbird -Hesap ekle.....	133
Resim 174: Thunderbird -Hesap ayarları.....	134
Resim 175: Thunderbird -Sunucu ayarları.....	135
Resim 176: Thunderbird -Kopyalar ve dizinler: Kopya gönderi seçenekleri.....	135
Resim 177: Thunderbird -Yeni ileti.....	136
Resim 178: Evolution mail.....	138
Resim 179: Evolution -Yeni ileti.....	139
Resim 180: Pardus Mağaza.....	140
Resim 181: Pardus paket kurucu.....	141
Resim 182: Pardus disk kalıp yazıcı.....	141
Resim 183: Pardus USB biçimlendirici.....	142
Resim 184: Pardus Java kurucu.....	142
Resim 185: LibreOffice Writer -Kelime İşlemci.....	145
Resim 186: LibreOffice Calc -Hesap Tablosu.....	146
Resim 187: LibreOffice Impress - Sunum.....	147
Resim 188: LibreOffice Draw -Çizim.....	148
Resim 189: LibreOffice Math -Formül.....	149
Resim 190: LibreOffice Base -Veritabanı.....	150
Resim 191: ETAP19 ekran görüntüsü -GNOME.....	151
Resim 192: Etap5.x ekran görüntüsü -KDE.....	151
Resim 193: Eta kayıt aracı.....	152
Resim 194: Eta kayıt güncelleme.....	153
Resim 195: Eta Klavye.....	153
Resim 196: Ekran karartma.....	154
Resim 197: Eta USB kayıt.....	154
Resim 198: Karekod -QR- ile oturum açma.....	155
Resim 199: VirtualBox Ana Ekranı.....	157
Resim 200: Yeni sanal makine ekle.....	158
Resim 201: Yeni sanal makine ekle: Bellek miktarı ayırma.....	159
Resim 202: Yeni sanal makine ekle: Sabit disk ekleme.....	159
Resim 203: Yeni sanal makine ekle: Sabit disk türü seçimi.....	160
Resim 204: Yeni sanal makine ekle: Disk dosyası boyutu kullanımı.....	160
Resim 205: Yeni sanal makine ekle: Disk dosyası boyutu miktarı.....	161
Resim 206: Sanal makine ayarları.....	162

Resim 207: Yeni sanal makine ekle: Kalıp dosyası seçimi.....	162
Resim 208: Pardus kurulumu: Dil seçimi.....	163
Resim 209: Pardus kurulumu: Yükleyici seçimi.....	164
Resim 210: Pardus kurulumu: Konum seçimi.....	164
Resim 211: Pardus kurulumu: Klavye dili ve düzeni.....	165
Resim 212: Pardus kurulumu: Bilgisayar adı.....	165
Resim 213: Pardus kurulumu: Kullanıcı bilgisi.....	166
Resim 214: Pardus kurulumu: Kullanıcı adı.....	166
Resim 215: Pardus kurulumu: Kullanıcı parola bilgisi.....	167
Resim 216: Pardus kurulumu: Disk bölümleme.....	167
Resim 217: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölümleme yardımcısı.....	168
Resim 218: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Onay.....	168
Resim 219: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm seçimi.....	169
Resim 220: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Yeni bölüm.....	169
Resim 221: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm boyutu.....	169
Resim 222: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm türü.....	170
Resim 223: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm konumu.....	170
Resim 224: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bmölüm ayarları.....	170
Resim 225: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Ayarları kaydet.....	171
Resim 226: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Takas alanı uyarısı.....	172
Resim 227: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Yapılandırmayı kaydet.....	172
Resim 228: Pardus kurulumu: Ön yükleyici kurulumu.....	172
Resim 229: Pardus kurulumu: Ön yükleyici için disk seçimi.....	173
Resim 230: Pardus kurulumu: Kurulum tamamlandı.....	173
Resim 231: Pardus kurulumu: Hoş geldiniz.....	174
Resim 232: Pardus masaüstü ve sanallaştırma.....	175

Kaynakça ve Genel Bilgi Alınan Siteler

Writer: Şenol ALDIBAŞ, LibreOffice Writer, 2011

Calc: Şenol ALDIBAŞ, LibreOffice Calc, 2011

Impress: Şenol ALDIBAŞ, LibreOffice Impress, 2011

Draw: Şenol ALDIBAŞ, LibreOffice Draw, 2011

Web Kaynakları :

[Özgür Yazılım - gnu.org](#)

[Özgür Yazılım Vakfı - fsf.org](#)

[Açık Kaynak - opensource.org](#)

[Linux Çekirdeği Arşivi - kernel.org](#)

[Özgür Bir İşletim Sistemi - debian.org](#)

[Xfce Masaüstü Ortamı - xfce.org](#)

[Açık Kaynak Masaüstü Destek Platformu - freedesktop.org](#)

[Anadolu Parsı - pardus.org.tr](#)

[Vikipedi Özgür Ansiklopedi - wikipedia.org](#)

[GNU/Linux Belgelendirme Çalışma Grubu - belgeler.org](#)

Alfabetik Dizin

Açık Kaynak -Open Source-	9
Ağ Ayarları	51
Ağ Yazıcısı	69
Bash	12
Bildirim Ayarları	49
Bluetooth Ayarları	55
Cinnamon	14
CUPS	72
Depo Kavramı	121
Disk Bölümü Düzenleyicisi -GParted	120
Disk Kullanım İstatistikleri -Filelight	115
Disk Yönetimi	115
Diskler	116
Dizin	38
Donanım Ayarları	51
Dosya Arama	112
Dosya Arşivleme	111
Dosya Erişim İzinlerini Belirleme	108
Dosya İsmi Değiştirme	103
Dosya Seçme Yöntemleri	99
Dosya Silme ve Geri Alma	102
Dosya Taşıma ve Kopyalama	102
Dosya Tipine Göre Uygulama Ayarları	84
Dosya ve Klasör oluşturma	98
Dosya Yöneticisi (Thunar)	91
Dosya Yöneticisi Ayarları	48
Dosya Yönetimi	88
Durum Çubuğu	97
Ekran Ayarları	56
Ekran Görüntüsü	128
Erişilebilirlik Seçenekleri	73
Eta Ekran Karartma	154
Eta Kalem	152
Eta Karekod (QR) Oturum Açma	155
Eta Kayıt Doğrulama	152
Eta Klavye	153
Eta USB Kayıt	154
Evolution Mail	138
Fare ve Dokunmatik Yüzey	61
FSF	7
Gdebi Paket Kurucu	124
GIMP Görüntü İşleme Programı	132
GNOME	15
GNU/Linux	11
GNU/Linux Dosya Sistemi	88
GNU/Linux Dosya Sistemi Hiyerarşisi	89
Görev Yöneticisi	126
Görünüm Ayarları	40
Grafiksel Kullanıcı Arayüzü	13
Güç Yöneticisi Ayarları	58

Kabuk -Shell.....	11
Kaldırılabilir Sürücüler ve Ortam Ayarları.....	66
KDE.....	16
Klavye.....	63
Kullanıcı bilgileri.....	50
Kullanıcı Bilgileri.....	74
Kullanıcı Bilgileri ve Parola Değiştirme.....	77
Kullanıcı Ekleme.....	76
Kullanıcı Hesap Tipi Değiştirme.....	78
Kullanıcı Parolası değiştirme.....	79
Kullanıcı Silme.....	79
Kullanıcı ve Grup Yönetimi.....	75
LibreOffice.....	143
LibreOffice Çizim – Draw.....	148
LibreOffice Formül – Math.....	149
LibreOffice Hesap Tablosu – Calc.....	146
LibreOffice Kelime İşlemci – Writer.....	145
LibreOffice Sunu - Impress.....	147
LibreOffice Veritabanı - Base.....	150
Linus Torvalds.....	11
Masaüstü Tercihleri.....	21
Mousepad Metin Editörü.....	128
Notlar.....	130
Paket/Yazılım Yönetimi.....	121
Panel Ayarları.....	26
Panel Özellikleri.....	26
Panel Tercihleri.....	36
Pardus Disk Kalabı Yazıcı.....	141
Pardus ETAP uygulamaları.....	151
Pardus Hakkında.....	6, 87
Pardus Java Kurucu.....	86, 142
Pardus Kurulumu.....	156
Pardus Mağaza.....	140
Pardus Paket Kurucu.....	124, 141
Pardus Sık Kullanılan Uygulamalar.....	128
Pardus USB Biçimlendirici.....	142
Pardus Uygulamaları.....	140
PDF okuyucu -Evince.....	129
Pencere Düğmeleri.....	31
Pencere Yöneticisi.....	44
Pencere Yöneticisi İnce Ayarları.....	48
Pinta Resim Editörü.....	128
PPD.....	68
Richard Stallman.....	7
Ses Ayarları (Pulse Audio).....	34
Sistem Ayarları.....	73
Sistem Başlangıç Ayarlarının Yapılandırılması.....	80
Sistem çekmecesi.....	33
Süreç Yönetimi.....	126
Synaptic Paket Yöneticisi.....	122
Tarih ve Saat Ayarları.....	83
Tercih Edilen Uygulamalar.....	84

Thunderbird Mail.....	133
Toplu Yeniden Adlandırma.....	103
Uçbirim – Terminal – Komutları İle Paket Kurma Kaldırma.....	124
URI.....	67
Uygulama Bulucu.....	131
Uygulama Kurma ve Kaldırma.....	121
Uygulamalar Menüsü (Whisker).....	27
VLC Medya Oynatıcısı.....	130
Xfburn.....	131
Xfce.....	18
Xfce Ayarlar.....	20
Xfce Ayarlar Editörü.....	86
Xsane.....	130
Yazıcı Ayarları.....	67
Yeni Grup Ekleme.....	80
Yerler.....	38
Çalışma Alanları.....	39
Çalışma Ortamının Ayarlanması.....	21
Çekirdek -Kernel-.....	11
Özgür Yazılım -Free Software-.....	7
.....	74